

בנק הפועלים

דוחות כספיים

20

20

תוכן העניינים

101	דוח ראי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ
102	דוח רווח והפסד מאוחד
103	דוח מאוחד על הרווח הכולל
104	מאזן מאוחד
105	דוח על השינויים בהון
107	דוח מאוחד על תזרימי מזומנים
110	ביאורים לדוחות הכספיים
110	ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית
127	ביאור 2 הכנסות והוצאות ריבית
128	ביאור 3 הכנסות מימון שאינן מריבית
130	ביאור 4 עמלות לפי מגזרים בגישת ההנהלה
131	ביאור 5 הכנסות אחרות
132	ביאור 6 משכורות והוצאות נלוות
132	ביאור 7 הוצאות אחרות
133	ביאור 8 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
137	ביאור 9 רווח למניה רגילה
138	ביאור 10 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר
140	ביאור 11 מזומנים ופיקדונות בבנקים
141	ביאור 12 ניירות-ערך
144	ביאור 13 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
147	ביאור 14 אשראי לממשלות
147	ביאור 15 השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה
150	ביאור 16 בניינים וציוד
153	ביאור 17 נכסים אחרים
154	ביאור 18 פיקדונות הציבור
155	ביאור 19 פיקדונות מבנקים
156	ביאור 20 אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
157	ביאור 21 התחייבויות אחרות
157	ביאור 22 זכויות עובדים
167	ביאור 23 עסקות תשלום מבוסס מניות
170	ביאור 24 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות
177	ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות
188	ביאור 26 שיעבודים והגבלות אחרות
189	ביאור 27 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון
195	ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים
221	ביאור 28א מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה
227	ביאור 29 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
244	ביאור 30 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
246	ביאור 31 נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון
250	ביאור 32 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים
259	ביאור 33 בעלי-עניין וצדדים קשורים
266	ביאור 34 תמצית דוחות של הבנק
270	ביאור 35 יוזמות רגולטוריות
273	ביאור 36 השפעות משבר הקורונה

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק הפועלים בע"מ וחברות בנות (להלן ביחד: "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על-ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). הדירקטוריון והנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי, ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-PCAOB Public Company Accounting Oversight Board בארצות-הברית בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על-ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבונו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשותו); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק, ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו-כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על-ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020, והדוח שלנו, מיום 10 במרץ 2021, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים, וכן הפניות תשומת לב בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות שהוגשו כנגד קבוצת הבנק, בדבר סיום חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ובנושא FIFA.

זיו האפט
רואי חשבון

סומך חייקין
רואי חשבון

תל-אביב, 10 במרץ 2021

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ

ביקרנו את המאזנים המאוחדים המצורפים של בנק הפועלים בע"מ (להלן: הבנק): לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019, ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון והדוחות על תזרימי המזומנים המאוחדים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על-ידי הדירקטוריון והנהלה של הבנק, וכן הערכת נאותות הצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של הבנק וחברות מאוחדות שלו לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק וחברות מאוחדות שלו לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו-כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור ג25. (ב) בדבר חשיפות לתובענות ייצוגיות שהוגשו כנגד קבוצת הבנק, לביאורים ד25 ו-25ה. בדבר סיום חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ו-FIFA.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארצות-הברית בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על-ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על-ידי Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) והדוח שלנו מיום 10 במרץ 2021 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

זיו האפט
רואי חשבון

סומך חייקין
רואי חשבון

תל-אביב, 10 במרץ 2021

במיליוני ש"ח

דוח רווח והפסד מאוחד
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

2018	2019	2020	ביאור	
11,672	11,920	10,260	2	הכנסות ריבית
(2,766)	(2,601)	(1,463)	2	הוצאות ריבית
8,906	9,319	8,797		הכנסות ריבית, נטו
613	1,276	1,943	13	הוצאות בגין הפסדי אשראי
8,293	8,043	6,854		הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית				
1,445	559	1,088	3	הכנסות מימון שאינן מריבית
3,318	3,240	3,155	4	עמלות
105	90	136	5	הכנסות אחרות
4,868	3,889	4,379		סך-כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות				
*4,188	*4,108	3,836	6	משכורות והוצאות נלוות
1,376	1,334	1,377		אחזקה ופחת בניינים וציוד
*3,396	*3,334	2,288	7	הוצאות אחרות
8,960	8,776	7,501		סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
4,201	3,156	3,732		רווח מפעילות נמשכת לפני מסים
2,009	1,681	1,590	8	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
2,192	1,475	2,142		רווח מפעילות נמשכת לאחר מסים
4	11	10	15(ב)	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
2,196	1,486	2,152		רווח נקי מפעילות נמשכת
364	296	(109)	1(ז)	רווח נקי (הפסד) מפעילות מופסקת
רווח נקי				
2,560	1,782	2,043		לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
35	17	13		הפסד המיחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,595	1,799	2,056		המיחוס לבעלי מניות הבנק
רווח למניה רגילה בשקלים חדשים				
9				
רווח בסיסי				
1.95	1.35	1.54		רווח נקי המיחוס לבעלי מניות הבנק
1.68	1.13	1.62		רווח נקי המיחוס לבעלי מניות הבנק מפעילות נמשכת
רווח מדולל				
1.94	1.35	1.54		רווח נקי המיחוס לבעלי מניות הבנק
1.67	1.13	1.62		רווח נקי המיחוס לבעלי מניות הבנק מפעילות נמשכת

* סווג מחדש.
הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

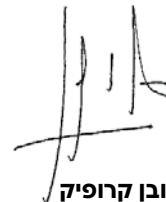
גיא כליף
חבר הנהלה,
חשבונאי ראשי

רם גב
משנה למנכ"ל,
ממונה על החטיבה הפיננסית

דב קוטלר
המנהל הכללי

ראובן קרופיק
יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 10 במרץ 2021

במיליוני ש"ח

דוח מאוחד על הרווח הכולל לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

2018	2019	2020	ביאור
2,560	1,782	2,043	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
35	17	13	הפסד נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,595	1,799	2,056	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
			רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים: 10
(920)	581	369	התאמות בגין אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן נטו ⁽¹⁾
(2)	-	(16)	התאמות מתרגום דוחות כספיים* נטו, לאחר השפעת גידורים
379	(876)	85	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים**
(543)	(295)	438	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים
135	119	(96)	השפעת המס המתייחס
(408)	(176)	342	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מסים
-	-	1	בניכוי הפסד כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(408)	(176)	343	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מסים
2,152	1,606	2,385	הרווח הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
35	17	14	ההפסד הכולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,187	1,623	2,399	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה, עד ליום 31 בדצמבר 2018, היה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

** בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף השנה והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

(1) עד ליום 31 בדצמבר 2018 ניירות-ערך זמינים למכירה.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

31 בדצמבר		ביאור	
2019	2020		
נכסים			
88,122	138,711	11	מזומנים ופיקדונות בבנקים
59,486	71,885	12	ניירות-ערך ⁽¹⁾⁽²⁾
471	368		ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
297,647	307,973		אשראי לציבור
(4,707)	(6,145)		הפרשה להפסדי אשראי
292,940	301,828	29,13	אשראי לציבור, נטו
1,971	2,193	14	אשראי לממשלות
192	556	15	השקעות בחברות כלולות
3,233	3,319	16	בניינים וציוד
11,143	14,890	27	נכסים בגין מכשירים נגזרים
5,281	5,852	17	נכסים אחרים ⁽¹⁾
849	-	(1)	השקעה המהווה פעילות מופסקת ⁽⁵⁾
463,688	539,602		סך-כל הנכסים
התחייבויות והון			
361,645	435,217	18	פיקדונות הציבור
3,520	6,591	19	פיקדונות מבנקים
685	761		פיקדונות הממשלה
3	6		ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
26,853	23,490	20	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
12,050	16,804	27	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
20,711	16,834	21	התחייבויות אחרות (מזה: 781; 537 בהתאמה, הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים) ⁽¹⁾
425,467	499,703		סך-כל ההתחייבויות
38,181	39,873	24	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
40	26		זכויות שאינן מקנות שליטה
38,221	39,899		סך-כל ההון
463,688	539,602		סך-כל ההתחייבויות וההון

(1) לגבי סכומים הנמדדים בשווי הוגן, ראה **ביאור 32.ב.**

(2) לפרטים בדבר ניירות-ערך ששועבדו למלווים ראה **ביאור 26.**

(3) החל מהרבעון השני של שנת 2019 ועד לחלוקתה כדיבידנד בעין במהלך הרבעון הראשון של שנת 2020 יתרת ההשקעה בקבוצת ישראלכרט, טופלה לפי שיטת השווי המאזני והוצגה בשורה אחת במסגרת "השקעה המהווה פעילות מופסקת".

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

במיליוני ש"ח

דוח על השינויים בהון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

סך-הכל הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	עודפים	רווח כולל אחר מצטבר	סך הון וקרנות הון	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	הון מניות ופרמיה*	
36,004	141	35,863	28,466	(786)	8,183	59	8,124	יתרה ליום 1 בינואר 2018
2,566	(29)	2,595	2,595	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי בשנת החשבון
(496)	-	(496)	(496)	-	-	-	-	דיבידנד
(24)	-	(24)	-	-	(24)	-	(24)	רכישה עצמית של מניות
התאמות ושינויים הנובעים מ:								
14	-	14	-	-	14	14	-	הטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות
-	-	-	-	-	-	(35)	35	מימוש תגמול הוני למניות
(408)	-	(408)	-	(408)	-	-	-	הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
37,656	112	37,544	30,565	(1,194)	8,173	38	8,135	יתרה ליום 1 בינואר 2019
-	-	-	(18)	18	-	-	-	השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית ⁽¹⁾
37,656	112	37,544	30,547	(1,176)	8,173	38	8,135	יתרה מתואמת ליום 1 בינואר 2019 לאחר יישום לראשונה
1,782	(17)	1,799	1,799	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי לשנה
(1,000)	-	(1,000)	(1,000)	-	-	-	-	דיבידנד
התאמות ושינויים הנובעים מ:								
14	-	14	-	-	14	14	-	הטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות
-	-	-	-	-	-	(32)	32	מימוש תגמול הוני למניות
(39)	(39)	-	-	-	-	-	-	גריעת זכויות שאינן מקנות שליטה בשל איבוד שליטה בחברות בנות
(176)	-	(176)	-	(176)	-	-	-	הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
(16)	(16)	-	-	-	-	-	-	דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברה מאוחדת
38,221	40	38,181	31,346	(1,352)	8,187	20	8,167	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019

* בניכוי 2,208,952 יתרת מניות באוצר. (31.12.18: בניכוי 3,673,637 יתרת מניות באוצר).
 (1) השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא מכשירים פיננסיים (ASU 2016-01) ובנושא מכשירים נגזרים וגידור (ASU 2017-12) ולרבות העדכונים המתייחסים אליהם.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

במיליוני ש"ח

דוח על השינויים בהון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 (המשך)

הון מניות ופרמיה*	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	סך הון וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר	עודפים	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון
8,167	20	8,187	(1,352)	31,346	38,181	40	38,221
-	-	-	-	2,056	2,056	(13)	2,043
-	-	-	-	(720)	(720)	-	(720)
התאמות ושינויים הנובעים מ:							
-	13	13	-	-	13	-	13
16	(16)	-	-	-	-	-	-
-	-	-	343	-	343	(1)	342
8,183	17	8,200	(1,009)	32,682	39,873	26	39,899

* בניכוי 1,479,008 יתרת מניות באוצר.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

במיליוני ש"ח

דוח מאוחד על תזרימי מזומנים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

2018	2019	2020	
תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) שוטפת			
2,566	1,782	2,043	רווח נקי לתקופה
התאמות הדרושות כדי להציג את תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת			
(4)	(11)	(10)	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות
590	520	580	פחת על בניינים וציוד
19	21	19	הפחתות
765	1,276	1,943	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(153)	(256)	(156)	רווח ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר**
(25)	30	(13)	הפסד (רווח) שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של נירות-ערך למסחר
(378)	(335)	(59)	רווח שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של מניות שאינן למסחר**
-	(81)	126	הפסד (רווח) ממימוש וירידת-ערך בחברות מוחזקות (לרבות פעילות מופסקת)
(28)	(4)	(57)	רווח ממימוש בניינים וציוד
(40)	64	(271)	שינוי בהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות
(98)	(483)	(214)	שינוי בהתחייבויות, נטו, בגין זכויות עובדים
(21)	(21)	(91)	מסים נדחים, נטו
(56)	(9)	(21)	רווח ממכירות תיקי אשראי
22	-	9	דיבידנדים שהתקבלו מחברות כלולות
(409)	1,527	1,440	התאמות בגין הפרשי שער
(2,247)	7,956	249	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
שינוי נטו בנכסים שוטפים			
1,481	(609)	(3,747)	נכסים בגין מכשירים נגזרים
(1,142)	(259)	405	נירות-ערך למסחר
(371)	*872	209	נכסים אחרים
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות			
(2,426)	2,374	4,755	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,180	*(6,842)	(4,339)	התחייבויות אחרות
(775)	7,512	2,800	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) שוטפת

* סווג מחדש.

** עד ליום 31 בדצמבר 2018 נירות-ערך זמינים למכירה.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

במיליוני ש"ח

דוח מאוחד על תזרימי מזומנים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 (המשך)

2018	2019	2020	
תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) השקעה			
1,018	7	1,425	פיקדונות בבנקים
(7,487)	(7)	(1,964)	אשראי לציבור
(136)	457	(222)	אשראי לממשלות
(24)	237	103	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
-	(15)	(157)	רכישת אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
35	126	43	תמורה מפדיון אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
(34,725)	(56,555)	(50,103)	רכישת אגרות-חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר**
36,622	43,958	27,038	תמורה ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר**
10,515	9,671	10,205	תמורה מפדיון אגרות-חוב זמינות למכירה
(11,768)	(7,804)	(8,657)	רכישת תיקי אשראי
382	113	55	תמורה ממכירת תיקי אשראי
(5)	(136)	(363)	השקעה בחברות כלולות
-	1,356	-	תמורה מממוש השקעה בחברת בת שיצאה מאיחוד (נספח א')
(683)	(642)	(682)	רכישת בניינים וציוד
47	(52)	72	תמורה מממוש בניינים וציוד
(6,209)	(9,286)	(23,207)	מזומנים, נטו, מפעילות השקעה

תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) מימון			
1,003	242	3,071	פיקדונות מבנקים
4,761	9,878	73,572	פיקדונות מהציבור
(112)	477	76	פיקדונות מהממשלה
(380)	3	3	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
6,359	3,539	2,372	הנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
(5,390)	(6,161)	(5,233)	פדיון אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
(496)	(1,000)	-	דיבידנד ששולם לבעלי-מניות הבנק
(24)	-	-	רכישה עצמית של מניות
-	*(16)	-	דיבידנד ששולם לבעלי-מניות חיצוניים בחברות מאוחדות
5,721	6,962	73,861	מזומנים, נטו, מפעילות מימון
(1,263)	5,188	53,454	גידול (קיטון) במזומנים - כולל יתרות מזומנים ושווי מזומנים המיוחסים לפעילות מופסקת
1	(8)	-	בניכוי גידול (קיטון) במזומנים ושווי מזומנים המיוחסים לפעילות מופסקת
(1,264)	5,196	53,454	גידול (קיטון) במזומנים
82,856	82,217	85,886	יתרת מזומנים לתחילת השנה מפעילות נמשכת
625	(1,527)	(1,440)	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
82,217	85,886	137,900	יתרת מזומנים לסוף השנה מפעילות נמשכת

* סווג מחדש.

** עד ליום 31 בדצמבר 2018 ניירות-ערך זמינים למכירה.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

במיליוני ש"ח

דוח מאוחד על תזרימי מזומנים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו		
11,747	13,120	10,749
ריבית שהתקבלה		
(2,466)	(3,330)	(2,720)
ריבית ששולמה		
49	17	11
דיבידנדים שהתקבלו		
(2,615)	(2,285)	(2,163)
מסים על הכנסה ששולמו		
232	373	447
מסים על הכנסה שהתקבלו		
נספח א' - תמורה ממימוש השקעות בחברות בת שאוחדו בעבר		
-	178	-
מזומנים שנגרעו		
-	23,415	-
נכסים (למעט מזומנים)		
-	(21,339)	-
התחייבויות		
-	2,254	-
נכסים והתחייבויות שנגרעו		
-	(39)	-
נכסים והתחייבויות המיוחסים לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה		
-	(891)	-
השקעה בחברה כלולה - ישראלכרט		
-	1,324	-
סך-הכל תמורה שהתקבלה ממימוש השקעות בחברות בנות שאוחדו בעבר		
-	210	-
רווח הון ממימוש השקעות בחברות בת שאוחדה בעבר		
-	1,534	-
תמורה שהתקבלה ממימוש השקעה		
-	(178)	-
מזומנים שנגרעו		
-	1,356	-
זרימת מזומנים ממימוש השקעה בחברות בת שיצאה מאיחוד		

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית

א. כללי

בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק") הינו תאגיד מאוגד בישראל. הבנק קיבל את אישור הפיקוח על הבנקים לפרסם את הדוחות הכספיים השנתיים על בסיס מאוחד בלבד. בביאור 34 מוצגת תמצית הדוחות הכספיים של הבנק סולו, הכללת מאזן, דוח רווח והפסד ודוח על תזרימי המזומנים. הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על-ידי דירקטוריון הבנק ביום 10 במרץ 2021.

ב. הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארצות-הברית - כללי החשבונאות שבנקים אמריקאים שנסחרים בארצות-הברית נדרשים ליישם בהתאם להיררכיה שנקבעה ב-ASC 105-10 לקודיפיקציה (FAS 168), המוסד לתקינה חשבונאית בארצות-הברית ובהתאם להנחיות ועמדות של רשות ניירות-ערך האמריקאית ורשויות הפיקוח על הבנקים בארצות-הברית. תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) - תקנים ופרשנויות שאומצו על-ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB). חברות מאוחדות/חברות בנות - חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק. חברות כלולות - חברות אשר נמדדות על בסיס שיטת השווי המאזני. חברות מוחזקות - חברות מאוחדות וחברות כלולות בקבוצה. שלוחות בחו"ל - נציגויות, סוכנויות, סניפים או חברות בנות של הבנק מחוץ לישראל. הקבוצה - הבנק והחברות המאוחדות שלו. מטבע הפעילות - המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה פועל הבנק. מדד - מדד המחירים לצרכן כפי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בישראל. צדדים קשורים ובעלי עניין - כהגדרתם בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור. יתרת חוב רשומה - מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. שווי הוגן - המחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך העברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה.

ג. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

1. עקרונות הדיווח

הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק ערוכים בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. הוראות אילו מבוססות בעיקרן על כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית.

2. מטבע פעילות ומטבע הצגה

השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק ועל כן מהווה מטבע הפעילות של הבנק. הדוחות הכספיים מוצגים בש"ח ומעוגלים למיליון הקרוב, למעט אם צוין אחרת.

3. שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת, בהערכות, אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה. בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי ודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ד. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

החל מה-1 בינואר 2020 מיישם הבנק הוראות ותקנים חשבונאיים חדשים בנושאים המפורטים להלן:

1. הנחיות הפיקוח על הבנקים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה
2. דיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא חכירות

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

להלן תיאור מהות השינויים שננקטו במדיניות החשבונאית בדוחות כספיים מאוחדים אלה ותיאור של אופן והשפעת היישום לראשונה, ככל שהייתה:

1. הנחיות הפיקוח על הבנקים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה

לנוכח התפשטות נגיף הקורונה והשלכותיו האפשריות על מצב המשק והלווים, ומתוך מטרה לעודד תאגידים בנקאיים לפעול לייצוב לוויים שלא עומדים או עשויים לא לעמוד במחויבויות התשלום החוזיות שלהם עקב נגיף הקורונה, פרסם הפיקוח על הבנקים ביום 21 באפריל 2020, ביום 11 באוקטובר 2020, ביום 3 בדצמבר 2020 וביום 17 בדצמבר 2020, דגשים פיקוחיים לשינויים בתנאי הלוואות אשר עיקריהם מפורט להלן:

א. סיווג כארגון מחדש של חוב בעייתי בשל שינויים בתנאי הלוואות

שינויים לטווח קצר (עד 6 חודשים במצטבר) - כאשר תאגיד בנקאי פועל כדי לייצב לוויים שאינם בפיגור בהלוואות הקיימות שלהם, שנתקלים בבעיות פיננסיות או תפעוליות בטווח הקצר כתוצאה מאירוע נגיף הקורונה, ככלל פעולה זו לא תיחשב לארגון מחדש של חוב בעייתי. בפרט, תאגיד בנקאי רשאי להניח שלווים אינם בקשיים פיננסיים במועד השינוי, ולכן לא נדרש לערוך ניתוח נוסף בנפרד לכל שינוי בתנאי הלוואה הנכללת בתוכנית כדי לקבוע האם השינוי הוא ארגון מחדש של חוב בעייתי אם השינוי בוצע בשל אירוע נגיף הקורונה; הלווה לא היה בפיגור במועד שבו יושמה התוכנית לשינוי התנאים (לעניין קביעת מצב הפיגור ראה ב להלן); וכן השינוי הוא לזמן קצר - 6 חודשים. שינוי נוסף בתנאי הלוואות צריך להיבחן באופן מצטבר על מנת לקבוע אם הוא מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי.

דחיית תשלומים של הלוואה אשר בוצעה עד ליום 31.12.2020 במסגרת תוכנית רוחבית לדחיית תשלומים - ככלל הלוואה שלא הייתה בפיגור של 30 ימים או יותר במועד דחיית התשלומים, לא תחייב סיווג ההלוואה כחוב בארגון מחדש של חוב בעייתי, גם כאשר הדחייה המצטברת עולה על 6 חודשים. עם זאת לגבי חלק מההלוואות, סביר להניח שחלה הרעה באיכות האשראי ונדרש לבחון את הסיווג הנאות שלהם בדוחות לציבור בהתאם לכללים הקיימים. לגבי חובות קטנים, ניתן לבצע את הבחינה ברמת קבוצת חובות בעלי מאפייני סיכון דומים, כגון: משך הדחייה המצטברת, יכולת החזר ושווי הביטחון.

שינויים אחרים בתנאי הלוואות - יש להעריך את השינויים בהתאם להוראות הדיווח לציבור והמדיניות החשבונאית הפנימית, בכדי להחליט האם מהווים ארגונים מחדש של חוב בעייתי.

ב. קביעת מצב הפיגור

חובות אשר לא היו לפני כן בפיגור וניתנה להם דחייה בשל אירוע נגיף הקורונה, לא ייחשבו כהלוואות בפיגור בתקופת הדחייה. חובות שהיו בפיגור וניתנה להם דחייה בשל אירוע נגיף הקורונה, יש להקפיד את מצב הפיגור למצב כפי שהיה לפני שבוצעה הדחייה במשך תקופת דחיית התשלום (למעט אם החוב סווג כחוב פגום או אם הוא נמחק חשבונאית). לווה נחשב ללווה שאינו בפיגור אם הוא נמצא בפיגור של פחות מ-30 ימים לפי התנאים החוזיים במועד יישום תוכנית השינויים. מצב הפיגור מדווח בהתאם לתנאים החוזיים המתוקנים של הלוואה.

ג. סיווג חובות בעייתיים, לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית ומחיקות חשבונאיות

במהלך התקופה של הסדרים לזמן קצר, כאמור, הלוואות אלה, ככלל, לא ידווחו כהלוואות פגומות שאינן צוברות ריבית. ככל שנצבר מידע חדש המצביע על כך שחלה ירידה בסיכויי הפירעון של הלוואה ספציפית או שהלוואה ספציפית לא תשולם, על תאגיד בנקאי לפעול בהתאם להוראות הדיווח לציבור בנושא סיווג חובות בעייתיים ומחיקות חשבונאיות, ולקבוע אם הלוואה ששונה תנאיה צריכה להיות מדווחת כנכס שאינו צובר הכנסות ריבית.

ד. גילוי בדוחות לציבור

בנק שבחר שלא לסווג בארגון מחדש של חוב בעייתי הלוואות אשר לא היו בפיגור של 30 יום או יותר במועד דחיית התשלומים, שלגביהן בוצעו מיום 1 בינואר 2021 עד ליום 31 במרץ 2021 דחיות תשלומים במסגרת המתווה הנוסף לדחיית תשלומים, גם אם הדחייה המצטברת עולה על 6 חודשים, יכולו בדוחות הרבעוניים והשנתיים לציבור בשנת 2021 גילוי פרופורמה, שיראה את ההשפעות העיקריות של יישום בחירה זו על הדוחות הכספיים.

2. חכירות

ביום 1 ביולי 2018 פורסם חוזר בנושא "דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא חכירות." החוזר מאמץ את תיקון ASC 842 - ASU 2016-02. המטרה העיקרית של הכללים החדשים היא לשקף בדוחות הכספיים באופן מלא את רמת המינוף שנוצרת מחוזי חכירה ארוכי טווח. השינוי העיקרי של העדכון מתייחס לטיפול החשבונאי על-ידי חוכרים בעסקות חכירה תפעולית, לפיו נדרש להכיר במאזן בנכס ובהתחייבות בגין חכירה תפעולית. הטיפול החשבונאי החל על מחכיר נותר בעיקרו ללא שינוי. להלן עיקרי השינויים בטיפול החשבונאי בדוחות הכספיים של הבנק בעקבות יישום כללים אלה, בהתייחס לעסקות בהן הבנק הינו החוכר בחכירה תפעולית:

1. התחייבויות חכירה תפעוליות ונכסי זכות שימוש, מוכרים בתחילת החכירה על בסיס הערך הנוכחי של תשלומי החכירה העתידיים על פני תקופת החכירה, מהוונים בשיעור הריבית התוספתית של הבנק. תשלומי החכירה כוללים: תשלומי חכירה קבועים (בניכוי תמריצים שישולמו לחוכר), תשלומי חכירה משתנים בשל הצמדה למדד או שיעור, תשלומי קנסות בגין ביטול החכירה, סכומים שצפוי שהחוכר ישלם למחכיר בגין ערך שייר מובטח. תקופת החכירה הינה התקופה הנקובה בחוזה, וכוללת אופציות הארכה שמימושן על-ידי הבנק ודאי באופן סביר, או אופציות ביטול שוודאי באופן סביר שלא תמומש על-ידי הבנק. תקופת החכירה נקבעת בתחילת החכירה, ולאחר מכן כאשר מתרחשות נסיבות המצריכות את הערכתה מחדש. נכסי זכות שימוש מותאמים בגין עלויות ישירות שהתהוו בחכירה, תשלומי חכירה מראש, ובניכוי תמריצי חכירה שהתקבלו.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

2. התחייבויות בגין חכירה תפעולית מוצגות במסגרת התחייבויות אחרות, ונכסי זכות שימוש המתייחסים מוצגים במסגרת נכסים אחרים. הוצאות בגין חכירה תפעולית מוכרות על בסיס קו ישר על פני תקופת החכירה ומדווחות בהוצאות אחרות (במסגרת הוצאות תפעוליות ואחרות). תשלומי חכירה משתנים, מוכרים בעת התהוותם יחד עם הוצאות חכירה תפעוליות.
 3. לגבי חכירות בהן תקופת החכירה המקורית היא פחות משנה, הבנק בחר ליישם את ההקלה הפרקטית לתקן לפיה הן יטופלו באופן בו דמי החכירה נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה, ללא הכרה בנכס זכות שימוש והתחייבות בגין חכירה במאזן.
 4. כמתאפשר על-פי התקן, הבנק בחר במדיניות על פיה בחירות נדל"ן, דמי הניהול אינם מהווים חלק מתשלומי החכירה, ולפיכך לא מהווים חלק מהנכס וההתחייבות בגין החכירה. בנוסף מע"מ לא מהווה חלק מתשלומי החכירה ולפיכך לא מהווה חלק מהנכס או ההתחייבות. ההוראות החדשות יושמו החל מיום 1 בינואר 2020 באופן של יישום למפרע מותאם, וללא הצגה מחדש של מספרי השוואה. הבנק בחר, בהתאם להקלה המתאפשרת בתקן, לשמר קביעות קודמות לגבי סיווג חכירות קיימות.
- יישום ההוראות החדשות הביא לגידול בסך של כ-1.1 מיליארד ש"ח ביתרת נכסי זכות השימוש, ולגידול מקביל ביתרת ההתחייבויות בגין חכירה למועד היישום לראשונה. כמו-כן, למועד היישום לראשונה, יישום ההוראות החדשות הביא לירידה בשיעור ההון העצמי רוברד 1 ובהון הכולל בשיעור של כ-0.04% וכ-0.05%, בהתאמה.

ה. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים

1. מטבע-חוץ והצמדה

עסקות במטבע-חוץ

עסקות במטבע-חוץ מתורגמות לפי שער החליפין שבתוקף בתאריכי העסקות. נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע-חוץ במועד הדיווח, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום.

נכסים והתחייבויות לא-כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי הוגן. פריטים לא-כספיים הנקובים במטבע-חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה. הפרשי שער הנובעים מתרגום עסקות במטבע-חוץ מוכרים ברווח והפסד, פרט לגידורי תזרים מזומנים, אשר מוכרים ברווח כולל אחר.

בהקשר זה נציין, על-פי התקן האמריקאי המיושם בבנק, הפרשי שער בגין אגרות-חוב זמינות למכירה יסווגו לקרן ההון. יחד עם זאת, הפיקוח על הבנקים הנחה את הבנקים בישראל להמשיך לטפל בהפרשי שער בגין אגרות-חוב זמינות למכירה לפי הטיפול בהתאם לתקינה הבינלאומית עד ליום 1 בינואר 2022, על פיה, אותם הפרשי שער מסווגים לדוח רווח והפסד.

שלוחות בנקאיות בחו"ל

בהתאם לקריטריונים שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים בקביעת מטבע הפעילות של שלוחות בנקאיות בחו"ל נדרש הבנק לבחון קיום/אי קיום של כל אחד מהקריטריונים המפורטים להלן:

- הסביבה הראשית בה השלוחה מפיקה ומוציאה מזומנים היא מטבע זר ואילו פעילות השלוחה בשקלים הינה שולית;
- גיוס אוטונומי של הלקוחות על-ידי השלוחה - פעילות השלוחה מול לקוחות הבנק ו/או צדדים קרובים אליהם ו/או צדדים שהופנו לשלוחה על-ידי הבנק אינה משמעותית;
- פעילות השלוחה מול הבנק ו/או מול הצדדים הקשורים לו אינה משמעותית. כמו-כן, אין תלות משמעותית של השלוחה במקורות המימון מהבנק ו/או הצדדים הקשורים לו.
- פעילות השלוחה במהותה הינה עצמאית ועומדת בפני עצמה ואינה הרחבה או השלמה של הפעילות המקומית של הקבוצה. כמו-כן, השלוחה מבצעת את הפעילויות שלה עם מידה משמעותית של אוטונומיות.

כאשר אחד הקריטריונים כאמור אינו מתקיים במובהק, הדבר מצביע על כך שיש לטפל בשלוחה כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה הינו שקל. במצב אחר, הקביעה תבוצע בהתאם לבחינת מכלול הקריטריונים. בהתאם לקריטריונים אלו, סיווג הבנק את שלוחותיו בחו"ל כפעילות חוץ שמטבע פעילותן הינו השקל (עד ליום 31 בדצמבר 2018 מטבע הפעילות של בנק הפועלים שוויץ היה הפרנק השוויצרי).

גידור השקעה נטו בפעילות חוץ

הבנק יישם עד ליום 31 בדצמבר 2018 חשבונאות גידור בגין הפרשי שער בין מטבע הפעילות של הפועלים שוויץ לבין מטבע הפעילות של הבנק. יתרת קרן ההון בחובה, נטו, על סך של כ-38 מיליון ש"ח, סווגה מחדש לרווח והפסד לנוכח הפסקת הפעילות העסקית והתקדמות תהליכי הסגירה של פועלים שוויץ.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

מדד ושער חליפין

להלן פרטים על מדד המחירים לצרכן ושערי החליפין היציגים של מטבעות עיקריים ושיעורי השינוי בהם:

2019	2020	2018	2019	2020	
השינוי ב-% בשנה		בנקודות			
מדד המחירים לצרכן					
0.3	(0.6)	102.4	102.7	102.1	המדד לחודש נובמבר ("דוע")
בש"ח					
שער החליפין ליום 31 בדצמבר					
(7.8)	(7.0)	3.748	3.456	3.215	שער חליפין של הדולר של ארצות-הברית (בש"ח ל-1 דולר)
(9.6)	1.7	4.292	3.878	3.944	שער חליפין של האירו (בש"ח ל-1 אירו)
(6.1)	2.1	3.807	3.575	3.650	שער חליפין של הפרנק השוויצרי (בש"ח ל-1 פרנק שוויצרי)
(18.0)	(25.4)	0.708	0.581	0.433	שער חליפין של הלירה התורכית
ליום 31 בדצמבר					
		2018	2019	2020	
ליום 31 בדצמבר					
		0.25%	0.25%	0.10%	שיעור ריבית בנק ישראל

2. השקעות בחברות מוחזקות

א. דוחות כספיים מאוחדים וזכויות שאינן מקנות שליטה

חברות בנות הינן ישויות הנשלטות על-ידי הקבוצה. הדוחות הכספיים של חברות בנות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה.

לפיכך, יתרות ועסקות הדדיות בין ישויות אלה ורווחים או הפסדים בין הישויות שטרם מומשו, בוטלו במלואם. זכויות שאינן מקנות שליטה מייצגות את חלקן בהון חברת הבת, שאינן ניתן לייחוס, במישרין או בעקיפין, לבנק. הזכויות שאינן מקנות שליטה נמדדות במועד צירוף העסקים בשווי הוגן ומוצגות כסעיף נפרד במסגרת הון הבנק. רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלי המניות של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה. עסקות בין הקבוצה לזכויות שאינן מקנות שליטה שאינן מביאות לאיבוד שליטה מטופלות כעסקות במישור ההוני. כל הפרש בין התמורה ששולמה או התקבלה לבין השינוי בזכויות שאינן מקנות שליטה נזקף לחלק הבעלים של הבנק ישירות להון.

ב. איבוד שליטה בחברה בת

בעת אובדן שליטה, הבנק גורע את הנכסים וההתחייבויות של החברה הבת, זכויות כלשהן שאינן מקנות שליטה ורכיבים אחרים של הון המיוחסים לחברת הבת לרבות סכומים שהוכרו בעבר ברווח כולל אחר מצטבר. אם הבנק נותר עם השקעה כלשהי בחברה הבת לשעבר אזי יתרת ההשקעה נמדדת לפי שווייה ההוגן במועד אובדן השליטה. ההפרש בין התמורה שהתקבלה ושווייה ההוגן של יתרת ההשקעה בחברת הבת לשעבר לבין יתרות שנגרעו מוכר ברווח והפסד. החל מאותו מועד, ההשקעה הנותרת מטופלת לפי שיטת השווי המאזני או כנכס פיננסי, בהתאם למידת השפעה של התאגיד הבנקאי בחברה המתייחסת. הסכומים שהוכרו בהון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברת בת מסווגים מחדש לרווח או הפסד.

ג. טיפול בישויות בעלות זכויות משתנות

ישויות בעלת זכויות משתנות (VIE) היא ישות אשר בהתאם לתכנון שלה מתקיים אחד או יותר מהתנאים להלן: (1) סך ההשקעה בהון העצמי בסיכון אינה מספקת כדי לאפשר לישות לממן את פעולותיה מבלי להזדקק לתמיכה כספית נחותה נוספת (subordinated financial support) שמסופקת על-ידי צדדים כלשהם, לרבות המחזיקים בהון העצמי; (2) למשקיעים בהון קבוצה אין את הכוח באמצעות זכויות הצבעה או זכויות דומות, לכוון את הפעילויות בעלות השפעה משמעותית ביותר על הביצועים הכלכליים של הישות, או שאינם מחויבים לספוג את חלקם היחסי בהפסדים הצפויים או בתשואות השווייה הצפויות של הישות.

הבנק ייחשב לנהנה העיקרי (primary beneficiary) וה-VIE תאוחד בדוחות הכספיים אם לבנק יש את הכוח לכוון את הפעילויות בעלות השפעה משמעותית ביותר על הביצועים הכלכליים של ה-VIE, וכן אם לבנק יש את הזכות לקבל הטבות מה-VIE או מחויבות לספוג את הפסדיה, אשר פוטנציאלית עשויים להיות משמעותיים עבור ה-VIE.

לבנק קיימות זכויות משתנות אחרות ב-VIE שאינן מאוחדות מכיוון שהבנק אינו הנהנה העיקרי.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

ד. השקעה בחברות כלולות

חברות כלולות הינן ישויות בהן יש לבנק השפעה מהותית על המדיניות הפיננסית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה. קיימת הנחה לפיה החזקה בשיעור של 20% עד 50% במוחזקת מקנה השפעה מהותית.

השקעה בחברות כלולות מטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני ומוכרת לראשונה לפי עלות ההשקעה כולל עלויות עסקה. הדוחות הכספיים כוללים את חלקו של הבנק בהכנסות ובהוצאות, ברווח או הפסד וברווח כולל אחר של ישויות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני. השקעה בחברה כלולה נבחנת בכללותה לירידת-ערך כאשר אירועים או שינויים בנסיבות מצביעים על כך שהערך בספרים של ההשקעה אינו בר השבה. ירידת-ערך מוכרת כאשר ירידת הערך הינה בעלת אופי אחר מזמני.

3. בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

ככלל, הכנסות והוצאות נכללות בדוח רווח והפסד על בסיס צבירה.

הבנק מטפל בהכנסות ובהוצאות הבאות כפי שנקבע בהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו:

א. החל ממועד סיווג חוב כפגום (כמפורט להלן) הבנק מפסיק לצבור בגינו הכנסות ריבית (לרבות הפרשי הצמדה למדד). כמו-כן, במועד סיווג החוב כפגום הבנק מבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. עם זאת, חוב אשר פורמאלי עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מטופל כחוב פגום שצובר הכנסות ריבית בהתאם לתנאים המצטברים הבאים: 1. צפוי שהחוב ישולם במלואו על-פי לוח הסילוקין החדש של ההלוואה. 2. במקרה של לוח סילוקין בתשלומי קרן וריבית חודשיים - שולמו לפחות 6 תשלומים רציפים או במקרה בו אין לוח סילוקין בתשלומי קרן וריבית חודשיים רציפים - עברה לפחות חצי שנה ממועד הקמת ההלוואה או שולם לפחות 20% מיתרת הקרן. 3. אין ללקוח התראת חוב בפיגור. 4. כל ארגוני החוב של הלקוח הינם צוברים.

תשלומים שהתקבלו בגין חובות בעייתיים שסווגו כפגומים משמשים להקטנת קרן ההלוואה כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה. כל עוד היתרה הרשומה הנותרת של חוב פגום נחשבת כברת גבייה במלואה, תשלומי ריבית שהתקבלו במזומן יוכרו כהכנסה על בסיס מזומן. במצבים אלה סכום ההכנסה שיוכר כהכנסות ריבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי שיעור הריבית החוזי. כמו-כן, ריבית על סכומים בפיגור בגין הלוואות לדיוור מוכרת בדוח רווח והפסד על בסיס הגבייה בפועל.

ב. עמלות אשר חיבו ביצירת אשראי, למעט בגין הלוואות לתקופה של עד שלושה חודשים, אינן מוכרות באופן מיידי כהכנסה בדוח רווח והפסד, אלא נדחות ומוכרות לאורך חיי ההלוואה כהתאמת התשואה. הכנסות מעמלות כאמור נזקפות לפי שיטת הריבית האפקטיבית ומדווחות כחלק מהכנסות ריבית.

ג. עמלות הקצאת אשראי מטופלות בהתאם לסבירות המימוש של המחויבות למתן האשראי. במידה שהסבירות קלושה, העמלה מוכרת על בסיס קו ישר לאורך תקופת המחויבות. אחרת, יש לדחות את ההכרה בהכנסה מעמלות אלה עד למועד מימוש המחויבות או עד למועד פקיעתה, לפי המוקדם. אם המחויבות מומשה, אזי העמלות מוכרות בדרך של התאמת התשואה לאורך חיי ההלוואה כאמור לעיל. אם המחויבות פקעה מבלי שמומשה, העמלות מוכרות במועד הפקיעה ומדווחות במסגרת הכנסות מעמלות. לעניין זה, הבנק מניח כי הסבירות למימוש ההתחייבות אינה קלושה.

ד. במקרים של מימון מחדש או ארגון מחדש של חובות שאינם בעייתיים, יש לבחון האם השינוי בתנאי ההלוואה הינו מהותי או לא. בהתאם לכך בוחן הבנק האם הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים בהתאם לתנאים החדשים של ההלוואה שונה לפחות ב-10% מהערך הנוכחי של תזרימי המזומנים שנותרו בהתאם לתנאים הנוכחיים (בתוספת עמלת פירעון מוקדם). במקרים שהשינוי הינו מהותי (אינו מינורי), כל העמלות שטרם הופחתו וכן עמלות פירעון מוקדם שנגבו מהלקוח בגין שינוי בתנאי אשראי מוכרות ברווח והפסד. אחרת, העמלות הנ"ל נכללות כחלק מההשקעה נטו בהלוואה החדשה ומוכרות כהתאמת תשואה כאמור לעיל. לעניין זה, הבנק מניח כי השינויים בתנאי החוב אינם מהותיים (הינם מינוריים).

ה. עמלות פירעון מוקדם מוכרות מידית במסגרת הכנסות ריבית.

ו. הכנסות מעמלות בגין מתן שירותים (כגון: מפעילות בניירות-ערך ומכשירים נגזרים, מכרטיסי אשראי, ניהול חשבון, הפרשי המרה ופעילות סחר חוץ) מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכאות לקבלתן. עמלות מסוימות כגון עמלות בגין ערבויות ועמלות מסוימות בגין ליווי פרויקטים מוכרות באופן יחסי על פני תקופת העסקה.

ז. ניירות-ערך - ראה סעיף ה(5) להלן.

ח. מכשירים פיננסיים נגזרים - ראה סעיף ה(6) להלן.

4. חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות - תחולת ההוראות

הבנק מיישם לגבי כל יתרות החוב, את הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר סיווג, מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, המבוססות בעיקרן על כללי החשבונאות המיושמים בבנקים בארצות-הברית. יתרות חוב לגביהם לא נקבעו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים, כגון, אשראי לציבור, פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לממשלה, מדווחים בספרי הבנק לפי יתרת חוב רשומה. יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

א. סיווג אשראי בעייתי

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות ופריטי אשראי חוץ-מאזני בעייתיים כפגומים, נחותים או בהשגחה מיוחדת. בהקשר זה נציין כי הבנק מיישם את הוראת מקור החזר ראשוני של בנק ישראל לפיה קביעת הסיווג המתאים לחוב, עד לקרות כשל או כשהסתברות לכשל נעשתה צפויה ברמה גבוהה, מתבססת על החוזק הצפוי של מקור החזר ראשוני לחוב (מקור החזר תזרימי שוטף, יציב, מופרד ובשליטת החייב), וזאת למרות התמיכה של מקורות החזר שניים ושלישוניים.

לעניין סיווג אשראי בעייתי, חוב בפיגור הינו חוב בו קרן או ריבית לא שולמו במועדם בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים. חשבון עו"ש/חח"ד ידווח כחוב בפיגור כאשר החשבון נותר ברציפות ביתרת חובה (בהיעדר מסגרת מאושרת), או בחריגה ממסגרת האשראי המאושרת, למשך 30 ימים או יותר או אם בתוך מסגרת האשראי נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים הנמוכים מיתרת החובה ומהמסגרת במשך תקופה של 180 ימים. הלוואות ידווחו כחוב בפיגור כאשר הקרן או ריבית לא שולמו לאחר 30 יום מהמועד שנקבע לתשלומם, בהתאם לתנאי הפירעון החוזיים של החוב.

אשראי פגום

אשראי מסווג כפגום, כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים, צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים המקוריים עם הלקוח. קבלת החלטה בדבר סיווג אשראי כפגום מבוססת, בין היתר, על מצב הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי וכוח הפירעון של הלווה, קיום ומצב הביטחונות, מצבם הפיננסי של ערבים, אם קיימים, ומחויבותם לתמוך בחוב. בכל מקרה, חוב המוערך על בסיס פרטני מסווג כפגום כאשר קרן או ריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר. כמו-כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור (כמפורט להלן).

חוב פגום חוזר להיות מסווג כחוב שאינו פגום רק כאשר אין בגינו רכיבי קרן או ריבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פירעון של הקרן הנותרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה.

אשראי נחות

סיכון אשראי נחות, כולל סיכון אשראי מאזני וחוף-מאזני שאינו מוגן באופן מספק על-ידי יכולת התשלום של החייב או של הביטחון ששועבד, אם קיים. לסיכון אשראי שסווג כאמור נדרש שתהייה חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש פירעון החוב, שכן קיימת אפשרות ברורה שהבנק יספוג הפסד מסוים, אם הליקויים לא יתוקנו. סיכון אשראי חוף-מאזני יסווג כנחות אם קיימת הסתברות שהינה לפחות אפשרית לכך שההתחייבות בגין הסעיף החוף-מאזני תתממש.

אשראי אשר מוערך על בסיס קבוצתי (נמוך ממיליון ש"ח) יסווג כנחות כאשר הוא מצוי בפיגור של 90 יום או יותר.

אשראי בהשגחה מיוחדת

סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת, כולל סיכון אשראי מאזני וחוף-מאזני בעל חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של ההנהלה. אם לא יטופלו, התוצאה של חולשות פוטנציאליות אלו עלולה להיות התדרדרות בסיכויים לפירעון של האשראי או במעמד של הבנק כנושה בתאריך עתידי מסוים. סיכון אשראי חוף-מאזני יסווג בהשגחה מיוחדת אם קיימת הסתברות, שהינה לפחות אפשרית לכך, שההתחייבות בגין הסעיף החוף-מאזני תתממש. אשראי אשר מוערך על בסיס קבוצתי (נמוך ממיליון ש"ח) יסווג כאשראי בהשגחה מיוחדת כאשר החוב בפיגור מעל 60 יום ועד 89 יום.

ב. הפרשה להפסדי אשראי

הבנק נדרש לקיים הפרשה להפסדי אשראי ברמה נאותה, על-מנת לכסות הפסדי אשראי צפויים, בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק נדרש לקיים, הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוף-מאזניים, כגון התקשרויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות.

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" ו"הפרשה קבוצתית". כמו-כן, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי.

הפרשה פרטנית

חובות שההפרשה להפסדי אשראי בגינם נבחנת על בסיס פרטני כוללים חובות שסך יתרם החוזית (ללא ניכוי מחיקות חשבונאיות, ריבית שלא הוכרה, הפרשה להפסדי אשראי וביטחונות), ברמת הלקוח, הינה מעל 1 מיליון ש"ח, וכן חובות לקוחות בארגון מחדש של חוב בעייתי. הפרשה פרטנית להפסדי אשראי נבחנת לגבי כל חוב שסווג כפגום.

ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של החוב. כאשר נקבע כי החזר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, ההפרשה הפרטנית מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו חוב, לאחר הפעלת מקדמים זהירים ועקביים שמשקפים, בין היתר, את התנודתיות בשווי ההוגן של הביטחון, את הזמן שיעבור עד למועד המימוש בפועל ואת העלויות הצפויות במכירת הביטחון.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

הפרשה קבוצתית

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת-ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי מאזני וחוף-מאזני המוערכים על בסיס קבוצתי, מחושבת בהתבסס על ממוצע שיעורי הפסד היסטוריים בחלוקה לענפי משק שונים ובחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בטווח של שנים לאורך התקופה שמתחילה ביום 1 בינואר 2011 ומסתיימת ברבעון שקדם למועד הדיווח, תוך ביצוע התאמות לשינויים משמעותיים במהלך הרבעון השוטף. בנוסף, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הבנק מתחשב בגורמים סביבתיים רלוונטיים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי.

לעניין זה, בהתאם להוראות המפקח הנוגעות להפרשה קבוצתית בגין אשראי לענף משק אנשים פרטיים, נדרש הבנק להביא בחשבון שיעור התאמה איכותי שלא יפחת מ-0.75% מיתרת האשראי הצרכני שאינו בעייתי. מהאמור הוחרג סיכון אשראי הנובע מחייבים בגין כרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית.

בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, ההפרשה הקבוצתית הנדרשת בהתייחס לסיכון אשראי חוף-מאזני מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוף-מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון - סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית בהתאמות מסוימות. יתרת הפרשה זו נכללת בסעיף התחייבויות אחרות במאזן.

כמו-כן, לאור התפרצות נגיף הקורונה ולאור חוסר ודאות רב שכרוך בביצוע אומדן הפסדי אשראי בכל אחד מענפי המשק אשר הושפעו לרעה מהמשבר, הבנק ביצע התאמה נוספת במקדם ההפרשה במטרה לשקף את ההשפעה השלילית של המשבר על יכולת הפירעון של הלווים.

הפרשה בגין הלוואות לדיור

הפרשה מזערית בגין הלוואות לדיור מחושבת לפי נוסחה שקבע הפיקוח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. חישוב ההפרשה לפי נוסחת עומק הפיגור יבוצע, במידת הצורך, לכלל הלוואות לדיור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים והלוואות המממנות פעילות בעלת אופי עסקי.

בהתאם להוראות המפקח יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות האמורות למועד הדיווח.

הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי. הערכת נאותות כאמור, מתבססת על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים הגלומים בתיק האשראי.

ג. מחיקה חשבונאית

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני שנחשב כאינו בר גביה ובעל ערך נמוך כך שהותרו כנכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמץ גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). במקרה בו מדובר בחוב מותנה בביטחון אשר ההפרשה הפרטנית בגינו מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון, הבנק מוחק חשבונאית כל יתרת חוב העולה על השווי ההוגן של הביטחון בניכוי עלויות מימוש.

לגבי החובות שאינם מוערכים על בסיס פרטני, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם (ברוב המקרים מעל 150 ימי פיגור רצופים) ועל סממני בעייתיות אחרים. יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק. למרות האמור לעיל, לגבי חובות שנבחנו על בסיס קבוצתי שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי אשר כשל, נבחן הצורך במחיקה חשבונאית מיידית. בכל מקרה, לגבי חובות כאמור מבוצעת מחיקה חשבונאית לא יאוחר מהמועד שבו החוב הופך לחוב בפיגור של 60 ימים או יותר ביחס לתנאי הארגון מחדש.

ד. ארגון מחדש של חוב בעייתי

ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו).

לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על-ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתו הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם החייב מצוי בקשיים פיננסיים והאם במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב. לצורך קביעה זאת, הבנק בוחן את יכולת הגביה מהלקוח וכן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר.

הבנק לא מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם במסגרת ההסדר הוענקה לחייב דחיית תשלומים שאינה מהותית בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החזית לפירעון ובמשך החיים הממוצע הצפוי של החוב המקורי. לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את ההשפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לצורך קביעה האם הדחייה בתשלומים אינה מהותית.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

חובות שאורגנו מחדש, לרבות כאלה שטרם הארגון מחדש לא נבחנו על בסיס פרטני, מסווגים כחובות פגומים ומוערכים על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי או מחיקה חשבונאית. ככלל, חוב בעייתי שאורגן מחדש ימשיך להימדד ולהיות מסווג כחוב פגום עד שישולם במלואו. עם זאת, בנסיבות מסוימות, כאשר נערך לחוב ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר מכן התאגיד הבנקאי והחייב נכנסו להסכם נוסף של ארגון מחדש, התאגיד הבנקאי אינו נדרש להתייחס יותר לחוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי אם מתקיימים שני התנאים הבאים:

א. החייב אינו נמצא יותר בקשיים פיננסיים במועד הארגון מחדש העוקב.
 ב. בהתאם לתנאי הארגון מחדש העוקב, התאגיד הבנקאי לא העניק ויתור לחייב (לרבות לא העניק ויתור על קרן על בסיס מצטבר ממועד מתן ההלוואה המקורי).

חוב כאמור שעבר ארגון מחדש עוקב והוסר לגביו הסיווג כפגום, יוערך על בסיס קבוצתי לצורך כימות ההפרשה להפסדי אשראי ויתרת החוב הרשומה של החוב לא תשתנה בעת הארגון העוקב (למעט אם התקבל או שולם מזומן).

אם בתקופות עוקבות חוב כאמור נבחן פרטנית ונמצא שיש להכיר בגינו בירידת-ערך או שמבצע לו ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מחזיר לחוב סיווג פגום ומטפל בו כארגון מחדש של חוב בעייתי.

ה. נכסים שנתפסו (Foreclosed Assets)

במקרה בו בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי בו הבנק קיבל נכסים כפירעון מלא או חלקי של חוב, למשל זכויות בהון, חייבים מצד שלישי או נכסים אחרים שימכרו לאחר מכן, יוכרו נכסים אלה לפי שווים ההוגן של הנכסים במועד התפיסה. אם הנכסים שנתקבלו מהווים פירעון מלא של החוב ובמועד התפיסה עולה יתרת החוב הרשומה על השווי ההוגן של הנכסים, מכיר הבנק בהפרשה להפסדי אשראי.

5. ניירות-ערך

א. השקעות באגרות-חוב מסווגות בעת הרכישה לאחד משלושה תיקים: אגרות-חוב מוחזקות לפדיון, אגרות-חוב זמינות למכירה וניירות-ערך למסחר. בנוסף, בעת הרכישה, השקעות במניות מסווגות לאחד משני תיקים - ניירות-ערך למסחר ומניות שאינן למסחר.

• **אגרות-חוב מוחזקות לפדיון** - אגרות-חוב אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון.
 אגרות-חוב מוחזקות לפדיון מוצגות במאזן לפי העלות בתוספת ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער שנצברו, בהתחשב בחלק היחסי של הפרמיה או הניכיון ובניכוי הפסדים בגין ירידת-ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני.

• **אגרות-חוב זמינות למכירה** - אגרות-חוב אשר לא סווגו כאגרות-חוב מוחזקות לפדיון או כניירות-ערך למסחר. אגרות-חוב נכללות במאזן לפי שווי ההוגן ביום הדיווח, רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן מדווחים נטו, בניכוי עתודה מתאימה למס, בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר. רווחים או הפסדים שמומשו, מוצגים בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית מפעילות שאינה ממסחר.

• **ניירות-ערך למסחר** - ניירות-ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למוכרם בתקופה הקרובה וניירות-ערך אשר הבנק בחר למדוד אותם בשווי הוגן דרך רווח והפסד לפי חלופת השווי ההוגן. ניירות-ערך למסחר מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן ביום הדיווח. רווחים והפסדים מהתאמות לשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד לסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית מפעילות למסחר.

מניות שאינן למסחר:

• מניות שמתקיים לגביהן שווי הוגן זמין - נמדדות לפי שווי ההוגן ליום הדיווח, רווחים והפסדים מהתאמות לשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.
 • מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין - נמדדות לפי עלות בניכוי ירידת-ערך, אם קיימת, בתוספת או בניכוי שינויים במחירים נצפים בעסקות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשינויים במחירים נצפים כאמור, נזקפים לדוח רווח והפסד.

ב. הכנסות מדיבידנד, צבירת ריבית, הפרשי הצמדה ושער, הפחתת פרמיה או ניכיון (לפי שיטת הריבית האפקטיבית), וכן הפסדים מירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני נזקפים לדוח רווח והפסד.

ג. עלות ניירות-ערך שמומשו מחושבת על בסיס ממוצע.

ד. לעניין טיפול בירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני - ראה [סעיף ה\(8\) להלן](#).

ה. ייעוד לשווי הוגן - הוראות הפיקוח על הבנקים מאפשרות לבחור, במועדי בחירה מוגדרים, למדוד מכשירים פיננסיים בשווי הוגן כן שרווחים והפסדים שטרם מומשו בגין השינויים בשווי ההוגן של הפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן, מדווחים בדוח רווח והפסד בכל מועד דיווח עוקב. כמו-כן, עלויות ועמלות מראש הקשורות לפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן מוכרות ברווח והפסד במועד התהוותן. בחירת יישום חלופת השווי ההוגן הינה לגבי כל מכשיר בנפרד (instrument-by-instrument) ואינה ניתנת לביטול.

6. מכשירים פיננסיים נגזרים, לרבות חשבונאות גידור

א. הבנק מחזיק מכשירים פיננסיים נגזרים לצרכי גידור סיכונים מטבע-חוץ וסיכונים ריבית, וכן נגזרים שאינם משמשים לגידור, לרבות נגזרים משובצים.
 ב. במועד יצירת הגידור הבנק מתעד באופן פורמלי את יחסי הגידור בין המכשיר המגדר והפריט המגודר, לרבות מטרת ניהול הסיכונים והאסטרטגיה של הבנק לביצוע הגידור, וכן האופן בו הבנק יעריך את אפקטיביות יחסי הגידור. הבנק מעריך את האפקטיביות של יחסי הגידור הן בתחילת הגידור והן על בסיס מתמשך בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים שלו.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

- ג. גידור שווי הוגן
שינויים בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי נגזר שיועד לגידור שווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. הפריט המגודר מוצג אף הוא בשווי הוגן, בהתייחס לסיכונים שגודרו, והשינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. מלוא השינויים בשווי ההוגן של נגזרים שמיועדים וכשירים לגידור שווי הוגן, מסווגים במסגרת סעיף הכנסות/הוצאות ריבית, בעקביות לסיווג של ההכנסות/ההוצאות בגין הפריט המגודר.
אם המכשיר המגדר אינו עונה עוד לקריטריונים לגידור חשבונאי, או שהוא פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש, או שהבנק מבטל את הייעוד של גידור שווי הוגן, אזי נפסק הטיפול לפי חשבונאות גידור.
- ד. גידור כלכלי
חשבונאות גידור אינה מיושמת לגבי מכשירים נגזרים המשמשים כחלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק (ניהול ALM). השינויים בשווי ההוגן של נגזרים אלה מוכרים ברווח והפסד עם היווצרותם.
- ה. גידור ההשקעה נטו בפעילות חוץ - ראה [סעיף ה. \(1\) לעיל](#).
- ו. נגזרים שאינם משמשים לגידור
שינויים בשווי ההוגן של נגזרים שאינם משמשים לגידור נזקפים מיידית לרווח והפסד.
- ז. נגזרים משובצים
מכשירים נגזרים משובצים מופרדים מהחזקה המארח ומטופלים בנפרד אם: (א) אין קשר ברור והדוק בין המאפיינים הכלכליים והסיכונים של החוזה המארח ושל המכשיר הנגזר המשובץ, לרבות סיכונים אשראי הנובעים מנגזרי אשראי משובצים מסוימים; (ב) מכשיר נפרד בעל אותם תנאים כשל המכשיר הנגזר המשובץ היה עומד בהגדרת נגזר; ו- (ג) המכשיר המשובץ אינו נמדד לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד.
נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזה המארח, שינויים בשוויים ההוגן של נגזרים משובצים שהופרדו נזקפים מיידית לרווח והפסד.

7. קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

- בהתאם ל-ASC 820-10 (FAS 157) שווי הוגן מוגדר כמחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך העברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה. התקן מחייב, לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמצער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של הבנק. ASC 820-10 מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת השווי ההוגן הינם נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:
- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים, אשר לבנק יש יכולת לגשת אליהם במועד המדידה.
 - נתוני רמה 2: נתונים נצפים עבור הנכס או התחייבות, במישרין או בעקיפין, שאינם מחירים מצוטטים הנכללים ברמה 1.
 - נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או התחייבות.
- היררכיה זו דורשת שימוש בנתוני שוק נצפים, כאשר מידע זה קיים. כאשר הנתונים המשמשים למדידת שווי הוגן מסווגים לרמות שונות במדרג השווי ההוגן, הבנק מסווג את מדידת השווי ההוגן בכללותה לרמה הנמוכה ביותר של הנתון שהוא משמעותי למדידה בכללותה.
מדידת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נעשית ללא הבאה בחשבון של פקטור גודל ההחזקה (blockage factor) הן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי נתוני רמה 1 והן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי רמות 2 או 3, למעט מצבים בהם פרמיה או ניכיון היו מובאים בחשבון במדידת שווי הוגן על-ידי משתתפים בשוק בהיעדר נתוני רמה 1.

ניירות-ערך

השווי ההוגן של ניירות-ערך למסחר אגרות-חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר שמתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה).

הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע

ASC 820 (FAS 157) דורש מהבנק לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפק על ידו ונמדד לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד. הבנק מעריך את סיכון האשראי במכשירים נגזרים באופן המפורט להלן:

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

- כאשר בגין החשיפה קיימים ביטחונות נזילים מספקים המבטיחים ספציפית ברמת ודאות משפטית גבוהה את המכשיר הנגזר, הבנק מתחשב באותם ביטחונות לצורך קביעת סיכון האשראי.
- כאשר החשיפה בגין הצד הנגדי הינה מהותית - הבנק מבצע הערכת שווי הוגן בהתבסס על אינדיקציות מעסקות בשוק פעיל לאיכות האשראי של הצד הנגדי, ככל שהאינדיקציות כאמור זמינות במאמצים סבירים. הבנק גוזר את האינדיקציות, בין היתר, ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. במידה ולא קיימות אינדיקציות כאמור, הבנק מחשב את ההתאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים (כגון: אומדנים לשיעורי כשל צפויים ושיעורי הפסדי אשראי בעת כשל).
- החישוב מבוצע בהתבסס על מודל פנימי המניח תרחישים שונים לשווי העסקות. להרחבה לגבי השיטות וההנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה [ביאור 32](#) להלן, בנושא יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים.

8. ירידת-ערך נכסים פיננסיים

- א. אשראי לציבור ויתרות חוב - ראה [סעיף ה.\(4\) לעיל](#).
 - ב. אגרות-חוב זמינות למכירה או מוחזקות לפדיון:
 - מדי תקופת דיווח הנהלת הבנק בוחנת האם ירידה בשוויים ההוגן של אגרות-חוב המסווגות לתיק הזמין למכירה ולתיק המוחזק לפדיון הינה בעלת אופי אחר מזמני (Other Than Temporary). הבחינה כאמור כוללת מספר שלבים ועקרונות, בהתאם למדיניות שנקבעה בבנק, והעיקריים שבהם הינם:
 1. בחינה האם ירידת-ערך היא בעלת אופי אחר מזמני ומה סכומה:
 - אגרות-חוב אשר לתאריך המאזן אין בכוונת הבנק להחזיקם או שנמכרו לאחר תאריך המאזן בסכום נמוך מעלותם, מהוות אגרות-חוב שחלה בהן ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני.
 - אגרות-חוב שחלה בהן ירידת-ערך של למעלה מ-15% ביחס לעלות המתואמת וירידת-ערך זו נמשכה למעלה מחצי שנה, מהוות אגרות-חוב שחלה בהן ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני, אלא אם ניתן להוכיח כי נתקיימו נסיבות מיוחדות.
 - אגרות-חוב אשר חלה לגביהן ירידת-ערך בשיעור של למעלה מ-30% ביחס לעלות המתואמת לתאריך המאזן או לאחריו, מהוות אגרות-חוב שחלה בהן ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני, אלא אם ניתן להוכיח כי נתקיימו נסיבות מיוחדות.
 - אגרות-חוב שחלה לגביהן ירידת דירוג אל מתחת לדירוג השקעה, מהוות אגרות-חוב שחלה בהן ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני.
 - אגרות-חוב שסווגו כבעייתיות (פגום, נחות, השגחה מיוחדת) על-ידי הבנק.
 2. הרכבת רשימת מעקב - מבוצעת בדיקה כמותית ואיכותית לצורך זיהוי והערכה של אגרות-חוב שחלה ירידה בערכם ואפשרי כי מדובר בירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני.
 3. בחינה ספציפית- בגין כל אגרות-חוב ברשימת המעקב מבוצעת בחינה ספציפית הכוללת בין היתר את הפרמטרים הבאים:
 - הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק באגרות-חוב לתקופה מספקת, אשר תאפשר את חזרת שווי אגרת החוב לעלותה.
 - היקף שווי הביטחונות המגבים וכריות הביטחון.
 - דירוג אגרות-חוב על-ידי סוכנויות דירוג בינלאומיות ומקומיות לרבות התפתחויות בדירוג לאחר תאריך המאזן.
 - שיעור ירידת הערך ביחס לעלות.
 - משך תקופה בה שווי הוגן נמוך מהעלות.
 - מצבו הפיננסי של המנפיק ושינויים בסביבתו העסקית, לרבות בחינה האם ירידת הערך משקפת נסיבות ייחודיות למנפיק או משקפת תנאי שוק כלליים.
 - אירועים לאחר תאריך המאזן.
 4. תיעוד תוצאות הבחינה כנדרש בהתאם לכללים שנקבעו בבנק.
- כאשר חלה ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני באגרות-חוב, תופחת עלותן לשווי ההוגן ליום המאזן, ותשמש כבסיס עלות חדש. סכום ההפחתה יזקף לדוח רווח והפסד. עליות ערך בתקופות עוקבות, עבור אגרות-חוב בתיק הזמין למכירה, מוכרות בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד.
- ג. מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין
 - הבנק מבצע בכל תקופת דיווח הערכה איכותית המביאה בחשבון אינדיקטורים לירידת-ערך על מנת להעריך האם חלה ירידת-ערך של ההשקעה במניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין. אם לפי הערכה זו חלה ירידת-ערך של ההשקעה במניות, הבנק מעריך את השווי ההוגן של ההשקעה במניות לצורך קביעת סכום ההפסד מירידת-ערך.

9. קיזוז נכסים והתחייבויות פיננסיים

- הבנק מקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ומציג במאזן את יתרתם נטו כאשר מתקיימים התנאים המצטברים הבאים:
- קיימת זכות חוקית ניתנת לאכיפה (legally enforceable right) לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים
 - קיימת כוונה לפרוע את ההתחייבות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית
 - גם הבנק וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה (determinable amounts)
- הבנק מקזז פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי והאשראי שניתן מפיקדונות אלה, כשאינן לבנק סיכון להפסד מהאשראי. בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, הבנק לא מקזז בין נכסים בגין מכשירים נגזרים כנגד התחייבויות בגין מכשירים נגזרים. אי לכך בדוחות הכספיים ממשיך הבנק להציג חשיפות בגין עסקות בסכום ברוטו.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

10. העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

העברה של נכסים פיננסיים

העברת נכס פיננסי תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר, גם במצב של פשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר; (2) כל מקבל יכול לשעבד או להחליף את הנכסים שקיבל, ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; (3) המעביר, אינו משמר שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים המועברים האלה.

כדי שהעברה של חלק מנכס פיננסי תחשב כמכירה, החלק המועבר חייב לקיים את ההגדרה של זכות משתתפת. זכות משתתפת מקיימת את הקריטריונים הבאים: הזכות צריכה לייצג זכויות פרופורציונליות ביחס למלוא הנכס הפיננסי; כל תזרימי מזומנים המתקבלים מהנכסים מחולקים בין זכויות המשתתפות באופן פרופורציונלי לחלקם בבעלות; הזכויות אינן זכויות נחותות (subordinated) ביחס לזכויות אחרות; לא קיימת זכות חזרה למעביר או למחזיקים אחרים בזכויות משתתפות (למעט במקרה של הפרת מצגים או התחייבויות, התחייבויות חוזיות שוטפות לשירות בנכס פיננסי בשלמותו וניהול חוזה ההעברה, ומחויבויות חוזיות להתחלק בקיזוז הטבות כלשהן שהתקבלו על-ידי מחזיק כלשהו בזכויות משתתפות); ולמעביר וגם למחזיק בזכויות משתתפות אין זכות לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו, למעט אם כל המחזיקים בזכויות משתתפות מסכימים לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו.

במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסיים המועברים או הזכות המשתתפת נגרעים מהמאזן של הבנק. הפער בין השווי ההוגן של התקבולים נטו שהתקבלו לבין הערך בספרים של הנכסים הפיננסיים שנמכרו מוכר בדוח רווח והפסד. במידה ולא מתקיימים תנאי המכירה, ההעברה נחשבת לחוב מובטח. מכירה של חלק מנכס פיננסי שאינו זכות משתתפת מטופלת כחוב מובטח, היינו, הנכסים המועברים ממשכים להירשם במאזן של הבנק והתמורה מהמכירה תוכר כהתחייבות של הבנק.

עסקות השאלה או שאילת ניירות-ערך

הבנק מיישם הוראות ספציפיות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור לטיפול בעסקות השאלה או שאילה של ניירות-ערך שבהן ההשאלה מבוצעת כנגד איכות האשראי הכללית והביטחונות הכלליים של השואל, או כאשר השואל אינו מעביר אל המשאיל כביטחון מכשירים נזילים המתייחסים ספציפית לעסקת השאלת ניירות הערך, אשר המשאיל רשאי למכור או לשעבד אותם. כאשר הבנק משאיל ניירות-ערך הוא גורע את ניירות הערך שהשואל ומכיר באשראי בגובה שווי שוק של ניירות הערך שהועברו. בתקופות עוקבות, האשראי מוכר באותו אופן בו נמדד נייר הערך לפני שהשואל. בתום ההשאלה נגרע האשראי והתאגיד הבנקאי מכיר מחדש בנייר הערך. כאשר התאגיד הבנקאי שואל ניירות-ערך בשאילה לא מובטחת, התאגיד הבנקאי מכיר בנייר ערך וכנגדו בפיקדון לפי השווי של אותו נייר ערך שהתקבל בעסקת השאלה. נייר הערך שהתאגיד הבנקאי שאל מסווג כנייר ערך בתיק למסחר.

מכירה בחסר

כאשר תאגיד בנקאי מוכר בחסר נייר ערך שנשאל על ידו, מוכר מזומן כנגד פיקדון. הפיקדון משוערך רק אם שווי נייר הערך עלה במהלך התקופה הזאת, ומוכר בדוח רווח והפסד בסעיף "הכנסות מימון שאינו מריבית".

גריעת התחייבות

הבנק גורע התחייבויות רק כאשר ההתחייבות מסולקת. סילוק של התחייבות יכול להיעשות באמצעות תשלום למלווה או באמצעות שחרור משפטי מהמחויבות.

11. רכוש קבוע

הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת-ערך. העלות כוללת יציאות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכס. עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד הקשור, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה. כמו-כן, בהתאם להוראות הדיווח לציבור הבנק מסווג בסעיף בניינים וציוד את העלויות בגין נכסי תוכנה שנרכשו או עלויות שהונו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי. רווח או הפסד מגריעת פריט רכוש קבוע מוכר נטו, בסעיף "הכנסות אחרות" בדוח רווח והפסד.

עלויות תוכנה

תוכנה אשר נרכשה על-ידי הבנק נמדדת לפי עלות בניכוי הפחתות והפסדים מירידת-ערך. הייון עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה לשימוש עצמי מתחיל רק כאשר השלב הראשוני בפרויקט הושלם, וכן הנהלה, בעלת הסמכות המתאימה, אישרה והתחייבה לממן את הפרויקט וצפוי כי הפיתוח יושלם ויתהוו הטבות כלכליות עתידיות מהתוכנה. עלויות תקורה שלא ניתן ליחסן באופן ישיר לפיתוח התוכנה ועלויות בשלב הראשוני של הפרויקט מוכרות כהוצאה עם התהוותן. בנוסף, הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא הייון עלויות תוכנה לפיהן נקבע סף מהותיות להיון. עוד נקבע כי בגין תוצרים, אשר סך העלויות שניתן להוון בגינם אינו נמוך מסף המהותיות, נקבע מקדם הייון נמוך מ-1, כדי להביא בחשבון את הפוטנציאל לחוסר יעילות ולסטיית מקובלות במסגרת פרויקטי פיתוח תוכנה. דרג העובדים שעלויותיהם מהוונות לנכסים הוגבל לדרגת מנהל פרויקט התוכנה ורישום עלויות בגין פיתוח תוכנה של כלל עובדי הפיתוח המתורים להיוון, נעשה בדרך של דיווח שעות פרטני.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

עלויות עוקבות

עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע ועלויות עוקבות אחרות מוכרת כחלק מהערך בספרים של רכוש קבוע אם צפוי כי ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בהן יזרמו אל הקבוצה ואם עלותן ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך בספרים של חלק מפריט רכוש קבוע שהוחלף נגרע. עלויות שדרוגים ושיפורים של תוכנה לשימוש עצמי מהווים רק אם צפוי שההוצאות שהתהוו יובילו לפונקציונליות נוספת. עלויות תחזוקה שוטפות ועלויות אחרות נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

פחת והפחתות

פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע. נכסים חכורים מופחתים על פני התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה ותקופת השימוש בנכסים. קרקעות בבעלות הבנק אינן מופחתות. שיפורים במושכר מופחתים על פני התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה ותקופת השימוש בנכסים. הפחתה נזקפת לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי החל מהמועד שבו התוכנות זמינות לשימוש. תוכנות בתהליך פיתוח אינן מופחתות באופן שיטתי כל עוד הן אינן זמינות לשימוש. לפיכך, מתבצעת בחינה לירידת-ערך לפחות אחת לשנה, עד למועד בו הן הופכות להיות זמינות לשימוש. שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת כספים ומותאמים בעת הצורך.

12. ירידת-ערך נכסים שאינם פיננסיים

הבנק בוחן נכסים לא שוטפים לצורך ירידת-ערך כאשר מתרחשים אירועים או שינויים בנסיבות מצביעים על כך שהערך בספרים של הנכס עשוי שלא להיות בר השבה. הפסדים מירידת-ערך יוכרו רק במידה וערך הנכס בספרים עולה על שווי ההוגן. הערך בספרים אינו בר השבה אם הוא עולה על סך תזרימי המזומנים הלא מהווים הצפויים לנבוע מהשימוש בנכס ומימוש. ההפסד שיוכר הוא בגובה ההפרש בין הערך בספרים לשווי ההוגן של הנכס. הפסד זה אינו מבוטל בתקופות עוקבות.

ירידת-ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב

בחנית קיום ירידת-ערך לגבי עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב מוכרת ומדדית בעת התרחשות אירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שיתכן והערך בספרים של הנכס לא יושב. דוגמאות לאירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על ירידת-ערך:

- לא צפוי כי התוכנה תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים;
- חל שינוי מהותי באופן או בהיקף השימוש בתוכנה או בשימוש הצפוי בתוכנה;
- בוצע או יבוצע בעתיד שינוי מהותי בתוכנה;
- העלויות לפיתוח או הסבת התוכנה המיועדת לשימוש עצמי חורגות משמעותית מהסכומים שנצפו מראש;
- צפוי שפיתוח התוכנה לא יושלם ולא ייעשה בו שימוש.

13. חכירות

חוזים המקנים לבנק שליטה בשימוש בנכס במסגרת חכירה במשך תקופת זמן עבור תמורה, מטופלים כחכירות. עיקר עסקות החכירה בבנק, הינן עסקות בהן הבנק חוכר בחכירה תפעולית. בעת ההכרה לראשונה מוכרת התחייבות בסכום השווה לערך הנוכחי של דמי החכירה העתידיים במהלך תקופת החכירה (תשלומים אלו אינם כוללים תשלומי חכירה משתנים), ובמקביל מוכר נכס זכות שימוש בגובה ההתחייבות בגין חכירה, מותאם בגין תשלומי חכירה ששולמו מראש או שנצברו ובניכוי תמריצי חכירה, ובתוספת עלויות ישירות שהתהוו בחכירה. תקופת החכירה נקבעת כתקופה שבה החכירה אינה ניתנת לביטול, יחד עם תקופות המכוסות על-ידי אופציה להאריך או לבטל את החכירה אם ודאי באופן סביר שהחוכר יממש או לא יממש את האופציה, בהתאמה, ויחד עם תקופות המכוסות על-ידי אופציה להאריך או לא לבטל את החכירה כאשר זכות המימוש נשלטת על-ידי המחכיר.

הבנק בחר ליישם את ההקלה הפרקטית לפיה חכירות לטווח קצר של עד שנה מטופלות באופן בו דמי החכירה נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה, ללא הכרה בנכס זכות שימוש ו/או התחייבות בגין חכירה במאזן.

מדידה עוקבת

לאחר ההכרה לראשונה, התחייבות בגין חכירה (תפעולית) נמדדת בעלות מופחתת בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית. בכל מועד דיווח עוקב, נכס זכות השימוש מוכר בגובה העלות המופחתת של ההתחייבות בגין חכירה, מותאם בגין תשלומי חכירה ששולמו מראש או שנצברו ובניכוי יתרת תמריצי החכירה, בתוספת עלויות ישירות שטרם הופחתו ובניכוי הפסדים מירידות ערך שנצברו בגין הנכס זכות שימוש. כמו-כן, הבנק בוחן נכס זכות שימוש לצורך ירידת-ערך בהתאם להוראות בדבר ירידת-ערך בגין רכוש קבוע.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

תשלומי חכירה תפעולית

תשלומי החכירה, למעט דמי חכירה משתנים, נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תמריצי חכירה שנתקבלו מוכרים כחלק בלתי נפרד מסך-כל הוצאות החכירה לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תשלומי חכירה משתנים תלויים במדד או בריבית מוכרים ברווח והפסד בתקופת השינוי. תשלומי חכירה משתנים שאינם תלויים במדד או בריבית מוכרים ברווח והפסד בתקופה בה צפוי כי תושג המטרה הספציפית המביאה להשתנות תשלומי החכירה, ויבטלו בתקופה בה כבר לא צפוי כי המטרה הספציפית תושג.

14. קבוצת מימוש מוחזקת למכירה ופעילות מופסקת

קבוצת מימוש מוחזקת למכירה

הבנק מסווג נכס קבוצת מימוש כמוחזקת למכירה אם הערך בספרים שלה יושב בעיקר באמצעות מכירה ולא באמצעות שימוש מתמשך, בתקופה שבה כל הקריטריונים הבאים מתקיימים: (1) ההנהלה, אשר לה הסמכות לאשר את הפעולה, מתחייבת לתוכנית למכור את קבוצת המימוש; (2) קבוצת המימוש זמינה למכירה מיידית במצבה הנוכחי; (3) תוכנית פעילה לאיתור רוכש ופעולות אחרות להשלמת התכנון למכור החלה; (4) מכירת קבוצת מימוש הינה צפויה (probable) וחזוי (expected) שתוך שנה אחת ממועד הסיווג המכירה תושלם; (5) קבוצת מימוש משווקת באופן פעיל לצורך מכירה במחיר שהוא סביר ביחס לשווי ההוגן הנוכחי שלה; (6) פעולות שנדרשות להשלמת התכנון מצביעות על כך שאין זה סביר שיעשו שינויים משמעותיים לתכנון או שהתכנון יבוטל.

במועד הסיווג של קבוצת המימוש כמוחזקת למכירה, נבחן הצורך בהכרה בירידת-ערך לנכסים הרלוונטיים בהתאם לתקינה החלה על אותם נכסים. נכסים לא שוטפים שכפופים לפחת או הפחתה שמשויכים לקבוצת מימוש (לדוגמה, רכוש קבוע או נכסים אחרים) לא יצברו יותר פחת וכל הנכסים וההתחייבויות המיוחסים לקבוצת המימוש יוצגו בשתי שורות נפרדות. חברה בת המסווגת לקבוצת מימוש מוחזקת למכירה תמשיך להיות מאוחדת, אך כל הנכסים וההתחייבויות המיוחסים לפעילות יוצגו בשתי שורות נפרדות במאזן הבנק כאמור.

פעילות מופסקת

הבנק מסווג קבוצת מימוש כפעילות מופסקת בהתקיים כל הקריטריונים הבאים: (1) קבוצת המימוש מהווה רכיב של ישות; (2) קבוצת המימוש מומשה או מקיימת את תנאי הסיווג של נכס המוחזק למכירה; (3) קבוצת המימוש מייצגת שינוי אסטרטגי, אשר יש (או תהיה) לו השפעה מהותית על פעילויותיה ותוצאותיה הכספיות של הבנק.

בגין פעילות מופסקת הבנק הציג מחדש מספרי ההשוואה בדוח רווח והפסד, כאילו הופסקה הפעילות מתחילת תקופת ההשוואה המוקדמת ביותר.

15. זכויות עובדים

הבנק מחויב מתוקף דין, הסכם ונוהג בתשלומי הטבות פרישה לעובדים, אשר כוללים תשלומים לפי תוכניות להטבה מוגדרת בגין פנסיה (כגון, תשלומי פנסיה, פיצויי פיטורין ופרישה), תשלומים לפי תוכניות אחרות לאחר פרישה ולאחר סיום העסקה (כגון, שי לחג ותשלומי רווחה בריאות ואחרים המשולמים לפנסיונרים או בגינם) ותשלומים לפי תוכניות להפקדה מוגדרת (כגון, תשלומים לקופות תגמולים או לקרן פנסיה בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963). כמו-כן, בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, תאגיד בנקאי שצופה כי ישולמו לקבוצת עובדים הטבות מעבר לתנאים החוזיים, נדרש להביא בחשבון את שיעור העובדים שצפויים לעזוב (לרבות עובדים שצפויים לפרוש במסגרת תוכניות פרישה מרצון או בעת קבלת תנאים מועדפים אחרים) ואת ההטבות שהם צפויים לקבל בעת עזיבתם.

התחייבויות הבנק לתשלום פיצויים לעובדי הבנק בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין מטופלות כתוכנית להפקדה מוגדרת. התאגיד הבנקאי מכיר בעלות הפנסיה נטו לתקופה בהתאם להפקדה הנדרשת לאותה תקופה.

התחייבויות הבנק לתשלום פיצויים, פנסיה והטבות אחרות, שאינן בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, הטבות אחרות לזמן ארוך והטבות אחרות לאחר סיום העסקה ולאחר פרישה, מטופלות כתוכניות להטבה מוגדרת ומחושבות על בסיס אקטוארי ובהתחשב בהסתברויות על בסיס ניסיון העבר. שיעור ההיוון להטבות לעובדים מחושב על בסיס תשואת אגרות-החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע על אגרות-חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה, הנקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על אגרות-חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארצות-הברית, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על אגרות-חוב של ממשלת ארצות-הברית, והכול במועד הדיווח.

בגין ההטבות האמורות נזקפת לרווח והפסד עלות שירות, עלות ריבית, תשואה על נכסי תוכנית, הפחתה של רווח או הפסד אקטוארי נטו, הפחתה של עלות או זיכוי בגין שירות קודם והפחתה של רווח או הפסד אקטוארי אשר נכללו במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר.

רווח או הפסד אקטוארי, הינו שינוי בערך של מחויבות בגין הטבה חזויה או של נכסי תוכנית, הנובע מכך שהניסיון בפועל שונה מהמשוער, או הנובע משינוי בהנחה אקטוארית. רווחים והפסדים אקטואריים נכללים במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר ומופחתים בשיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנתרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על-פי התוכנית.

עלות או זיכוי בגין שירות קודם מופחת כרכיב של עלות הפנסיה נטו לתקופה בקו ישר, על פני תקופת השירות הממוצעת הנתרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על-פי התוכנית.

הטבות עובד לטווח קצר (כדוגמת: שכר עבודה, חופשה ומענקים) נמדדות על בסיס לא מהוון וההוצאה נזקפת בעת שניתן השירות המתייחס.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

16. תשלום מבוסס מניות

עסקות תשלום מבוסס מניות כוללות קבלת שירותים מהעובדים בתמורה להנפקת מניות הבנק, אופציות למניות או מכשירים הוניים אחרים. עסקות אלו כוללות גם התחייבויות לעובדים, בהתקיים אחד משני התנאים הבאים: (1) הסכום מבוסס, לפחות בחלקו, על מחיר המניה של הבנק, או על מכשיר הוני אחר של הבנק. (2) המענק דורש, או עשוי לדרוש, סילוק באמצעות הנפקת מניות התאגיד הבנקאי, או מכשירים הוניים אחרים של התאגיד הבנקאי. עסקות הכוללות התחייבות אשר תסולק במזומן, או על-ידי הנפקת מספר משתנה של מניות הבנק על בסיס שווי קבוע מסווגות כהתחייבות. לגבי עסקות תשלום מבוסס מניות המסווגות כמענקים הוניים, שווי ההטבה נמדד במועד ההענקה בהתייחס לשווי ההוגן של המכשירים הוניים המוענקים. שווי ההטבה מוכר ברווח והפסד כהוצאות שכן כנגד גידול מקביל בהון. לצורך ההכרה בהוצאה וייחוסה על פני תקופות השירות המתאימות של העובדים, הבנק מתחשב בתנאי שירות ובתנאי ביצוע (שאינם תנאי שוק), כך שההכרה בהוצאה מבוססת על מספר המכשירים אשר לגביהם תנאי השירות ותנאי הביצוע צפויים להתקיים. יעד ביצוע אשר יכול להיות מושג לאחר תקופת השירות, מטופל כתנאי ביצוע. לגבי עסקות תשלום מבוסס מניות המסווגות כמענקים התחייבויותיים, הבנק מודד מחדש את השווי ההוגן של ההתחייבות בסוף כל תקופת דיווח ובמועד הסילוק, כאשר שינויים כלשהם בשווי ההוגן מוכרים ברווח והפסד לתקופה כנגד ההתחייבות.

17. רכישת מניות הבנק על-ידי הבנק

בעת רכישת מניות הבנק על-ידי הבנק, סכום התמורה ששולם, הכולל עלויות ישירות, מנוכה מההון. כאשר המניות נמכרות או מונפקות מחדש, סכום התמורה שהתקבלה מוכר כגידול בהון והעודף או הגרעון שנובעים מהעסקה נזקף ליתרת הפרמיה.

18. התחייבויות תלויות

קבוצת הבנק הינה צד להליכים משפטיים שונים במסגרת עיסוקה במגוון סוגים של שירותים פיננסיים ובהם תביעות של לקוחות ובקשות צדדים שונים לאישור תביעות כתובענות ייצוגיות. הקבוצה מיישמת את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא התחייבויות תלויות המבוססות על הוראות ASC 450. הליכים אלה נבחנים באופן פרטני בסיוע יועצים משפטיים הנדרשים להעריך את הסיכון להתממשות חשיפה. מצב בו הסיכון צפוי (Probable) הינו כאשר קיימת הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון של מעל ל-70%. בגין תלויה הנכללת בקבוצת סיכון זו נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.

מצב בו הסיכון אפשרי (Reasonably Possible) הינו כאשר קיימת הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון של בין 20% ל-70%. בגין תלויה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים, אלא ניתן גילוי.

מצב בו הסיכון קלוש (Remote) הינו כאשר קיימת הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון של מתחת ל-20%. בגין תלויה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללת הפרשה בדוחות הכספיים ולא ניתן גילוי.

הפרשה להתחייבויות תלויות נרשמת בהתקיים שני התנאים להלן: (א) צפוי כי ירד ערכו של נכס (או התחייבות) במועד הדיווח; (ב) סכום ההפסד ניתן לאמידה באופן סביר. במידה ועל פי הערכת הבנק בהתבסס על חוות דעתם של יועציו המשפטיים לא ניתן לאמוד סכום של הפסד באופן מהימן, נערך טווח של תרחישים לחשיפה ואם סכום כלשהו בטווח מהווה לאותו המועד אומדן טוב מן האחרים על אותו טווח, הסכום האמור ייצבר כהפרשה. במידה ולא קיים סכום בטווח המהווה אומדן טוב יותר מסכום כלשהו אחר, נדרש לרשום כהפרשה את הסכום המינימלי בטווח.

לגבי תביעות שלגביהן קיימת קביעה של הפיקוח על הבנקים כי הבנק נדרש להשיב כספים, אלה מסווגות כ"צפוי" ונערכת בגין כל תביעה הפרשה בגובה הסכום שהבנק נדרש להשיב.

במקרים נדירים בהם לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על ייעוץ משפטי, לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון בגין תביעה רגילה ובגין תביעה שאושרה כתביעה ייצוגית במקרים בהם טרם פורסמו ארבעה דוחות כספיים על-ידי הבנק מאז שנכללה בהם לראשונה תביעה כאמור ולכן לא בוצעה הפרשה.

ביאור 25. ג. כולל גילוי על כל תביעה שסכומה מעל 1% מהון הבנק ולגבי תביעות שלא ניתן בשלב זה להעריך את תוצאותיהן, ניתן גילוי לגבי כל תביעה שסכומה מעל 0.5% מההון.

על פי ההוראות נדרש, כאמור, לתת גילוי לסכומי ההפסד אשר הסתברות התממשותם אינה קלושה.

בהתאם להערכת הנהלה ובהתבסס על הערכות יועציה המשפטיים, הדוחות הכספיים כוללים הפרשות נאותות בגין תלויות.

19. הוצאות מסים על ההכנסה

הדוחות הכספיים של הבנק כוללים מסים שוטפים ומסים נדחים. מסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד, אלא אם המס נובע מעסקה או אירוע אשר מוכרים ישירות בהון או ברווח כולל אחר. במקרים אלו הוצאת המסים על הכנסה נזקפת להון או לרווח כולל אחר לפי הרלוונטי. ההפרשה למסים על ההכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס שכן המוטל מתוקף חוק מע"מ במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורת והוצאות נלוות".

מסים שוטפים

המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס לשנה, כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוק שנחקק לתאריך המאזן, והכולל שינויים בתשלומי המס המתייחסים לשנים קודמות.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

מסים נדחים

הבנק מכיר במסים נדחים בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מסים, החייבים במס. הבנק לא הכיר בהתחייבות מסים נדחים בגין הפרשים זמניים שנוצרו עד ליום 31 בדצמבר 2016 בגין השקעה בחברות בנות מקומיות. הפרשים זמניים אלו עשויים להתחייב במס, במידה והבנק יממש את ההשקעה בחברות הבנות המקומיות. החל מיום 1 בינואר 2017, הבנק הכיר בהתחייבות מסים נדחים, בגין הפרשים זמניים חייבים במס בגין חברות בנות מקומיות. הבנק מכיר בנכסי מסים נדחים בגין כל הפרשים הזמניים הניתנים לניכוי והפסדים מועברים. נכס מס נדחה מופחת בסכום יתרת הפרשה (Valuation Allowance) אם, יותר סביר מאשר לא כי חלק או כל נכס המס הנדחה לא ימומש. המסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על הפרשים הזמניים במועד בו מומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו לתאריך המאזן. יצירה של נכסי מסים נדחים נטו לא תעלה על המסים השוטפים בתקופת החשבון, אלא במקרים מיוחדים בהם צפוי שבעתיד תהיה הכנסה חייבת שכנגדה יהיה ניתן לנצל אותם.

קיצוז נכסי והתחייבויות מסים נדחים

הבנק מקזז נכסי והתחייבות מסים נדחים במידה וקיימת זכות חוקית הניתנת לאכיפה לקיצוז נכסי והתחייבויות מסים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על-ידי אותה רשות מס בגין אותה חברה נישומה, או בחברות שונות בקבוצה, אשר בכוונתן לסלק נכסי והתחייבויות מסים שוטפים על בסיס נטו או שנכסי והתחייבויות המסים מיושבים בו זמנית.

פוזיציות מס לא וודאיות

הבנק מכיר בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על-ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

20. רווח למניה

הבנק מציג נתוני רווח למניה בסיסי ומדולל לגבי הון המניות הרגילות שלו. הרווח הבסיסי למניה מחושב על-ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הבנק במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה. הרווח המדולל למניה נקבע על-ידי התאמת הרווח או ההפסד (כגון התאמות בגין השפעה לאחר מס של דיבידנדים, עלויות מימון כלשהן ושינויים אחרים) המתייחס לבעלי המניות הרגילות והתאמת הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שבמחזור, לאחר התאמה בגין מניות באוצר ובגין ההשפעות של כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדוללות, הכוללות, כתבי אופציה למניות וכתבי אופציה למניות שהוענקו לעובדים.

21. דיווח על מגזרי פעילות

מגזרי פעילות פיקוחיים

הבנק מדווח על מגזרי פעילות פיקוחיים בהתאם למתכונת אחידה ובת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים. מגזר פעילות פיקוחי מוגדר בעיקר בהתבסס על סיווג הלקוחות. לקוחות פרטיים מסווגים בהתאם להיקף הנכסים הפיננסיים למגזר משקי הבית ומגזר הבנקאות הפרטית. לקוחות שאינם אנשים פרטיים מסווגים בעיקר על-פי מחזור הפעילות שלהם למגזרים עסקיים (תוך הפרדה בין עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים ועסקים גדולים) גופים מוסדיים ומגזר ניהול פיננסי.

מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, בנק שמגזרי הפעילות שלו שבהתאם לגישת ההנהלה שלו שונים מהותית ממגזרי הפעילות הפיקוחיים, ייתן בנוסף גילוי על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה. מגזר פעילות הוא מרכיב בבנק אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות; תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על-ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו; וכן קיים לגביו מידע פיננסי נפרד. חלוקת המגזרים בבנק מבוססת על אפיון של מגזרי לקוחות. מגזרים אלו כוללים גם מוצרים בנקאיים. תוצאות מגזר המוצר שלא ניתן לשייך למגזרי הלקוחות הרלוונטיים נכלל ב"אחרים והתאמות".

22. גילויים בהקשר לצד קשור

המידע על יתרות מאזניות וחץ-מאזניות והמידע על תוצאות העסקות עם בעלי עניין וצדדים קשורים ניתן בהתאם להראות הדיווח לציבור לגבי כל אדם המוגדר כבעל עניין, צד קשור או איש קשור, לפי ההגדרה בסעיף 80 בהוראות הדיווח לציבור.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

23. עסקות עם בעלי שליטה

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת הבנק. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, מיישם הבנק את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא הטיפול החשבונאי בעסקות בין ישות לבין בעל השליטה בה. נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה עם בעל שליטה, נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה. בשל העובדה כי מדובר בעסקה במישור ההוני, זוקפת הקבוצה את ההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה מהעסקה, אם קיים, להון.

1. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של הפיקוח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

נושא	עיקרי ההוראות	מועד תחילה והוראות מעבר	השפעה על הבנק
מכשירים פיננסיים - הפסדי אשראי - ASU 2016-13	מטרתו העיקרית של התיקון הינה לספק מידע שימושי יותר בנוגע להפסדי אשראי צפויים בגין מכשירים פיננסיים ומחויבויות למתן אשראי, תוך חיזוק האנטי מחזוריות בהתנהגות ההפרשה להפסדי האשראי וחיזוק הקשר בין אופן ניהול סיכוני האשראי לבין אופן השתקפותם בדוחות הכספיים. לצורך כך התיקונים בעדכון זה מחליפים את שיטת ההפרשה להפסדי אשראי המבוססת על הפסדים שהתהוו, בשיטה המשקפת הפסדי אשראי צפויים לאורך חיי האשראי ודורשת התחשבות בטווח רחב יותר של מידע צופה פני עתיד שישקף תחזיות סבירות לגבי אירועים כלכליים עתידיים. הכללים החדשים לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי יחולו על אשראי (לרבות הלוואות לדיור), אגרות-חוב המוחזקות לפדיון, וחשיפות אשראי חוץ-מאזניות מסוימות. כמו-כן, ישתנה האופן שבו נרשמות ירידות ערך של אגרות-חוב בתיק הזמין למכירה, וכן יורחב הגילוי על ההשפעה של מועד מתן האשראי על איכות האשראי של תיק האשראי. בנוסף, ההגדרות הקיימות בהוראות לגבי חובות פגומים וסיכון אשראי פגום, הוחלפו בהגדרות של חובות לא צוברים וסיכון אשראי לא צובר. כמו-כן, עדכן הפיקוח על הבנקים את דרישות הסיווג והמחיקה של הלוואות לדיור.	1 בינואר 2022. ככלל, הכללים החדשים יישמו באמצעות רישום בעודפים במועד היישום לראשונה של ההשפעה המצטברת. בהתאם לטיטות הוראות הפיקוח על הבנקים, במועד היישום לראשונה תאגיד בנקאי רשאי להוסיף בחזרה להון עצמי רובד 1, את הקיטון שנרשם במועד היישום לראשונה על פני שלוש שנים. ב-1 לינואר לשנת היישום הראשונה - 75%, השנייה - 50% והשלישית - 25%.	הבנק נערך ליישום התקן. בשלב זה לא ניתן להעריך את ההשפעה הצפויה.

הפסקת פרסום ריבית הליבור

החל מסוף שנת 2021, המערכת הפיננסית העולמית צפויה להפסיק לפרסם את ריביות הליבור ולחידול מהשימוש בהן. ריביות אלו מהוות בסיס לצורך חישוב שיעור הריבית החל על מוצרים פיננסיים במטבעות חוץ עיקריים או צמודים למטבעות אלו בריבית משתנה. במסגרת הכוונה לבסס עוגני ריבית חלופיים במטבעות הרלוונטיים, מתגבשות בעולם, על-ידי גופים כגון ISDA (International Swaps and Derivatives Association) וה-ARRC (Alternative Reference Rate Committee), חלופות לריביות אלו, שפה משפטית חדשה והצעות למנגנוני החלפה. השינוי הצפוי ישפיע בכל תעשיית הבנקאות בעולם ובארץ.

במסגרת זו הוקמה בבנק ועדת היגוי אשר עוקבת אחר הפרסומים הבינלאומיים ובוחנת את השפעת ההחלפה על פעילות הבנק. הוועדה מעדכנת את ההנהלה והדירקטוריון מדי תקופה. במסגרת פעילות הוועדה נערך מיפוי של המוצרים השונים הקיימים בבנק ואשר מתבססים על הריביות שצפויות להעלם, בוצעו שינויים במסמכים משפטיים וכן נעשות הדרכות לעובדי הבנק. כמו-כן, הבנק החל בהערכות להתאמת המערכות הטכנולוגיות לריביות ולמנגנונים החדשים. בסוף חודש ינואר 2020 נשלחו ללקוחות הבנק מכתבים אשר מתארים את השינוי העתידי על-פי המידע שהיה מצוי בבנק באותה עת. לאור חוסר הוודאות לגבי המשך ביצוע התהליך שמושפע כאמור מהחלטות בינלאומיות, אין ביכולתו של הבנק לבצע הערכות כמותיות של השפעת החלפת הריביות. הבנק ימשיך לעקוב אחרי הפרסומים הבינלאומיים ויפעל בשאיפה להקטין את הסיכונים שנובעים מתהליך החלפת הריביות. ביום 22 במרץ 2020 פרסם ה-FASB הקלות יישום בטיפול החשבונאי בהחלפת חוזים מבוססי ליבור לעוגני ריביות חלופיות. הקלות אלו מתייחסות בעיקר לטיפול בשינוי תנאי חוב וחשבונאות גידור, אשר נועדו לאפשר רציפות בטיפול החשבונאי במצב של החלפת ריבית הליבור בעוגני ריביות חלופיות. הבנק בוחן את יישום הקלות אלו בחוזים הרלוונטיים.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

להלן פירוט יתרות החוזים המושפעים מריבית הליבור:

מזה: עסקות שיימשכו מעבר לשנת 2021		סך העסקות ליום 31 בדצמבר 2020		
מספר עסקות	סכום במיליוני ש"ח	מספר עסקות	סכום במיליוני ש"ח	
3,719	13,894	4,318	21,250	הלוואות
419	1,332	1,038	2,257	פיקדונות
1,170	70,416	1,623	113,080	נגזרים (ברוטו) - ערך נקוב

בנוסף קיימות מסגרות לא מנוצלות אשר מרביתן לתקופה שאינה עולה על שנה.

ז. פעילות מופסקת

החל מהדוחות הכספיים לרבעון השני לשנת 2018 פעילות קבוצת ישראל כ"פ פעילות מופסקת". בהתאם לכך, במועד הסיווג של פעילות מופסקת:

- במאזן סווגו כל הנכסים וכל ההתחייבויות המשויכים לאותה פעילות כשורות נפרדות בדוח על המצב הכספי, כולל תיקון מספרי השוואה.
- בדוח רווח והפסד הוצג בנפרד הרווח המיוחס לפעילות המופסקת לכל תקופות הדיווח.
- החל ממועד זה, בהתאם להוראות התקינה האמריקאית, הבנק הפסיק לצבור פחת בגין הנכסים ברי הפחת של קבוצת ישראל.

 בחודש אפריל 2019, בהתאם לנדרש בחוק להגברת התחרותיות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל, מכר הבנק בהצעת מכר לציבור כ-65.2% מהונה של ישראל כ"פ. בעקבות המכירה, הכיר הבנק ברווח נטו (לאחר מס והוצאות הקשורות בהצעת המכר) בסך של כ-137 מיליון ש"ח, בגין חלק ההשקעה שנמכר ובגין שיערוך יתרת ההשקעה שנותרה בהתאם לשווי המניות למועד ההנפקה לאחר התאמה למחירי השוק ליום 30 ביוני 2019. לאחר המכירה נותר הבנק עם החזקה של כ-33% ממניות ישראל כ"פ, שטופלה לפי שיטת השווי המאזני והוצגה בסעיף "נכסים המיוחסים לפעילות מופסקת". ביום 2 בפברואר 2020, אישר דירקטוריון הבנק, חלוקה של יתרת ההחזקה במניות בישראל כ"פ, כדיבידנד בעין לבעלי מניות הבנק וביום 9 במרץ 2020 בוצעה החלוקה בפועל. חלוקת המניות בוצעה בהתאם לשווי המניות בבורסה במועד חלוקתן. עקב ירידת מחיר המניה מתחת ליתרת ההשקעה בספרי הבנק ליום 31 בדצמבר 2019, הבנק הכיר בהפסד מירידת-ערך ההשקעה בסך של כ-109 מיליון ש"ח (לאחר השפעת המס) במסגרת הרווח מפעילות מופסקת בדוחות הכספיים לרבעון הראשון של שנת 2020. כמו-כן, החל ממועד חלוקת המניות הבנק אינו מחזיק במניות ישראל כ"פ ובכך השלים הבנק את ההיפרדות מקבוצת ישראל כ"פ, כנדרש בחוק להגברת התחרותיות.

לפרטים בדבר טענת פקיד השומה, לפיה במכירת חברה בת המסווגת כעוסק לצורכי מס ערך מוסף ("מע"מ") יש לחייב במס רווח רווחים ראויים לחלוקה הפטורים ממס חברות, בכל הקשור למכירת קבוצת ישראל כ"פ, ראו ביאור 3.1.8.

לפרטים בדבר שומות מע"מ של ישראל כ"פ אשר התייחסו, בין היתר, לתשלום מע"מ על עמלות מטבע-חוץ שנגבו מלקוחות הבנק ולמחויבות הבנק לשאת בתשלום המע"מ על עמלות שנגבו בעבורו, ראו ביאור 2.1.8.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 2 הכנסות והוצאות ריבית

במיליוני ש"ח

2018	2019	2020	
			א. הכנסות ריבית*
10,524	10,511	9,455	מאשראי לציבור
70	66	49	מאשראי לממשלות
266	361	113	מפיקדונות בבנקים
56	110	100	מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים
755	871	543	מאגרות-חוב
1	1	-	מנכסים אחרים
11,672	11,920	10,260	סך-כל הכנסות ריבית
			ב. הוצאות ריבית*
(1,636)	(1,766)	(1,042)	על פיקדונות הציבור
(6)	(6)	(5)	על פיקדונות הממשלה
(29)	(21)	(14)	על פיקדונות מבנקים
-	(1)	-	על ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
(1,085)	(803)	(401)	על אגרות-חוב וכתבי התחייבויות נדחים
(10)	(4)	(1)	על התחייבויות אחרות
(2,766)	(2,601)	(1,463)	סך-כל הוצאות ריבית
8,906	9,319	8,797	סך הכנסות ריבית, נטו
			ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית**
(43)	(6)	(125)	הכנסות ריבית
(4)	6	20	הוצאות ריבית
			ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות-חוב
13	11	13	מוחזקות לפדיון
701	825	499	זמינות למכירה
41	35	31	למסחר
755	871	543	סך-הכל כלול בהכנסות ריבית

* כולל השפעת יחסי גידור (2018 - כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור).

** פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על סעיפי משנה א ו-ב.

במיליוני ש"ח

ביאור 3 הכנסות מימון שאינן מריבית

א. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן פעילויות בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר

2018	2019	2020	
			1. מפעילות במכשירים נגזרים
2,006*	(1,513)	(1,585)	סך-הכל מפעילות במכשירים נגזרים ⁽¹⁾
			2. מהשקעה באגרות-חוב
188	269	196	רווחים ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה
(35)	(13)	(40)	הפסדים ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה ⁽²⁾
153	256	156	סך-הכל מהשקעה באגרות-חוב
			3. הפרשי שער, נטו
(1,518)	1,288	1,862	
			4. רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות
378	335	59	רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות שאינן למסחר, נטו ⁽³⁾⁽⁴⁾⁽⁵⁾
27	17	11	דיבידנד ממניות שאינן למסחר
-	(56)	3	התאמה לשווי הוגן של השקעה בחברה מוחזקת ⁽⁶⁾
405	296	73	סך-הכל מהשקעה במניות
			5. רווחים (הפסדים) נטו בגין עסקות איגוח
-	-	-	
			6. רווחים נטו בגין הלוואות שנמכרו
56	9	21	
1,102	336	527	סך-הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר

* סוג מחדש בגין יישום לראשונה של חוזר בנק ישראל בנושא מכשירים נגזרים וגידור (סיווג נגזרים למסחר ושייכים למסחר).

(1) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(2) לרבות הפרשות לירידת-ערך בסך של כ-2 מיליוני ש"ח לתקופה של שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 (2019: כ-0 מיליוני ש"ח; 2018: כ-0 מיליוני ש"ח).

(3) לרבות הפרשות לירידת-ערך בסך של כ-29 מיליוני ש"ח לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 (2019: כ-23 מיליוני ש"ח; 2018: כ-71 מיליוני ש"ח).

(4) לרבות רווחים והפסדים ממדידה לפי שווי הוגן של מניות שמתקיים לגביהן שווי הוגן זמין וכן התאמות מעלה או מטה של מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין.

(5) עד ליום 31 בדצמבר 2018 מניות זמינות למכירה.

(6) כולל הפרשה לירידת-ערך בסך של 30 מיליון ש"ח (2019: כ-56 מיליון ש"ח) בגין השקעות הבנק בבנק פוזיטיף.

במיליוני ש"ח

ביאור 3 הכנסות מימון שאינן מריבית (המשך)

ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר*

2018	2019	2020	
**318	253	548	הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים למסחר
27	(31)	13	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב למסחר, נטו ⁽¹⁾
(2)	1	-	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו
343	223	561	סך-הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות מסחר***
1,445	559	1,088	סך-הכל הכנסות מימון שאינן מריבית
			פירוט על הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר, לפי חשיפת סיכון:
**83	9	179	חשיפת ריבית
**245	201	367	חשיפת מטבע-חוץ
**15	13	15	חשיפה למניות
343	223	561	סך-הכל

* כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.

** סווג מחדש בגין יישום לראשונה של חוזר בנק ישראל בנושא מכשירים נגזרים וגידור (סיווג נגזרים למסחר ושייכים למסחר).

*** להכנסות ריבית מהשקעה באגרות-חוב למסחר ראה [ביאור 2](#).

(1) מזה: חלק הרווחים (ההפסדים) הקשורים לאגרות-חוב למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בסך של כ-2 מיליוני ש"ח (2019: 68 מיליוני ש"ח; 2018: (6) מיליוני ש"ח).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 4 עמלות לפי מגזרים בגישת ההנהלה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020									
סך-הכל	התאמות	ניהול פיננסי	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				מסחרי	עסקי	לקוחות פרטיים	עסקים קטנים	הלוואות לדירור	
772	-	38	3	50	42	-	245	394	ניהול חשבון
257	-	-	-	1	5	-	47	204	כרטיסי אשראי
803	76	53	1	88	14	-	51	520	פעילות בניירות-ערך
161	-	-	-	3	2	-	7	149	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ⁽¹⁾
1	-	1	-	-	-	-	-	-	ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים ⁽²⁾
216	-	-	2	89	104	1	20	-	טיפול באשראי
261	2	4	-	5	12	-	102	136	הפרשי המרה
72	-	1	2	11	22	-	34	2	פעילות סחר חוץ
26	-	-	-	15	-	10	-	1	הכנסות נטו משירות תיקי אשראי
46	-	-	-	-	-	46	-	-	דמי ניהול ועמלות מביטוח חיים וביטוח דירות
508	-	1	15	254	191	-	40	7	עמלות מעסקי מימון
32	-	15	-	1	-	-	3	13	עמלות אחרות
3,155	78	113	23	517	392	57	549	1,426	סך-כל העמלות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019

סך-הכל	התאמות	ניהול פיננסי	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				מסחרי	עסקי	לקוחות פרטיים	עסקים קטנים	הלוואות לדירור	
870	-	35	8	49	45	-	277	456	ניהול חשבון
321	-	-	-	2	7	-	59	253	כרטיסי אשראי
698	81	56	2	69	10	-	34	446	פעילות בניירות-ערך
171	-	-	-	3	3	-	8	157	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ⁽¹⁾
17	-	17	-	-	-	-	-	-	ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים ⁽²⁾
222	-	-	9	88	106	1	18	-	טיפול באשראי
281	3	5	-	6	13	-	101	153	הפרשי המרה
81	-	1	3	19	23	-	33	2	פעילות סחר חוץ
28	-	-	-	14	-	12	-	2	הכנסות נטו משירות תיקי אשראי
45	-	-	-	-	-	45	-	-	דמי ניהול ועמלות מביטוח חיים וביטוח דירות
479	-	-	19	245	163	-	44	8	עמלות מעסקי מימון
27	-	11	-	1	-	-	2	13	עמלות אחרות
3,240	84	125	41	496	370	58	576	1,490	סך-כל העמלות

* סווג מחדש.

(1) בעיקר קרנות נאמנות.

(2) בעיקר בגין שירותי ניהול ותפעול הניתנים לקופות-גמל, שהופסקו מיולי 2019.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 4 עמלות לפי מגזרים בגישת ההנהלה (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018*									
סך-הכל	ניהול פיננסי התאמות	ניהול פיננסי	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				עסקי	מסחרי	הלוואות לדיור	עסקים קטנים	לקוחות פרטיים	
920	-	39	31	46	45	-	288	471	ניהול חשבון
282	-	-	-	2	7	-	54	219	כרטיסי אשראי
741	89	59	12	76	10	-	33	462	פעילות בניירות-ערך
183	-	-	1	1	3	-	8	170	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ⁽¹⁾
37	-	37	-	-	-	-	-	-	ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים ⁽²⁾
223	-	-	10	86	108	1	18	-	טיפול באשראי
291	4	7	1	6	14	-	101	158	הפרשי המרה
84	-	1	6	14	27	-	33	3	פעילות סחר חוץ
33	-	-	-	13	-	15	-	5	הכנסות נטו משירות תיקי אשראי
45	-	-	-	-	-	45	-	-	דמי ניהול ועמלות מביטוח חיים וביטוח דירות
450	-	-	21	238	137	-	46	8	עמלות מעסקי מימון
29	-	9	2	-	-	-	2	16	עמלות אחרות
3,318	93	152	84	482	351	61	583	1,512	סך-כל העמלות

* סווג מחדש.

(1) בעיקר קרנות נאמנות.

(2) בעיקר בגין שירותי ניהול ותפעול הניתנים לקופות-גמל, שהופסקו מיולי 2019.

ביאור 5 הכנסות אחרות

הרכב הסעיף

2018	2019	2020	
28	4	57	רווח הון ממכירת בניינים וציוד
28	12	7	הכנסה ממכירת תיקי לקוחות בנקאות פרטית בינלאומית
49	74	72	אחרות
105	90	136	סך-כל הכנסות האחרות

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 6 משכורות והוצאות נלוות

הרכב הסעיף

2018	2019	2020	
*2,653	*2,477	2,398	משכורות
65	158	14	הוצאה הנובעת מעסקות תשלום מבוסס מניות** ⁽¹⁾
665	647	646	הוצאות נלוות אחרות לרבות קרן השתלמות, חופשה ומחלה
2	7	3	הטבות לזמן ארוך
648	669	613	ביטוח לאומי ומס-שכר
151	146	157	הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים)
4	4	5	הטבות אחרות לאחר סיום העסקה
*4,188	*4,108	3,836	סך-כל המשכורות וההוצאות הנלוות ⁽²⁾
14	14	14	(1) מזה: הוצאות הנובעות מעסקות המטופלות כעסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים
321	301	229	(2) מזה: משכורות והוצאות נלוות בחו"ל

* סווג מחדש.

** למידע בדבר המרת התגמול ההוני לרכיב שכר שוטף, במסגרת הסכם השכר שנחתם בחודש ינואר 2020 ראה [ביאור 2.א.22](#).

ביאור 7 הוצאות אחרות

הרכב הסעיף

2018	2019	2020	
270	241	272	הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים), הטבה מוגדרת (ללא עלות שירות)
141	165	111	שיווק ופירסום
191	191	201	תקשורת
*359	*463	444	מחשב ⁽¹⁾
39	36	31	משרדיות
11	20	30	ביטוח
784	724	434	שירותים מקצועיים ⁽²⁾
7	7	10	שכר והחזר הוצאות לחברי דירקטוריון
63	65	42	הדרכה והשתלמויות
195	225	238	עמלות
36	35	25	תרומה לקהילה
1,049	822	59	הפרשה בגין חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים ו-FIFA ⁽³⁾
251	340	391	אחרות
*3,396	*3,334	2,288	סך-כל ההוצאות האחרות

* סווג מחדש.

(1) לא כולל משכורות, פחת והפחתות.

(2) כולל הוצאות הכרוכות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים (לרבות תשלומים לעורכי דין, יועצים אחרים ושירותים נלווים, לבדוק העצמאי שמונה מטעם משרד המשפטים האמריקאי ומימון ייצוג של עובדי קבוצת הבנק) והחקירה בנושא FIFA, עד לסיום חקירת הרשויות בסך של 108 מיליוני ש"ח (2019): 406 מיליוני ש"ח, 2018: 526 מיליוני ש"ח).

(3) מזה הוצאות (הכנסות) הפרשי שער בגין שערור הפרשה עד למועד סילוקה בסך של 45 מיליוני ש"ח (2019): (177) מיליוני ש"ח (2018: 67 מיליוני ש"ח). הבנק מגדר את חשיפות המטבע הנובעות מההפרשות האמורות, אשר השפעתן המקזזת נזקפת לסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

במיליוני ש"ח

ביאור 8 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)

א. הרכב הסעיף

2018	2019	2020	
			מסים שוטפים:
1,879	1,602	1,575	בגין שנת החשבון
138	100	106	בגין שנים קודמות
2,017	1,702	1,681	סך-כל המסים השוטפים
			בתוספת (בניכוי):
			מסים נדחים:
118	(21)	(91)	בגין שנת החשבון
(126)	-	-	בגין שנים קודמות
(8)	(21)	(91)	סך-כל המסים הנדחים
2,009	1,681	1,590	סך-כל ההפרשה למסים ⁽¹⁾
5	10	8	(1) מזה: הפרשה למסים לרשויות מס בחו"ל

הטבלה לעיל אינה כוללת את השפעת המס על רווח כולל אחר. לפרטים ראה [ביאור 10](#).

ב. התאמה בין סכום מס תיאורטי, שהיה חל על הבנק לפי שיעור מס סטטוטורי, לבין הפרשה למסים על הרווח, כפי שנזקפה לדוח רווח והפסד

2018	2019	2020	
4,201	3,156	3,732	רווח לפני מסים
34.19	34.19	34.19	שיעור המס החל על הבנק בישראל (באחוזים)
1,436	1,079	1,276	סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי
			נוסף (פחות) הוצאות מסים (חיסכון במס) בגין:
82	45	25	הכנסות חברות בנות בחו"ל
(40)	(3)	-	הכנסות פטורות ובעלות שיעור מס מוגבל
378	336	38	הוצאות לא-מוכרות
94	87	67	הפרשי עיתוי שלא נרשמו בגינם מסים נדחים
			מסים בגין שנים קודמות:
34	38	41	סכומים נוספים לשלם בגין חובות בעייתיים
(22)	62	65	אחרים
49	(3)	1	הכנסות חברות בנות בישראל
(1)	40	76	הפרשי תרגום בגין חברות מאוחדות בחו"ל
(1)	-	1	הפרשים אחרים
2,009	1,681	1,590	הפרשה למסים על הרווח

ביאור 8 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) (המשך)

ג. שומות

1. לבנק שומות מס הכנסה סופיות עד וכולל שנת 2015. לחברות בנות שומות סופיות עד וכולל שנת 2014.
2. במהלך השנים 2016-2019 נתקבלו בישראל ובפרימיום אקספרס (חברה בת של ישראל) שומות מטעם רשות המסים בישראל, אגף המכס ומע"מ וזאת בהמשך לביקורת רוחבית ענפית, אשר עיקר עניין השומות התחשבות ישראל ופרימיום אקספרס בגין עמלת מניפיק המתקבלת מארגונים בינלאומיים בקשר לעסקות של מחזיקי כרטיס מול בתי עסק בחו"ל. השגות על השומות אשר הוגשו על-ידי ישראל ופרימיום אקספרס בהתבסס על חוות דעתם של יועציהם המשפטיים, נדחו על-ידי שלטונות מע"מ. הבנק הודיע לישראל כי ככל שישראל ופרימיום אקספרס יחויבו בהחלטה שיפוטית סופית, שלא ניתן לערער עליה בתשלום מע"מ על עמלות מטבע-חוץ שנגבו מלקוחות הבנק, בעבור הבנק, ואשר הועברו לו במלואן, הבנק יישא בתשלום המע"מ בגין עמלות מטבע-חוץ אלו, המוערך בסך של כ-55 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס), בין היתר, בכפוף למתן זכות לבנק להשתתף בהליכים הנוגעים למחלוקת בנושא חיוב המע"מ בגין עמלות מטבע-חוץ כאמור. הבנק כלל בתקופת הדוח הפרשה כנגד התחייבות זו, בהתאם להערכות יועציו המשפטיים.
3. במסגרת דיוני שומה שערך הבנק העלה פקיד השומה טענה לפיה, במכירת חברה בת המסווגת כעוסק לצורכי מס ערך מוסף יש לחייב במס רווח גם רווחים ראויים לחלוקה הפטורים ממס חברות לפי הוראות פקודת מס הכנסה. ככל שעמדת פקיד השומה כאמור תתקבל, יביא הדבר לגידול בחבות המס שתוטל על הבנק במכירה של מניות בחברות המסווגות כעוסק מורשה לעניין חוק מס ערך מוסף. כמתואר בביאור 15. לדוחות הכספיים, כלל הבנק בדוחותיו הוצאות מסים בגין מכירת קבוצת ישראל. במידה ועמדת פקיד השומה המתוארת לעיל תתקבל, אזי תגדל חבות המס בסך של כ-300 מיליון ש"ח. להערכת הבנק בהתבסס על יועציו המשפטיים, יותר סביר מאשר לא ("More Likely Than Not") שתתקבל עמדת הבנק לפיה אין לכלול בבסיס החיוב במס רווח את סכום הרווחים הראויים לחלוקה הפטורים ממס חברות ולפיכך הבנק לא כלל בדוחותיו הפרשה למס בגין נושא זה.

ד. תנועה במסים נדחים

שיעור מס ממוצע	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020	שינויים שנזקפו לרווח וזקפו לרווח כולל אחר	שינויים שהפסד לרווח והפסד	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019	
ב-%	במיליוני ש"ח				
					נכסי מסים נדחים
34.2	2,153	-	395	1,758	מהפרשה להפסדי אשתי
34.2	125	-	(186)	311	מהפרשה לחופשה ולמענקים
34.2	1,749	(20)	(76)	1,845	מהטבות לעובדים
22.0	454	-	65	389	הפסדים מועברים לצורך מסים
23.3	(10)	3	(28)	15	מניירות-ערך ופריטים כספיים אחרים
34.2	101	-	29	72	מנכסי תוכנה
34.1	28	-	(4)	32	מפריטים לא-כספיים אחרים
32.4	4,600	(17)	195	4,422	יתרת נכסי מסים נדחים, ברוטו
21.8	390	-	53	337	נכסי מסים נדחים שלא הוכרו
34.0	4,210	(17)	142	4,085	יתרת נכסי מסים נדחים בניכוי נכסי מסים נדחים שלא הוכרו
					התחייבויות מסים נדחים
21.5	45	(3)	16	32	מניירות-ערך
26.6	143	-	-	143	רכוש קבוע וחכירות
11.9	150	-	16	134	בגין השקעות בחברות מוחזקות*
0.0	-	-	(1)	1	אחר
16.8	338	(3)	31	310	יתרת התחייבויות מסים נדחים, ברוטו
37.3	3,872	(14)	111	3,775	יתרת נכסי מסים נדחים, נטו**
	(58)	-	(20)	(38)	* השפעות שנכללו בפעילות מופסקת
	1	-	(1)	2	** מזה: בגין פעילות חו"ל

ביאור 8 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) (המשך)

ד. תנועה במסים נדחים (המשך)

שיעור מס ממוצע	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019	שינויים שנזקפו לרווח כולל אחר	שינויים שנזקפו לרווח והפסד	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018	
ב-%	במיליוני ש"ח					
						נכסי מסים נדחים
34.2	1,758	-	(98)	1,856		מהפרשה להפסדי אשראי
34.2	311	-	110	201		מהפרשה לחופשה ולמענקים
34.2	1,845	305	(36)	1,576		מהטבות לעובדים
26.4	389	-	82	307		הפסדים מועברים לצורך מסים
21.4	15	(17)	(28)	60		מניירות-ערך ופריטים כספיים אחרים
34.0	72	-	10	62		מנכסי תוכנה
34.0	32	-	(13)	45		מפריטים לא-כספיים אחרים
33.2	4,422	288	27	4,107		יתרת נכסי מסים נדחים, ברוטו
26.9	337	-	66	271		נכסי מסים נדחים שלא הוכרו
28.1	4,085	288	(39)	3,836		יתרת נכסי מסים נדחים בניכוי נכסי מסים נדחים שלא הוכרו
						התחייבויות מסים נדחים
17.6	32	19	7	6		מניירות-ערך
26.3	143	-	(1)	144		רכוש קבוע וחכירות
13.5	134	-	(104)	238		בגין השקעות בחברות מוחזקות
33.3	1	-	-	1		אחר
18.0	310	19	(98)	389		יתרת התחייבויות מסים נדחים, ברוטו
29.4	3,775	269	59	3,447		יתרת נכסי מסים נדחים, נטו*
	(38)	-	(38)	-		* השפעות שנכללו בפעילות מופסקת
	2	-	(1)	3		* מזה: בגין פעילות חו"ל

ה. חקיקה בתחום המס

מס הכנסה

שיעור מס החברות החל משנת 2018 ואילך הינו 23%.

חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975

הבנק מוגדר כמוסד כספי לצורכי חוק מס ערך מוסף המטיל על מוסד כאמור מס שכר ומס רווח. רווח מוגדר כהכנסה חייבת, כמשמעותה בפקודת מס הכנסה, לפני קיזוז הפסדים משנות המס הקודמות לשנת המס שבה נתקבלה ההכנסה, ואחרי ניכוי מס שכר ולמעט הכנסה מדיבידנד שנתקבל ממוסד כספי ולרבות הכנסה מריבית או מדיבידנד או ממכירה או פדיון של יחידה או מחלוקת רווחים לבעל יחידה שלגביה ניתן פטור ממס הכנסה לפי כל דין. שיעור מס הרווח החל מיום 1 באוקטובר 2015 עומד על 17%.

שיעורי המס המשולבים

המסים המשולמים על הרווח של התאגידים הבנקאיים כוללים מס חברות המוטל על-פי פקודת מס הכנסה ומס רווח המוטל על-פי חוק מס ערך מוסף כמוסבר לעיל. לפיכך, שיעורי המס המשולבים הינם כדלקמן:

שיעור מס רווח	שיעור מס הכנסה	שיעור מס משולב	
17.00%	23.00%	34.19%	שנה
			2018 ואילך

ביאור 8 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) (המשך)

1. התחייבויות מסים נדחים שלא הוכרו בגין הפרשים זמניים הקשורים להשקעות בחברות בנות בישראל

בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים, הבנק לא הכיר בהתחייבות מסים נדחים בגין הפרשים זמניים מסוימים שנוצרו עד ליום 31 בדצמבר 2016 הקשורים להשקעות הבנק בחברות בנות, שהינן קבועות במהותן. הפרשים זמניים אלו עשויים להתחייב במס רק בעת אירוע מימוש, לרבות חלוקת דיבידנד, מכירה או פירוק של מי מחברות הבנות. במידה שהבנק היה נדרש להכיר בהתחייבות מסים נדחים בגין הרווחים הלא מחולקים הנ"ל, סכום ההתחייבות היה 1.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016, אשר מרביתו בגין דיבידנדים אשר אינם צפויים לחלוקה על-ידי החברות המוחזקות. החל מיום 1 בינואר 2017, הבנק הכיר בהתחייבות מסים נדחים, בגין הפרשים זמניים הקשורים להשקעות הבנק בחברות בנות.

2. התחייבויות מסים נדחים שלא הוכרו בגין הפרשים זמניים הקשורים להשקעות בחברות בנות זרות

הבנק לא הכיר בהתחייבות מס נדחה בגין רווחים לא מחולקים של חברה בת זרה. בשנת 2020 הסכומים המצטברים של הרווחים הלא מחולקים לפני מס בחברת הבת הזרה הנ"ל הסתכמו לכ-217 מיליוני ש"ח. במידה שהבנק היה נדרש להכיר בהתחייבות מסים נדחים בגין הרווחים הלא מחולקים הנ"ל, סכום ההתחייבות היה כ-75 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020.

ה. הפסדים מועברים לצרכי מס

ליום 31 בדצמבר 2020				
יתרת הפסדים	נכסי מסים נדחים על הפסדים	נכסי מסים נדחים שלא הוכרו	נכסי מסים נדחים שהוכרו	שנת פקיעה ראשונה
451	103	(56)	47	-
חברות בנות בישראל				
1,614	351	(350)	1	2023
חברות בנות בחו"ל				

ליום 31 בדצמבר 2019				
יתרת הפסדים	נכסי מסים נדחים על הפסדים	נכסי מסים נדחים שלא הוכרו	נכסי מסים נדחים שהוכרו	שנת פקיעה ראשונה
335	76	(26)	50	-
חברות בנות בישראל				
1,139	313	(311)	2	2023
חברות בנות בחו"ל				

ט. הסכם עקרונות בנושא אופן ההכרה למס של הפרשה להפסדי אשראי

בחודש פברואר 2012 נחתם הסכם עקרונות בין הבנק לבין פקיד השומה בנושא אופן ההכרה למס של הפרשה להפסדי אשראי בגין הפרשות לחובות פגומים שיירשמו החל מיום 1 בינואר 2011. בחודש יולי 2017 נחתם הסכם עקרונות עם פקיד השומה בנושא אופן ההכרה למס של הפרשה להפסדי אשראי של חובות הנמדדים לפי שיטת עומק הפיגור וזאת בגין חובות שההפרשה בגינם נכללה בספרי הבנק החל מיום 1 בינואר 2014. להלן עקרונות ההסכמים:

1. הפרשות לחובות פגומים בבחינה פרטנית יותרו בניכוי כהוצאה לצורכי מס בשנה שבה נכללה ההוצאה בדוחות הכספיים של הבנק. בשנת מס שבה הוקטנה יתרת הפרשה לחובות פגומים (שלא כתוצאה מ"מחיקה חשבונאית" או מ"מחילת חוב"), יתווסף לחבות המס של הבנק מס נוסף על-פי נוסחה מוסכמת בהסכם.
2. מחצית ההוצאה השנתית להפסדי אשראי בגין הפרשות לחובות פגומים שאינם בבחינה פרטנית תותר בניכוי כהוצאה לצורכי מס בשנה הראשונה לאחר השנה שבה נרשמה ומחצית תותר בשנת המס השנייה לאחר השנה שבה נרשמה.
3. ההוצאה השנתית להפסדי אשראי בגין הפרשות הנמדדות על בסיס קבוצתי איננה מותרת בניכוי כהוצאה לצורכי מס.
4. 65% מהגידול בהפרשה השנתית להפסדי אשראי בגין אשראי לדיור הנמדדות לפי שיטת עומק הפיגור בגין חובות שההפרשה בגינם נכללה בספרי הבנק החל מיום 1 בינואר 2014 אינו מותר בניכוי.

ביאור 9 רווח למניה רגילה

הרכב הסעיף

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
רווח בסיסי			
2,595	1,799	2,056	רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק במיליוני ש"ח
2,231	1,503	2,165	רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק במיליוני ש"ח מפעילות נמשכת
ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות			
במניות 1 ש"ח ע.ג.			
1,333,065,159	1,333,703,474	1,335,168,159	יתרה ליום 1 בינואר של הון מניות מונפק ונפרע
1,269,814	1,029,783	495,184	השפעת יחידות RSU
(562,192)	-	-	השפעת מניות שנרכשו במהלך התקופה
1,333,772,781	1,334,733,257	1,335,663,343	ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב הרווח הבסיסי למניה ליום 31 בדצמבר
רווח מדולל			
2,595	1,799	2,056	רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק במיליוני ש"ח
2,231	1,503	2,165	רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק במיליוני ש"ח מפעילות נמשכת
ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות (מדולל)			
במניות 1 ש"ח ע.ג.			
1,333,772,781	1,334,733,257	1,335,663,343	ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב הרווח הבסיסי למניה
2,103,931	830,756	653,077	השפעת יחידות RSU
1,335,876,712	1,335,564,013	1,336,316,420	ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב הרווח המדולל למניה ליום 31 בדצמבר
רווח למניה רגילה בשקלים חדשים			
רווח בסיסי			
1.95	1.35	1.54	רווח נקי למניה
1.68	1.13	1.62	רווח נקי למניה מפעילות נמשכת
רווח מדולל			
1.94	1.35	1.54	רווח נקי למניה
1.67	1.13	1.62	רווח נקי למניה מפעילות נמשכת

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 10 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת מס

רווח (הפסד) כולל אחר (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה				
		סך-הכל	התאמות בגין הטבות לעובדים	התאמות מתרגום* נטו לאחר השפעת גידורים**	התאמות בגין הצגת אגרות-חוב לזמינות למכירה לפי שווי הוגן***	
(786)	3	(783)	(1,242)	(54)	513	יתרה ליום 1 בינואר 2018
(408)	-	(408)	249	16	(673)	שינוי נטו במהלך השנה
(1,194)	3	(1,191)	(993)	(38)	(160)	יתרה ליום 1 בינואר 2019
(176)	-	(176)	(568)	-	392	שינוי נטו במהלך השנה
(1,352)	3	(1,349)	(1,561)	(38)	250	יתרה ליום 1 בינואר 2020
343	(1)	342	65	38	239	שינוי נטו במהלך השנה
(1,009)	2	(1,007)	(1,496)	-	489	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה, עד ליום 31 בדצמבר 2018, היה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
 ** רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.
 *** עד ליום 31 בדצמבר 2018 ניירות-ערך זמינים למכירה.

ביאור 10 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

שנה שהסתיימה ביום								
31 בדצמבר 2018			31 בדצמבר 2019			31 בדצמבר 2020		
לאחר מס	השפעת מס	לפני מס	לאחר מס	השפעת מס	לפני מס	לאחר מס	השפעת מס	לפני מס
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה								
התאמות בגין הצגת אגרות-חוב (2018 - ניירות-ערך) זמינות למכירה לפי שווי הוגן⁽³⁾								
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן								
(332)	163	(495)	559	(275)	834	345	(180)	525
רווחים (הפסדים) נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽¹⁾ למכירה								
(341)	84	(425)	(167)	86	(253)	(106)	50	(156)
(673)	247	(920)	392	(189)	581	239	(130)	369
שינוי נטו במהלך השנה								
התאמות מתרגום*								
התאמות מתרגום דוחות כספיים								
51	-	51	-	-	-	-	-	-
גידורים								
(35)	18	(53)	-	-	-	-	-	-
רווחים (הפסדים) נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד, לרבות בגין מימוש פעילות								
-	-	-	-	-	-	38	54	(16)
16	18	(2)	-	-	-	38	54	(16)
שינוי נטו במהלך השנה								
הטבות לעובדים								
רווח (הפסד) אקטוארי נטו השנה								
148	(85)	233	(645)	348	(993)	(21)	25	(46)
רווחים (הפסדים) נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽²⁾								
101	(45)	146	77	(40)	117	86	(45)	131
249	(130)	379	(568)	308	(876)	65	(20)	85
(408)	135	(543)	(176)	119	(295)	342	(96)	438
סך-הכל השינוי נטו במהלך השנה								
השינויים במרכיבי הפסד כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה								
סך-הכל השינוי נטו במהלך השנה								
-	-	-	-	-	-	(1)	-	(1)
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק								
סך-הכל השינוי נטו במהלך השנה								
(408)	135	(543)	(176)	119	(295)	343	(96)	439

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה, עד ליום 31 בדצמבר 2018, היה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
 ** רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.
 (1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. פירוט נוסף ראה [בביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית](#).
 (2) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות אחרות.
 (3) עד ליום 31 בדצמבר 2018 ניירות-ערך זמינים למכירה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 11 מזומנים ופיקדונות בבנקים

הרכב הסעיף

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
83,316	135,469	מזומנים ופיקדונות בבנקים מרכזיים
4,806	3,242	פיקדונות בבנקים מסחריים
88,122	138,711	סך-הכל**
85,886	137,900	* מזה: מזומנים, פיקדונות בבנקים ופיקדונות בבנקים מרכזיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים
1	1	** בניכוי הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי

הערה:

למידע בדבר שיעבודים ראה [ביאור 26](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 12 ניירות-ערך

ליום 31 בדצמבר 2020

שווי הוגן*	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת	הערך במאזן	
					(1) אגרות-חוב המוחזקות לפדיון
					אגרות-חוב ומלוות
1	-	-	1	1	של ממשלת ישראל
433	-	8	425	425	של מוסדות פיננסיים בישראל
434	-	8	426	426	סך-כל אגרות-החוב המוחזקות לפדיון

שווי הוגן*	רווח כולל אחר מצטבר הפסדים	רווחים	עלות מופחתת	הערך במאזן	
					(2) אגרות-חוב זמינות למכירה
					אגרות-חוב ומלוות
43,335	(2)	368	42,969	43,335	של ממשלת ישראל
10,562	(51)	157	10,456	10,562	של ממשלות זרות
5,058	(2)	142	4,918	5,058	של מוסדות פיננסיים זרים
3,904	(3)	120	3,787	3,904	של אחרים זרים
62,859	(58) ⁽¹⁾	787 ⁽¹⁾	62,130	62,859	סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה

שווי הוגן*	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	הערך במאזן	
					(3) השקעות במניות שאינן למסחר
2,385	(16) ⁽²⁾	198 ⁽²⁾	2,203	2,385	מניות שאינן למסחר
1,368	-	-	1,368	1,368	מזה: מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין
65,678	(74)	993	64,759	65,670	סך-הכל ניירות הערך שאינן למסחר

שווי הוגן*	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת	הערך במאזן	
					(4) ניירות-ערך למסחר
					אגרות-חוב ומלוות
6,213	(3)	71	6,145	6,213	של ממשלת ישראל
2	-	-	2	2	של ממשלות זרות
**6,215	(3)	71	6,147	6,215	סך-כל אגרות-חוב ומלוות למסחר
					מניות
6,215	(3) ⁽²⁾	71 ⁽²⁾	6,147	6,215	סך-כל ניירות הערך למסחר
71,893	(77)	1,064	70,906	71,885	סך-כל ניירות הערך ⁽³⁾

- * נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
- ** מזה ניירות-ערך בסך 3,826 מיליוני ש"ח שסווגו כניירות-ערך למסחר משום שהבנק בחר למדוד אותם בהתאם לחלופת השווי הוגן, למרות שהם לא נרכשו למטרות מסחר.
- (1) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר.
- (2) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (3) מזה: ניירות-ערך בסך של כ-4.6 מיליארד ש"ח שועבדו למלווים - ראה [ביאור 26](#).

הערות:

- א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) וביאור 3.
- ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 12 ניירות-ערך (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2020						
סך-הכל	12 חודשים ומעלה		שווי הוגן	סך-הכל	פחות מ-12 חודשים	
	הפסדים שטרם מומשו	0-20%			הפסדים שטרם מומשו	0-20%
	20-40%				20-40%	
(5) שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של אגרות-חוב זמינות למכירה הנמצאות בפוזיציית הפסד שטרם מומש						
אגרות-חוב ומלוות						
-	-	-	-	(2)	-	(2)
(10)	-	(10)	658	(41)	-	(41)
-	-	-	-	(2)	-	(2)
(1)	-	(1)	90	(2)	-	(2)
(11)	-	(11)	748	(47)	-	(47)
של ממשלת ישראל						
של ממשלות זרות						
של מוסדות פיננסיים זרים						
של אחרים זרים						
סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה						

ליום 31 בדצמבר 2019				
שווי הוגן*	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת	הערך במאזן
303	-	4	299	299
303	-	4	299	299
(1) אגרות-חוב המוחזקות לפדיון				
אגרות-חוב ומלוות				
של מוסדות פיננסיים בישראל				
סך-כל אגרות-החוב המוחזקות לפדיון				

שווי הוגן*	רווח כולל אחר מצטבר		עלות מופחתת	הערך במאזן
	הפסדים	רווחים		
33,417	(2)	264	33,155	33,417
8,108	(61)	23	8,146	8,108
6,830	-	108	6,722	6,830
2,454	(3)	31	2,426	2,454
50,809	(66) ⁽¹⁾	426 ⁽¹⁾	50,449	50,809
(2) אגרות-חוב זמינות למכירה				
אגרות-חוב ומלוות				
של ממשלת ישראל				
של ממשלות זרות				
של מוסדות פיננסיים זרים				
של אחרים זרים				
סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה				

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים. (1) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר.

הערות:

- א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) וביאור 3.
- ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 12 ניירות-ערך (המשך)

במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2019				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
1,771	1,626	(150) ⁽¹⁾	(5) ⁽¹⁾	1,771
1,021	1,021	-	-	1,021
52,879	52,374	580	(71)	52,883

(3) השקעות במניות שאינן למסחר

מניות שאינן למסחר 1,771

מזה: מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין 1,021

סך-הכל ניירות הערך שאינן למסחר 52,879

(4) ניירות-ערך למסחר				
אגרות-חוב ומלוות				
6,602	6,533	69	-	6,602
3	3	-	-	3
6,605	6,536	69	-	6,605
מניות				
2	2	-	-	2
6,607	6,538	69 ⁽¹⁾	- ⁽¹⁾	6,607
59,486	58,912	649	(71)	59,490

של ממשלת ישראל 6,602

של ממשלות זרות 3

סך-כל אגרות-חוב ומלוות למסחר 6,605

של אחרים 2

סך-כל ניירות הערך למסחר 6,607

סך-כל ניירות הערך⁽²⁾ 59,486

פחות מ-12 חודשים		12 חודשים ומעלה	
שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	סך-הכל	שווי הוגן
0-20%	20-40%	0-20%	20-40%

(5) שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות-ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומשו							
אגרות-חוב ומלוות							
567	(2)	-	(2)	-	-	-	-
3,244	(39)	-	(39)	2,005	(22)	-	(22)
97	(2)	-	(2)	319	(1)	-	(1)
3,908	(43)	-	(43)	2,324	(23)	-	(23)

של ממשלת ישראל 567

של ממשלות זרות 3,244

של אחרים זרים 97

סך-כל אגרות-חוב ומלוות 3,908

זמינים למכירה 3,908

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.

** מזה ניירות-ערך בסך 1,702 מיליוני ש"ח שסווגו כניירות-ערך למסחר משום שהבנק בחר למדוד אותם בהתאם לחלופת השווי הוגן, למרות שהם לא נרכשו למטרת מסחר.

(1) נזקפו לדוח רווח והפסד.

(2) מזה: ניירות-ערך בסך של כ-2.6 מיליארד ש"ח שועבדו למלווים - ראה [ביאור 26](#).

הערות:

א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) וביאור 3.

ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 13 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

1. חובות*, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי

ליום 31 בדצמבר 2020						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי**	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור		
יתרת חוב רשומה						
162,471	13,618	148,853	952	1	147,900	חובות שנבדקו על בסיס פרטני
159,120	-	159,120	32,935	99,442	26,743	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
99,363	-	99,363	-	99,311	52	(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
321,591	13,618	307,973	33,887	99,443	174,643	סך-הכל ⁽²⁾
(2) מזה:						
2,710	-	2,710	698	-	2,012	חובות בארגון מחדש
1,250	-	1,250	40	1	1,209	חובות פגומים אחרים
3,960	-	3,960	738	1	3,221	סך-הכל חובות פגומים
728	-	728	45	652	31	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
5,818	-	5,818	24	-	5,794	חובות בעייתיים אחרים
10,506	-	10,506	807	653	9,046	סך-הכל חובות בעייתיים
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות						
4,065	5	4,060	118	-	3,942	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני
2,085	-	2,085	827	758	500	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽³⁾
758	-	758	-	758	-	(3) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור***
6,150	5	6,145	945	758	4,442	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי ⁽⁴⁾
1,453	-	1,453	111	-	1,342	(4) מזה: הפרשה בגין חובות פגומים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיוור בסך של כ-52 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-609 מיליוני ש"ח.

במיליוני ש"ח

ביאור 13 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. חובות*, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2019						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי**	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור		
						יתרת חוב רשומה
165,145	20,042	145,103	862	2	144,239	חובות שנבדקו על בסיס פרטני
152,544	-	152,544	37,833	89,700	25,011	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
89,608	-	89,608	-	89,533	75	(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
317,689	20,042	297,647	38,695	89,702	169,250	סך-הכל ⁽²⁾
						(2) מזה:
1,374	-	1,374	707	-	667	חובות בארגון מחדש
3,068	-	3,068	55	2	3,011	חובות פגומים אחרים
4,442	-	4,442	762	2	3,678	סך-הכל חובות פגומים
913	-	913	93	699	121	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
3,767	-	3,767	51	1	3,715	חובות בעייתיים אחרים
9,122	-	9,122	906	702	7,514	סך-הכל חובות בעייתיים
						יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות
3,094	7	3,087	136	-	2,951	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני
1,620	-	1,620	615	446	559	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽³⁾
446	-	446	-	446	-	(3) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור***
4,714	7	4,707	751	446	3,510	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי ⁽⁴⁾
1,408	-	1,408	136	-	1,272	(4) מזה: הפרשה בגין חובות פגומים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיור בסך של כ-75 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-314 מיליוני ש"ח.

במיליוני ש"ח

ביאור 13 סיון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי*

סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 1.1.18
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	
4,266	7	4,259	940	⁽¹⁾ 396	⁽¹⁾ 2,923	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 1.1.18
613	2	611	457	⁽¹⁾ 33	⁽¹⁾ 121	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(1,630)	-	(1,630)	(821)	(8)	(801)	מחיקות חשבונאיות
1,082	-	1,082	325	3	754	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(548)	-	(548)	(496)	(5)	(47)	מחיקות חשבונאיות נטו
3	-	3	3	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
4,334	9	4,325	904	⁽¹⁾ 424	⁽¹⁾ 2,997	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.18
1,276	(1)	1,277	191	31	1,055	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(1,399)	-	(1,399)	(665)	(13)	(721)	מחיקות חשבונאיות
1,047	-	1,047	365	4	678	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(352)	-	(352)	(300)	(9)	(43)	מחיקות חשבונאיות נטו
(7)	-	(7)	(5)	-	(2)	אחר
5,251	8	5,243	790	446	4,007	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.19
1,943	(3)	1,946	448	317	1,181	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(1,213)	-	(1,213)	(551)	(14)	(648)	מחיקות חשבונאיות
950	-	950	339	9	602	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(263)	-	(263)	(212)	(5)	(46)	מחיקות חשבונאיות נטו
6,931	5	6,926	1,026	758	5,142	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.20
מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים						
568	1	567	35	-	532	ליום 31 בדצמבר 2018
537	1	536	39	-	497	ליום 31 בדצמבר 2019
781	-	781	81	-	700	ליום 31 בדצמבר 2020

* למדיניות הבנק בנושא זה ראה [ביאור 1.ה.](#) בדוחות הכספיים.
 (1) סוג מחדש, הלוואות לדיוור שניתנו ליחידים אשר ענף המשק שלהם אינו ענף "אנשים פרטיים" סוגו מחדש מאשראי "מסחרי" לאשראי "לדיוור".

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 14 אשראי לממשלות

הרכב הסעיף

31 בדצמבר		
2019	2020	
794	954	אשראי לממשלת ישראל
1,177	1,239	אשראי לממשלות זרות
1,971	2,193	סך-כל האשראי לממשלות*
6	4	* בניכוי הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי

ביאור 15 השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה

א. הרכב הסעיף

2019	2020	
חברות כלולות		
175	503	השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני
השקעות אחרות		
-	-	השקעה בכתבי התחייבות נדחים
17	53	השקעה בהלוואות בעלים
192	556	סך-כל ההשקעות
מזה:		
49	59	רווחים נטו, שנצברו ממועד הרכישה
פרטים לגבי ערך בספרים ושווי שוק של ההשקעות הסחירות		
38	39	ערך בספרים
73	106	שווי שוק

ב. החלק ברווחי חברות כלולות, נטו

2018	2019	2020	
4	11	10	חלקו של הבנק ברווחים, נטו, של חברות כלולות

ביאור 15 השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה (המשך)

ג. פרטים על חברות מוחזקות עיקריות

סעיפים אחרים שנצברו בהון ⁽¹⁾		דיבידנד שנרשם		תרומה לרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק		השקעות הוניות אחרות		השקעה במניות לפי שווי מאזני		חלק בזכויות ההצבעה ובזכות לקבלת רווחים	
31 בדצמבר											
2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
חברות מאוחדות											
2	136	-	-	(689)	(343)	-	-	315	483	100%	100%
פועלים (שוויץ) לימיטד⁽²⁾											
בנק פוזיטיב קרדי וה קלקינמה בנקאסי אי.אס. - בנק מסחרי בתורכיה⁽³⁾											
(1)	-	-	-	(42)	(30)	-	-	33	3	69.8%	69.8%
-	-	-	-	45	45	-	-	997	1,498	100%	100%
פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ											
תרשיש - החזקות והשקעות פועלים בע"מ, חברה פיננסית											
48	(6)	-	-	(16)	33	-	-	4,740	4,311	100%	100%
אופז בע"מ, השקעות והחזקות											
30	(4)	-	-	21	11	-	-	1,461	1,468	100%	100%
קונטיננטל פועלים בע"מ, חברה פיננסית											
-	-	-	(5)	3	3	-	-	531	529	100%	100%
הפועלים נכסים (מניות) בע"מ, חברת החזקות											
11	(2)	-	-	32	24	-	-	697	719	100%	100%
זר-השמש להשקעות בע"מ											
21	(4)	-	-	84	(1)	850	850	918	913	100%	100%
חברות כלולות											
(4)	-	(851)	-	296	(109)	-	-	849	-	33.0%	- ⁽⁴⁾

- (1) לרבות התאמות בגין ניירות-ערך מסוימים של חברות מוחזקות לפי שווי הוגן.
- (2) לפרטים ראה סעיף ד' להלן.
- (3) בנוסף העמיד הבנק קווי אשראי לטובת בנק פוזיטיב בהיקף כולל של 161 מיליוני ש"ח (2019: 173 מיליוני ש"ח), שמתוכו נוצל סך של כ-96 מיליוני ש"ח (2019: 121 מיליוני ש"ח).
- (4) הבנק פועל למכירת ההשקעה בבנק פוזיטיב. לפרטים ראה סעיף ו' להלן.
- (5) סווגה כפעילות מופסקת החל מהרבעון השני של שנת 2018. לפרטים ראה סעיף ה' להלן.

ד. קבוצת פועלים שוקי הון

קבוצת פועלים שוקי הון בע"מ (להלן: "פועלים שוקי הון") מהווה את זרוע ההשקעות הראליות של הבנק ופועלת בשני תחומים עיקריים:

- השקעות ישירות בחברות בהון ומעין הון (מזנין) וכן השקעה ויזום קרנות השקעה פרטיות. מדיניות ההשקעות בפועלים שוקי הון מותאמת למגבלות חוק הבנקאות (רישוי) ולפיכך כוללת, בין היתר, החזקות מיעוט בלבד (עד 20% מכל אחד מאמצעי השליטה). פועלים שוקי הון מבצעת את ההשקעות במגוון סקטורים הכוללים, בין היתר: תשתיות, אנרגיה מתחדשת, תעשייה, נדל"ן, טכנולוגיה ופינטק.
- פעילות בנקאות להשקעות בארץ ובחו"ל, אשר במסגרת פעילות זו, פועלים שוקי הון מעמידה מגוון שירותים הכוללים: יעוץ פיננסי ואסטרטגי למיזוגים ורכישות וליווי חברות בהשקעות שונות בארץ ובחו"ל וייעוץ לגיוסי הון ציבוריים ופרטיים בחו"ל. בנוסף, פועלים שוקי הון מחזיקה בפועלים אי.בי.אי (שיעור החזקה של כ-28.4%), העוסקת במתן שירותי ייעוץ, חיתום וניהול הנפקות ציבוריות בישראל ובגיוסי הון בדרך של הנפקות פרטיות. במהלך השנה הגדיל הבנק את היקף ההשקעות המבוצעות בפועלים שוקי הון, במסגרת מתווה השקעות רב שנתי עד לשנת 2023 שאושר בדירקטוריון הבנק.

ה. קבוצת ישראלכרט

ביום 9 במרץ 2020 ביצע הבנק חלוקה של יתרת ההחזקה במניות ישראלכרט (33%) כדיבידנד בעין לבעלי מניות הבנק. חלוקת המניות בוצעה בהתאם לשווי המניות בבורסה במועד חלוקתו. עקב ירידת מחיר המניה מתחת ליתרת ההשקעה בספרי הבנק ליום 31 בדצמבר 2019, הבנק הכיר בהפסד מירידת-ערך ההשקעה בסך של כ-109 מיליון ש"ח (לאחר השפעת המס) במסגרת הרווח מפעילות מופסקת בדוחות הכספיים לרבעון הראשון של שנת 2020. החל ממועד חלוקת המניות הבנק אינו מחזיק במניות ישראלכרט ובכך השלים הבנק את ההפרדות מקבוצת ישראלכרט, כנדרש בחוק להגברת התחרותיות.

לפרטים נוספים בדבר הצגת קבוצת ישראלכרט כפעילות מופסקת ראה [ביאור 1.1](#).

לפרטים בדבר התקשרויות בהסכמי הנפקה ותפעול עם חברות כרטיסי אשראי, ראה [ביאור 1.25](#).

לפרטים בדבר טענת פקיד השומה, לפיה במכירת חברה בת המסווגת כעוסק לצורכי מס ערך מוסף ("מע"מ") יש לחייב במס רווח רווחים ראויים לחלוקה הפטורים ממס חברות, בכל הקשור למכירת קבוצת ישראלכרט, ראה [ביאור 3.8](#).

לפרטים בדבר שומות מע"מ לישראלכרט אשר התייחסו, בין היתר, לתשלום מע"מ על עמלות מטבע-חוץ שנגבו מלקוחות הבנק ולמחויבות הבנק לשאת בתשלום המע"מ על עמלות שנגבו בעבורו, ראה [ביאור 2.8](#).

1. הפועלים שוויץ

בספטמבר 2017 החליט הבנק להביא להפסקת פעילותה של הפועלים שוויץ. למועד הנכחי לא נותרו חשבונות לקוחות בשלוחה. הבנק פועל להחזרת הרישיון הבנקאי.

2. Bank Pozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi (להלן: "בנק פוזיטיף")

קבוצת הבנק פועלת כיום בתורכיה באמצעות בנק פוזיטיף, המוחזק בשיעור של 69.83% על-ידי הבנק והפועל ומתמחה בתחום הבנקאות העסקית. קבלת פיקדונות כפופה לרגולציה המקומית והיא מותרת עד לגובה האשראי של כל לווה.

במסגרת התוכנית האסטרטגית של הבנק, הוחלט לפעול למכירת ההשקעה בבנק פוזיטיף. בהתאם לכך, הבנק פועל להקטנה הדרגתית של תיק האשראי של בנק פוזיטיף.

בחודש פברואר 2021 התקשר הבנק, יחד עם בעל מניות המיעוט, בהסכם למכירת מלוא החזקות הצדדים (100%) בבנק פוזיטיף לרוכש. העסקה כפופה לקבלת אישורים רגולטוריים בתורכיה ובישראל וזאת עד ליום 30 ביוני 2021. הבנק, ללא בעל מניות המיעוט, יהיה אחראי למצגים העסקיים הניתנים לרוכש. בכפוף להשלמת העסקה הוסכם עם בעל מניות המיעוט על ויתור הדדי של שני הצדדים על טענות האחד כלפי האחר. בכפוף להשלמת העסקה, ובהתחשב בשווי ההשקעה המופחת בספרי הבנק ובשער החליפין של המטבע התורכי למועד זה, צפוי הבנק לרשום במועד ההשלמה רווח של כ-40 מיליון ש"ח (לא צפוי תשלום מס). למועד זה אין כל ודאות כי יתקבלו האישורים הדרושים למכירה ואין ודאות כי העסקה תושלם או בדבר הרווח שיירשם, זאת גם בהתחשב במצב הכלכלי בתורכיה ובנסיבותיו של בנק פוזיטיף.

לפרטים בדבר הנחיות בנק ישראל להגדלת שיעורי השקלול של נכסי הסיכון וניכוי מסגרת קווי האשראי מההון הפיקוחי, ראה [פרק הון והלימות הון לעיל](#). יתרת האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכמה ב-700 מיליון לירות תורכיות (כ-302 מיליון ש"ח), בהשוואה ליתרה בסך של 641 מיליון לירות תורכיות (כ-372 מיליון ש"ח) בסוף שנת 2019.

התוצאות העסקיות של קבוצת בנק פוזיטיף בשנת 2020 הסתכמו בהפסד של כ-36 מיליון לירות תורכיות לעומת הפסד בסך של כ-7 מיליון לירות תורכיות בשנת 2019.

סך השקעת הבנק בבנק פוזיטיף ליום 31 בדצמבר 2020, לאחר הכרה בהפסד מירידת-ערך של ההשקעה כאמור לעיל, הסתכמה ב-99 מיליון ש"ח (3 מיליון ש"ח בהון, ו-96 מיליון ש"ח בקווי אשראי שהועמדו לבנק פוזיטיף, אשר צפויים להיפרע במסגרת השלמת העסקה), בהשוואה לכ-154 מיליון ש"ח (33 מיליון ש"ח בהון ו-121 מיליון ש"ח בהלוואות כאמור) בסוף שנת 2019.

ח. הבנק מחזיק ב-10% ממניות חברת שירותי בנק אוטומטיים בע"מ ("שב"א") ו-25% ממניות מרכז סליקה בנקאי בע"מ ("מס"ב"). ביום 28 באוקטובר 2019 התקבלה בשב"א פנייה מרשות התחרות בה נטען כי הזיקות המשמעותיות בין החברות מהוות לכאורה הסדר כובל שלא זכה לאישור או היתר זמני מטעם הממונה על התחרות. בסיכום פנייתה ביקשה הרשות כי החברה תפעל לאלתר להביא לסיום של ההפרה לכאורה ולתיקון המצב. לאור עמדה זו הגישו החברות ביום 10 במאי 2020 בקשה לאישור הסדר כובל לבית הדין לתחרות. ביום 27 בדצמבר 2020 הגישה הממונה על התחרות בקשה לבית הדין לתחרות לעשות שימוש בסמכות המוקנית לה על-פי חוק ולצוות על שב"א ומס"ב, בין היתר, להפסיק את ההסדר הכובל ביניהן תוך פרק זמן נקוב. ביום 10 בפברואר 2021 דחה בית הדין את בקשת רשות התחרות. בד בבד עם ההליך המתנהל בבית הדין, ביום 5 בינואר 2021 פנתה שב"א לבעלי מניותיה של מס"ב, וביניהם הבנק, בהצעת רכישה שאינה מחייבת לרכישת מניותיהם במס"ב ("העסקה"). ביום 28 בפברואר 2021 עדכנה שב"א כי לאחר שפעלה לקידום העסקה, לרבות מול בעלי מניות מס"ב, הגיעה למסקנה שבנסיבות הקיימות אין היתכנות לביצוע העסקה. לפיכך הודיעה ביום 28 בפברואר 2021 הוועדה לבעלי המניות של מס"ב כי היא מבטלת את הצעתה, משעה את פעילותה ושומרת לעצמה על הזכות לפנות בעתיד בהתאם להתפתחויות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 16 בניינים וציוד

א. הרכב הסעיף

סך-הכל	תוכנות ⁽¹⁾	ציוד, לרבות מחשבים, ריהוט וכלי רכב	בניינים ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים במושכר)	
עלות נכסים				
10,852	4,455	2,320	4,077	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018
642	427	144	71	תוספות
(67)	(11)	(1)	(55)	גריעות
11,427	4,871	2,463	4,093	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019
682	456	143	83	תוספות
(100)	(2)	(8)	(90)	גריעות
12,009	5,325	2,598	4,086	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020*
פחת והפסדים מירידת-ערך				
7,741	3,530	1,841	2,370	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018
516	216	140	160	פחת לשנה
4	4	-	-	הפסד מירידת-ערך
(67)	(11)	(1)	(55)	גריעות
8,194	3,739	1,980	2,475	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019
546	286	134	126	פחת לשנה
34	34	-	-	הפסד מירידת-ערך
(84)	(2)	(8)	(74)	גריעות
8,690	4,057	2,106	2,527	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020
הערך בספרים				
3,111	925	479	1,707	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018
3,233	1,132	483	1,618	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019
3,319	1,268	492	1,559	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020
	20.0	14.0	4.7	שיעור פחת ממוצע משוקלל ב-% ליום 31.12.19
	20.0	13.1	4.2	שיעור פחת ממוצע משוקלל ב-% ליום 31.12.20

* יתרת הנכסים שהופחתו במלואם הכלולים ביתרת העלות של הנכסים: בניינים ומקרקעין לרבות התקנות ושיפורים במושכר: 1,630 מיליוני ש"ח.

ציוד, לרבות מחשבים, ריהוט וכלי רכב: 1,637 מיליוני ש"ח, ועלויות תוכנה: 3,897 מיליוני ש"ח.

(1) מזה: עלויות תוכנה בפיתוח עצמי שהונו שיתרתם המאזנית, נטו, הסתכמה בסך 1,111 מיליוני ש"ח (31.12.19: 959 מיליוני ש"ח, 31.12.18: 784 מיליוני ש"ח).

ביאור 16 בניינים וציוד (המשך)

- ב.** פרטים נוספים בנושא הפחת:
שיטת הפחת ושיעורי הפחת העיקריים שמיישם הבנק עבור קבוצות הנכסים השונים הינם כדלקמן:
בניינים - 2% בשנה בקו ישר.
מקרקעין בחכירה ממנהל מקרקעי ישראל - בהתאם לתקופת החכירה.
התקנות ושיפורים במושכר - בהתאם לתקופת השכירות, תוך התחשבות בכוונת הבנק למימוש אופציית הארכת תקופת השכירות, במידה וקיימת.
מחשבים - 20% בשנה בקו ישר.
ציוד משרדי וריהוט - 15%-6 בשנה בקו ישר.
תוכנות - עד 5 שנים.
- ג.** היתרה המאזנית של בניינים העומדים למכירה בסך 27 מיליוני ש"ח (31.12.19: 36 מיליוני ש"ח), מוצגת לאחר ניכוי הפרשה לירידת-ערך. לא צפוי הפסד ממימוש הבניינים העומדים למכירה מעבר להפרשות שנעשו בגינם. בנוסף, היתרה המאזנית של בניינים שנמכרו וטרם נמסרה חזקה בגינם הינה בסך של 31 מיליוני ש"ח.
- ד.** זכויות במקרקעין בסך של 35 מיליוני ש"ח (31.12.19: 31 מיליוני ש"ח), טרם נרשמו בלשכת רישום מקרקעין בעיקר בשל עיכוב בפעולות איחוד השטחים, או שהזכויות בתהליכי רישום.
- ה.** היתרה המאזנית של בניינים שאינם בשימוש הבנק, בעיקר בניינים מושכרים, הסתכמה בסך של 29 מיליוני ש"ח (31.12.19: 39 מיליוני ש"ח), המהווים בשתי התקופות נדל"ן להשקעה המושכר לאחרים.

1. חכירות

החל מיום 1 בינואר 2020 הבנק מיישם את נושא 842 בקודיפיקציה בנושא חכירות. במסגרת הסדרי החכירה, הבנק חוכר נדל"ן (בעיקר שטחי משרדים וסניפים), כלי רכב וציוד, המשמשים בעיקר לצורך הפעילות העסקית של הבנק. רוב הסדרי החכירה של הבנק מסווגים כחכירות תפעוליות.
עיקר תשלומי החכירה בגין חוזי חכירות הנדל"ן וכלי הרכב בהם מתקשר הבנק, צמודים למדד המחירים לצרכן במועד ההתקשרות בחכירה. כמו-כן, בחוזי חכירות הציוד בהם מתקשר הבנק, תשלומי החכירה הם מבוססי שימוש. תקופת החכירה הממוצעת של נדל"ן הינה כ-8.3 שנים. מכיוון ששיעור הריבית הגלום בחכירה לא ניתן לקביעה בנקל, נעשה שימוש בשיעור הריבית התוספתי של הבנק. לבנק לא קיימים הסדרי חכירה משמעותיים המסווגים כחכירות מימוניות. תקופות החכירה הינן התקופות החוזיות הנקובות בחוזי החכירה. וכוללות גם תקופות הנובעות מאופציית הארכה שוודאי באופן סביר שהבנק יממשה. הוצאות חכירה מוכרות בסעיף "אחזקה ופחת בניינים וציוד" בדוח רווח והפסד.
בנוסף, הבנק מתקשר בעסקות של ליסינג לרכבים לעובדים, לתקופה של 3 שנים.

א. הוצאות בגין חכירות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020	
129	הוצאות בגין חכירות תפעוליות
5	הוצאות בגין חכירות לטווח קצר
8	הוצאות חכירה משתנות
-	הכנסות בגין חכירות משנה
142	סך-הכל הוצאות בגין חכירות

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 16 בניינים וציוד (המשך)

- א. **חכירות (המשך)**
 ב. **מידע נוסף על חכירות**

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020	
-	רווח (הפסד) הון מעסקות מכירה וחכירה בחזרה, נטו
	מזומנים ששולמו בגין יתרות שנכללו במדידה של התחייבויות בגין חכירות
129	תזרים מזומנים בגין פעילות שוטפת בגין חכירות תפעוליות
43	נכסי זכות שימוש שהוכרו בגין חכירות תפעוליות חדשות
	יתרת תקופה משוקללת ממוצעת (בשנים)
8.3	בגין חכירות תפעוליות
	ריבית היוון משוקללת ממוצעת
0.79%	בגין חכירות תפעוליות

ג. תזרימי מזומנים לא מהוונים והתחייבויות בגין חכירות תפעוליות לפי תקופות פירעון

ליום 31 בדצמבר 2020		
התחייבות בגין חכירה	תזרימי מזומנים לא מהוונים	
130	136	עד שנה
113	118	מעל שנה עד שנתיים
98	103	מעל שנתיים עד 3 שנים
83	88	מעל 3 שנים עד 4 שנים
65	69	מעל 4 שנים עד 5 שנים
297	307	מעל 5 שנים
786	821	סך-הכל

ד. נכסי זכות שימוש והתחייבות בגין חכירות

ליום 31 בדצמבר 2020	
	נכסי זכות שימוש בגין חכירות תפעוליות
791	נכסים אחרים
	התחייבויות בגין חכירות תפעוליות
786	התחייבויות אחרות

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 17 נכסים אחרים

הרכב הסעיף

31 בדצמבר		
2019	2020	
3,856	3,955	מסים נדחים לקבל, נטו*
48	33	מסים שוטפים - עודף מקדמות ששולמו על עתודה שוטפת למס-הכנסה
30	30	נכסים שנתקבלו בגין אשראים שסולקו
61	58	הוצאות הנפקה של אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
202	173	הכנסות לקבל
296	325	הוצאות מראש
24	6	נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף ⁽¹⁾
764	481	חייבים אחרים ויתרות חובה
-	791	נכסי זכות שימוש בגין חכירות תפעוליות ⁽²⁾
5,281	5,852	סך-כל הנכסים האחרים

* ראה גם ביאור 18 ד'.

(1) מוצג בשווי הוגן.

(2) למידע נוסף ראה ביאור 2.ד.1.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 18 פיקדונות הציבור

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

31 בדצמבר		
2019	2020	
בישראל		
לפי דרישה		
145,695	194,435	אינם נושאים ריבית
86,408	107,302	נושאים ריבית
232,103	301,737	סך-הכל לפי דרישה
113,332	115,283	לזמן קצוב
345,435	417,020	סך-כל פיקדונות הציבור בישראל*
מחוץ לישראל		
לפי דרישה		
1,193	1,335	אינם נושאים ריבית
5,306	6,168	נושאים ריבית
6,499	7,503	סך-הכל לפי דרישה
9,711	10,694	לזמן קצוב
16,210	18,197	סך-כל פיקדונות הציבור מחוץ לישראל
361,645	435,217	סך-כל פיקדונות הציבור
* מזה:		
165,615	189,965	פיקדונות של אנשים פרטיים
48,817	64,109	פיקדונות של גופים מוסדיים
131,003	162,946	פיקדונות של תאגידים ואחרים

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל

31 בדצמבר		
2019	2020	
תקרת הפקדון		
122,404	145,035	עד 1
90,385	110,768	מעל 1 עד 10
55,261	61,471	מעל 10 עד 100
35,698	42,604	מעל 100 עד 500
57,897	75,339	מעל 500
361,645	435,217	סך-הכל

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 19 פיקדונות מבנקים

הרכב הסעיף

31 בדצמבר		
2019	2020	
בישראל		
בנקים מסחריים		
2,105	3,288	פיקדונות לפי דרישה
532	937	פיקדונות לזמן קצוב
339	360	קיבולים
בנקים מרכזיים		
122	601	פיקדונות לפי דרישה
-	1,209	פיקדונות לזמן קצוב
מחוץ לישראל		
בנקים מסחריים		
8	1	פיקדונות לפי דרישה
196	180	פיקדונות לזמן קצוב
14	15	קיבולים
בנקים מרכזיים		
204	-	פיקדונות לזמן קצוב
3,520	6,591	סך-כל פיקדונות מבנקים

ביאור 20 אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

א. הרכב הסעיף

31 בדצמבר			
2019	2020		
במיליוני ש"ח	שיעור תשואה פנימי ⁽²⁾	משך חיים ממוצע ⁽¹⁾	
אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים שאינם ניתנים להמרה במניות			
במטבע ישראלי⁽³⁾			
955	596	6.0%	0.7
23,972	20,551	1.5%	2.8
במטבע-חוץ			
152	13	2.8%	0.1
22	-	-	-
אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים הניתנים להמרה במניות			
במטבע ישראלי⁽³⁾			
1,752	2,330	4.2%	2.8
26,853	23,490	1.8%	2.7
מזה: כתבי התחייבות נדחים			
733	488	-	-
5,929	6,207	-	-
6,156	4,956	-	-
12,818	11,651	2.9%	2.2

* בהתאם לתנאי ההנפקה, בתנאים מסוימים, אגרות-החוב ניתנות לפירעון מוקדם.

להבטחת אגרות-חוב שהונפקו על-ידי חברות מאוחדות נרשמו שיעבודים על נכסי החברות, לפרטים נוספים ראה [ביאור 26](#) להלן.

- (1) משך חיים ממוצע, הינו, ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהווה לפי שיעור התשואה הפנימי.
- (2) שיעור תשואה פנימי, הינו, שיעור הריבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי.
- (3) מזה: רשומים למסחר בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב בסך של 21,855 מיליוני ש"ח (31.12.19: 24,927 מיליוני ש"ח), ואילו היתר אינם רשומים למסחר.

ב. פרטים נוספים בדבר כתבי התחייבות נדחים

- (1) שטרי הון נדחים (סדרה ג') שהונפקו בנובמבר 2007 ובספטמבר 2008 לתקופה של 99 שנים וניתנים לפדיון מוקדם החל מהשנה ה-15 להנפקתם ונכללים בהון רוברד 1 של הבנק.
- (2) שטרי הון נדחים סדרה 1 שהונפקו ביוני 2009 לתקופה של 50 שנה וניתנים לפדיון מוקדם ביום 1 ביולי כל שנה החל משנת 2020. שטרי הון הנדחים אושרו על-ידי הפיקוח על הבנקים כ"מכשירי הון מורכבים" הנכללים בהון רוברד 2 של הבנק. שטרי הון הנ"ל רשומים למסחר בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב.
- בחודש יולי 2020 הפועלים הנפקות ביצעה פדיון מוקדם חלקי של שטרי הון הנדחים סדרה 1 בתמורה לסך של 596 מיליוני ש"ח.
- (3) בחודש מאי 2020 הנפיקה הפועלים הנפקות כתבי התחייבות נדחים צמודי מדד (סדרה כא'), הנושאים ריבית שנתית בשיעור של 2.59% בסכום קרן כולל של כ-1.06 מיליארד ש"ח, לפירעון בשנת 2031 (עם אפשרות לפירעון מוקדם ביוזמת הפועלים הנפקות ואישור בנק ישראל בשנת 2026). כתבי התחייבות כוללים מנגנון ספיגת הפסדי קרן בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202, על-ידי מחיקת קרן באופן חלקי או מלא במקרה שיחס הון עצמי רוברד 1 של הבנק ירד מתחת ל-5% או בהתאם להחלטה של הפיקוח על הבנקים והם מהווים חלק מהון רוברד 2 של הבנק.
- בחודש אוגוסט 2020 הבנק הנפיק כתבי התחייבות נדחים צמודי מדד (סדרה ה'), הנושאים ריבית שנתית בשיעור של 2.97% בסכום קרן כולל של כ-0.7 מיליארד ש"ח, לפירעון בשנת 2031 (עם אפשרות לפירעון מוקדם ביוזמת הבנק ואישור בנק ישראל בשנת 2026). כתבי התחייבות כוללים מנגנון ספיגת הפסדי קרן בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202, על-ידי המרה למניות רגילות של הבנק במקרה שיחס הון עצמי רוברד 1 של הבנק ירד מתחת ל-5% או בהתאם להחלטה של הפיקוח על הבנקים והם מהווים חלק מהון רוברד 2 של הבנק.

הרכב הסעיף

31 בדצמבר		
2019	2020	
81	83	עתודה למסים נדחים, נטו*
309	294	מסים שוטפים - עודף עתודה שוטפת למס-הכנסה על מקדמות ששולמו
286	258	הכנסות מראש
1,124	570	עובדים בגין שכר עבודה
5,198	4,899	עתודה לפיצויי פיטורין, פרישה ופנסיה**
2,246	670	הוצאות לשלם
8,118	7,554	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
537	781	הפרשה להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי חוץ-מאזני
24	6	התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף ⁽¹⁾
2,788	933	זכאים אחרים ויתרות זכות
-	786	התחייבויות בגין חכירה תפעולית ⁽²⁾
20,711	16,834	סך-כל ההתחייבויות האחרות

* ראה גם ביאור 18 ד'.

** ראה גם ביאור 22.

(1) מוצג בשווי הוגן.

(2) למידע נוסף, ראה ביאור 2.1.1.

ביאור 22 זכויות עובדים

אוכלוסיית העובדים בבנק כוללת:

- עובדים קבועים וזמניים - עובדים אשר תנאי עבודתם מוסדרים, בהסכמים ובהסדרים קיבוציים המגובשים מעת לעת (לאחרונה בחודש ינואר 2020) בין הבנק לבין ארגון עובדי הבנק.
- עובדים בחוזה אישי - עובדים אשר תנאי העסקתם מוסדרים בחוזים אישיים באופן שההסכמים וההסדרים הקיבוציים אינם חלים עליהם.
- עובדים בחוזה אישי בכיר - עובדים מסוימים ברובד הניהולי הבכיר של הבנק (לרבות המנכ"ל, חברי הנהלה ובכירים נוספים), אשר תנאי העסקתם מוסדרים בחוזים אישיים באופן שההסכמים וההסדרים הקיבוציים אינם חלים עליהם.

להלן פירוט תנאי העבודה של עובדי הבנק:

א. תנאי העבודה של עובדים קבועים וזמניים

בהתאם לכללים הנהוגים בבנק, מספר תהליכים משפיעים על עלות השכר. תהליכים אלה כוללים, בין היתר, קידומים ושינויים בהגדרות תפקיד, קידום בשכר הנובע מצבירת ותק ועלייה בדירוג העובדים במסגרת טווחי הדרגות המתאימים לתפקידם. להלן פירוט ההטבות העיקריות מעבר לרכיבי השכר השוטפים, להם זכאים עובדי הבנק האמורים:

1. מענק שנתי מותנה תשואה

המענק השנתי מושפע משיעור תשואת הרווח הנקי על ההון, כאשר המדרגה הבסיסית לחלוקתו הינה החל משיעור תשואה של 7.5% וקיימת אפשרות באישור ועדת התגמול והדירקטוריון למתן מענקים שאינם מותנים בתשואה או בנסיבות בהן לא מושגת התשואה האמורה.

2. תגמול יחידות פנטום

על-פי הסכם השכר שנחתם בחודש מרץ 2013 בין הנהלת הבנק לבין ועד ארגון העובדים של הבנק לשנים 2013-2017, אימץ הבנק, תוכנית להקצאה לעובדים בשנים 2013 עד 2017 של יחידות פנטום המוקצות ללא תמורה וממומשות למזומן לאחר תקופת הבשלה בת 4 שנים מהשנה בגינה הוענקה כל מנה. בשנים 2018 ו-2019 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול הארכה של תוכנית זו. לאור הסכם השכר החדש, כמפורט בסעיף 5 להלן, התוכנית להענקת יחידות פנטום לעובדים שהיתה נוהגה בבנק, כאמור, הומרה לתשלום שכר והפרשות סוציאליות לעובדים הזכאים בעלות דומה. בשנת 2020 בוצע סילוק של ההתחייבות הקיימת בהתבסס על ערכה בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019.

ביאור 22 זכויות עובדים (המשך)

3. הטבות אחרות

בנוסף להטבות שפורטו לעיל, זכאים עובדי הבנק להטבות נוספות במהלך ולאחר תקופת ההעסקה, אשר העיקריות שבהן מפורטות להלן:

חופשה

עובדי הבנק זכאים על-פי חוק והסכמי עבודה לימי חופשה שנתיים. ההפרשה חושבה על בסיס השכר האחרון של העובדים וימי החופשה שצברו בתוספת ההוצאות הנלוות המתחייבות.

מענק 25

העובדים זכאים למענק בתום 25 שנות עבודה בבנק. התחייבות זו מחושבת בהתבסס על חישוב אקטוארי, הלוך בחשבון תוספת שכר ריאלית המושפעת מגיל העובדים, ומהווה לפי תשואת אגרות-חוב ממשלתיות צמודות בישראל בתוספת מרווח שנקבע על-פי הוראות הפיקוח על הבנקים.

הטבות אחרות לאחר סיום העסקה

עובדי הבנק זכאים לאחר מועד פרישתם לגמלאות או לפנסיה מוקדמת, למענק בגין ימי מחלה שלא נוצלו, להטבות בגין שי לחג, ולהשתתפות בעלויות רווחה.

התחייבויות אלו מחושבות בהתבסס על חישוב אקטוארי הלוך בחשבון לפי העניין, בין היתר, תוספת שכר ריאלית המושפעת מגיל העובדים, ומהווה לפי תשואת אגרות-חוב ממשלתיות צמודות בישראל בתוספת מרווח שנקבע על-פי הוראות הפיקוח על הבנקים.

4. פיצויי פרישה ופנסיה

כללי

זכויות הפנסיה של העובדים, המגיעים לגיל פרישה, מכוסות על-ידי סכומים שנצברו בקרנות הפנסיה ובקופות הגמל לקציבה. עובדים שפרשו לגמלאות או לפנסיה מוקדמת אינם זכאים לתשלום פיצויי פיטורין.

פנסיה לעובדים שפרשו בפרישה מוקדמת

עובדים שפרשו בפרישה מוקדמת במסלול קצבה זכאים לפנסיה גישור חודשית עד המועד שנקבע בהסכם הפרישה. ההפרשה מבוססת על חישוב אקטוארי ומהווה לפי תשואת אגרות-חוב ממשלתיות צמודות בישראל בתוספת מרווח שנקבע על-פי הוראות הפיקוח על הבנקים.

פרישה מוקדמת לעובדים פעילים

בנוסף לזכויות המתוארות לעיל, כולל הבנק במסגרת החישוב האקטוארי של ההתחייבות בגין זכויות עובדים, התחייבות בגין עובדים שהנהלת הבנק צופה שהם יפרשו בפרישה מוקדמת או בתנאים מועדפים אחרים.

ההתחייבות חושבה בהתבסס על חישוב אקטוארי הלוך בחשבון, בין היתר:

1. תוספת שכר ריאלית המושפעת מגיל העובדים.
2. תחזית למועד הפרישה ומסלול הפרישה תוך הבאה בחשבון של שיעורי עזיבה לפיצויים מוגדלים ולפרישה מוקדמת בהתאם לניסיון הבנק, ציפיות הנהלה והחלטותיה, תוך התחשבות, בין היתר, בגיל העובד ומגדר.
3. שיעור היוון אשר חושב לפי תשואת אגרות-חוב ממשלתיות צמודות בישראל בתוספת מרווח שנקבע על-פי הוראות הפיקוח על הבנקים.
4. שיעור תמותה ונכות המבוסס על לוחות תמותה עדכניים שמפרסם האקטואר הראשי במשרד האוצר.

5. הסכם שכר קיבוצי לשנים 2018 עד 2022

הסכם השכר בין הנהלת הבנק לבין ארגון העובדים של הבנק, שהיה בתוקף בשנים 2013-2017 וחל על עובדי הבנק הקבועים והזמניים אשר הוגדרו בהסכם, הסתיים בתום שנת 2017. ביום 21 בינואר 2020 חתמו הבנק ונציגות ארגון העובדים על הסכם שכר לשנים 2018-2022, אשר אושר על-ידי דירקטוריון והנהלת הבנק.

הסכם השכר כולל, בין היתר, את הרכיבים הבאים:

- א. בנוסף למנגנוני הקידום ועליית השכר השוטפים הנהוגים בבנק, תשלום לעובדים, שהוגדרו בהסכם, תוספת שכר שקלית קבועה שתשולם ב-3 פעימות בשנים 2020-2022 וחלקה מותנית בביצועי העסקיים של הבנק. להערכת הבנק, לתום 2020, בהתחשב בהשפעת תוספת שכר זו, כמו גם במנגנוני הקידום הנהוגים והשפעות נוספות, יסתכם שיעור הגידול השנתי הממוצע בשכר של העובדים האמורים מוערך בכ-3.5% בתקופת ההסכם.
- ב. מענק חתימה חד-פעמי בעלות כוללת של 210 מיליון ש"ח.
- ג. תוכנית להענקת יחידות פנטום לעובדים שהיתה נהוגה בבנק (סעיף 2 לעיל), הומרה לתשלום שכר והפרשות סוציאליות לעובדים הזכאים בעלות דומה.
- ד. כחלק מהיערכות הבנק לשינויים המתרחשים בעולם הבנקאות, הוסכם על המשך במדיניות לקליטת עובדים בחוזה אישי בעלי הכשרה ספציפית בפרט בתחומי הטכנולוגיה והחדשנות הדרושים לבנק וכן על השקת תוכנית להכשרת עובדים קיימים למקצועות העתיד.
- ה. הסכם זה מיצה את מלוא התמורה שניתנת לעובדים בגין השנים 2018-2022 והתבטלו כל סכסוכי העבודה וההודעות על שבייתה שהוכרזו על-ידי נציגות העובדים טרם חתימת ההסכם.

השפעת ההתקשרות בהסכם זה הסתכמה בגידול חד פעמי בהתחייבות האקטוארית של הבנק בסך של כ-80 מיליון ש"ח לפני מס אשר נגרע מההון העצמי ליום 31 בדצמבר 2019 ובהוצאות השכר לשנת 2019 בסך של כ-210 מיליון ש"ח לפני מס (כ-138 מיליון ש"ח לאחר מס) בגין המענק החד פעמי.

ביאור 22 זכויות עובדים (המשך)

ב. תנאי העסקת עובדים בחוזה אישי

תנאי התגמול המקובלים לעובדים אלה כוללים לרוב שכר בסיס, הפרשות להסדר פנסיוני ולקרן השתלמות, מענק שנתי והטבות אחרות במהלך תקופת ההעסקה.

ג. תנאי העסקת עובדים בחוזה אישי בכיר

1. כללי

ביום 19 בדצמבר 2016 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק את מדיניות תגמול 2016 של הבנק לנושאי משרה שתוקפה לשלוש שנים וביום 26 בדצמבר 2019 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק את הארכת תוקפה של מדיניות התגמול עד יום 31 בדצמבר 2020. מדיניות התגמול תואמת את חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג) התשע"ו-2016 ("חוק הגבלת התגמול") והתקרה הקבועה בו ("תקרת התגמול"), חוק החברות, התשנ"ט-1999 ("חוק החברות") ובהתאם להוראה בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי ("מדיניות תגמול 2016"). ביום 29 בנובמבר 2016 אימץ הבנק מדיניות תגמול חדשה כוללת למנהליו הבכירים שאינם נושאי משרה (כל פרקי מדיניות התגמול לאוכלוסיות הבנק השונות יכונן להלן יחדיו "מדיניות תגמול 2016"), וכן תוכנית תגמול בהתאם לה ("תוכנית 2016"), אשר עודכנו מעת לעת. הבנק יישם חלק מעקרונות מדיניות תגמול 2016 שלו גם על חברות בנות בארץ ובחו"ל וסניפי חו"ל.

ביום 22 באוקטובר 2020 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק מדיניות תגמול לנושאי משרה שתוקפה לשלוש שנים שחלה משנת 2021 ואילך. מדיניות התגמול האמורה תואמת את חוק הגבלת התגמול והתקרה הקבועה בו, חוק החברות, וההוראה בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי ("מדיניות תגמול 2020"). בחודש ספטמבר 2020 אימץ הבנק גם מדיניות תגמול כוללת למנהליו הבכירים והוא מצוי בתהליך עדכון יתר פרקי המדיניות לגבי שאר אוכלוסיות עובדי הבנק (כל פרקי מדיניות התגמול הללו לגבי כל האוכלוסיות יכונן להלן יחד "מדיניות תגמול 2020"). כמו-כן, אימץ הבנק תוכנית תגמול בהתאם למדיניות תגמול 2021 ("תוכנית 2021"). ראה [סעיף \(ד\) להלן בדבר השינויים העיקריים הכלולים במדיניות התגמול 2020](#).

להלן פירוט הזכויות וההטבות העיקריות, להן זכאים עובדי הבנק בחוזה אישי בכיר במהלך תקופת העסקתם, כפוף להוראות מדיניות תגמול 2016.

2. יו"ר הדירקטוריון הקודם

מר עודד ערן ז"ל כיהן כיו"ר דירקטוריון הבנק החל מיום 1 בינואר 2017 ועד יום 18 ביוני 2020. תנאי כהונתו כללו תגמול קבוע בלבד, הכולל שכר (כ-167,000 ש"ח בחודש), הטבות נלוות, וכן תגמול הוני קבוע (בשווי כ-503,000 ש"ח בשנה, וחלק יחסי בהתאם לחלקיות שנה). הסכם ההעסקה עם היו"ר הקודם הוארך באישור האסיפה הכללית מיום 26 בדצמבר 2019 (לאחר אישור ועדת התגמול והדירקטוריון), ללא שינוי עד סוף שנת 2020, למעט באשר להצמדת התגמול למדד. בקשר עם התפטרותו של עודד ערן ז"ל מכהונתו כיו"ר הדירקטוריון, ויתר הבנק בחודש יוני 2020 באישור ועדת התגמול והדירקטוריון על עבודתו בפועל של היו"ר בתקופת ההודעה המוקדמת (6 חודשים) מבלי לפגוע בזכותו של היו"ר למלוא תנאי התגמול בגין תקופה זו.

3. יו"ר הדירקטוריון

מר ראובן קרופיק ("היו"ר") מכהן כדירקטור חיצוני על-פי הוראת ניהול בנקאי תקין 301 ("דח"צ 301") וכדירקטור בלתי תלוי לפי הוראות חוק החברות בבנק החל מיום 18 בפברואר 2016 והוא מונה לתקופת כהונה שנייה שתסתיים ביום 17 לפברואר 2022 באסיפה כללית מיום 18 ביולי 2019. מר ראובן קרופיק מכהן כיו"ר דירקטוריון הבנק החל מיום 28 ביוני 2020. עובר למינויו כיו"ר והחל מיום 9 ביוני 2020, מועד יציאתו של מר עודד ערן ז"ל, יו"ר הדירקטוריון הקודם, לחופשת מחלה, היה מר קרופיק ממלא מקום יו"ר.

עיקר תנאי כהונת היו"ר שאושרו באסיפה כללית מיום 22 באוקטובר 2020 כוללים תמורה בסך כולל של 2.4 מיליון ש"ח בשנה (200,000 ש"ח לחודש), צמודה למדד, כנגד חשבונת בתוספת מע"מ ככל שרלוונטי, ללא תנאים נלווים לשכר (ללא הפקדות לפיצויים ולתגמולים והפרשות לקרן השתלמות) והם יהיו בתוקף (כפוף לאמור להלן) מיום 28 ביוני 2020 (המועד בו נבחר מר קרופיק ליו"ר דירקטוריון הבנק) ועד ליום 31 בדצמבר 2023. עובר למינויו ליו"ר, היה זכאי מר קרופיק בתוקף כהונתו כדירקטור לתשלום גמול בהתאם לתקנות הגמול. לנוכח מינויו של מר קרופיק ליו"ר ובהתחשב בשינוי המשמעותי בהיקף התפקיד (למשרה מלאה) והאחריות הכרוכה בו, הובאו לאישור האסיפה הכללית של הבנק תנאי התגמול שפורטו לעיל, העולים על גמול דירקטורים רגיל, וההולמים את תפקידו.

בחודש אוגוסט 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנוגע לעקרונות לקביעת תנאי הכהונה של יושב ראש דירקטוריון בבנק בלא גרעין שליטה ("מכתב הפיקוח"). במכתב הפיקוח נכתב בין היתר שעצם הכהונה כיו"ר דירקטוריון בבנק ללא גרעין שליטה אינה מקימה ליו"ר זיקה הפוגמת בכשירותו לכהונה ובלבד שתפקידו וסמכויותיו אינם חורגים מגדר התפקידים והסמכויות המוקנים לו לפי הוראות החוק. בחודש דצמבר 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב דומה שתוקפו עד סוף חודש יוני 2021. תנאי כהונת היו"ר שאושרו נקבעו בשים לב לעקרונות שפורטו במכתב הפיקוח. לעמדת הבנק, בהתחשב בהיותו של הבנק תאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה, בו למעשה נדרשים כל הדירקטורים המכהנים לאי תלות בבנק מכוח הוראות פקודת הבנקאות, עצם כהונתו של מר קרופיק כדירקטור בלתי תלוי לפי הוראות חוק החברות, אינה מונעת את אישורם של תנאי כהונה המוצעים בתפקודו כיו"ר דירקטוריון (העולים על הגמול המגיע ליתר הדירקטורים לפי תקנות הגמול). לנוכח העובדה שרשות ניירות-ערך פרסמה בעבר, שלא בהתייחס ספציפית לבנק ללא גרעין שליטה, עמדה תמציתית, ממנה עולה עמדה שונה, הבנק פנה ועומד בקשר עם הרשויות וגופי הפיקוח (לרבות רשות ניירות-ערך) בעניין. עד שיחליט דירקטוריון הבנק כי הוראות הדין והנחיות גופי הפיקוח אינן מונעות את תשלום תנאי כהונת היו"ר שאישרה האסיפה הכללית, יהיה היו"ר זכאי להמשיך ולקבל גמול בהתאם לתקנות הגמול (גמול דירקטורים), בדומה לגמול ששולם לו טרם מינויו כיו"ר. אם וכאשר יחליט דירקטוריון הבנק כי ניתן לשלם ליו"ר הדירקטוריון את תנאי הכהונה שאושרו כאמור, ישלים הבנק ליו"ר את תשלום יתרת התגמול לה הוא זכאי החל ממועד תחילת כהונתו כיו"ר. הבנק כלל הפרשה בגין רכיב זה.

ביאור 22 זכויות עובדים (המשך)

4. מנכ"ל הבנק

ביום 1 באוקטובר 2019 החל מר דב קוטלר לכהן בתפקיד מנכ"ל הבנק. בחודש ספטמבר 2019 אישרו ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק את תנאי ההעסקה של המנכ"ל לתקופה שמיום כניסתו לתפקיד ועד למועד כינוס האסיפה הכללית, וקבעו כי תנאי הכהונה וההעסקה של המנכ"ל אינם מיטיבים לעומת תנאי הכהונה וההעסקה של מנכ"ל הבנק הקודם.

במסגרת האסיפה הכללית שהתקיימה ביום 26 בדצמבר 2019 (לאחר אישור ועדת התגמול והדירקטוריון בחודש נובמבר 2019), הוחלט לאשר את תנאי ההעסקה הקיימים של המנכ"ל עד לסוף שנת 2020. המנכ"ל הודיע לבנק על כך שהינו מוותר באופן חד צדדי ובלתי חוזר על הצמדת תגמולו לתקרה המקסימלית המתאפשרת על-פי דין.

תנאי התגמול של המנכ"ל לשנת 2020 תאמו למדיניות תגמול 2016, ולפיהם קיבל המנכ"ל (בהתחשב בויתור האמור) תגמול קבוע בלבד, הכולל שכר (כ-201,500 ש"ח בחודש), הטבות נלוות וכן תגמול הוני קבוע (בשווי כ-102,000 ש"ח בשנה).

ביום 22 באוקטובר 2020, אישרה האסיפה הכללית של הבנק את תנאי התגמול למנכ"ל לתקופה שמיום 1 בינואר 2021 עד 31 בדצמבר 2023 לאחר אישור ועדת התגמול מיום 27 באוגוסט 2020 והדירקטוריון מימים 6 ו-17 בספטמבר 2020. עיקר תנאי הכהונה והעסקה למנכ"ל שאושרו לשנים 2021-2023 כוללים משכורת חודשית של 201,500 ש"ח צמודה למדד, תנאים נלווים לרבות הפקדות לפיצויים ולתגמולים והפרשות לקרן השתלמות, החזר הוצאות לצורך מילוי התפקיד; תגמול הוני קבוע באמצעות מניות חסומות בשווי של 100,000 ש"ח צמוד למדד, אשר תהינה חסומות למימוש למשך תקופה של 3 שנים; מענק שנתי עד תקרה של 5 משכורות (כפוף לתקרה הנקובה בחוק הגבלת התגמול של פי 35 ממקבל השכר הנמוך. במידת הצורך ייקטע המענק של המנכ"ל עד גובה התקרה המותרת לפי הדין). המענק השנתי יורכב משני רכיבים: (א) רכיב ביצועי הבנק - רכיב מענק של בין 0.25 משכורת ועד 2 משכורות, המשולם בהתאם לתשואה להון לפי המודל החל על יתר נושאי המשרה (היינו לפי טווח תשואה להון של 7%-10 כפוף לאפשרות התאמה של עד 1% על-ידי הדירקטוריון) ו-(ב) רכיב בשיקול דעת ועדת התגמול והדירקטוריון של עד 3 משכורות. במקרה שבו לא תהיה עמידה בתנאי הסף של תשואה להון (7% כפוף להתאמה כאמור לעיל), ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים לאשר למנכ"ל מענק של עד 3 משכורות.

5. חברי הנהלה

בהתאם לתוכנית 2016 (אשר הייתה התוכנית בתוקף בשנת 2020) זכאים חברי הנהלה לזכויות ולהטבות שלהלן:

תגמול קבוע

1. כללי - התגמול הקבוע עשוי לכלול את הרכיבים הבאים: שכר חודשי, תשלום חודשי ללא סוציאליות, הפרשות סוציאליות והטבות נלוות, תגמול הוני קבוע כמפורט בסעיף 1.2 להלן. תשלומי פרישה עד המקובל לגבי יתר עובדי הבנק מסווגים כתגמול קבוע.
2. תגמול הוני קבוע - לכל מנהל יוענקו ללא תמורה, מניות אשר תהיינה חסומות למימוש למשך תקופה של 36 חודשים מתום השנה בגינה הוענקו. כמות המניות תחושב על-ידי חלוקת השווי המצויין בתוכנית תגמול 2016 אשר נקבע בהתאם לדרגתו של המנהל במומצע שער הנעילה של מניית הבנק בבורסה ב-30 ימי המסחר אשר קדמו ליום פרסום הדוחות הכספיים השנתיים של הבנק. ראה [ביאור 23](#) בדוחות הכספיים.

תגמול משתנה - מענק שנתי מותאם סיכון ומותנה ביצועים

1. קביעת תקציב המענקים האישי לחברי הנהלה - המענק השנתי לחברי הנהלה מורכב מרכיב תלוי ביצועים שמחושב על-פי ביצועי הבנק, ומושפע מהביצועים האישיים של חבר הנהלה ומרכיב מענק אשר בשיקול דעת המנכ"ל, או ההרכב הממונה (לגבי פונקציות הבקרה והפיקוח כמפורט במדיניות תגמול 2016).
2. רכיב תלוי ביצועים - לכל חבר הנהלה ייקבע תקציב מענק אישי המבוסס על ההפרש שבין התשואה בפועל למחיר ההון הנדרש כהגדרתם בתוכנית 2016 (להלן: "הפרש התשואה"). בשנה שבה הפרש התשואה בפועל חיובי, זכאי חבר הנהלה למענק לפי מדרגות עולות של הפרש התשואה בפועל באופן פרואגרסיבי החל מהפרש תשואה בפועל של 0.5% ועד ל-3% ומעלה, עד לתקרה של 4 משכורות (לפי דרגת המנהל והשתייכותו לפונקציות עסקיות או פונקציות הבקרה והפיקוח). מתוך תקציב המענק האישי, 50% יחושבו כתלות בציון לפי עמידה במדדי ביצוע ו-50% יהיו קבועים.
3. רכיב מענק שבשיקול דעת - רכיב נוסף של עד 3 משכורות שיינתן לפי שיקול דעת המנכ"ל, או הממונה לגבי פונקציות הבקרה והפיקוח. רכיב זה יינתן מתוך "סל מענקים", אשר לא יעלה בהיקפו על מכפלת 2 משכורות בגין כל חבר הנהלה. בשנה שבה הפרש התשואה בפועל שלילי, המלצת המנכ"ל, או הממונה (לגבי פונקציות הבקרה והפיקוח) תהיה כפופה לאישור ועדת התגמול והדירקטוריון.
4. תנאים נוספים - תוכנית 2016 כוללת הוראות נוספות הרלוונטיות לעניין המענק, באשר לסיום ההעסקה, דחיית תשלום חלק מהמענק ופריסתו, הפחתת המענק והשבתו בנסיבות מסוימות. מכח תוכניות תגמול קודמות ובגין שנים קודמות, הוענק לבכירים תגמול משתנה נדחה, בצורה של יחידות מניות חסומות (Restricted Stock Units) (להלן: "יחידות RSU") אשר היקף הבשלתן תלוי בתשואה להון שהושגה (בשלוש שנים לאחר הענקתן) ובלבד שהבנק לא נמצא באותה שנה בחריגה מהותית מיחסי הלימות ההון הנדרשים. בהתחשב בתשואה להון שהשיג הבנק בשנת 2019, פקעו בחודש מרץ 2020 89,771 יחידות מניות חסומות (RSU), שהוענקו מכח תוכניות תגמול קודמות ובגין שנים קודמות כתגמול משתנה נדחה למנכ"ל הקודם של הבנק, לחברי הנהלה ולמנהלים בכירים ועובדים מרכזיים בבנק. עיקר היתרה של יחידות המניות החסומות (RSU) הבשילה ובגין הקצה הבנק 218,855 מניות (0.02% מההון המופק) מתוך מניות שהוחזקו באוצר.
5. תקרה על-פי דין - בהתאם לתוכנית 2016 התגמול המשתנה עשוי להיקטע כך שלא יחרוג מתקרת התגמול שבחוק הגבלת התגמול.

ביאור 22 זכויות עובדים (המשך)

הסדרי פרישה

1. בהתאם למדיניות תגמול 2016, וכפוף להוראות המעבר שבה ביחס לזכויות שנצברו ו/או יצברו (כמפורט מטה), לפי ההסכמים עם חברי הנהלה (לרבות מנכ"ל הבנק) (להלן: "הבכירים"), בעת סיום העסקה כתוצאה מפיטורים או התפטרות, יהיה זכאי הבכיר לפיצויי פיטורין בשיעור של 100% בגין התקופה שמיום תחולת ההסכם.

2. לפי הסדרים שהיו קיימים בהסכמי העסקה קודמים עם הבכירים, נקבע לגבי התקופה הרלוונטית של אותם ההסכמים, כי במקרה שהבנק יחליט מיוזמתו לפטר את אחד הבכירים או לסיים את עבודתו בתום תקופת ההסכם יהיה זה זכאי לפיצויי פיטורין בשיעור של 250%. בנוסף, בהתאם להסדרים הקודמים, בהגיע הבכיר למועד בו סכום גילו והוותק שלו בבנק עולים על 75 (ולחבר הנהלה שכהן 7 שנים לפחות בתפקידו יתווספו שנות הכהונה בהנהלה כשנות ותק נוספות לצורך צבירת 75 כאמור), אזי יהיה הבכיר זכאי לפרוש בפרישה מוקדמת ולבחור בין קבלת פיצויי פיטורין מוגדלים בשיעור של 250% משכרו החודשי הרלוונטי האחרון לפי ההסכם הרלוונטי, מוכפל בשנות הוותק שלו בבנק, לבין קבלת קצבה חודשית (בשיעור שנצבר עבורו עד לשיעור מירבי של 70% מהשכר המזכה בפנסיה) שתשלום לו ממועד יציאתו לפרישה מוקדמת ועד הגיעו לגיל פרישה על-פי חוק. חבר הנהלה שהגיע לגיל 62 יוכל לבחור בקבלת קצבה חודשית בלבד, או פיצויים בשיעור 100%.

6. מנהלים בכירים שאינם חברי הנהלה

תוכנית 2016 חלה על המנהלים הבכירים של הבנק שאינם חברי הנהלה על-פי עקרונות דומים לאלה המפורטים לעיל לגבי חברי הנהלה, אך בהיקפים שונים, לרבות בעניין, משקל כל אחד מהגורמים בחישוב הציון האישי למנהל הבכיר. תנאי התוכנית לגבי מנהלים בכירים שאינם חברי הנהלה (בסעיף זה "המנהלים הבכירים") שונים מהתנאים לחברי הנהלה בזהות הגורמים הקובעים את היעדים והעמידה בהם, זהות הגורם המאשר את חלוקת תקציב המענקים ואת המענק לכל מנהל. למנהלים בכירים שהינם שליחי הבנק בחו"ל, תוענקה יחידות פנטום חסומות במקום תגמול הוני קבוע. לגבי מנהלים בכירים שאינם חברי הנהלה יחול האמור להלן:

א. מענק שנתי

תוכנית 2016

קביעת תקציב המענקים למנהלים הבכירים (שאינם משתייכים לפונקציות הבקרה והפיקוח) - בשנה שבה הפרש התשואה בפועל גבוה מ-0.5%, יחושב תקציב המענקים הכולל לכל אחת מהקבוצות של מנהלי אגפים וממוני על ומנהלי מחלקה ומקביליהם בהתאם להפרש התשואה בפועל ותוך התאמה לדרגתו ולמשכורתו היחסית בקבוצת ההשתייכות. התקציב מחושב לפי מדרגות עולות של הפרש התשואה בפועל באופן פרוגרסיבי החל מהפרש תשואה בפועל של 0.5% ועד להפרש תשואה בפועל של 4% ומעלה. תקרת המענק השנתי למנהלים אלה היא 8-10 משכורות (תלוי דרגה). תוכנית 2016 כוללת הוראות לעניין חלוקת תקציב המענקים בין המנהלים הבכירים (שאינם משתייכים לפונקציות הבקרה והפיקוח) ולגבי קביעת תקציב המענקים האישי למנהלים הבכירים בפונקציות הבקרה והפיקוח וגזירת המענק האישי מתוכו.

ב. הסדרי פרישה

על-אף האמור לעיל לגבי הסדרי פרישה לבכירים שהינם חברי הנהלה, מנהלים בכירים שאינם חברי הנהלה יהיו זכאים לכל הזכויות שנצברו עד לתום הסדרים שהיו קיימים בהסכמי העסקה קודמים עמם, ככל שהיו הסכמים כאלה, ובלבד שההוצאה החזויה כהגדרתה בחוק הגבלת התגמול, לא תחרוג מתקרות החוק. במסגרת הסכמי העסקה הקודמים ובמסגרת הסכמי העסקה החדשים, קיימת אפשרות שהמנהל הבכיר ימשיך לצבור וותק וזכויות למסלול פנסיה מוקדמת לפי השכר הקובע בהסכם הרלוונטי הקודם שהיה עימו, ככל שהיה הסכם כזה. בגין שנות הוותק עד תום שנת 2016 במקרה של פרישה במסלול פיצויים, עשוי המנהל להיות זכאי לעד 250% פיצויים על בסיס השכר הקובע לפי ההסכם הרלוונטי הקודם עימו. בגין שנות הוותק מ-2017 ואילך, במקרה של פרישה במסלול פיצויים, המנהל עשוי להיות זכאי לגבוה מ-250% פיצויי פיטורין על בסיס השכר לפיצויים או מכפלת 100% במשכורתו האחרונה של המנהל. כפוף לשיקול דעת ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק, לפי המלצת המנכ"ל וכפוף להוראות הדין, ניתן לאשר למנהל הבכיר פיצויי פיטורין בגובה של עד 175% משכרו האחרון בגין כל שנות העסקתו. לקביעת הזכאות לבחירה במסלול פנסיה מוקדמת ייוסף תנאי של גיל מינימלי 55 ועשויים להיווסף תנאים נוספים. הבחירה במסלול פנסיה מוקדמת לא תתאפשר למנהלים בכירים שיצטרפו לראשונה לשורות מנהליו הבכירים של הבנק.

על-אף האמור לעיל, מנהלים בכירים אשר היו כפופים ביום 12 באפריל 2016 להסכם קיבוצי ויועברו מהסכם קיבוצי לחוזה אישי בכיר לאחר המועד האמור, יהיו בתנאים מסוימים זכאים להשתתף בתוכנית פרישה של הבנק, ככל שתהיה באותו המועד או להיות זכאים לפיצויי פיטורים של 150% בגין התקופה בה היו כפופים להסכם קיבוצי ובהתאם לשכר האחרון שהיה רלוונטי לתקופה זו.

ד. מדיניות תגמול 2020

מדיניות התגמול 2020 אושרה על-ידי האסיפה הכללית בחודש אוקטובר 2020 והיא בתוקף מיום 1 בינואר 2021 למשך שלוש שנים. השינויים העיקריים במדיניות תגמול זו (ביחס למדיניות הקודמת) כוללים בין היתר:

- המענק השנתי לנושאי המשרה, שתקרתו תהיה עד 5 משכורות (ובדרגות מסוימות עד 7 משכורות), מותנה בהתקיימות תנאי סף של השגת שיעור תשואה על ההון מינימלי (7%) והוא ישולם לפי מדרגות בטווח תשואה להון של 10%-7%. ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים להגדיל או להקטין את רפי התשואה להון האמורים (מינימלי ומקסימאלי) בעד 1% ובלבד שהפער ביניהם יישמר על 3%. קיימת אפשרות לאשר מענק בשיקול דעת במקרה של אי עמידה בתנאי הסף עד 3 משכורות.

במיליוני ש"ח

ביאור 22 זכויות עובדים (המשך)

- מדיניות התגמול החדשה מאפשרת עדכון התגמול (כהגדרת המונח בחוק הגבלת התגמול) של נושאי המשרה הכפופים למנכ"ל מעבר למדרגת התגמול בהתאם להוראות סעיף 2(א) לחוק הגבלת התגמול (קרי למועד הדוח מעבר ל-2.55 מיליון ש"ח בשנה), באישור ועדת התגמול והדירקטוריון וללא אישור נוסף של האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק.
- במסגרת מדיניות התגמול החדשה תוקנו ההוראות בדבר הסדרי השבה של סכומי מענק במקרים של תיקון דוחות כספיים (לפי חוק החברות) ובמקרים של נסיבות חריגות (לפי הוראות הפיקוח על הבנקים), ובכלל זה, בין היתר, נקבע כי נזק בהיקף של 3% מההון העצמי ייחשב כ"נזק חריג" וכי בשים לב לחשיבות שרואה הבנק בציות להוראות הדין, למדיניות הבנק ונהליו, בהתקיים הקריטריונים להשבה סכום ההשבה יהיה עד גובה מלוא המענק (למעט החלק שנוכח ושולם כמס לרשות המסים). כמו־כן הובהר, כי אין בהסדרי ההשבה הקבועים במדיניות התגמול כדי לגרוע מכל סעד אחר שעשוי לעמוד לבנק על-פי דין כלפי נושא משרה במקרה בו נגרם לבנק נזק.
- נקבעה מסגרת גבולות אחריות לרכישת פוליסת ביטוח המכסה אחריות של נושאי משרה, פוליסת ביטוח אחריות בקשר עם הנפקות של ניירות-ערר שיוצעו לציבור (פוליסה מסוג POSI - Public Offering of Securities insurance) וכן פוליסת ביטוח בגין אחריות נושאי משרה מסוג Run Off (כיסוי בגין פעילות עבר) בנסיבות של שינויים מבניים.
- עדכונים מתאימים לשינויים במודל כאמור בוצעו גם בפרק הדין במנהלים הבכירים במדיניות התגמול של הבנק לשנת 2021 ואילך, בשינויים המחוייבים. פרק מדיניות התגמול הדין באוכלוסיית העובדים המרכזיים הנוספים ופרק מדיניות התגמול הדין בעובדים שאינם עובדים מרכזיים (הכוללים גם את העובדים בהסכם הקיבוצי) נמצאים בהליכי עדכון על-ידי הבנק והם כוללים שונים מהמודל המתואר לעיל, המותאמים לאוכלוסיות אלה.

ה. התחייבות בגין הטבות לעובדים

31 בדצמבר		
2019	2020	
פרישה מוקדמת ופיצויים		
8,262	7,533	סכום ההתחייבות
(4,138)	(3,671)	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
4,124	3,862	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
מענק אי ניצול ימי מחלה		
395	364	סכום ההתחייבות
-	-	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
395	364	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
מענק יובל		
36	35	סכום ההתחייבות
-	-	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
36	35	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
הטבות אחרות בסיום ולאחר העסקה		
664	692	סכום ההתחייבות
-	-	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
664	692	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
סך-הכל		
5,219	4,953	עודף ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי תוכנית שנכללו בסעיף "התחייבויות אחרות"*
34	42	* מזה: בגין הטבות לעובדים בחו"ל

ביאור 22 זכויות עובדים (המשך)

1. תוכנית הטבות לאחר פרישה

(1) מחויבויות ומצב המימון

א. שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה, נטו**,**

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2019	2020	
4,319	5,183	מחויבות בגין הטבה חזויה, נטו בתחילת התקופה
139	159	עלות שירות
128	124	עלות ריבית
(29)	(12)	הפקדות משתתפי התוכנית
1,013	48	הפסד אקטוארי
(5)	(2)	שינוים בשערי החליפין של מטבע-חוץ
(343)	(582)	הטבות ששולמו
(39)	-	גריעת יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת
5,183	4,918	מחויבות בגין הטבה חזויה, נטו בסוף התקופה
5,005	4,660	מחויבות בגין הטבה מצטברת, נטו בסוף התקופה

ב. סכומים שהוכרו במאזן המאוחד

31 בדצמבר		
2019	2020	
5,183	4,918	סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות

ג. סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס

31 בדצמבר		
2019	2020	
***2,350	2,265	הפסד אקטוארי נטו
***2,350	2,265	יתרת סגירה ברווח כולל אחר מצטבר

ד. תוכניות שבהן המחויבות בגין הטבה מצטברת וחזויה עולה על נכסי התוכנית

31 בדצמבר		
2019	2020	
9,321	8,589	מחויבות בגין הטבה חזויה
9,143	8,331	מחויבות בגין הטבה מצטברת
(4,138)	(3,671)	שווי הוגן של נכסי התוכנית

* כולל הטבות לאחר פרישה, לרבות מענק מחלה אשר משולם במועד הפרישה.
 ** הסכומים המוצגים הינם בנטו מנכסי תוכנית. לפירוט נוסף, ראה סעיף (ד) להלן.
 *** סווג מחדש.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 22 זכויות עובדים (המשך)

1. תוכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)

(2) הוצאה לתקופה

א. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
135	139	159	עלות שירות
136	128	124	עלות ריבית
			הפחתה של סכומים שלא הוכרו:
146	117	131	הפסד אקטוארי נטו
417	384	414	סך עלות ההטבה, נטו

ב. שינויים בנכסי תוכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר לפני השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
(237)	1,013	48	הפסד (רווח) אקטוארי נטו בתקופה
(146)	(117)	(131)	הפחתה של הפסד אקטוארי
4	(5)	(2)	שינויים בשערי החליפין של מטבע-חוץ
-	(15)	-	גריעת יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת
(379)	876	(85)	סך-הכל הוכר ברווח (הפסד) כולל אחר
417	384	414	סך עלות ההטבה נטו
38	1,260	329	סך-הכל הוכר בעלות ההטבה, נטו לתקופה וברווח כולל אחר

ג. אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה (כהכנסה) בשנת 2021 לפני השפעת המס

158	הפסד אקטוארי נטו
158	סך-הכל צפוי כי יופחת מרווח כולל אחר מצטבר

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 22 זכויות עובדים (המשך)

1. תוכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)

(3) הנחות*

א. ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמידת עלות ההטבה נטו

1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה

31 בדצמבר		
2019	2020	
0.44%	0.37%	שיעור היוון
2.0%	1.5%	שיעור עליית המדד
0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	שיעור גידול בתגמול ⁽¹⁾

שיעורי עזיבה משתנים לפי גיל ומגדר ומשקפים שיעור עזיבה משוקלל של כ-7.6% לשנה.

2. ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה נטו לתקופה

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר		
2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	
1.89%	0.44%	1.25%	1.99%	1.24%	0.66%	0.69%	0.78%	שיעור היוון
0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	שיעור גידול בתגמול

ב. השפעה על שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

קיטון בנקודת אחוז אחת		גידול בנקודת אחוז אחת		
31 בדצמבר				
2019	2020	2019	2020	
במיליוני ש"ח				
502	502	(423)	(421)	שיעור היוון
52	62	(42)	(50)	שיעור עליית המדד
(184)	(247)	188	253	שיעור עזיבה
(271)	(261)	318	308	שיעור גידול בתגמול

* ההנחות מתייחסות לנתוני הבנק בלבד.

(1) שיעור הגידול בתגמול מושפע ממספר תהליכים המביאים לגידול בעלות השכר ומשקפים שיעור גידול ממוצע של כ-1% לשנה במונחים ריאליים. תהליכים אלה כוללים קידומים ושינויים בהגדרות תפקיד, ותק ודירוג.

ביאור 22 זכויות עובדים (המשך)

1. תוכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)

(4) נכסי תוכנית

התחייבות הבנק בגין זכויות עובדים מחושבת בהתבסס על חישוב אקטוארי. חישוב זה מביא בחשבון, בין היתר, את ההסתברות לפרישה מוקדמת בתנאים מיטיבים בכל אחד מהמסלולים הרלוונטיים (פיצויים בשיעורים מוגדלים או פנסיה מוקדמת), את סכומי ההתחייבות בעת הפרישה ואת שווי היעודות באותו מועד. בנוסף, לאור הסכמי העבודה הקיימים בבנק ומהות הסכמי הפרישה בבנק, חשיפת הבנק לשינויים (חיוביים או שליליים) בשווי היעודות, הינה מצומצמת לאור קיומו של סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, לפיו במקרה של עזיבת העובד, בהגיעו לגיל הפרישה הקבוע בחוק, או יציאת העובד לפנסיה מוקדמת, הבנק אינו נדרש או נוהג לבצע השלמה ליעודות במקרים ששווין ירד או אינו מכסה את הגידול שחל בשכר. התחייבות הבנק לתשלום פיצויי פיטורין לעובדיו, מכוסה בעיקרה על-ידי יעודות אשר מופקדות בקופות לפיצויים על שם העובדים.

להלן יתרות ההתחייבות לפיצויי פיטורין והיעודות לפיצויי פיטורין:

31 בדצמבר		
2019	2020	
3,933	3,540	התחייבות לפיצויים
(3,841)	(3,425)	יעודות לפיצויים
92	115	התחייבות נטו

יודגש, כי חשיפת ההתחייבות נטו של הבנק לשינויים בשווי היעודות משוקללת בהסתברות לפרישה במסלול פיצויים, אינה מהותית וזאת לאור העובדה שההסתברות לפרישה במסלול פיצויים מוגדלים נמוכה. היעודות לפיצויי פיטורין מופקדות בקופות לפיצויים על שם העובדים. כ-45% מסך יתרות היעודה לפיצויי פיטורין מופקדות בקרן הגימלאות המרכזית של עובדי ההסתדרות בע"מ (קג"מ). יתרת הסכומים מופקדים במספר רב של קופות-גמל לפיצויי פיטורין, והכל בהתאם לבחירת העובדים.

2. תזרימי מזומנים

(1) הפקדות

הפקדות בפועל		תחזית
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2019	2020	*2021
182	162	176

* אומדן ההפקדות שהבנק צופה לשלמן לתוכניות פנסיה להטבה מוגדרת במהלך שנת 2021.

(2) הטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד

שנה	
2021	535
2022	423
2023	370
2024	341
2025	322
2026-2030	1,270
2031 ואילך	1,990
סך-הכל	5,251

ביאור 22 זכויות עובדים (המשך)

ה. תוכנית התייעלות

ביום 12 בינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בדבר התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל, על פי נדרשים התאגידים הבנקאיים לבחון ולאשר תוכנית רב שנתית להתייעלות בחמש השנים שמתחילות ב-2016 ועקרונות להתייעלות ארוכת טווח. על-פי האמור במכתב, תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו יקבל הקלה, לפיה יוכל לפרוס את השפעת עלויות התוכנית, לעניין חישוב הלימות ההון, על פני חמש שנים. ביום 16 בדצמבר 2019, הוארך תוקף מכתב הפיקוח בשנתיים נוספות עד ליום 31 בדצמבר 2021.

ביום 27 באוקטובר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית התייעלות, לפרשת כ-1,500 עובדים מקבוצת הבנק בשנים 2017-2020.

ביום 8 בינואר 2020 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית התייעלות נוספת לפיה יתאפשר ללמעלה מ-900 עובדים נוספים לפרוש מהבנק בפרישה מוקדמת בתנאים מועדפים בשנים 2020-2022. תנאי הפרישה תלויים בגיל וותק העובדים ומאפשרים בהתקיים מפגש רצונות, פנסיה מוקדמת עד לגיל הפרישה על-פי דין וזאת לעובדים העומדים בתנאים שנקבעו בתוכנית.

עלויות עדכון ההתחייבות האקטוארית בגין תוכנית ההתייעלות לשנים 2020-2022, בסך של כ-535 מיליון ש"ח לפני מס (כ-352 מיליון ש"ח לאחר מס), מהווים הפסד אקטוארי שנזקפו לרווח כולל אחר. סכום זה נגרע מההון העצמי ליום 31 בדצמבר 2019, וירשם כהוצאה בדוח רווח והפסד לאורך תקופת השירות הממוצעת הנוטרת של העובדים הקיימים העומדת כיום על כ-14 שנים.

זאת בנוסף לסך של כ-1.2 מיליארד ש"ח לפני מס, שנזקפו לרווח כולל אחר ונגרעו מההון העצמי ליום 31 בדצמבר 2016, בגין תוכנית ההתייעלות שהוכרזה בשנת 2016.

לנוכח השפעות התפשטות נגיף הקורונה ובמטרה לשפר את היערכות הבנק לאתגרים וההזדמנויות שהמשבר הנוכחי מייצר, הואץ קצב יישום תוכנית ההתייעלות לשנים 2020-2022 תוך מתן דגש לפרישה גבוהה יותר מהמתוכנן כבר בשנת 2020.

בהתאם להקלות המתאפשרות במכתבי הפיקוח על הבנקים, השפעת עלויות תוכניות התייעלות, על יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, המוערכת בכ-0.14% ליום 31 בדצמבר 2020 נזקפת לשיעורין על פני 5 שנים ממועד האישור של כל תוכנית.

ביאור 23 עסקות תשלום מבוסס מניות

א. פריטים על עסקות תשלום מבוסס מניות

להלן פירוט בדבר הסדרי התשלום מבוסס מניות שהיו קיימים בבנק במהלך התקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020:

1. תגמול מבוסס מניות לעובדי הבנק

תוכנית לעובדי הבנק 2013-2017

כאמור בביאור 22.א.2 לעיל, בהתאם להסכמי השכר שהיו נהוגים בבנק הוקצו לעובדי הבנק הקבועים ולחלק מהעובדים בחוזים אישיים יחידות פנטום. לאור הסכם שכר לשנים 2018-2022, הומר מנגנון הקצאת מניות פנטום לעובדים הקבועים הזכאים, לתוספת שכר שאינה מבוססת מחיר מניה שיכלול הפרשות לתנאים סוציאליים, ללא עלות נוספת לבנק, ובמקביל בוצע בתחילת 2020 פירעון של ההתחייבות הקיימת בגין יחידות הפנטום שהבשילו בהתבסס על ההתחייבות בספרי הבנק ליום 31 בדצמבר 2019. נותרה יתרה זניחה של יחידות פנטום שהוענקו וטרם מומשו בגין עובדים שאינם פעילים. התמורה בגין יתרת יחידות הפנטום (החלק שטרם נרשמה בגינו התחייבות), תשולם בפרישת כל עובד בפנסיה גיל או פרישה מראון, בהתבסס על השער המקובע בהסכם השכר צמוד למדד המחירים לצרכן.

הבנק יישם מנגנון דומה גם ביחס לעובדים בחוזה אישי שהיו זכאים ליחידות פנטום.

2. מניות חסומות לחברי הנהלה ומנהלים בכירים

במסגרת תוכנית התגמול לחברי הנהלה ומנהלים בכירים, לכל מנהל מוענקות ללא תמורה, מניות אשר תהיינה חסומות למימוש למשך תקופה של 36 חודשים מתום השנה בגינה הוענקו. כמות המניות מחושבת על-ידי חלוקת השווי אשר נקבע בהתאם לדרגתו של המנהל בממוצע שער הנעילה של מניית הבנק בבורסה ב-30 ימי המסחר אשר קדמו ליום פרסום הדוחות הכספיים השנתיים של הבנק.

ב. אומדן השווי ההוגן של המכשירים הונויים שהוענקו

עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הונויים שהוענקו לבכירים

השווי ההוגן של המניות החסומות, יחידות RSU ויחידות RSU מותנות אשר הוענקו ויסולקו במכשירים הונויים, שווה למחיר מניית הבנק ביום הענקתם, וזאת לאור העובדה שתוספת המימוש או הרכישה בגין שווה לאפס והן זכאיות לחלוקת דיבידנדים, או לגבי יחידות RSU כוללות התאמות בגין חלוקת דיבידנדים. הבנק מתאים את כמות יחידות ה-RSU המותנות שצפו שיבשילו, בהתאם לתחזית הפרש התשואה על עלות ההון.

ביאור 23 עסקות תשלום מבוסס מניות (המשך)

ג. פרטים נוספים בדבר עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים
1. עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים שהוענקו לבכירים ליום 31.12.20

מספר יחידות										
עובדים מרכזיים אחרים		מנהלים בכירים		חברי הנהלה		מנכ"ל לשעבר		יו"ר קודם		
מסומות	מותנות	מסומות	מותנות	מסומות	מותנות	מסומות	מותנות	מסומות	מותנות	
22,923	-	-	-	-	-	-	-	-	-	קיימות במחזור לתחילת השנה
28,257	-	-	350,245	-	131,020	-	10,357	-	19,467	הוענקו במהלך השנה ⁽¹⁾
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	חולטו במהלך השנה
(23,640)	-	-	(350,245)	-	(131,020)	-	(10,357)	-	(19,467)	מומשו במהלך השנה ⁽²⁾
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	פקעו במהלך השנה
27,540	-	-	-	-	-	-	-	-	-	קיימות במחזור לתום השנה ⁽³⁾
26.18		26.18		26.18		26.18		26.18		(1) הממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של המניות שהוענקו במהלך השנה במועד המדידה בש"ח
21.99		26.18		26.18		26.18		26.18		(2) הממוצע המשוקלל של מחיר המניה במועד המימוש של היחידות שמומשו במהלך השנה בש"ח
27,540	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(3) המניות הקיימות במחזור לתום השנה: מספר המניות
1.34	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)

ביאור 23 עסקות תשלום מבוסס מניות (המשך)

- ג. פרטים נוספים בדבר עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים (המשך)**
2. עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים שהוענקו לבכירים ליום 31.12.19

מספר יחידות										
עובדים מרכזיים אחרים		מנהלים בכירים		חברי הנהלה		מנכ"ל לשעבר		יו"ר		
מותרות	חסומות	מותרות	חסומות	מותרות	חסומות	מותרות	חסומות	מותרות	חסומות	
27,515	-	223,149	-	49,992	-	4,787	-	-	-	קיימות במחזור לתחילת השנה
26,106	-	-	380,507	-	138,794	-	7,457	-	20,552	הוענקו במהלך השנה ⁽¹⁾
-	-	(71,997)	-	(16,067)	-	(1,707)	-	-	-	חולטו במהלך השנה
(30,698)	-	(151,152)	(380,507)	(33,925)	(138,794)	(3,080)	(7,457)	-	(20,552)	מומשו במהלך השנה ⁽²⁾
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	פקעו במהלך השנה
22,923	-	-	-	-	-	-	-	-	-	קיימות במחזור לתום השנה ⁽³⁾
24.77		24.77		24.77		24.77		24.77		(1) הממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של המניות שהוענקו במהלך השנה במועד המדידה בש"ח
28.65		26.18		25.88		26.29		24.77		(2) הממוצע המשוקלל של מחיר המניה במועד המימוש של היחידות שמומשו במהלך השנה בש"ח
22,923	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(3) המניות הקיימות במחזור לתום השנה: מספר המניות
1.38	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)

ביאור 24 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות

א. הון המניות

31 בדצמבר			
2019	2020	2019	2020
מונפק ונפרע*		רשום	
הסכום בש"ח			
1,335,168,159	1,335,898,103	4,000,000,000	4,000,000,000

מניות רגילות, בנות 1 ש"ח ע.ג.

* ההון המונפק הינו לאחר הפחתת 1,479,008 מניות רגילות (31.12.19: 2,208,952 מניות רגילות) שנרכשו על-ידי הבנק, כפי שיפורט להלן. המניות רשומות למסחר בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב.

ב. דיבידנד

מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק החל מהרבעון הראשון של שנת 2017 היא לחלק עד 40% מהרווח הנקי הרבעוני הנובע מפעולות רגילות. כל חלוקה כפופה להחלטה ספציפית של דירקטוריון הבנק לפי שיקול דעתו במועד החלוקה ובהתחשב בשיקולים עסקיים, בהוראת כל דין ובמגבלות על חלוקה.

ג. תשלום דיבידנד

לפני מועד אישור הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2018, הודיע הפיקוח על הבנקים לבנק, כי לאור אי הוודאות הרבה בנושא חקירת הרשויות האמריקאיות, ומטעמי זהירות ושמרנות, סבור הפיקוח על הבנקים כי לעת הזו אין מקום לחלוקת דיבידנד שוטף על-ידי הבנק. בהתאם, מטעמי שמרנות ובתיאום עם בנק ישראל החל מהרבעון השני של 2018 לא הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד מרווחים שוטפים, זאת מבלי לשנות ממדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק.

כתוצאה ממכירת כ-65.2% ממניות ישראלכרט ברבעון השני של שנת 2019 (ראה **ביאור 15ה'** בדוחות הכספיים), נוצרו לבנק עודפי הון נוספים בסך של כ-1.3 מיליארד ש"ח (מתוכם כ-0.3 מיליארד ש"ח בגין קיטון בסיכון התפעולי של ישראלכרט שיוכרו בהדרגה במשך 3 שנים). בקשר עם עודפי הון אלה הכריז דירקטוריון הבנק בחודש ספטמבר 2019 על חלוקת דיבידנד בסך של 1 מיליארד ש"ח אשר שולם בחודש אוקטובר 2019. ביום 9 במרץ 2020 חולקה יתרת ההחזקה של הבנק במניות ישראלכרט (כ-33% מהון המניות המונפק והנפרע של ישראלכרט), כדיבידנד בעין לבעלי מניות הבנק.

מועד הכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה	דיבידנד ששולם במזומן
		באגורות	במיליוני ש"ח
02.02.2020	09.03.2020	*53.937	**720
24.09.2019	23.10.2019	74.897	1,000

* חלוקת יתרת ההחזקה של הבנק בישראלכרט (כ-33%) כדיבידנד בעין. בגין כל מניה של הבנק חולקה כדיבידנד בעין כ-0.0494 מניה של ישראלכרט. הדיבידנד למניה חושב בהתבסס על שווי מניות ישראלכרט ביום 8 במרץ 2020 (10.91 ש"ח).

** שולם כאמור כדיבידנד בעין במניות. הסכום הנקוב הינו על-פי מחיר מניית ישראלכרט בבורסה ביום 8 במרץ 2020.

ד. הוראות באזל 3

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211 וכן במסגרת קובץ שאלות ותשובות.

הוראות באזל 3 נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר". בהתאם להוראות המעבר, מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו החל מיום 1 בינואר 2014 עד לתקרה של 80% מיתרתם בהון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013, ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. בהתאם לאמור, בשנים 2019 ו-2020 תקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עמדה על 30% ו-20%, בהתאמה.

ביאור 24 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ה. הלימות הון בנתוני המאוחד

31 בדצמבר 2019	31 בדצמבר 2020	
במיליוני ש"ח		
1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים		
38,795	40,070	הון עצמי רובד 1 ⁽¹⁾
733	488	הון רובד 1 נוסף
39,528	40,558	סך-הכל הון רובד 1 ⁽¹⁾
9,707	10,221	הון רובד 2
49,235	50,779	סך-הכל הון כולל ⁽¹⁾
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
309,303	321,149	סיכון אשראי ⁽²⁾
3,528	3,447	סיכונים שוק
23,556	23,166	סיכון תפעולי
336,387	347,762	סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון ⁽²⁾
באחוזים		
3. יחס ההון לרכיבי סיכון		
11.53%	11.52%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
11.75%	11.66%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
14.64%	14.60%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
10.27%	9.24%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽³⁾
13.77%	12.74%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽³⁾

(1) הנתונים מוצגים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי" ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299. בנוסף, נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכניות ההתייעלות אשר נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן. לפרטים נוספים על השפעת ההתאמות בגין תוכניות ההתייעלות ראה [סעיף 1. להלן](#).

(2) מסך-הכל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון הופחתו סך של 578 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020 ו-883 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019 בשל התאמות בגין תוכניות ההתייעלות, אשר בהתאם לאישור הפיקוח על הבנקים נזקפות בהדרגה על פני 5 שנים ממועד תחילתן.

(3) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שנדרשו עובר ליום 31 במרץ 2020 הינם 10%-13.5% בהתאמה, והחל ממועד זה ולמשך תקופת הוראת השעה (ראה [סעיף 5. להלן](#)) הינם 9%-12.5% בהתאמה. ליחסים אלה התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלוואות לדיור שניתנו בתקופת הוראת השעה.

ביאור 24 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ה. הלימות הון בנתוני המאוחד (המשך)

	31 בדצמבר 2019	31 בדצמבר 2020	
באחוזים			
4. חברות בת משמעותיות			
הפועלים שוויץ⁽¹⁾(2)			
	18.27%	96.32%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
	18.27%	96.32%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
	18.31%	96.32%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
	8.00%	8.00%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית
	11.20%	11.20%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית
בנק פוזיטיף⁽¹⁾			
	33.09%	32.07%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
	33.09%	33.13%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
	12.00%	12.00%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית

(1) בהתאם למדווח לרגולטור המקומי.

(2) בעקבות ההפסד שנבע מהפרשה הנוגעת לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ו-FIFA שהוכרה בדוחות הכספיים של הרבעון הרביעי לשנת 2019 ועל מנת שהפועלים שוויץ יעמוד ביחס הלימות הון הרגולטורי הנדרש בשוויץ, השקיע הבנק סכום של 95 מיליון פרנק שוויצרי בחודש מרץ 2020, וזאת מיד עם קבלת אישור הפיקוח על הבנקים להגדלת ההשקעה כאמור.

ביאור 24 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

1. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

31 בדצמבר 2019	31 בדצמבר 2020	
במיליוני ש"ח		
הון עצמי רובד 1		
38,221	39,899	סך ההון
(25)	(16)	הבדלים בין סך ההון לבין הון עצמי רובד 1
38,196	39,883	סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים התאמות פיקוחיות וניכויים:
(7)	-	מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים
(50)	(62)	מסים נדחים לקבל
(1)	(185)	התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון עצמי רובד 1*
(58)	(247)	סך-הכל התאמות פיקוחיות וניכויים, לפני התאמות בגין תוכניות ההתייעלות - הון עצמי רובד 1
657	434	סך התאמות בגין תוכניות ההתייעלות - הון עצמי רובד 1**
38,795	40,070	סך-הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
הון רובד 1 נוסף		
733	488	סך-הכל הון רובד 1 נוסף
39,528	40,558	סך-הכל הון רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
הון רובד 2		
5,929	6,207	הון רובד 2 - מכשירים, לפני ניכויים
3,778	4,014	הון רובד 2 - הפרשות להפסדי אשראי, לפני ניכויים
9,707	10,221	סך-הכל הון רובד 2
49,235	50,779	סך-הכל הון כולל

* היתרה ליום 31 בדצמבר 2020 כוללת סך של 161 מיליוני ש"ח הנובע מניכוי קו אשראי לבנק פוזיטיף בהתאם לדרישת הפיקוח על הבנקים. לפרטים נוספים ראה [סעיף "שלוחת הבנק בתורכיה" להלן](#).

** התאמות בגין תוכניות ההתייעלות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים (ראה [סעיף "התייעלות תפעולית" להלן](#)) נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן.

2. השפעת התאמות בגין תוכניות ההתייעלות על יחס הון עצמי רובד 1

31 בדצמבר 2019	31 בדצמבר 2020	
באחוזים		
יחס ההון לרכיבי סיכון		
11.31%	11.38%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני השפעת ההתאמות בגין תוכניות ההתייעלות
0.22%	0.14%	השפעת ההתאמות בגין תוכניות ההתייעלות*
11.53%	11.52%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון

* התאמות בגין תוכניות ההתייעלות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים (ראה [סעיף "התייעלות תפעולית" להלן](#)) נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן.

ביאור 24 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ח. רכיבי הון הנתונים לתנועתיות

הבנק מנהל את יחס הלימות ההון במטרה לעמוד בדרישות ההון המזעריות של הפיקוח על הבנקים. הון הבנק והיקף נכסי הסיכון נתונים לשינויים, בין היתר, בגין הגורמים המפורטים להלן:

- שינויים אקטואריים כתוצאה משינויים בשיעור הריבית לחישוב התחייבויות הבנק או הנחות אקטואריות אחרות, כגון: שיעורי תמותה ופרישה.
- השפעות שינויים בריבית על קרנות ההון מאגרות-חוב זמינות למכירה.
- השפעות שינויים במדד ובשערי חליפין על יתרות הנכסים.

להלן קנה מידה להשפעות קיטון בהון וגידול בנכסי סיכון על יחס הון עצמי רוברד 1 ליום 31 בדצמבר 2020:

השפעת קיטון	השפעת גידול
ב-100 מיליוני ש"ח	ב-1 מיליארד ש"ח
בהון עצמי רוברד 1	בסך נכסי הסיכון
באחוזים	
(0.03%)	(0.03%)
הבנק בנתוני המאוחד	

ט. יעד הלימות ההון

ביום 31 במרץ 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה)" ("הוראת השעה") וזאת, לפי הודעת הפיקוח על הבנקים, על רקע התפשטות נגיף הקורונה ועל מנת להבטיח את יכולתם של הבנקים להמשיך להציע אשראי. בהתאם לחוזר נדרש הבנק בהיותו תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד (כזה, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל), לעמוד ביחס הון עצמי רוברד 1 מזערי בשיעור של 9% (לעומת 10% לפני השינוי), וביחס הון כולל מזערי של 12.5% (לעומת 13.5% לפני השינוי). תוקפה הראשוני של הוראת השעה היה למשך שישה חודשים והיא הוארכה בחודש ספטמבר 2020 בשישה חודשים נוספים, עד 31 במרץ 2021. ההקלה בדרישות ההון תחול עד תום 24 חודשים מתום תוקף הוראת השעה ובלבד שיחסי ההון של התאגיד הבנקאי לא יפחתו מיחסי ההון במועד תום תוקף הוראת השעה או יחסי ההון שחלו על הבנק טרם הוראת השעה, הנמוך מבניהם. ביום 7 במרץ 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת חוזר המאריכה את תוקפה של הוראת השעה עד 30 בספטמבר 2021 וכן קובעת כי בתקופה של ששת החודשים מתום תוקף הוראת השעה, הפחתה ביחסי ההון של עד 0.3 נקודות האחוז מיחס ההון המזערי לא תחשב כחריגה מהוראת השעה. ליחסי ההון המזעריים התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט ההלוואות לדיור שניתנו בתקופת הוראת השעה.

בהתאם לכך, יחס הון עצמי רוברד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק (שהינו תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד) על-ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, ליום 31 בדצמבר 2020 ולמשך תקופת הוראת השעה, הינם 9.24%-ו-12.74%, בהתאמה (במקום 10.29%-ו-13.79% ללא הוראת השעה).

בהודעה שפרסם הפיקוח על הבנקים בקשר עם הוראת השעה, הוא ביקש מהדירקטוריונים של הבנקים, בין היתר, לבחון מחדש את מדיניות הדיבידנדים מתוך כוונה שהמקורות ההוניים שישתחררו כתוצאה מהקטנת דרישות ההון ישמשו להגדלת אשראי ולא לצורך חלוקה. על רקע הודעת הפיקוח וכדי לאפשר יישום תכלית ההוראה החליט דירקטוריון הבנק ביום 31 במרץ 2020 להתאים את יעד יחס הון עצמי רוברד 1 המזערי ל-9.5%. עוד החליט הדירקטוריון כי בשים לב למדיניות החלוקה הקיימת בבנק (של חלוקת עד 40% מהרווח הנקי הרבעוני הנובע מפעולות רגילות), לאור אי הוודאות בתנאים המקרו כלכליים יחד עם הגשמת תכלית הוראת השעה ומדיניות הפיקוח על הבנקים, עד לתום תוקף הוראת השעה והתבהרות התנאים ימשיך הבנק שלא לבצע חלוקות מרווחים שוטפים.

י. התייעלות תפעולית

במסגרת חוזרי הפיקוח על הבנקים ניתנו הקלות לבנקים שיבצעו התייעלות בכח אדם והתייעלות בתחום הנדל"ן. ממועד מתן ההקלות הכריז הבנק על תוכניות התייעלות בכח אדם בהיקף כולל של 1,114 מיליוני ש"ח, נטו מהשפעת מס. השפעת התוכניות האמורות נזקפה להון, ולצרכי חישוב יחס הון ויחס מינוף מופחתת מההון הפיקוחי על פני 5 שנים, ממועד תחילת היישום של כל תוכנית.

השפעת ההקלות בגין תוכניות התייעלות על יחס הון עצמי רוברד 1 מוערכת בכ-0.14% ליום 31 בדצמבר 2020. לעניין התייעלות בתחום הנדל"ן - הבנק בוחן חלופות למעבר של יחידות ההנהלה הראשית וריכוזן בבניין אחד בעל תשתיות וסביבת עבודה מתקדמות. במסגרת זו, מנהל מגעים לרכישת נכס מתאים ונמצא במשא ומתן עם יזם המקיים את אחת החלופות. מעבר זה, ככל שיתבצע, יאפשר לבנק לפנות נכסים המשמשים כיום ליחידות האמורות.

ביאור 24 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

יא. הנפקה של כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון לספיגת הפסדים

בחודש מאי 2020 הבנק הנפיק, באמצעות הפועלים הנפקות (חברה בת בבעלות מלאה המשמשת זרוע הגיוסים של הבנק), סדרה של כתבי התחייבות נדחים צמודי מדד (סדרה כ"א), הנושאים ריבית שנתית בשיעור של 2.59% בסכום קרן כולל של כ-1.06 מיליארד ש"ח, לפירעון בשנת 2031 (עם אפשרות לפירעון מוקדם ביוזמת הפועלים הנפקות ואישור בנק ישראל בשנת 2026). כתבי התחייבות הנדחים כוללים מנגנון ספיגת הפסדי קרן בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202, על-ידי מחיקת קרן באופן חלקי או מלא במקרה שיחס הון עצמי רובד 1 של הבנק ירד מתחת ל-5% או בהתאם להחלטה של הפיקוח על הבנקים, והם מהווים חלק מהון רובד 2 של הבנק.

בחודש אוגוסט 2020 הבנק הנפיק סדרה של כתבי התחייבות נדחים צמודי מדד (סדרה ה'), הנושאים ריבית שנתית בשיעור של 2.97% בסכום קרן כולל של כ-0.7 מיליארד ש"ח, לפירעון בשנת 2031 (עם אפשרות לפירעון מוקדם ביוזמת הבנק ואישור בנק ישראל בשנת 2026). כתבי התחייבות הנדחים כוללים מנגנון ספיגת הפסדי קרן בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202, על-ידי המרה למניות רגילות של הבנק במקרה שיחס הון עצמי רובד 1 של הבנק ירד מתחת ל-5% או בהתאם להחלטה של הפיקוח על הבנקים, והם מהווים חלק מהון רובד 2 של הבנק.

יב. פדיון מוקדם של שטרי הון בהון רובד 2

בחודש יולי 2020 ביצע הבנק באמצעות הפועלים הנפקות פדיון מוקדם חלקי של שטרי ההון הנדחים סדרה 1 בתמורה לסך של 596 מיליוני ש"ח.

יג. שלוחת הבנק בתורכיה

על רקע המצב הכלכלי והפוליטי בתורכיה ובמסגרת התוכנית האסטרטגית של הבנק, הוחלט לפעול למכירת ההשקעה בבנק פוזיטיף. בהתאם לכך, הבנק פועל להקטנה הדרגתית של תיק האשראי של בנק פוזיטיף.

בחודש ינואר 2019 התקבל מכתב מבנק ישראל בנושא שלוחת הבנק בתורכיה, בנק פוזיטיף, בו ציין בנק ישראל כי פעילות הבנק בתורכיה חושפת אותו לסיכונים משמעותיים ולפיכך, עד למימוש מלוא החזקות הבנק בשלוחה, נדרש הבנק להגדיל את שיעורי השקלול של נכסי הסיכון בגין פעילות השלוחה בחישוב יחס ההון המאוחד בלבד, באופן הבא:

- החל מיום 1 בינואר 2020 ישוקללו נכסי הסיכון בגין פעילות השלוחה בשיעור של 300% לכל הפחות.
- החל מיום 1 בינואר 2021 ישוקללו נכסי הסיכון בגין פעילות השלוחה בשיעור של 600% לכל הפחות.

בהתאם לכך, החל מיום 1 בינואר 2020 הבנק שיקלל את נכסי הסיכון בגין בנק פוזיטיף ב-300% וההשפעה על הדוחות לרבעון הראשון של שנת 2020 הינה קטן ביחס הון עצמי רובד 1 של כ-0.04%. השפעת הנחיה זו בהנחת שקלול נכסי הסיכון ב-600% על יחס הון עצמי רובד 1 על בסיס הנתונים ליום 31 בדצמבר 2020 הינה קטן נוסף של כ-0.04%.

בחודש יוני 2020 (ופעם נוספת בחודש נובמבר 2020) הבנק חידש קו אשראי לבנק פוזיטיף (המוחזק בשיעור של כ-70%) בסך של כ-50 מיליון דולר בשיעור ריבית נמוך מתנאי השוק וזאת בהתחשב בין היתר בנסיבות המיוחדות של בנק פוזיטיף, של קו האשראי שניתן לו על-ידי הבנק ושל מערכת היחסים עם בעל מניות המיעוט ומאמצי הבנק למכירת ההשקעה בבנק פוזיטיף, בשל המצב המתאגר של הכלכלה התורכית ובנק פוזיטיף. לדרישת הפיקוח על הבנקים, בשל התמחר האמור נכתה יתרת קו האשראי בסך של כ-161 מיליוני ש"ח מההון הפיקוחי. ההשפעה של הנחיה זו על יחס הון עצמי רובד 1 הינה קטן של כ-0.05%.

בחודש פברואר 2021 התקשר הבנק, יחד עם בעל מניות המיעוט, בהסכם למכירת מלוא החזקות הצדדים (100%) בבנק פוזיטיף לרוכש. העסקה כפופה לקבלת אישורים רגולטוריים בתורכיה ובישראל וזאת עד ליום 30 ביוני 2021.

יד. ערבויות עם מקדמי המרה מופחתים

בחודש ספטמבר 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי 203.

בהתאם לחוזר קבע הפיקוח על הבנקים מקדמי המרה מופחתים לערבויות מסוימות שניתנו במסגרת ליווי פיננסי לפרויקטים מסוג פינוי בינוי, תמ"א 38 (סוג 2) או עסקות קומבינציה.

מקדמי המרה יהיו זהים למקדמי המרה של ערבויות חוץ המכר, כלומר 10% אם הדירה נמסרה למשתכן ו-30% אם הדירה טרם נמסרה למשתכן. הבנק יישם את החוזר בדוח 31 בדצמבר 2020. השפעת היישום הינה גידול של כ-0.01% ביחס הון עצמי רובד 1 וגידול של כ-0.02% ביחס ההון הכולל.

טו. השפעת היישום הצפוי של כללי חשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים על ההון הפיקוחי

תאגידי בנקאיים נדרשים לזקוף לעודפים ביום 1 בינואר 2022 את השפעת היישום לראשונה של כללי חשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים. בחודש דצמבר 2020 הפיקוח על הבנקים פרסם חוזר לפיו, במידה והיישום לראשונה יגרם לקיטון בהון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי, נטו מהשפעת המס, רשאי התאגיד הבנקאי לכלול קיטון זה בהדרגה על פני 3 שנים.

הבנק נערך ליישום ההוראה ובשלב זה לא ניתן לאמוד את השפעתה. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.1. לעיל](#).

טז. יישום דירוגי אשראי חיצוניים

במהלך חודש פברואר 2021, אישרו דירקטוריון והנהלת הבנק, החל מהרבעון הראשון לשנת 2021, מעבר לשימוש במדרג אחד בלבד לצרכי מדידת הלימות ההון (כמתאפשר בהוראות) במקום שימוש בדירוג הנמוך מבין שני מדרגים כפי שנהג הבנק עד כה. החברה המדרגת שתישאר בשימוש היא חברת S&P (Standard & Poor's). עד למועד האמור השתמש הבנק גם בשירותיה של Moody's. השפעת המעבר למדרג אחד על בסיס נתוני 31 בדצמבר 2020, הינה עלייה של כ-0.12% ביחס הון עצמי רובד 1 ועלייה של כ-0.16% ביחס ההון הכולל.

ביאור 24 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ז. יחס מינוף

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה לדרישות ההון מבוססות הסיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי. יחס המינוף מבוסס באחוזים ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקות מימון ניירות-ערך ופריטים חוץ-מאזניים. בהתאם להוראה, תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 24% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שנדרש מהבנק הוא 6%.

ביום 15 בנובמבר 2020 הפיקוח על הבנקים פרסם חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 250 בדבר יחס המינוף. תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא 24% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית (הבנק הינו תאגיד בנקאי כזה), יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5.5% (במקום 6%). תחילת יישום ההוראה מיום פרסומה. עם תום תוקף הוראת השעה, תמשיך ההקלה לחול עוד 24 חודשים, ובלבד שיחס המינוף לא יפחת מיחס המינוף במועד תום תוקף ההוראה או יחס המינוף המינימלי שחל על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם. ביום 7 במרץ 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת חוזר המאריכה את תוקפה של הוראת השעה עד 30 בספטמבר 2021.

יחס המינוף של הבנק ושל חברות בנות משמעותיות בישראל מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218 בדבר "יחס מינוף". יחס המינוף של חברות בנות בנקאיות בחו"ל מוצג בהתאם להוראות הרגולטוריות והיחסים הנדרשים בכל תחום שיפוט. על-פי הרגולציה המקומית בשוויץ לא קיימת דרישת מינימום ליחס מינוף.

	31 בדצמבר 2020	31 בדצמבר 2019
במיליוני ש"ח		
א. נתוני המאוחד		
הון רובד 1*	40,558	39,528
סך החשיפות*	597,837	519,648
באחוזים		
יחס מינוף	6.78%	7.61%
יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים**	5.50%	6.00%

ב. חברה בת משמעותית

	31 בדצמבר 2020	31 בדצמבר 2019
בנק פוזיטיב		
יחס מינוף	29.84%	29.73%
יחס מינוף מזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית	3.00%	3.00%

* נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכניות ההתייעלות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים (ראה [סעיף "התייעלות תפעולית" לעיל](#)). השפעת ההקלות בגין תוכניות ההתייעלות על יחס המינוף ליום 31 בדצמבר 2020, המוערכת בכ-0.08% נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן.

** לפי חוזר הפיקוח על הבנקים יחס המינוף המזערי הינו 5.5% בתקופת הוראת השעה. לפרטים נוספים ראה [סעיף "יחס מינוף" לעיל](#).

	השפעת קיטון ב-100 מיליוני ש"ח בהון רובד 1	השפעת גידול ב-1 מיליארד ש"ח בסך החשיפות
באחוזים		

ג. להלן השפעות על יחס המינוף ליום 31 בדצמבר 2020

	2020	2019
הבנק בנתוני המאוחד	(0.02%)	(0.01%)

ביאור 24 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

יח. יחס כיסוי הנזילות

הבנק מחשב את יחס הנזילות "סולו" ובמאחד מדי יום, בחלוקה לשקלים ומטבע-חוץ, ועוקב אחר היחס בחברות הבנות (אשר נדרשות לעמוד במגבלות נזילות פנימיות המותאמות לאופי פעילותן). היחסים מדווחים כממוצע התצפיות היומיות. מספר התצפיות ששימשו בחישוב הממוצעים ברבעון המדווח הינו 64.

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2020	באחוזים
א. בנתוני המאחד		
121%	140%	יחס כיסוי נזילות
100%	100%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים
ב. בנתוני הבנק		
120%	139%	יחס כיסוי נזילות
100%	100%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. התקשרות חוץ-מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגבייה⁽¹⁾ לסוף השנה

31 בדצמבר 2019	2020	במיליוני ש"ח
יתרת האשראי מפיקדונות לפי מידת גבייה ⁽²⁾		
24	21	מטבע ישראלי לא-צמוד
1,183	1,062	מטבע ישראלי צמוד מדד
175	152	מטבע-חוץ
1,382	1,235	סך-הכל

(1) אשראים ופיקדונות מפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים (או הפיקדונות), עם מרווח או עם עמלת גבייה (במקום מרווח).
 (2) הלוואות עומדות ופיקדונות ממשלה שניתנו בגינם בסך 175 מיליוני ש"ח, (2019: 123 מיליוני ש"ח), לא נכללו בלוח זה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

א. התקשרות חוץ-מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגבייה⁽¹⁾ לסוף השנה (המשך)
תזרימים בגין עמלת גבייה ומירווחי ריבית בגין הפעילות במידת גבייה⁽¹⁾

31 בדצמבר 2019	31 בדצמבר 2020							
	סך-הכל	סך-הכל	מעל 20 שנים	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל שנה עד 3 שנים	
								במגזר הצמוד למדד⁽²⁾
41	30	1	4	6	5	8	6	תזרימים חוזיים עתידיים
33	24	-	2	4	4	8	6	תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים
34	24	-	2	4	4	8	6	תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים ⁽³⁾

מידע על העמדת הלוואות במהלך השנה בבנקים למשכנתאות:

31 בדצמבר		
2019	2020	
124	106	הלוואות מפקדונות לפי מידת הגבייה
42	61	הלוואות עומדות

(1) אשראים ופיקדונות מפקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים (או הפיקדונות), עם מרווח או עם עמלת גבייה (במקום מרווח).

(2) כולל מגזר מטבע-חוץ.

(3) ההיוון בוצע לפי שיעור 0.72% - (2019: לפי שיעור 0.59% -).

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

31 בדצמבר		
2019	2020	
577	571	1. התחייבות לרכישת ניירות-ערך
19	7	2. הקמה של בניינים וציוד ורכישתם
		3. חוזי שכירות לזמן ארוך - דמי שכירות של בניינים וציוד*
147		בשנה הראשונה
142		בשנה השניה
133		בשנה השלישית
123		בשנה הרביעית
106		בשנה החמישית
763		מעל חמש שנים
1,414		סך-הכל דמי שכירות של בניינים וציוד

* המידע מתייחס להסכמי שכירות נכון ליום 31 בדצמבר 2019. למידע בדבר חוזי שכירות לשנת 2020, ראה [ביאור 16.g](#). מידע בגין חכירות.

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

4. בחודש מרץ 2008, הבנק מכר לפסגות קופות-גמל ופנסיה בע"מ (להלן: פסגות) תיקי עמית קופות-גמל. בעקבות המכירה, הבנק היה ערב לשלם במועד הזכאות לפחות את סכום תקבולי הקרן הנומינליים בחשבון העמית בניכוי סכומים המותרים על-פי החוק לכיסוי הוצאות הקופה, ניכוי מס וכן כל סכום שהקופה מחויבת להחזיר למעבידו של העמית, והכל בהתאם לנאמר בתקנון ההתאגדות המאושר של כל קופה.

במסגרת המכירה, פסגות התחייבה להעביר בתום שבע שנים ממועד השלמת העסקה את ערבות הבנק למבטח או לגורם אחר שיאושר על-ידי הממונה באופן שהבנק יופטר באופן סופי ומוחלט מערבותו. בתקנוני הקופות של פסגות נאמר כי כל עוד לא ניתן אישור הממונה להחלפת ערבות הבנק או המחאתה, תיוותר ערבות הבנק כלפי חלק מעמיתי קופות גמל לעמוד בתוקפה. נכון למועד המאזן הערבות שניתנה לפסגות הוארכה עד לתום שנת 2021, בכפוף לכתב שיפוי שקיבל הבנק מפסגות. יתרת הסכומים הנומינליים בגינם הבנק ערב, הסתכמה לתאריך המאזן לסך של 1,265 מיליוני ש"ח ויתרת החשבונות של העמיתים הסתכמה לתאריך המאזן לסך של 6,099 מיליוני ש"ח. "השווי ההוגן" של התחייבות הבנק בגין הערבויות האמורות ליום 31 בדצמבר 2020 אינו מהותי.

5. כל הדייקטורים ונושאי המשרה המכהנים בבנק (וכן דירקטורים ונושאי משרה שכינה בעבר) מחזיקים בכתבי שיפוי לפיהם מתחייב הבנק לשפות את נושאי המשרה, בין היתר, בגין חבות כספית שתוטל עליהם בקשר עם אירועים שפורטו (עד לסכום שיפוי במצטבר לכל נושאי המשרה של 25% מההון המיוחס לבעלי המניות של הבנק על-פי דוחותיו הכספיים האחרונים הידועים לפני תשלום השיפוי בפועל) וכן לשפות בגין הוצאות התדיינות סבירות, לרבות שכר טרחה עורך-דין, בהליכים שונים (לרבות הליכים מנהליים), והכל כמפורט בכתב השיפוי ובהתאם להוראותיו. בשנת 2020 נשא הבנק בעלויות התדיינות של נושאי משרה בעבר ובהווה בהליכים שונים (שכר טרחה עורך-דין בקשר עם הליכים נגזרים וחקירת הרשויות האמריקאיות) בסכומים זניחים. מתן כתבי השיפוי אושר על-ידי האסיפה הכללית של הבנק ביום 3 בינואר 2012, וביחס לדייקטורים ונושאי משרה בבנק, אשר בעלת השליטה בבנק (דאז) עשויה הייתה להיחשב בעלת עניין במתן כתבי השיפוי להם חודש תוקפו גם ביום 18 בפברואר 2016. התחייבות הבנק לפי כתבי השיפוי תחול גם ביחס לאירועים שאירעו טרם הענקתו וחיידוש תוקפו. לעתים מתחייב הבנק באישור הדייקטוריון לשפות עובדים מסוימים שאינם נושאי משרה בבנק בניסיונות מיוחדות (כגון בקשר עם כהונתם כדירקטורים בחברה מוחזקת של הבנק או בקשר עם תפקידים בבנק). כתבי שיפוי כאלה מוגבלים לתקרת שיפוי (בנפרד מתקרת השיפוי של נושאי המשרה כאמור) של עד 10% מההון העצמי של הבנק.

6. הבנק התחייב לשפות חברות בנות לכל התחייבויותיהן לצורך קיום מגבלות ניהול בנקאי תקין (יחס הון לרכיבי סיכון ומגבלות חבות לווה בודד ואנשים קשורים) ולצורך קבלת פטור מיישום הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 בדבר "מדידה והלימות הון". השיפוי יפקע מאליו, ללא צורך בפעולה כלשהי של מי מן הצדדים במועד בו הבנק יחדל להחזיק, בין בעצמו ובין באמצעות חברות שבבעלותו המלאה, בכל אמצעי השליטה בחברה.

7. הפועלים הנפקות בע"מ (להלן: "הפועלים הנפקות"), קיבלה במהלך השנים 1988-2020 החלטות לאשר מתן שיפוי בגין תשקיפים, אשר על פיהם פורסמו דוחות הצעת מדף, להנפקת אגרות-חוב, כתבי התחייבות נדחים ושטרי הון נדחים שהנפיקה במהלך שנים אלו על כל הנובע מהם ו/או הקשור בהם, במישרין או בעקיפין (להלן: "האירוע") לדייקטורים ולנושאי משרה אחרים וכן ליועצים המשפטיים של ההנפקות (להלן: "מקבלי השיפוי"), בגין חבות כספית שתוטל עליהם בשל פעולה שעשו בתוקף היותם נושאי משרה בחברה ו/או בתוקף מתן השירותים על ידיהם לחברה, כמפורט בתשקיפים שפורסמו בגין ההנפקות. בגין ההנפקות כאמור, תקרת השיפוי נקבעה לכל מקבלי השיפוי במצטבר בסכום מיירי שלא יעלה על 10% מסכום המסגרת הכולל שנקבע להנפקה על-פי התשקיפים ודוחות הצעת המדף הנ"ל. הבנק הינו ערב לשיפוי הדייקטורים ונושאי המשרה. כמו-כן, הפועלים הנפקות מתחייבת מעת לעת להעניק שיפוי לנאמנים של תעודות ההתחייבות המונפקות על ידה, במסגרת שטרי הנאמנות הרלוונטיים.

8. במסגרת דוח הצעת המדף לרישום למסחר של אגרות-החוב (סדרה 35) וכתבי ההתחייבות הנדחים (סדרה יח'), אשר פורסם על-ידי הפועלים הנפקות ביום 4 ביוני, 2018 (להלן: "דוח הצעת המדף"), התחייבה הפועלים הנפקות להעניק לחתם המתמחר, פועלים אי.בי.איי (צד קשור) שיפוי בשל חבות כספית שהוטלה עליו לטובת אדם אחר על-פי פסק דין, מחמת שהיה בדוח הצעת המדף או בתשקיף המדף פרט מטעה, וכן בגין הוצאות התדיינות סבירות, או בקשר לאישום פלילי ממנו זוכה החתם או בו הורשעו בעבירה שאינה דורשת מחשבה פלילית או עקב חקירה או הליך שהתנהל נגדו בידי רשות המוסמכת לנהל חקירה או הליך אשר הסתיים בלא הגשת כתב אישום נגדו ובלו שהוטלה עליו חבות כספית כחלופה להליך פלילי או שהסתיים בלא הגשת כתב אישום נגדו אך בהטלת חבות כספית כחלופה להליך פלילי בעבירה שאינה דורשת הוכחת מחשבה פלילית, והכל מחמת שהיה בדוח הצעת המדף פרט מטעה. סכום השיפוי הכולל לא יעלה בכל מקרה על הסך של שווי ניירות הערך שנרשמו למסחר על-פי דוח הצעת המדף במועד רישומם (צמוד למדד המחירים לצרכן החל במדד הידוע במועד חתימת הסכם החיתום) (להלן: "סכום השיפוי המירבי"). על אף האמור, לא ישולם בגין השיפוי סכום העולה במצטבר על 25% מההונה העצמי של הפועלים הנפקות על-פי דוחותיה הכספיים המאוחדים האחרונים (מבוקרים או סקורים) בעת הדרישה לשיפוי על-ידי החתם (להלן: "סכום הביניים"), היה וקיים חשש סביר כי תשלומי ימנע ממנה לעמוד בהתחייבויותיה הקיימות והצפויות (למעט התחייבויות הפועלים הנפקות כלפי בעלי השליטה בה) במועד הדרישה לשיפוי על-ידי החתם (להלן: "התנאי"). עם זאת, משעה שהחשש הסביר, כאמור לעיל, חדל מלהתקיים, החתם יהיה זכאי להשלמת השיפוי עד לגובה ההפרש בין סכום השיפוי המירבי לסכום הביניים, והכל כאמור בהסכם החיתום ובכפוף להוראותיו.

9. מכוח הסכם קיימת התחייבות תלויה בין מסלקת הבורסה וחברי הבורסה לניירות-ערך בתל-אביב בע"מ (ובהם הבנק), הדנה במתן שיפוי באופן הדדי בין החברים למסלקת הבורסה לשלם את הכסף, כולו או מקצתו, או את ניירות הערך הנסלקים, כולם או מקצתם, שאחד מחברי הבורסה חייב לשלם או למסור, וכן אם המסלקה שילמה את הכסף, שלא שולם כאמור, או רכשה את ניירות הערך הנסלקים שלא נמסרו ומסרה אותם למקבל המיועד, שהם מגיעים לו.

חלקו של כל חבר בשיפוי הוא כיחס שבין המחזור הכספי של החבר לגבי המחזור הכספי הכולל של כל החברים האחראים לשלם למסלקה עקב ההפסד, במשך תקופה של 12 חודשים, המסתיימת ביום האחרון של החודש הקודם לחודש בו אירע המקרה שגרם להפסד.

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

10. בשנת 2020 מכר הבנק חברות מאוחדות של הבנק שעסקו במגוון שרותי נאמנות הן בתחום העסקי והן בתחום הפרטי והאישי לטובת נהנים שונים בעלי כספים, זכויות ונכסים אחרים, להחזקתם ולניהולם על-פי הוראות בעליהם. בתחום הנאמנויות העסקיות החברות משמשות בעיקר כנאמן עבור החטיבה העסקית לשמירת בטוחות המשמשות להבטחת עסקות אשראי ובנוסף, החברות משמשות כנאמן להבטחת מילוי תנאים בהסכמים עסקיים בין הצדדים. למכירות האמורות לא הייתה השפעה מהותית על תוצאות הבנק.

11.א. באוקטובר 1985 חקר הפועלים שוויץ לתקופה של כ-100 שנים בניין אשר משמש לבניין הנהלה בציריך, עבור דמי חכירה שנתיים צמודים למדד בסך 2 מיליון פרנק שוויצרי (למועד זה כ-3 מיליון פרנק שוויצרי לשנה). בסמוך לתחילת תקופת החכירה חילק הפועלים שוויץ את הנכס המוכר ומכר כמחצית מהחכירה לצד ג' (תאגיד בנקאי זר) ("צד ג'"), אשר נושא מאז במחצית מדמי החכירה השנתיים. למיטב ידיעת הבנק, התאגיד הבנקאי ביקש למכור את חלקו בנכס החכור, אך הוא נמצא בהליך משפטי מול בעל הנכס (המחכיר) ביחס לחבותו לדמי החכירה לאחר המכירה. במהלך ההליך המשפטי האמור, הודיע המחכיר לפועלים שוויץ כי לעמדתו, הפועלים שוויץ אחראי לתשלום מלוא דמי החכירה בגין הנכס בשלמותו, ובפרט אם בית המשפט יכריע שהתאגיד הבנקאי לא יישא בחבות לדמי החכירה לאחר מכירת חלקו. הפועלים שוויץ חלק על עמדה זו ולא סבר שתוטל עליו אחריות לחלקו של התאגיד הבנקאי בחכירה. בהתאם, הפריש הפועלים שוויץ בשנת 2019 סך של כ-23 מיליון פרנק שוויצרי בגין פער בין דמי החכירה החוזיים על חלקו בנכס (ולא על חלקו על התאגיד הבנקאי) לבין שווייה ההוגן של ההתחייבות בגין חלקו ליתרת תקופת החכירה. בחודש אוקטובר 2020 נחתם הסכם בין הפועלים שוויץ למחכיר לפיו שוחרר הפועלים שוויץ מחובה החכירה ארוך הטווח תמורת תשלום של 23 מיליון פרנק שוויצרי, סכום שכאמור הופרש, הנכס עבר לבעלות המחכיר ובמקביל נחתם הסכם שכירות עד לחודש ספטמבר 2021.

ב. ברבעון הרביעי של 2018 הושלמה עסקה למכירת תיק נכסי לקוחות הבנקאות הפרטיות הבינלאומית של הפועלים שוויץ, בסניפיו בשוויץ ובלוקסמבורג ל-Banque Safra Sarasin (Luxembourg) SA ו-Bank J. Safra Sarasin AG (ביחוד, "ספרא סאראסין"). במסגרת העסקה הוסכם על הסדרי שיפוי, לפיהם, בין היתר, הפועלים שוויץ ישפה את ספרא סאראסין בגין תשלומים והוצאות של הרוכש בקשר עם הליכים משפטיים וחקירות של רשויות ממשלתיות, הנובעים מאירועים טרם השלמת העסקה. הבנק ערב להתחייבויות הפועלים שוויץ כלפי הרוכש, תוקף ההתחייבויות הינו דצמבר 2028.

ג. בחודש יוני 2019 נחתם הסכם בין הפועלים שוויץ ל-Hyposwiss Private Bank Geneva SA למכירת תיק הלקוחות שנותרו בסניפי שוויץ ובלוקסמבורג. המכירה התבצעה במספר פעימות. בהתאם למתווה העסקה שילם הבנק לרוכש עבור העברה זו. במסגרת העסקה הוסכם על הסדרי שיפוי, לפיהם, בין היתר, הפועלים שוויץ ישפה את Hyposwiss Private Bank Geneva SA לרבות בגין תשלומים והוצאות של הרוכש בקשר עם הליכים משפטיים וחקירות של רשויות ממשלתיות, בסך של עד 50 מיליון פרנק שוויצרי, הנובעים מאירועים טרם השלמת העסקה. הבנק ערב להתחייבויות הפועלים שוויץ כלפי הרוכש, תוקף ההתחייבויות הינו יוני 2025.

12. הבנק וחברות בנות נהגים לתת, מעת לעת, בתנאים ובנסיבות מקובלים ובמהלך העסקים הרגילי, כתבי שיפוי מוגבלים בסכום ובתקופה ושאינם מוגבלים בסכום ובתקופה, לרבות במסגרת עסקות למכירת החזקות בחברות בקבוצה, התקשרויות עם ספקים וכד'.

ג. הליכים משפטיים

קבוצת הבנק (הבנק וחברות מאוחדות שלו) הינה צד להליכים משפטיים, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, שנקטו נגדה ללקוחותיה, ללקוחותיה בעבר וכן צדדים שלישיים שונים. עילות התביעות נגד קבוצת הבנק שונות ומגוונות.

סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק בנושאים שונים, שאפשרות התממשותן הינה אפשרית (Reasonably Possible), מסתכם ליום 31 בדצמבר 2020 בכ-370 מיליוני ש"ח.

לדעת הנהלת הבנק, המתבססת על דעת הנהלת חברות מאוחדות רלוונטיות ובהסתמך על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תביעות תלויות, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התובענות, במקום בו נדרשה הפרשה.

א. להלן פירוט התביעות, לרבות בקשות לאישור וניהול כתביעות ייצוגיות, שהסכום הנטען בהן (במועד הגשתן) הוא מהותי, אשר לדעת הנהלת הבנק המתבססת על דעת הנהלת החברות המאוחדות ובהסתמך על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תביעות אלה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשה הפרשה, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בגין כל ההפסדים הצפויים (probable) הנובעים מתביעות אלה.

1. ביום 16 באוגוסט 2010 הוגשה ל-US Bankruptcy Court of the Southern District of New York ("Bankruptcy Court") תביעה נגד Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd, חברה בת בעלות מלאה של הבנק ונגד אחרים. התובעת, Fairfield Sentry Ltd, באמצעות מפרקה ("הקרן"), היא קרן שבה השקיעו לקוחות הפועלים שוויץ. תביעה זו תוקנה והורחבה. התביעה עומדת על סך של כ-27 מיליוני דולר ארצות-הברית. התביעה נגד הפועלים שוויץ היא אחת מתביעות דומות רבות שהקרן הגישה, ושהן נדרשים נתבעים שונים להשיב לקרן את כל הפדיונות שמשכו מהקרן במהלך מספר שנים קודם לפירוקה ("תביעות Fairfield"). במהלך חודש ספטמבר 2011 התקבלה החלטה של בית המשפט ב-British Virgin Island (איי הבתולה) (מקום התאגדותה של הקרן), לפיה הקרן קיבלה בשעתו תמורה נאותה עבור כספי הפדיונות שנמשכו ממנה. הערעור על החלטה בפני ה-Eastern Caribbean Court of Appeal נדחה. בקשת רשות ערעור של הקרן ל-Privy Council באנגליה נדחתה אף היא. כמו-כן, החליט בית המשפט הפדרלי בניו-יורק, בחודש ספטמבר 2011, כי ל-Bankruptcy Court אין סמכות עניינית לדון בתביעות Fairfield. עם זאת, בדיון בתביעת השבה דומה הקשורה לפרשת מיידוף, החליט בית המשפט הפדרלי בניו-יורק, בחודש ינואר 2013, כי ל-Bankruptcy Court יש סמכות להמליץ על ממצאים עובדתיים מוצעים ומסקנות משפטיות. ביום 6 לאוגוסט 2018, קבע ה-Bankruptcy Court כי הוא נעדר סמכות ביחס לתביעות המפרקים ככל שהבסיס היחיד לסמכות זו הינם הסכמי ההצטרפות לקרן, הכוללים סעיפי ברירת דין וברירת פורום. ה-Bankruptcy Court עיכב את דחייתן של איזו מתביעות Fairfield, ובכללן התביעות כנגד בנק הפועלים (שוויץ) בע"מ, וזאת עד להתפתחות עובדתית נוספת לפיה ייקבע באם ל-Bankruptcy Court קיימת סמכות לדון בטענות אלה.

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. הליכים משפטיים (המשך)

בהחלטה נפרדת מיום 6 בדצמבר 2018, דחה ה-Bankruptcy Court את חלקן של תביעות Fairfield המבוססות על המשפט המקובל (common law) ודיני החוזים של איי הבתולה, אך דחה את בקשת הסילוק ביחס לעילות המבוססות על דיני חדלות פירעון (Insolvency Act) של איי הבתולה. בכך החלק הנוגע לתביעת המפרקים כנגד הפועלים שוויץ בהתבסס על דיני חדלות הפירעון של איי הבתולה, נותר בעינו בכפוף להחלטות נוספות של בית המשפט, לרבות לעניין שאלת הסמכות של ה-Bankruptcy Court בעניינו של הפועלים שוויץ.

בנוסף לתביעה הנ"ל, הגיש ביום 29 במרץ 2012 עורך-דין אירוניג פיקרד, המפרק של Bernard L LLC Securities Investment Madoff ("מיידוף") תביעה נגד הבנק ונגד הפועלים שוויץ ל-Bankruptcy Court. התביעה היא בסכום של כ-27.5 מיליוני דולר ארצות-הברית, מתוך זה כ-26 מיליוני דולר נגד הפועלים שוויץ. בתביעה, נדרשים הנתבעים להשיב לקופת הפירוק של מיידוף, פדיונות שנמשכו מהקרן ומקרן Kingate בתקופה שלפני חדלות הפירעון של מיידוף. המדובר בקרנות שבהן השקיעו בשעתם לקוחות הבנק ולקוחות הפועלים שוויץ, וקרנות אלה מצידן השקיעו כספן במיידוף. ביום 11 בנובמבר 2016 דחה ה-Bankruptcy Court את דרישות ההשבה של המפרק כנגד כלל הנתבעים (לרבות הבנק והפועלים שוויץ) אשר קיבלו פדיונות מתת הקרנות הזרות (foreign-based feeder funds), אולם ביום 25 פברואר 2019 התקבלה החלטה של בית המשפט לערעורים בארצות-הברית המבטלת את החלטת ה-Bankruptcy Court כאמור. חלק ניכר מהסכומים הנדרשים להשבה בתביעה זו (כ-22 מיליוני דולר מתוך 27.5 מיליוני דולר) חופפים לסכומים הנתבעים בתביעה שהגישה הקרן והמפורטת בסעיף זה לעיל. בהתאם להחלטת ה-Court Bankruptcy מ-6 בדצמבר 2018, ביום 15 בינואר 2020 הקרן הגישה כתב תביעה מתוקן הכולל את הרכיבים בקשר עם תביעות Fairfield שלא נדחו בהחלטה האמורה ("התביעה המתוקנת"). הנתבעים הגישו בקשה לסילוק על הסף של התביעה המתוקנת במרץ 2020 ("הבקשה לסילוק"). הקרן הגישה את התנגדותה לבקשה והנתבעים הגישו את תשובתם להתנגדות זו ביוני 2020. ביום 14 בדצמבר 2020 ה-Court Bankruptcy נתן החלטה המקבלת את הבקשה לסילוק בחלקה ("ההחלטה בבקשה לסילוק"). עם קבלת צו שיפוט לפי ההחלטה ובכפוף לאפשרות ערעור, התביעה נגד בנק הפועלים שוויץ תמשיך ביחס לטענה אחת ("התביעה הנותרת"). טרם נקבעו מועדים לדיון בתביעה הנותרת. בנוסף, בדצמבר 2019 הקרן ערערה על החלטת ה-Court Bankruptcy מדצמבר 2018 ל-U.S. District Court for the Southern District of New York. בנוגע לרכיבים בקשר עם תביעות Fairfield שנדחו ("הערעור"). במרץ 2020 הנתבעים הגישו את התנגדותם לערעור והקרן הגישה את תשובתה לערעור באפריל 2020. הערעור טרם הוכרע. בקשה משותפת שהוגשה על-ידי הקרן והנתבעים, התקבלה על-ידי ה-District Court ולפיה הערעור ידון במשותף יחד עם ערעור שיוגש על ההחלטה בבקשה לסילוק.

2. באפריל 2012 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תביעה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית נגד פסגות קופות-גמל ופנסיה בע"מ ("פסגות") בתפקידה כמנהלת קופת-גמל גדיש, סכום התביעה הייצוגית הועמד על כ-3,860 מיליוני ש"ח. הבקשה אושרה על-ידי בית המשפט. טענות המבקשת נוגעות, בין היתר, לניהולם של כספים בחשבונות עמיתים שהלכו לעולמם. נטען כי פסגות לא עושה די כדי ליידיע מוטבים על קיומה של הקופה, כי פסגות מערימה קשיים על מוטבים המבקשים לקבל מידע על הקופה, אינה עושה מאמצים לאיתור עמיתים שנותק עמם הקשר וכן כי העלתה דמי ניהול שלא כדין. פסגות הודיעה לבנק כי ככל שיתברר במהלך בירור התובענה כי יש עילות הנוגעות לאופן ניהול קופת גדיש עת נוהלה על-ידי גדיד פועלים בע"מ לשעבר גד-גמולים חברה לניהול קופות-גמל בע"מ, שהינה חברת בת של הבנק ("גדיש") בתקופה שקדמה ליום 24 במרץ 2008 (מועד השלמת מכירת זכויות הניהול של קופת הגמל גדיש על-ידי גד-גמולים לפסגות גמל), פסגות שומרת על זכויותיה לשיפוי מגדיש בערבות הבנק, בהתאם להסכם המכר שנחתם בין הצדדים. במרץ 2016 הוגשה בקשה לתיקון כתב התביעה במסגרתה התבקש להגדיל את סכום התביעה נגד פסגות לכ-10 מיליארד ש"ח ("סכום התביעה המוגדל"). סכום התביעה המוגדל מתייחס לכלל קופות הגמל המנוהלות על-ידי פסגות (ולא רק לגדיש) וביחס לגדיש, גם לתקופה שלאחר רכישתה על-ידי פסגות (במרץ 2008). כמחצית מסכום התביעה המוגדל, מתייחס לכספים המצויים בחשבונות העמיתים המנוהלים על-ידי פסגות והסעד המבוקש לגביהם הוא סעד הצהרתי בלבד. בהמשך להליך גישור שהתקיים בין התובעת הייצוגית והקבוצה המיוצגת לבין פסגות, ביום 16 בינואר 2020 הוגשה לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה. ביום 30 בינואר 2020 הורה בית המשפט על פרסום מודעה בדבר הסדר הפשרה וכן על העברת הבקשה לאישור הסדר הפשרה, לידי היועץ המשפטי לממשלה, מנהל בתי המשפט ורשות ניירות-ערך. ביום 12 ביוני 2020 ניתן פסק דין המאשר את הסדר הפשרה, לפיו פסגות תישא בתשלום פיצויים, גמול, שכר טרחת עורך דין והוצאות שונות בסך כולל של כ-61 מיליון ש"ח.

3. ביום 27 באוקטובר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תביעה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית נגד פסגות קופות-גמל ופנסיה בע"מ ("פסגות") כמנהלת קופות-גמל. סכום התביעה הועמד על 1 מיליארד ש"ח. המבקשים טוענים כי מדובר בתביעה משלימה לתביעה הייצוגית המפורטת בסעיף 2 לעיל. עניינה של התובענה בהפרות (נטענות), כלפי עמיתים, מוטבים ויורשיהם בקשר עם ביטוח חיים קבוצתי (מסוג ריסק) אשר נרכש על-ידי פסגות או קודמותיה כמנהלת קופות-גמל שונות, במימון העמיתים. פסגות הודיעה לבנק כי היא שומרת על כל זכויותיה בהתאם להסכם מכירת זכויות הניהול של קופת הגמל גדיש על-ידי גד-גמולים חברה לניהול קופות-גמל בע"מ - חברת בת של הבנק, לפסגות. המבקשים טוענים להפרת חובותיה של פסגות וקודמותיה, בכך שלא פעלו לקבלת תגמולי הביטוח מהחברה המבטחת ובכך סיכלו את העברתם למוטבי/יורשי העמית. עוד טוענים המבקשים כי פסגות וקודמותיה נמנעו מלהודיע למוטבי/יורשי העמית אודות דבר קיומה של פוליסת ביטוח החיים, זכות פסגות להגיש תביעה לקבלת תגמולי הביטוח, ואודות תקופת ההתיישנות הקצרה. לבקשת פסגות, הבקשה לאישור הועברה לדיון בבית הדין לעבודה. במאי 2018 התקיים דיון קדם משפט. ביום 29 בנובמבר 2018 אושרה בקשת פסגות להסרת הסודיות הבנקאית הקיימת למבקשים ונקבע כי הצדדים יגישו לחתימת בית המשפט צו המיועד לבנק. ביום 9 בדצמבר 2018 ניתן לבנק צו לגילוי מידע והעברתו לב"כ המבקשים. הבנק השיב לצו ביום 6 בינואר 2019. ביום 11 בפברואר 2019 התקיים דיון בבקשה לאישור התובענה הייצוגית ונחקרו מצהירים מטעם הצדדים והתיק נקבע לסיכומים. ביום 1 בפברואר 2021 הוגשה לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה שנחתמה בין הצדדים לפיה פסגות תישא בתשלום כולל של 5.5 מיליון ש"ח. בהתאם להחלטת בית המשפט, הצדדים פרסמו מודעה בדבר הסדר הפשרה, והעבירו עותק ממנה ומהבקשה לאישור הסדר הפשרה ונספחיה, להתייחסות המפקח על הביטוח והיועץ המשפטי לממשלה ועליהם להגיש את תגובתם עד ליום 1 ביוני 2021.

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. הליכים משפטיים (המשך)

4. ביום 24 ביוני 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תביעה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית נגד הבנק. סכום התביעה הנקוב בכתב התביעה הינו כ-500 מיליון ש"ח. עניינה של הבקשה בטענה, כי לקוחות הבנק אשר היו או הינם זכאים לחסות תחת הגדרת "עסק קטן", כקבוע בכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), תשס"ח 2008-, שילמו עמלות שלא בהתאם לתעריפון החל על עסק קטן, ומבלי שהבנק יידע לקוחות אלו כי קיימת האפשרות לסווגם כעסק קטן. הליך גישור בין הצדדים לא צלח. בקשה לאיחוד הדיון עם בקשות אישור דומות שהוגשו נגד בנקים אחרים, אושרה והבנק הודיע כי אינו מעוניין בהליך גישור נוסף בתביעות המאוחדות. ביום 19 בדצמבר 2018, התקיים דיון מקדמי בתיק. דיון קדם משפט נוסף נקבע ליום 6 באפריל 2021.

5. ביום 5 ביוני 2019 הוגשו תביעה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו, נגד הבנק ו-5 בנקים נוספים. לפי הנתען, בעת ביצוע פעולת המרה של מטבע-חוץ, נגבית מהלקוח בנוסף לעמלת פעולה (לגביה ניתן גילוי בתעריפוני הבנק ובתדפיס העסקה) עמלה נוספת מסוג "עמלת הפרשי המרה", אשר אינה מפורטת בתעריפוני המשיבים ולפי הטענה נגבית שלא כדין ומבלי שניתן לה גילוי נאות. המבקשים טוענים כי גביית עמלת הפרשי המרה כאמור מהווה הפרה של הוראות הדין, לרבות דיני החוזים, הבנקאות ועשיית עושר ולא במשפט, כמו גם של חובת האמונים הבנקאית. עוד נטען כי בבצעם גבייה זו, מקיימים המשיבים הסדר כובל וזאת אגב הפרת חוק התחרות הכלכלית, תשמ"ח-1988. המבקשים מעריכים את סכום התביעה הכולל בסך של כ-8 מיליארד ש"ח, מתוכו מיוחס לבנק סך של כ-1.96 מיליארד ש"ח. המבקשים (הבנקים המשיבים) הגישו בקשות לסילוק על הסף ("בקשות הסילוק"). ביום 21 ביוני 2020 קיבל בית המשפט את בקשות הסילוק והורה על דחית בקשת האישור על הסף ("פסק הדין"). ביום 7 ביולי 2020 הומצא לבנק ערעור שהוגש לבית המשפט העליון על פסק הדין ("הערעור"). בערעור ניתן צו להגשת סיכומים ונקבע להשלמת טיעון בעל-פה ליום 28 ביולי 2021.

6. ביום 10 בדצמבר 2019 הוגשה נגד הבנק בקשה לאישור תובענה ייצוגית לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו. לפי הנתען, הבנק הפר את חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, תשס"א-2000 ("חוק איסור הפליה"), בכך שאינו מוכן לתת שירותים בנקאיים מסוימים לתושבי יו"ש ומפלה אותם לרעה בשל מקום מגוריהם. המבקש טוען כי הבנק סרב לתת לו הלוואה לרכישת נכס המצוי ביישוב ביהודה ושומרון וזאת אך ורק בשל מיקום הנכס (האמור לשמש כבטוחה). לפיכך, נטען כי התנהלות הבנק עולה כדי הפרת חוק איסור הפליה, הפרת חובה חקוקה ופגיעה בכבודם של המבקשים וחברי הקבוצה לפי חוק יסוד כבוד האדם וחירותו. המבקש מעריך את סך הנזק (נזקים ממוניים ולא ממוניים) ב-1.15 מיליארד ש"ח. הבנק השיב לבקשת האישור וטען, בין היתר, כי הבקשה נעדרת תשתית עובדתית ומשפטית; כי הבנק אינו מפלה את לקוחותיו והוא העניק ומעניק הלוואות לדיור ללקוחות המתגוררים ביהודה ושומרון. קדם משפט בתיק נקבע ליום 7 באפריל 2021.

ב. בנוסף, תלויות ועומדות נגד קבוצת הבנק תביעות, לרבות בקשות לאישור תובענות כייצוגיות, כמפורט להלן שלדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכוייהן ולפיכך לא בוצעה בגינם הפרשה:

1. ביום 5 במאי 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו, תביעה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית נגד הבנק ונושאי משרה בו בעבר ובהווה ("בקשת האישור"). הבקשה כוללת טענות לפגמים, חוסרים והטעיות בדיווחי הבנק לפי חוק ניירות-ערך מאז שנת 2015, הנוגעים לחקירת המס של הרשויות האמריקאיות ולניהול החקירה הפנימית שערך הבנק, ובפרט פגמים בדיווחי הבנק בנוגע לאי מינויו של בודק חיצוני בלתי תלוי (Independent Examiner) ופירמת רואי חשבון חיצוני בשלב מוקדם של החקירה, בנוגע לעמדת משרד המשפטים האמריקאי (ה-DOJ) ביחס לממצאי החקירה העצמית הפנימית ודרישתו למינויו של בודק חיצוני ולביצוע מחדש של החקירה או חלקה ובנוגע לנזק שנגרם לבנק כתוצאה מאי מינוי בודק חיצוני במועד. לטענת המבקש סכום התביעה האישי וסכום התביעה הקבוצתית אינם ניתנים להערכה בשלב זה. הקבוצה שמבקש המבקש לייצג כוללת את מי שרכש את מניות הבנק בין התאריכים 1 במרץ 2015 - 30 באפריל 2020. הבנק טרם הגיש תשובה לבקשת האישור. בהליך הוגשו שתי בקשות לפי סעיף 7 לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 ("הבקשות לפי סעיף 7"), הן על-ידי המבקש בהליך זה והן על-ידי המבקש בהליך הנוסף (המתואר בסעיף 2 מטה; "ההליך הנוסף"), במסגרת זו מבקש כל אחד מהמבקשים למחוק את הבקשה הנגדית. ביום 10 באוגוסט 2020 הגיש היועץ המשפטי לממשלה הודעה לפיה בשלב זה לא מצא מקום להתייצב להליך. ביום 10 באוגוסט 2020 ניתנה החלטת בית המשפט המורה על מחיקת ההליך הנוסף והותרת הדיון בבקשת אישור זו. ביום 10 בספטמבר 2020 הגיש המבקש בהליך הנוסף ערעור על החלטת בית המשפט המכריעה בבקשות לפי סעיף 7 ("הערעור"). דיון בערעור קבוע ליום 6 בדצמבר 2021. בקשת הבנק להארכת המועד להגשת תשובתו לבקשת האישור עד לאחר קבלת ממצאי הוועדה הבלתי תלויה בקשר עם הפרשה האמריקאית (ראה [סעיף ד להלן](#)), או לאחר ההכרעה הסופית בבקשות לפי סעיף 7, נדחתה. על הבנק להגיש את תשובתו לבקשת האישור עד ליום 15 במרץ 2021.

2. ביום 5 במאי 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו, תביעה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית נגד הבנק ונושאי משרה בו בעבר ובהווה ("בקשת האישור"). הבקשה כוללת טענות כי הבנק הפר חובות גילוי לפי חוק ניירות-ערך בקשר עם חקירת המס של הרשויות האמריקאיות. לטענת המבקש, הבנק פעל להכשיל את החקירה של משרד המשפטים האמריקאי, לרבות באמצעות: העלמת נתונים מפני הרשויות האמריקאיות והעברת נתונים לא אמין, ניהול חקירה פנימית עצמאית שלא עמדה בסטנדרט הראוי ואי מינוי של רואה חשבון מפקח. המבקש טוען כי הבנק לא גילה בדיווחיו פעולות אלה וכי הוא פעל להכשלת החקירה אגב ביצוע. בקשה זו הוגשה גם נגד בעלת השליטה לשעבר בבנק (אריסון החזקות (1998) בע"מ). הקבוצה שהמבקש מבקש לייצג כוללת את מי שרכש את מניות הבנק החל מיום 23 בנובמבר 2017 ועד ליום 30 באפריל 2020 והחזיק במניות במועד זה (למעט המשיבים או מי מטעמם). לטענת המבקש, הנזק אשר נגרם לחברי הקבוצה המיוצגת בכללותה עומד על שיעור של כ-2.34% מהסכום בו רכשו חברי הקבוצה את המניות אשר נרכשו על ידם בתקופה האמורה ושהוחזקו על ידם ביום 30 באפריל 2020. הבנק טרם הגיש תשובה לבקשת האישור. בקשר עם בקשה זו הוגשו שתי בקשות לפי סעיף 7 לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 הן על-ידי המבקש בהליך זה והן על-ידי המבקש בהליך המתואר בסעיף 1 לעיל ("הבקשות לפי סעיף 7"). ביום 10 באוגוסט 2020 ניתנה החלטת בית המשפט המורה על מחיקת בקשת האישור והותרת הדיון בבקשת האישור המתוארת בסעיף 1 לעיל. ביום 10 בספטמבר 2020 הגיש המבקש ערעור על החלטת בית המשפט המכריעה בבקשות לפי סעיף 7. דיון בערעור קבוע ליום 6 בדצמבר 2021. ביום 22 בפברואר 2021 הוגשו סיכומי המערעור. מועד הגשת סיכומי הבנק קבוע ליום 22 באפריל 2021.

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. הליכים משפטיים (המשך)

3. ביום 17 במאי 2020 הוגש כתב תביעה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית לבית המשפט המחוזי בתל-אביב נגד הבנק ושני בנקים נוספים ("בקשת האישור"). בבקשה נטען, בין היתר, כי הבנק מעביר מידע אישי של לקוחותיו תוך הפרת הפרטיות והסודיות הבנקאית, באמצעות השימוש שהוא עושה בכלי פרסום מקוונים (כגון גוגל ופייסבוק) וכן באמצעות שירותים מקוונים, העורכים עיבוד מידע בענן, בהם מסייע הבנק למתן השירותים ללקוחותיו. הטענות נגד הבנק מתייחסות לפלטפורמות הדיגיטליות: אתר הבנק, אפליקציה לניהול חשבון ואפליקציית ביט. כן נטען כי במדיניות הגנת הפרטיות ותנאי השימוש שפורסמו בפלטפורמות אלה, נכללו תניות המהוות תניות מקפחות בחוזה אחיד. הבקשה אינה נוקבת בסכום נזק קבוצתי. סכום התביעה האישור העמד על סך של 1,000 ש"ח. ביום 16 בפברואר 2021 הוגשה תשובת הבנק לבקשת האישור. התיק קבוע לדיון ליום 15 ביולי 2021.

4. ביום 21 במאי 2020 התקבל כתב תביעה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית שהוגשו לבית המשפט המחוזי מרכז נגד הבנק בקשר עם פיקדונות ללא תנועה כהגדרתם בפקודת הבנקאות. בבקשה נטען, בין היתר, כי הבנק הפר את חובות האיתור והדיווח לבעלי החשבונות ביחס לחשבונות אלה, גבה עמלות והתעשר שלא כדין. בין היתר נטען כי על הבנק לשלם את סכומי הפיקדונות בערכם הריאלי ובתוספת העמלות שנגבו. התביעה אינה נוקבת בסכום נזק קבוצתי. הוגשה בקשה לתיקון בקשת האישור על דרך של הוספת שני תצהירים (מבקשים) לבקשה, ובמסגרתה נטען כי אין בה שינוי בחזית טענות המבקש ובטיעונים המועלים במסגרת בקשת האישור. בית המשפט קיבל את בקשת התיקון והבנק הגיש את תשובתו לבקשת האישור ביום 7 בפברואר 2021. דיון בתיק קבוע ליום 7 באפריל 2021.

5. ביום 9 בדצמבר 2020 התקבלו כתב תביעה ובקשה לאישור תביעה כייצוגית שהוגשו נגד 7 בנקים, בכללם הבנק, לבית המשפט המחוזי בירושלים. בבקשה נטען, בין היתר, להפרה של הבנק את הוראות חוק נתוני אשראי תשע"ו-2016 ותקנות מכוחו, בשל הגשת דיווחים למאגר נתוני האשראי על קיומם של הליכים משפטיים כנגד לקוחות שלא בהתאם להוראות הדין ובאופן שפגע ביכולתם של הלקוחות לקבל אשראי ופגע בפרטיותם ובשמם הטוב. הבקשה אינה נוקבת בסכום נזק קבוצתי.

6. ביום 15 בפברואר 2021 התקבלו כתב תביעה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית שהוגשו נגד הבנק ושלושה בנקים נוספים לבית המשפט המחוזי בתל-אביב ("הבקשה"). בבקשה נטען, בין היתר, כי עקב כשל ו/או תקלה במכשירי בנק אוטומטיים המוצבים בסניפים, לקוחות הבנק נדרשים לבצע מספר פעולות הפקדה על מנת להפקיד את מלוא המזומנים שברשותם; וכי הבנק גובה עמלה בגין כל פעולת הפקדה, מבלי שניתן על כך גילוי ובניגוד לדיון. סכום הנזק הקבוצתי הוערך ב-385 מיליון ש"ח ומתוכו החלק המיוחס לבנק ב-245 מיליון ש"ח.

ג. הליכים אחרים ובקשות לאישור תביעות נגזרות

במרבית הסעיפים המתוארים בפרק זה להלן מתוארים הליכים הכוללים בקשות לאישור הגשת תביעות נגזרות בשם הבנק נגד נושאי משרה בבנק בעבר ו/או בהווה. ביחס להליכים אלה, יצוין כי גם במקרה שבו תתקבל איזו מהבקשות, צפוי הבנק ככלל להיות מוטב פוטנציאלי באותו הליך, ולא חייב פוטנציאלי בו.

1. ביום 1 במרץ 2015, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב, בקשה לאישור תביעה נגזרת נגד הבנק ונושאי משרה אשר כיהנו בין השנים 2000-2015 וכן נגד רואי החשבון המבקרים של הבנק במסגרתה נטען כי על המשיבים לפצות את הבנק בגין נזקים שגרמו לו במעשיהם ומחדליהם (והוערכו באותו מועד בסך של 228 מיליון דולר), שאותו הבנק יידרש לשלם לרשויות האכיפה האמריקאיות. כן נטען כי הבנק לא פעל ולא הפריש כמתחייב על-פי כללי חשבונאות מקובלים ועל פי הוראות הדין, הפרשה חשבונאית ראויה בדוחותיו הכספיים בגין התשלום הצפוי. במסגרת התביעה הנגזרת הגישה המבקשת בקשה לגילוי ועיון במסמכים הקשורים לחקירה וביניהם, חומרי חקירה ותכתובות שנערכו בין הבנק לבין רשויות החוק בארצות-הברית. ביום 1 במרץ 2015 הוגשה בקשה נוספת לגילוי מסמכים לפני הגשת תביעה נגזרת בקשר לחקירת הרשויות בארצות-הברית לגבי פעילות בנק הפועלים שוויץ ביחס ללקוחות אמריקאים. הדיון בבקשות אוחד לבקשת הצדדים ובהתאם להחלטת בית המשפט. בהסכמת הצדדים הדיון בהליך עוכב עד השלמת חקירת הרשויות בארצות-הברית. ביום 18 במרץ 2020 הגישו המבקשים הודעת עדכון לפיה, כעולה מדוח מידי שפרסם הבנק באותו היום ("הודעת הבנק"), הליכי החקירה נשוא הבקשה הגיעו לסיומם, ובמסגרתה אף התייחסו להיענות הבנק ודירקטוריון הבנק להוראת המפקח על הבנקים להקמת ועדה בלתי תלויה, כעולה מהודעת הבנק. במסגרת הודעתם, ביקשו המבקשים כי בית המשפט יורה לבנק להגיש דוח מלא בדבר הפרשה, שיכלול מסמכים שונים. בית המשפט הורה לבנק להגיש תגובה מפורטת לבקשה עד ליום 29 באפריל 2020 לרבות התייחסות לזהות חברי הוועדה הבלתי תלויה והגורמים הממנים אותה. ביום 22 באפריל 2020 הגיש הבנק תגובתו. בד בבד עם הגשת תגובת הבנק, הוגשה גם בקשה משותפת של הבנק והמבקשים לאישור הסדר דיוני, במסגרתו הסכימו הצדדים כי המבקשים יגישו בקשה מאוחדת ומתוקנת לאישור תביעה נגזרת בתוך 60 ימים ממועד אישורם הסופי של ההסדרים המוסכמים עם הרשויות האמריקאיות ("מועד האישור" ו-"ההסדר הדיוני"). הבנק לא יתנגד לעצם הגשת בקשה כאמור (מבלי להביע כל עמדה לגבי תוכן הבקשה) והיא תוגש ללא צו להוצאות; ההליכים יעוכבו למשך שישה חודשים ממועד האישור על מנת לאפשר לוועדה הבלתי תלויה לבצע את עבודתה ולהגיש את מסקנותיה והמלצותיה לדירקטוריון הבנק. ביום 22 באפריל 2020 ניתנה החלטת בית משפט לפיה הבקשה תועבר ליועץ המשפטי לממשלה והלה יגיש את עמדתו. היועץ המשפטי לממשלה הודיע כי בשלב זה אינו מביע עמדה ביחס לבקשה אך שומר על זכותו להתייצב בהליך בעתיד. ביום 3 ביוני 2020 אושר ההסדר הדיוני, ונקבע כי הצדדים יעדכנו עד ליום 3 בינואר 2021. כמו-כן, בהתאם להסדר הדיוני הוגשה בקשה מתוקנת לאישור תביעה נגזרת נגד הבנק ומשיבים נוספים (בהם נושאי משרה בהווה ובעבר) ("הבקשה המתוקנת") ובכך התייתרה הבקשה לגילוי מסמכים לפני הגשת תביעה נגזרת שהדיון בה אוחד עם הליך זה. בבקשה המתוקנת הוערך סכום הנזק שטענת המבקשת נגדם לבנק בכ-4.5 מיליארד ש"ח לכל הפחות. הערכת הנזק נשענת על סכומים ששולמו על-ידי הבנק לרשויות האמריקאיות ועל הוצאות משפטיות ואחרות במסגרת חקירת המס וכן מתייחסת לרכיבים נוספים שלא כומתו. כמו-כן נוספו לבקשה המתוקנת עילות תביעה לרבות בנוגע לאי שיתוף פעולה נטען של הבנק עם הרשויות האמריקאיות במהלך תקופת החקירה. ביום 3 בינואר 2021 הוגשה לבית המשפט הודעת עדכון מטעם הבנק ובה בקשה לעדכן פעם נוספת בתוך 6 חודשים. ביום 4 בינואר 2021 הורה בית המשפט כי על הצדדים לעדכן עד ליום 1 ביולי 2021.

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. הליכים משפטיים (המשך)

2. ביום 13 ביולי 2017, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב בקשה לגילוי ועיון במסמכים לפני הגשת בקשה לתביעה נגזרת לפי סעיף 198 א לחוק החברות תשנ"ט-1999, בקשר עם חקירה המתנהלת בארצות-הברית בחשד כי קבוצת הבנק שימשה צינור להחזקה ולהעברת כספי ששולמו לבכירי ארגון הכדורגל FIFA ("בקשת הגילוי"). תשובת הבנק לבקשה טרם הוגשה. ביום 17 בספטמבר 2019 נתן בית המשפט תוקף להסדר דיוני בין הצדדים לפיו הדיון יעוכב עד שתושלם החקירה, ובהתאם לכך החל ממועד זה בית המשפט עיכב את ההליכים מעת לעת. ביום 3 למאי 2020 עדכנו הצדדים (בהודעות נפרדות) על כך שנכרת הסכם אי העמדה לדין (NPA) בין המשיבים לבין משרד המשפטים האמריקאי. ביום 8 ביולי 2020 הוגשה בקשה לאישור הסדר דיוני בין הצדדים במסגרתה התבקש בית המשפט לעכב את ההליכים בבקשה עד ליום 3 בינואר 2021 על מנת לאפשר לוועדה בלתי תלויה שהקים הבנק לבצע את עבודתה ולהגיש את מסקנותיה והמלצותיה לדירקטוריון הבנק. ביום 9 ביולי 2020 הורה בית המשפט כי הצדדים יודיעו קודם לאישור ההסדר הדיוני כי הם מסכימים לוותר על כל טענה של התיישנות בעיקר באשר לחסר ראייתי הנובע מההסדר הדיוני וחלוף הזמן בשלו. ביום 15 ביולי 2020 הודיעו הצדדים כי הם מסכימים לאמור בהחלטה מבלי לגרוע מכל זכות או טענה אחרת העומדת להם. ביום 18 ביולי 2020 התקבלה הבקשה לאישור הסדר דיוני ונקבע כי הצדדים יעדכנו עד ליום 3 בינואר 2021. ביום 3 בינואר 2021 הוגשה הודעת עדכון מטעם הבנק ובה בקשה לעדכן פעם נוספת בתוך 6 חודשים. נקבע כי על הצדדים לעדכן היכן הדברים עומדים עד ליום 4 ביולי 2021.

3. ביום 31 במרץ 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב בקשה לגילוי ועיון במסמכים לפני הגשת בקשה לתביעה נגזרת לפי סעיף 198 א לחוק החברות. עניינה של הבקשה, בהחלטת דירקטוריון הבנק להקים ועדה בלתי תלויה, כמפורט בסעיף ד להלן. לטענת המבקש, המשימות שהוטלו על הוועדה מתנגשות מהותית זו בזו וניסיון למלא אחר משימות אלה בו זמנית עלול להוות הפרת חובת הסודיות הקבועה בסעיף 15א(א) לפקודת הבנקאות, 1941. לכן, טוען המבקש, היה על דירקטוריון הבנק למנות שתי ועדות נפרדות או להפריד באופן ברור בין המשימות שהוטלו עליה. תשובה לבקשה ותגובה לתשובה הוגשו ודיון בבקשה התקיים ביום 9 בספטמבר 2020 במהלכו הורה בית המשפט כי בנק ישראל יגיש את עמדתו בסוגיה, ולאחריה תוגש עמדת הצדדים. ביום 14 באוקטובר 2020 הגיש בנק ישראל עמדה במסגרתה הבהיר כי ההחלטה לפיה הבנק יבחן את מיצוי הזכויות (להבדיל מהדרישה לבדיקת התהליכים הניהוליים) לא הייתה לפי דרישת המפקחת, אך הגורמים הרלוונטיים בביקוח על הבנקים עודכנו מראש על ההחלטה שהוועדה תעסוק גם בנושא זה. בנק ישראל לא מצא לנכון להתייחס לטענות המבקש לגופן (ובקשה שהגיש המבקש לבית המשפט להורות לבנק ישראל להגיש עמדה משלימה שתתייחס גם לטענותיו בהליך הנגזר לגופן, נדחתה על-ידי בית המשפט). ביום 6 בדצמבר 2020 לאחר הגשת עמדות הצדדים ביחס לעמדת בנק ישראל, ובשים לב לאמור בה, הורה בית המשפט כי המבקש יודיע אם בנסיבות העניין הוא עומד על בקשתו. ביום 24 בדצמבר 2020 הוגשה בקשה מוסכמת למחיקת הבקשה. ביום 27 בדצמבר 2020 ניתן פסק דין במסגרתו נקבע כי הבקשה נמחקת ללא צו להוצאות ובכך בא ההליך לסיומו.

4. ביום 3 במאי 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו בקשה לגילוי ועיון במסמכים לפני הגשת בקשה לתביעה נגזרת לפי סעיף 198 א לחוק החברות ("הבקשה"). עניינה של הבקשה, בטענה כי חלק מסכומי הקנסות שהושטו על הבנק במסגרת ההסדר עם הרשויות האמריקאיות, כמפורט בביאור בסעיף ד. להלן, מיוחס לאי שיתוף פעולה של הבנק עם הרשויות כאמור במשך רוב תקופת החקירה, וכי על מנת להטיל אחריות לנזקי הבנק על האחראים למעשים ומחדלים אלה (בהם, לטענת המבקשת, עובדים, נושאי משרה ויועצים חיצוניים של הבנק ושל בנק הפועלים שוויץ) וכן על מנת לכמת את הקנסות העודפים שהוטלו על הבנק בשל התנהלות זו ולאפשר למבקשת לבדוק ולהעריך את היתכנותה של הגשת תביעה נגזרת, הוגשה הבקשה. ביום 14 ביוני 2020 אושר על-ידי בית המשפט הסדר דיוני בין הצדדים לפיו בית המשפט יעכב את ההליכים על מנת לאפשר לוועדה בלתי תלויה שהקים הבנק לבצע את עבודתה ולהגיש את מסקנותיה והמלצותיה לדירקטוריון הבנק. נקבע כי הצדדים יעדכנו עד ליום 3 בינואר 2021. ביום 7 בינואר 2021 הוגשה לבית המשפט הודעת עדכון מטעם הבנק ובה בקשה לעדכן פעם נוספת בתוך 6 חודשים. ביום 10 בינואר 2021 הורה בית המשפט כי על הצדדים לעדכן תוך שישה חודשים או עם השלמת עבודת הוועדה, לפי המוקדם. ביום 30 ביוני 2020 הגישה המבקשת בבקשה לאישור תובענה כנגזרת המתוארת בסעיף 1 לעיל בקשה למחיקת בקשה זו ("בקשת המחיקה"). הוגשה תשובת הבנק ותגובת המבקש לבקשת המחיקה והיא טרם הוכרעה. דיון בבקשת המחיקה קבוע ליום 13 ביוני 2021. המבקשת בבקשת המחיקה הגישה למתן החלטה בבקשת המחיקה על יסוד כתבי-הדין שהוגשו, מבלי לקיים דיון, וזו נדחתה.

5. ביום 21 במאי 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו בקשה לגילוי מסמכים לפני תביעה נגזרת לפי סעיף 198 א לחוק החברות. עניינה של הבקשה בטענות בדבר נזקים שנגרמו לבנק בשל היבטים מיסויים הנוגעים לתשלומים ששילם הבנק לרשויות בפרשת חקירת המס האמריקאית. בבקשה נטען כי בשל היבטי מס שונים הנזק אשר נגרם בפועל לבנק הוא גדול מגובה התשלומים ששולמו לרשויות האמריקאיות. נוכח טענות אלה, עותר המבקש לקבל מסמכים שונים על מנת לשקול אם להגיש בקשה לאישור תביעה נגזרת בשם הבנק נגד האחראים לנזק נטען זה. המבקש מעריך כי גובה הנזק שנגרם לבנק בשל היבטי המס עומד על כ-448 מיליון דולר. ביום 17 ביוני 2020 אושר על-ידי בית המשפט הסדר דיוני בין הצדדים לפיו בית המשפט יעכב את ההליכים על מנת לאפשר לוועדה בלתי תלויה שהקים הבנק לבצע את עבודתה ולהגיש את מסקנותיה והמלצותיה לדירקטוריון הבנק. נקבע כי הצדדים יעדכנו עד ליום 3 בינואר 2021. ביום 4 בינואר 2021 הוגשה לבית המשפט הודעת עדכון מטעם הבנק ובה בקשה לעדכן פעם נוספת בתוך 6 חודשים. ביום 5 בינואר 2021 הורה בית המשפט כי על הצדדים לעדכן תוך שישה חודשים או עם השלמת עבודת הוועדה, לפי המוקדם. ביום 2 ביולי 2020 הגישה המבקשת בבקשה לאישור תובענה כנגזרת המתוארת בסעיף 1 לעיל בקשה למחיקת בקשה זו ("בקשת המחיקה"). הוגשה תשובת הבנק ותשובת המבקש ובקשת המחיקה טרם הוכרעה. דיון בבקשת המחיקה קבוע ליום 13 ביוני 2021. המבקשת בבקשת המחיקה הגישה לבקשה למתן החלטה בבקשת המחיקה על יסוד כתבי-הדין שהוגשו, מבלי לקיים דיון וזו נדחתה.

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. הליכים משפטיים (המשך)

6. ביום 6 בפברואר 2017, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב בקשה לגילוי ועיון במסמכים לפני הגשת בקשה לתביעה נגזרת לפי סעיף 198א לחוק החברות. הבקשה נוגעת לתלונת עובדת הבנק לשעבר כנגד מנכ"ל הבנק לשעבר בנושא של הטרדה מינית והפיצוי שקיבלה בעת פרישתה מהבנק. לאחר שהפיקוח על הבנקים והבנק השלימו את בדיקת העניין, הגיש הבנק את עמדתו לבית המשפט ביום 13 במרץ 2018, לפיה אין מקום לנקוט הליכים כלשהם בקשר עם העניין ויש לדחות את הדרישות שהופנו לבנק בנדון, לרבות הבקשה לגילוי מסמכים שהוגשה. ביום 24 באפריל 2018 התקיים דיון בבקשה, במסגרתו הסכים המבקש להמלצת בית המשפט למחוק את הבקשה. ביום 6 בדצמבר 2018 הגיש המבקש, בגדרי הליך גילוי המסמכים שהסתיים, בקשה לאישור תביעה נגזרת בשם הבנק. באותו יום הורה בית המשפט למבקש להגיש את הבקשה לאישור תביעה נגזרת במסגרת הליך חדש ונפרד, נוכח מחיקת הליך גילוי המסמכים. למיטב ידיעת הבנק, למועד זה לא הוגשה בקשת האישור בהליך נפרד.

7. ביום 6 בספטמבר 2017 הוגשה למחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל-אביב בקשה לאישור תביעה נגזרת נגד הבנק ונושאי משרה בבנק בעבר ובהווה ("המשיבים"). בקשת האישור הוגשה לאחר שבקשת המבקש לגילוי מסמכים נדחתה במסגרת בקשת רשות ערעור שהוגשה מטעם הבנק לבית המשפט העליון, והיא עוסקת בטענות לכשלים של הבנק בהעמדת אשראי לחברות מקבוצת מר אליעזר פישמן ("קבוצת פישמן"), באי סגירת "פוזיציה" לקבוצת פישמן בקשר לעסקות מטבע ("הלירה הטורקית"), ובהימנעות הבנק מנקיטה בהליכי גביה כנגד קבוצת פישמן. במסגרת הבקשה נטען כי בשל מעשי ומחדלי המשיבים נגרם לבנק נזק המוערך למעלה ממיליארד וחצי ש"ח. לבקשת הצדדים אושרה הסכמה דיונית, לפיה המועדים בתיק יעוכבו עד למיצוי הליך גישור אליו הופנתה המחלוקת. ביום 30 ביוני 2019 עדכנו הצדדים את בית המשפט כי הליך הגישור לא נשא פרי, וביקשו לחדש ההליכים. תשובות הבנק והמשיבים הנוספים לבקשה הוגשו ביום 14 ביולי 2019, ביום 28 בינואר 2020 הוגשה תגובת המבקש לתשובת הבנק והמשיבים הנוספים. ביום 20 במאי 2020 התקיים דיון קדם משפט ובעקבותיו, ביום 30 בנובמבר 2020 המשיבים הגישו תשובות משלימות לתגובת המבקש. במסגרת ההליך הוגשה בקשה לגילוי ועיון במסמכים ("בקשת הגילוי") שהוכרעה ביום 6 בינואר 2021, בהמשך לדיון קדם משפט נוסף שנערך ביום זה. בית המשפט נעתר באופן חלקי לבקשת הגילוי והורה על מסירת חלק מהמסמכים שהתבקשו. המועד להשלמת גילוי המסמכים קבוע ליום 15 במרץ 2021.

8. באוגוסט 2020 התקבל בבנק מכתב פניה ודרישה לגילוי מסמכים לפי סעיפים 194 ו-198א לחוק החברות התשנ"ט-1999, ועניינו בטענות הקשורות בהעמדת אשראי למר פישמן, תאגידים בשליטתו וצדדים קשורים, צעדי הבקרה והאכיפה שנקטו על-ידי הבנק בקשר לאשראי זה ותמיכת הבנק בהסדרי הגישור עם בני משפחת פישמן ועם הגברת רונית אבן בגדרי הליכי פשיטת הרגל של מר פישמן. בספטמבר 2020 שלח הבנק מכתב תשובה במסגרתו דחה את הפניה והדרישה לגילוי מסמכים.

9. ביום 15 ביוני 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו בקשה לגילוי ועיון במסמכים לפי סעיף 198א לחוק החברות. בבקשה נטען, בין היתר, כי נושאי המשרה בבנק העמידו לחברות הנמנות על קבוצת ידיעות אחרונות והן לבעל השליטה בקבוצה, מר ארנון (נוני) מוזס, אשראי בהיקף של כמיליארד ש"ח לצורך מסחר במכשירים פיננסיים ספקולטיביים ברמת סיכון גבוהה וזאת תוך התעלמות מטובת הבנק. בבקשה עותרת המבקשת לגילויים של מסמכים שונים בקשר עם עניין זה. בית המשפט אישר הסדר דיוני לפיו המבקשת תגיש בקשה לתיקון הבקשה, ויוגשו תגובה ותשובה לתגובה על-ידי הבנק והמבקשת, בהתאמה. דיון בתיק התקיים ביום 19 בינואר 2021 ובהמשך לו, הגישו המבקשים ביום 19 בפברואר 2021 בקשה לתיקון בקשת הגילוי. על הבנק להשיב לבקשה עד ליום 21 במרץ 2021.

10. ביום 6 בינואר 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו בקשה לגילוי מסמכים לפי סעיף 198א לחוק החברות ("הבקשה"). עניינה של הבקשה בשתי עסקות בהן התקשרו כונסי הנכסים שמונו לבקשת הבנק על מניות "ידיעות אחרונות" (מניות ששוועדו לטובת הבנק והיוו בטוחה לחוב של חברות מקבוצת פישמן לבנק). למכירת המניות המשועבדות לידיעות אחרונות בע"מ (כרכישה עצמית), ולחברה קשורה לה. לפי הטענה בבקשה, עסקות אלה, שאושרו על-ידי בית המשפט, תוצאתן - חיזוק משמעותי של שליטת בעל השליטה בידיעות אחרונות בסיועו של הבנק, על חשבון השאת התמורה לבנק עצמו ממימוש המניות המשועבדות. על הבנק להגיש תשובה לבקשה עד ליום 11 באפריל 2021.

ד. ביום 30 באפריל 2020 הוכרזו ונכנסו לתוקפם הסדרים עם הרשויות האמריקאיות בקשר עם חקירת המס, כמפורט להלן:

א. הסדר מסוג Deferred Prosecution Agreement (כתב אישום נדחה) ("DPA") בין הבנק לבין ה-DOJ, המתייחס לפעילות הבנק ועסקי הבנק מול לקוחותיו האמריקאים במהלך התקופה נשוא החקירה (2014-2002) ככל שהדברים נוגעים לבנק הפועלים בישראל, חברת פועלים שירותי נאמנות בע"מ וכן סניפים וחברות בנות של בנק הפועלים מחוץ לישראל (למעט הפועלים שווייץ).

במסגרת ה-DPA קיבל על עצמו הבנק אחריות לפי חוקי ארצות-הברית בכך שסייע ללקוחות אמריקאים לחמוק מהתחייבויותיהם לפי חוקי המס האמריקאים כמפורט במסמך העובדות (Statement of Facts) המצורף ל-DPA, אשר הבנק הודה בו. בהתאם ל-DPA וכפי שאושר על-ידי בית משפט פדרלי במדינת ניו-יורק, האישומים כנגד הבנק יעוכבו למשך תקופה של שלוש שנים, כך שאם הבנק יעמוד בתנאי ההסדר במשך התקופה האמורה האישומים (המפורטים במסמך ה-Information המצורף כנספח להסדר) יבוטלו ללא כל הרשעה פלילית. במקרה שהבנק יפר את ההסדר, יהיה רשאי ה-DOJ, בין השאר, להאריך את תקופת ההסדר הנדחה לתקופה של שנה אחת נוספת וכן לנקוט בצעדים אחרים כנגד הבנק, ובכלל זה לבטל את ההסדר ולהעמיד לדיון את הבנק.

בהתאם ל-DPA, הבנק שילם לממשלת ארצות-הברית סך כולל של 214,385,612 דולר ארצות-הברית, הסכום האמור מורכב מרכיבי התשלום הבאים: סך של 77,877,099 דולר בגין רכיב השבת אבדן מס, סך של 35,696,929 דולר בגין רכיב חילוט עמלות ברוטו ששולמו לבנק על-ידי הלקוחות האמריקאים הרלוונטיים וסך של 100,811,584 דולר בגין רכיב הקנס.

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. הסדר מסוג Plea Agreement (הסדר טיעון) בין ה-DOJ ובין הפועלים שוויץ בע"מ (לשעבר, בנק הפועלים (שוויץ) בע"מ) ("הפועלים שוויץ") המתייחס לפעילות הפועלים שוויץ ועסקי הפועלים שוויץ מול לקוחותיו האמריקאים במהלך התקופה נשוא החקירה (2014-2002). במסגרת הסדר הטיעון הפועלים שוויץ הודה באשמה והורשע בעבירה על חוקי ארצות-הברית בכך שסייע ללקוחות אמריקאים לחמוק מהתחייבויותיהם לפי חוקי המס האמריקאים כמפורט במסמך העובדות (ה-Statement of Facts) המצורף להסדר הטיעון בו הודה הפועלים שוויץ. בהתאם להסדר הטיעון (ה-Plea Agreement) הפועלים שוויץ שילם לממשלת ארצות-הברית סך כולל של 402,534,921 דולר ארצות-הברית, הסכום האמור מורכב מרכיבי התשלום הבאים: סך של 138,908,073 דולר בגין רכיב השבת אובדן מס, סך של 124,628,449 דולר בגין רכיב חילוט עמלות ברוטו ששולמו לבנק על-ידי הלקוחות האמריקאים הרלוונטיים וסך של 138,998,399 דולר בגין רכיב הקנס.

ג. Consent Order שהוצא על-ידי הרשות לשירותים פיננסיים של מדינת ניו-יורק (New York Department of Financial Services) ("ה-NYDFS"), במסגרתו שילם הבנק ל-NYDFS עיצום כספי אזרחי בסך של 220,000,000 דולר.

ד. Cease and Desist Order שהוצא על-ידי ה-Board of Governors of the Federal Reserve System ("ה-Fed"), במסגרתו שילם הבנק ל-Fed עיצום כספי אזרחי בסך של 37,350,000 דולר.

בסך-הכל במסגרת ההסדרים האמורים שילמה קבוצת הבנק לשלוש הרשויות האמריקאיות האמורות סך כולל של 874,270,533 דולר ארצות-הברית בקשר עם חקירת המס (3,066 מיליון שקלים חדשים). הסכום האמור גבוה בכ-4.2 מיליון דולר (כ-15 מיליון שקלים חדשים) מסכום ההפרשה הכולל שהופרש על-ידי הבנק עד למועד כניסתם לתוקף של ההסדרים, פער הנובע מתיקונים ועדכונים שנעשו לאופן חישוב הסכומים שנדרש הבנק לשלם מאז פרסום הדוחות הכספיים כאמור. הסכום הנוסף נרשם בדוחות הכספיים לרבעון הראשון לשנת 2020.

כניסתם לתוקף של ההסדרים האמורים הביאו לידי סיום את חקירת המס אשר התנהלה על-ידי הרשויות האמריקאיות כנגד קבוצת הבנק. ה-DPA וה-Plea Agreement כוללים Statement of Facts (מסמכי עובדות), המפרטים את המעשים והמחדלים אשר הבנק והפועלים שוויץ הודו בהם ואשר בגינם הם קיבלו אחריות בהתאם לחוקי ארצות-הברית. מסמכי ההסדרים מפרטים בנוסף גם את השיקולים לקביעת סכומי הקנסות השונים, הכוללים, בין השאר, את סוג וחומרת המעשים של קבוצת הבנק בכל אחד מהמקרים; קרדיט חלקי אשר ניתן על-ידי הרשויות הרלוונטיות בקשר עם תשלומים ששולמו לרשויות אחרות; המעורבות של יחידים בעלי תפקידים בכירים בעבירות; רמת שיתוף הפעולה של קבוצת הבנק עם הרשויות הרלוונטיות; והיעדר עבר פלילי של קבוצת הבנק.

ההסדרים המפורטים לעיל עם ה-DOJ כוללים התחייבויות שונות של הבנק והפועלים שוויץ להמשיך ולשתף פעולה באופן מלא עם הרשויות האמריקאיות בקשר עם הנושאים מושא החקירות, ובכלל זה, להמשיך ולספק סיוע וסוגים שונים של מידע ל-DOJ ולהגיש ל-DOJ דוח תקופתי בקשר להלוואות שהועמדו על-ידי סינפי הבנק בארצות-הברית ומובטחות על-ידי חשבונות המנוהלים בסינפי הבנק מחוץ לארצות-הברית וכן על הבקורות הפנימיות הקשורות לכך. ה-Consent Order וה-Cease and Desist Order מחייבים את הבנק ליטול על עצמו מספר התחייבויות, בין היתר בקשר עם הליכים משמעותיים כנגד עובדים, בקורות פנימיות, דיווח ושיתוף פעולה. ההסדרים אינם כוללים מינוי מפקח (monitor).

ההסדרים המפורטים לעיל מתייחסים לבנק ולהפועלים שוויץ, לפי העניין, ולתאגידים הנכללים בקבוצת הבנק בלבד ולאחריות שתאגידים אלה נוטלים על המעשים והמחדלים המפורטים במסמכי ההסדרים השונים, בהתאם לדין האמריקאי. ההסדרים אינם חלים על יחידים, ובכלל זה עובדים או בעלי תפקידים אחרים בקבוצת הבנק, בהווה ובעבר, למעט ככל שהדברים נוגעים להתחייבויות של קבוצת הבנק לשיתוף פעולה בהתאם להסדרים ולא הפרה של הוראות ההסדרים.

ההסדרים המפורטים לעיל על נספחיהם זמינים לקריאה באתר הבנק בכתובת <https://www.bankhapoalim.co.il/he/node/757>. לפי דרישת המפקחת על הבנקים, החליט דירקטוריון הבנק שוועדה בלתי תלויה, בראשות שופט בית המשפט העליון (בדימ') פרופ' יורם דנציגר ("הוועדה"), תבדוק את התהליכים הניהוליים ותהליכי הבקרה, שאפשרו את המעשים נשוא חקירת המס בכללותה, תוך התייחסות להיבטי ממשל תאגידי והתנהלות הנהלה הבכירה והדירקטוריון. על-פי החלטת דירקטוריון הבנק, הוועדה תבחן את מיצוי זכויות הבנק בקשר עם חקירת המס, ובכלל זה האם טובת הבנק מצדיקה נקיטת הליכים או צעדים אחרים כלפי כל צד שלישי ו/או הגעה להסדרים אחרים. הוועדה תגבש המלצות בדבר אופן הפעולה שישורת באופן מיטבי את טובת הבנק, על רקע מכלול הניסיונות, ותגיש המלצותיה לדירקטוריון הבנק. סמוך לאישורם של ההסדרים עם הרשויות האמריקאיות החלה הוועדה בעבודתה.

דירקטוריון הבנק הקים ועדת דירקטוריון למעקב אחר יישום ההסדרים של הבנק עם הרשויות האמריקאיות ופיקוח אחר יישום הדרישות וההתחייבויות של הבנק הכלולות בהסדרים.

ה. ביום 30 באפריל 2020, נחתם ונכנס לתוקפו הסדר מסוג Non Prosecution Agreement (הסכם בדבר אי העמדה לדין) ("NPA") בין ה-DOJ לבין הבנק והפועלים שוויץ בקשר עם חקירת פיפ"א. ההסדר אינו כולל אישום פלילי, העמדה לדין או הרשעה פלילית. במסגרת ה-NPA, הודה הבנק, בין השאר, כי עובדים מסוימים של קבוצת הבנק השתתפו בתוכנית הלבנת הון של כספים המהווים כספי שוחד ששולמו לבעלי תפקידים בעולם הכדורגל כמפורט במסמך העובדות (ה-Statement of Facts) המצורף כנספח ל-NPA המפרט את המעשים והמחדלים אשר הבנק והפועלים שוויץ הודו בהם ואשר בגינם קיבלו אחריות בהתאם לחוקי ארצות-הברית בקשר עם החקירה האמורה. בהתאם ל-NPA שילמה קבוצת הבנק לממשלת ארצות-הברית סך של 30,063,317 דולר ארצות-הברית (107 מיליון שקלים חדשים), הסכום האמור מורכב מרכיבי התשלום הבאים: סך של 20,733,322 דולר בגין חילוט כספים שהועברו או שנעשה ניסיון להעבירם באמצעות קבוצת הבנק כחלק מפרשיית פיפ"א וכן קנס בסך של 9,329,995 דולר. ה-NPA כולל התחייבויות שונות של הבנק והפועלים שוויץ ובכלל זה התחייבות להמשיך ולשתף פעולה באופן מלא עם הרשויות האמריקאיות בקשר עם הנושאים מושא החקירה האמורה. ההסדר אינו כולל מינוי מפקח (monitor). כניסתו לתוקף של ה-NPA מביאה לידי סיום את החקירה שהתנהלה על-ידי ה-DOJ כנגד קבוצת הבנק בעניין זה.

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ההסדר מתייחס לבנק ולהפועלים שוויץ, לפי העניין, ולתאגידים הנכללים בקבוצת הבנק בלבד ולאחריות שתאגידים אלה נוטלים על המעשים והמחדלים המפורטים בהסדר, בהתאם לדין האמריקאי. ההסדר אינו חל על יחידים, ובכלל זה עובדים או בעלי תפקידים אחרים בקבוצת הבנק, בהווה ובעבר, למעט ככל שהדברים נוגעים להתחייבויות של קבוצת הבנק לשיתוף פעולה בהתאם להסדר ולאי הפרה של הוראות ההסדר.

ההסדר על נספחיו זמין לקריאה באתר הבנק בכתובת <https://www.bankhapoalim.co.il/he/node/757>.

ביום 30 ביוני 2020 החליט דירקטוריון הבנק, לפי דרישת הפיקוח על הבנקים, להרחיב את מנדט הוועדה בראשות השופט (בדימל) דנציגר (ראה סעיף ד' לעיל), כך שישלול גם בדיקה בנוגע לפרשת פיפ"א. לפיכך, הוועדה תבחן גם את דרכי הפעולה האפשריות של הבנק למיצוי זכויותיו בפרשת פיפ"א, לרבות בראי ההליך לגילוי מסמכים לפני הגשת תביעה נגזרת (ראה [ביאור 4.1.25](#)). במסגרת זו תבחן הוועדה, בין היתר, אם טובת הבנק מצדיקה נקיטת הליכים או צעדים אחרים כלפי כל צד שלישי ו/או הגעה להסדרים אחרים. כמו-כן, תבדוק הוועדה את התהליכים הניהוליים ותהליכי הבקרה, שאפשרו את המעשים נשוא פרשת פיפ"א, תוך התייחסות להיבטי ממשל תאגידי והתנהלות ההנהלה הבכירה והדירקטוריון. הוועדה תגבש המלצות בדבר אופן הפעולה שישורת באופן מיטבי את טובת הבנק, על רקע מכלול הנסיבות, ותגיש המלצותיה לדירקטוריון הבנק.

1. התקשרויות עם חברות כרטיסי אשראי

בהתאם לחוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017 ("החוק להגברת התחרות"), החל מחודש פברואר 2019 הבנק מחויב לתפעל הנפקה של כרטיסי אשראי חדשים שיונפקו ללקוחות הבנק, באמצעות שני מתפעלי הנפקה, לכל הפחות, כאשר חלקו של מתפעל הנפקה כלשהו לא יעלה על 52% מהכרטיסים החדשים שיונפקו על-ידי הבנק.

במסגרת הסכם עם ישראלכרט מחודש פברואר 2021, נקבע כי ישראלכרט, כמתפעלת הנפקה, תתפעל שיעור של לפחות 40% מכרטיסי האשראי החדשים וזאת עד לחודש פברואר 2023 (זאת במקום עד לחודש אוקטובר 2021 לפי הסכם קודם).

הבנק השלים הערכות טכנולוגיות וכן התקשרויות חוזיות עם המתפעלות כאל (כרטיסי אשראי לישראל) ו-MAX, וכיום מנפיק את כרטיסיו באמצעות 3 המתפעלות הפעילות בישראל (כאל, מקס וישראלכרט).

ארנקים דיגיטליים

הבנק השיק ארנק דיגיטלי למכשירי טלפון חכם מבוססי מערכת הפעלה מסוג אנדרואיד, אשר ינוהל באפליקציית bit כשירות נוסף ("ארנק ביט"). ארנק ביט ישמש כפלטפורמה טכנולוגית למשתמשי ביט, מבוססת טכנולוגיית תשלומים מבוססי קירבה - Contactless EMV, לצורך ביצוע עסקות בכרטיסי חיוב בבתי עסק באמצעות הצמדת הטלפון החכם שלהם (Tap) לנקודת המכירה (מסוף התשלום). ארנק ביט הינו ארנק "פתוח", וככזה משתמשי ביט יוכלו לעשות בו שימוש באמצעות כרטיסי חיוב של הבנק וכן באמצעות כרטיסים שהונפקו להם על-ידי מנפיקים אחרים, שנתנו הסכמתם לכך. בנוסף, השימוש בארנק ביט יתאפשר למשתמשי ביט, גם באמצעות כרטיס מועדון ייעודי, חוץ-בנקאי, בשם "bitcard", שיונפק על-ידי כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (כאל) למשתמשי ביט. באמצעות כרטיס ה-bitcard יתאפשר השימוש בארנק ביט גם למשתמשי ביט, שמנפיקי כרטיס החיוב באמצעותו נרשמו לביט לא נתנו הסכמתם לשימוש בארנק ביט. ההשקה והיישום של ארנק ביט יבוצעו בהתאם למתווה שנקבע על-ידי בנק ישראל למיזמים מסוג זה, והמתייחס, בין היתר, למגבלות, בשלב זה, על שימוש במידע שנאסף במסגרת ארנק דיגיטלי, למתן אפשרות למשתמש בארנק להגדיר מספר כרטיסים (לרבות של מנפיקים שונים), ולהכללת מסגרות כרטיסי bitcard, בשלב זה, במסגרות האשראי הניתנות על-ידי הבנק לעניין המגבלה הקבועה בחוק להגברת התחרות.

כחלק מתהליך השקת ארנק ביט, התקשר הבנק בסדרת הסכמים, ובכלל זה, עם נותני שירותים שונים ועם מנפיקת כרטיסי חיוב, ועם מתפעלות אחרות של שירותי ארנק.

בנוסף, הגיע הבנק לכלל הסכמה עם ישראלכרט במסגרתה עסקות להעברת כספים בין אנשים (להלן: P2P) בכרטיסים מהמותגים Mastercard ו-Visa, יסלקו החל מאפריל 2021/מאי 2021 (בהתאמה), באמצעות פתרונות התשלום MoneySend ו-Visa Direct (בהתאמה), אשר מוצעים על-ידי הארגונים הבינלאומיים Mastercard ו-Visa (בהתאמה).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 26 שיעבודים והגבלות אחרות

א. ניירות-ערך במטבע-חוץ, המוחזקים על-ידי קבוצת הבנק בחו"ל, שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2020 מסתכמת ב-1.6 מיליארד ש"ח (31 בדצמבר 2019: 1.1 מיליארד ש"ח), משועבדים בעיקר להבטחת פיקדונות הציבור (באמצעות ה-FDIC) בהתאם להוראות הרשויות השלטוניות בארצות-הברית ובגין הלוואות מוניטריות שנתקבלו מבנקים מרכזיים באותן מדינות.

ב. אגרות-חוב זרות, שיתרתן ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכמה ב-1.7 מיליארד ש"ח (31 בדצמבר 2019: 0 מיליון ש"ח), שועבדו להבטחת הלוואות מבנק ישראל.

ג. הבנק חבר במסלוקת היוורוקליר שהינה מערכת סליקה לניירות-ערך הנסחרים בשווקים הבינלאומיים. לצורך פעילות בניירות-ערך באמצעות המסלוקה הנ"ל וכבטוחה לקו אשראי שהעמיד מפעיל המסלוקה לטובת הבנק, שיעבד הבנק מזומנים וניירות-ערך שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכמה ב-60 מיליון דולר (193 מיליון ש"ח) (31 בדצמבר 2019: כ-60 מיליון דולר (207 מיליון ש"ח)).

ד. אגרות-חוב, שיתרתן ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכמה ב-6 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2019: 3 מיליון ש"ח), שועבדו להבטחת פיקדונות שנתקבלו במסגרת עסקות מכירה של נכסים בתנאי רכישה חוזרת (Repurchase Agreements).

ה. הבנק חבר במסלוקת המעו"ף בע"מ ובמסלוקת הבורסה בע"מ. לצורך פעילות המסלוקות להבטחת עסקות שהבנק אחראי להן, שיעבד הבנק אגרות-חוב בחשבונות שנפתחו לשם כך במסלוקות הנ"ל.

יתרת אגרות-החוב המשועבדות ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכמה ב-1.0 מיליארד ש"ח (יתרה מקסימלית במהלך שנת 2020 - 1.1 מיליארד ש"ח). יתרת אגרות-החוב המשועבדות ליום 31 בדצמבר 2019 הסתכמה ב-1.3 מיליארד ש"ח (יתרה מקסימלית במהלך שנת 2019 - 2.1 מיליארד ש"ח). בנוסף לביטחונות המפורטים לעיל, הבנק הפקיד ביטחונות במזומן בסך של 1 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2019: 27 מיליון ש"ח) לטובת קרן הסיכונים של מסלוקת הבורסה וסך של 64 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2019: 32 מיליון ש"ח) לטובת קרן הסיכונים של מסלוקת המעו"ף. סכום הבטוחות שנדרשים חברי המסלוקות להפקיד מתעדכן מעת לעת על-פי תקנוני המסלוקות.

ו. הבנק וחברות מאוחדות מתקשרים עם צדדים נגדיים בהסכמים מסוג CSA (CREDIT SUPPORT ANNEX) שנועדו למזער את סיכוני האשראי ההדדיים הנוצרים בין בנקים במסחר בנגזרים. על-פי ההסכמים, מבוצעת מדידה תקופתית של השווי הוגן של התחייבויות וזכויות הצדדים בנוגע לעסקות בנגזרים, ואם החשיפה נטו של אחד הצדדים עוברת סף שנקבע מראש, אזי אותו צד יעביר לצד השני העברה לתיחום החשיפה עד למועד המדידה הבא.

ליום 31 בדצמבר 2020 העמידה קבוצת הבנק לטובת צדדים נגדיים, פיקדונות בשווי של 1,527 מיליון דולר (31 בדצמבר 2019: 746 מיליון דולר) ושיעבדה ניירות-ערך בסך 291 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2019: 177 מיליון ש"ח).

ז. בחודש יולי 2008 נחתם הסכם בין הבנק לבין בנק ישראל, במסגרתו התחייב בנק ישראל לתת לבנק מסגרת הלוואות עד לסך כולל של 1 מיליארד ש"ח, וזאת, לצורך מילוי התחייבויות הבנק כספק נזילות בש"ח של ה-CLS BANK INTERNATIONAL.

כתנאי להעמדת הלוואות, הבנק חתם על אגרת-חוב על-פיה שיעבד בשעבוד צף ראשון בדרגה, לטובת בנק ישראל, את זכויותיו לקבלת סכומים וחייבים כספיים בש"ח, המגיעים ו/או שיגיעו לבנק מפעם לפעם מלקוחותיו, שהינם תאגידים, שהתאגדו לפי דיני מדינת ישראל ("הלקוחות החייבים") ואשר אינם מפגרים בהחזר לבנק של אשראים כלשהם שקיבלו מהבנק, בגין אשראים בש"ח, שמשך החיים הממוצע (מח"מ) של כל אשראי לא עולה על 3 שנים, שניתנו ו/או שיינתנו על-ידי הבנק ללקוחות החייבים, וזאת, עד לסך כולל של 1.1 מיליארד ש"ח.

ח. כל ניירות הערך המשועבדים המפורטים בסעיפים א-ז לעיל נכללים בתיק הזמין למכירה והמלווים אינם רשאים למוכרן או לשעבדן.

31.12.19	31.12.20	
		ט. המקורות של ניירות-ערך שהתקבלו ואשר הבנק רשאי למכור או לשעבד, לפי שווי הוגן, לפני השפעת הקיזוזים:
471	368	ניירות-ערך שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
		י. השימושים בניירות-ערך שהתקבלו כביטחון והניירות הערך של הבנק, לפי שווי הוגן, לפני השפעת הקיזוזים:
3	6	ניירות-ערך שנמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר

במיליוני ש"ח

ביאור 27 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון

א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2020			
סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
			חוזי ריבית
24,514	21,327	3,187	חוזי Forward-I Futures
1,667	1,667	-	אופציות שנכתבו
1,763	1,667	96	אופציות שנקנו
323,441	302,300	21,141	Swaps ⁽¹⁾
351,385	326,961	24,424	סך-הכל ⁽²⁾
15,432	-	15,432	מזה: נגזרים מגדרים
			חוזי מטבע-חוץ
252,864	245,286	7,578	חוזי Forward-I Futures
17,816	17,816	-	אופציות שנכתבו
16,519	16,266	253	אופציות שנקנו
34,953	34,691	262	Swaps
322,152	314,059	8,093	סך-הכל ⁽³⁾
-	-	-	מזה: נגזרים מגדרים
			חוזים בגין מניות
23,927	23,927	-	חוזי Forward-I Futures
21,287	19,546	1,741	אופציות שנכתבו
20,033	19,546	487	אופציות שנקנו ⁽⁴⁾
25,770	24,895	875	Swaps
91,017	87,914	3,103	סך-הכל
			חוזי סחורות ואחרים
177	177	-	חוזי Forward-I Futures
125	125	-	אופציות שנכתבו
105	105	-	אופציות שנקנו
407	407	-	סך-הכל
764,961	729,341	35,620	סך-הכל סכום נקוב

(1) מזה: swaps שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבוע בסך 172,938 מיליוני ש"ח.

(2) מזה: חוזי החלפת שקל-מדד בסך 27,411 מיליוני ש"ח.

(3) מזה: חוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט בסך 12,511 מיליוני ש"ח.

(4) מזה: נסחרים בבורסה בסך של 19,546 מיליוני ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 27 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים (המשך)

31 בדצמבר 2019			
סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
חוזי ריבית			
47,163	43,714	3,449	חוזי Forward-I Futures
13,944	13,944	-	אופציות שנכתבו
14,717	14,613	104	אופציות שנקנו
456,318	437,766	18,552	⁽¹⁾ Swaps
532,142	510,037	22,105	סך-הכל ⁽²⁾
11,050	-	11,050	מזה: נגזרים מגדרים
חוזי מטבע-חוץ			
225,032	209,620	15,412	חוזי Forward-I Futures
25,802	25,802	-	אופציות שנכתבו
26,949	26,761	188	אופציות שנקנו
34,254	31,339	2,915	Swaps
312,037	293,522	18,515	סך-הכל ⁽³⁾
-	-	-	מזה: נגזרים מגדרים
חוזים בגין מניות			
13,192	13,192	-	חוזי Forward-I Futures
13,302	11,259	2,043	אופציות שנכתבו
11,853	11,259	594	אופציות שנקנו ⁽⁴⁾
13,573	12,315	1,258	Swaps
51,920	48,025	3,895	סך-הכל
חוזי סחורות ואחרים			
260	260	-	חוזי Forward-I Futures
723	723	-	אופציות שנכתבו
684	684	-	אופציות שנקנו
1,667	1,667	-	סך-הכל
897,766	853,251	44,515	סך-הכל סכום נקוב

(1) מזה: swaps שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבוע בסך 243,475 מיליוני ש"ח.

(2) מזה: חוזי החלפת שקל-מדד בסך 28,255 מיליוני ש"ח.

(3) מזה: חוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט בסך 11,213 מיליוני ש"ח.

(4) מזה: נסחרים בבורסה בסך של 11,102 מיליוני ש"ח.

במיליוני ש"ח

ביאור 27 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2020						
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו			
סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
7,180	6,128	1,052	6,025	5,678	347	חוזי ריבית
862	554	308	73	38	35	מזה: נגזרים מגדרים
7,703	7,650	53	6,894	6,831	63	חוזי מטבע-חוץ
1,914	1,872	42	1,925	1,883	42	חוזים בגין מניות
45	45	-	46	46	-	חוזי סחורות ואחרים
16,842	15,695	1,147	14,890	14,438	452	סך-הכל נכסים (התחייבויות) בגין נגזרים ברוטו ⁽¹⁾
-	-	-	-	-	-	סכומים שקוזזו במאזן
16,842	15,695	1,147	14,890	14,438	452	יתרה מאזנית
1,848	1,703	145	1,386	1,310	76	מזה: שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים

(1) מזה: שווי הוגן נטו של התחייבויות בגין נגזרים משובצים בסך של 38 מיליוני ש"ח.

31 בדצמבר 2019						
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו			
סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
7,105	6,468	637	6,375	6,112	263	חוזי ריבית
527	344	183	32	11	21	מזה: נגזרים מגדרים
3,982	3,650	332	3,762	3,317	445	חוזי מטבע-חוץ
991	941	50	991	938	53	חוזים בגין מניות
15	15	-	15	15	-	חוזי סחורות ואחרים
12,093	11,074	1,019	11,143	10,382	761	סך-הכל נכסים (התחייבויות) בגין נגזרים ברוטו ⁽¹⁾
-	-	-	-	-	-	סכומים שקוזזו במאזן
12,093	11,074	1,019	11,143	10,382	761	יתרה מאזנית
1,414	1,310	104	1,192	1,113	79	מזה: שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים

(1) מזה: שווי הוגן נטו של התחייבויות בגין נגזרים משובצים בסך של 43 מיליוני ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 27 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ג. גידור חשבונאי

1. ההשפעה של גידור חשבונאי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2019	2020
הכנסות (הוצאות) ריבית	
רווח (הפסד) מגידורי שווי הוגן	
חוזי ריבית	
407	301
פריטים מגודרים	
(405)	(300)
נגזרים מגדרים	

2. פריטים מגודרים בגידור שווי הוגן

יתרה ליום 31 בדצמבר 2019		יתרה ליום 31 בדצמבר 2020		
הערך בספרים התאמות שווי הוגן מצטבר שהגדילו את הערך בספרים	הערך בספרים	התאמות שווי הוגן מצטבר שהגדילו את הערך בספרים	הערך בספרים	
455	10,527	756	15,678	ניירות-ערך

במיליוני ש"ח

ביאור 27 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ד. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

31 בדצמבר 2020					
סך-הכל	אחרים	דילרים/ברוקרים וממשלות ובנקים מרכזיים	בנקים	בורסות	
14,890	4,013	414	2,484	7,791	188
שווי הוגן ברוטו חייבי של מכשירים נגזרים					
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
(9,563)	(1,278)	-	(1,985)	(6,300)	-
הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים					
(2,973)	(1,136)	(414)	(179)	(1,244)	-
הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל					
2,354	1,599	-	320	247	188
סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
11,070	4,872	113	2,042	3,667	376
סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾					
(3,961)	(1,524)	-	(664)	(1,773)	-
הפחתת סיכון אשראי חוץ-מאזני					
25,960	8,885	527	4,526	11,458	564
סך-הכל סיכון אשראי ברוטו בגין מכשירים נגזרים					
16,842	6,432	-	2,841	7,351	218
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾					
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
(9,563)	(1,278)	-	(1,985)	(6,300)	-
מכשירים פיננסיים					
(4,153)	(3,033)	-	(504)	(616)	-
ביטחון במזומן ששועבד					
3,126	2,121	-	352	435	218
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					
31 בדצמבר 2019					
סך-הכל	אחרים	דילרים/ברוקרים וממשלות ובנקים מרכזיים	בנקים	בורסות	
11,143	2,832	209	1,943	5,800	359
שווי הוגן ברוטו חייבי של מכשירים נגזרים					
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
(7,575)	(708)	-	(1,739)	(5,128)	-
הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים					
(850)	(97)	(208)	(136)	(409)	-
הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל					
2,718	2,027	1	68	263	359
סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
9,298	4,019	97	1,584	3,309	289
סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾					
(3,339)	(1,062)	-	(615)	(1,662)	-
הפחתת סיכון אשראי חוץ-מאזני					
20,441	6,851	306	3,527	9,109	648
סך-הכל סיכון אשראי ברוטו בגין מכשירים נגזרים					
12,093	3,678	-	2,316	5,922	177
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾					
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
(7,575)	(708)	-	(1,739)	(5,128)	-
מכשירים פיננסיים					
(2,298)	(1,694)	-	(180)	(424)	-
ביטחון במזומן ששועבד					
2,220	1,276	-	397	370	177
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					

(1) סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי), כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.
 (2) מתוך זה, שווי הוגן שלילי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 38 מיליוני ש"ח (31.12.19: 43 מיליוני ש"ח).

ביאור 27 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים ומועדי פירעון (המשך)

ה. פירוט מועדי פירעון (סכומי ערך נקוב)

31 בדצמבר 2020				
סך-הכל	מעל 5 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים
				חוזי ריבית
27,411	6,336	13,896	3,984	3,195
				שקל-מדד
323,974	60,211	167,608	66,417	29,738
				אחר
322,152	12,465	34,421	98,779	176,487
				חוזי מטבע-חוץ
91,017	203	5,591	23,260	61,963
				חוזים בגין מניות
407	-	22	11	374
				חוזי סחורות ואחרים (כולל נגזרי אשראי)
764,961	79,215	221,538	192,451	271,757
				סך-הכל
31 בדצמבר 2019				
897,766	84,561	250,060	215,925	347,220
				סך-הכל

1. מכשירים פיננסיים נגזרים - בקרת סיכונים

(1) הבנק מבצע עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים, כחלק מניהול הסיכונים הפיננסיים (חשיפות בסיס, ריבית ונזילות) וכן כשירות ללקוחותיו. הבנק מייעד מעת לעת חלק מהמכשירים הנגזרים כמכשירים מגדירים בגידור שווי הוגן או גידור תזרים מזומנים.

(2) סוגי העסקות העיקריים בהן הבנק פועל הינן:

- עסקות אקדמה (Forward)
- חוזה בין שני צדדים, לרכישה ולמכירה של כמות מוגדרת של סחורות, מטבעות, ריביות או מכשירים פיננסיים אחרים (להלן: נכסי בסיס), שיבוצע בתאריך עתידי ובמחיר מוגדר מראש.
- חוזים עתידיים (Futures)
- חוזים עתידיים סחירים בבורסות, לרכישה או למכירה של כמות יחידות סטנדרטיות של נכסי בסיס, שיבוצעו בתאריך עתידי, ובמחיר מוגדר מראש.
- עסקות החלפה (Swap)
- חוזה להחליף במועד העסקה כמות מוגדרת של נכסי בסיס, עם התחייבות הדדית להחליף חזרה בתאריך עתידי את הפריטים שהוחלפו.
- אופציות (Options)
- חוזה המקנה, תמורת תשלום פרמיה, את הזכות לרכוש (Call) או למכור (Put) נכסי בסיס במחיר, בכמות ובזמן נקובים מראש.
- עסקות למסירה מיידי (Spot)

עסקת חליפין בין שני מטבעות על-פי שער מוסכם מראש, לביצוע תוך יומיים.

(3) הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים כרוכה במספר סיכונים, כמפורט להלן:

סיכון אשראי - סכום ההפסד המירבי לבנק אם הצד הנגדי לא יעמוד בתנאי החוזה.

סיכון שוק - הסיכון הנוצר בשל התנודות בשווי המכשיר הפיננסי הנגזר, כתוצאה משינוי מחירי השוק, כגון: שערי חליפין, שיעורי ריבית, וכדומה.

סיכון נזילות - סיכון הנובע מכך שלא ניתן יהיה לסגור חשיפה במהירות על-ידי סילוקה במזומן או על-ידי יצירת חשיפה הפוכה.

סיכון תפעולי - הסיכון הנובע מתפעול שגוי של העסקות ממועד קשירתן ועד לסיום ההתחשבות בגינן, הן בשל טעויות אנוש והן כתוצאה מכשל מיכוני בתפעול.

סיכונים השוק וסיכונים הנזילות הנובעים מן הפעילות מנוהלים ונמדדים באופן שוטף במערכות מיכון ייעודיות הידועות בשווקים הבינלאומיים לתחומים אלה, כגון Algorithmics, Devon ו-Algorithmics, וכן במערכות מיכון אשר פותחו על-ידי הבנק.

סיכון האשראי הנובע מן העסקות במכשירים פיננסיים נגזרים ביחס לצד הנגדי לעסקות נמדד, בדרך כלל, על-ידי הפעלת מקדמים שמרניים על הסכומים הנומינליים של העסקות, וכן בגישת התרחישים.

הנושאים התפעוליים הנובעים מהפעילות נבדקים ומבוקרים באופן שוטף על-ידי יחידה ייעודית.

השימוש במכשירים נגזרים כחלק מניהול הפעילות השוטפת של הבנק (לא למסחר) מכוון להשגת יעדים ועמידה במגבלות כפי שאושרו על-ידי הדירקטוריון (חשיפות בסיס, ריבית ונזילות).

הבנק פועל במתכונת של מתן שירות מקיף ללקוחותיו להגנה ולהשקעה במכשירים פיננסיים נגזרים באמצעות חדרי העסקות.

הפעילות במכשירים פיננסיים בתחומי המסחר מיועדת לתת מענה לצרכי הלקוחות, תוך לקיחת סיכון מוגבל ומבוקר בהתאם להרשאות.

ההרשאות לפעילות והסיכון נמדדים, לפי העניין, במונחים של רגישות לגורמי סיכון (כגון ווגא), של הפסד תיאורטי בתרחישים לרבות תרחיש קיצוני, במונחי VaR ומונחים של סכומים נומינליים.

במקרים מסוימים מכתב הנוהל גם הגבלת הפסד באמצעות הוראת STOP LOSS.

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים

שייך לקוחות למגזרי הפעילות הפיקוחיים

- הדיווח על מגזרי פעילות הינו בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראת הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים, כמפורט להלן.
- **מגזר בנקאות פרטית:** אנשים פרטיים אשר היתרה של תיק נכסיהם הפיננסיים עולה על 3 מיליוני ש"ח.
- **מגזר משקי בית:** אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים בבנקאות פרטית.
- **מגזר עסקים זעירים וקטנים:** עסקים שמחזור פעילותם השנתי קטן מ-50 מיליוני ש"ח.
- **מגזר עסקים בינוניים:** עסקים שמחזור פעילותם השנתי גדול או שווה ל-50 מיליוני ש"ח וקטן מ-250 מיליוני ש"ח.
- **מגזר עסקים גדולים:** עסקים שמחזור פעילותם השנתי גדול או שווה ל-250 מיליוני ש"ח.
- **מגזר ניהול פיננסי:** כולל פעילות למסחר, פעילות ניהול נכסים והתחייבויות, פעילות השקעה ריאלית ופעילויות נוספות, כהגדרתן בהוראות המפקח על הבנקים.
- **מגזר גופים מוסדיים:** כולל קופות-גמל, קרנות נאמנות, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות וחברות ביטוח, בהתאם להגדרות המפקח על הבנקים.
- **מגזר אחר:** כולל פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק אשר לא שויכו למגזרים האחרים, וכן הפרשות והוצאות משפטיות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים. בנוסף, המגזר כלל את פעילות קבוצת ישראלכרט, אשר סווגה כפעילות מופסקת, כמפורט בביאור 28.1.

בנוסף, בהתאם להוראת הפיקוח על הבנקים, כאשר מחזור ההכנסות של לקוח עסקי אינו מייצג את היקף הפעילות שלו וחבותו שווה או גדולה מ-100 מיליוני ש"ח, ניתן לסווג את הלקוח למגזר עסקים גדולים. כאשר חבותו נמוכה מ-100 מיליוני ש"ח, ניתן לסווג את הלקוח למגזר הפעילות הפיקוחי הרלוונטי לפי סך הנכסים במאזן של העסק, בהתאם לכללים שנקבעו בהוראה. כאשר לבנק אין מידע לגבי מחזור ההכנסות של לקוח עסקי, אשר אין לו חבות לבנק, ניתן לסווג את הלקוח לפי סך נכסיו הפיננסיים בבנק (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות-ערך ונכסים כספיים אחרים), בהתאם לכללים שפורטו בהוראה. יצוין כי הבנק מבצע פעולות שונות להשגת המידע על מחזור הפעילות של הלקוחות העסקיים. עם זאת, במקרים מסוימים, בהיעדר מידע על מחזור הפעילות, סיווג הלקוח נקבע על בסיס הערכות ואומדנים המבוססים על היכרות הבנק עם הלקוח ופעילותו. הבנק פועל להשלמת הנתונים ללקוחות אלה. חלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים המבוצעת בהלימה לכללי החלוקה המשמשים את הבנק בגישת ההנהלה - לפירוט ראה [ביאור 28א](#) להלן.

סיווג מחדש למספרי השוואה

במהלך השנה בוצעו שינויים והתאמות במודל הקצאת הוצאות למגזרים פיקוחיים, תוך התבססות רחבה יותר על נתונים המתבססים על רמת הלקוח, אשר בעבר הוקצו על בסיס מודל, וזאת על מנת לשקף באופן נאות את הוצאות המיוחסות לכל מגזר ואת הפעילות הבינמגזרית. כמו-כן, חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף בצורה נאותה טיובים שבוצעו בשיטות המדידה המגזריות.

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020				
פעילות ישראל				
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים
הכנסות ריבית מחיצוניים	4,053	2,118	886	1,541
הוצאות ריבית לחיצוניים	(226)	(94)	(73)	(112)
הכנסות ריבית, נטו:				
מחיצוניים	3,827	2,024	813	1,429
בינמגזרי	(815)	(10)	(54)	(309)
סך הכנסות ריבית, נטו	3,012	2,014	759	1,120
הכנסות שאינן מריבית:				
הכנסות מימון שאינן מריבית	5	14	10	66
עמלות והכנסות אחרות	1,210	818	271	416
סך הכנסות שאינן מריבית	1,215	832	281	482
סך הכנסות	4,227	2,846	1,040	1,602
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	763	602	108	338
הוצאות תפעוליות ואחרות:				
לחיצוניים	3,457	1,686	365	503
בינמגזרי	-	-	-	-
סך הוצאות תפעוליות ואחרות	3,457	1,686	365	503
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים	7	558	567	761
הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת	3	213	234	315
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים	4	345	333	446
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות	-	-	-	-
רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת	4	345	333	446
הפסד מפעילות מופסקת	-	-	-	-
רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	4	345	333	446
הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	-	-	-	-
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	4	345	333	446

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020								
סך-הכל	פעילות חו"ל				פעילות ישראל			
	סך-הכל פעילות חו"ל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים
10,260	708	155	553	-	9,552	-	912	33
(1,463)	(241)	(110)	(131)	-	(1,222)	-	(394)	(186)
8,797	467	45	422	-	8,330	-	518	(153)
-	(54)	(11)	(43)	-	54	-	825	213
8,797	413	34	379	-	8,384	-	1,343	60
1,088	39	39	-	-	1,049	1	896	57
3,291	35	1	27	7	3,256	183	121	91
4,379	74	40	27	7	4,305	184	1,017	148
13,176	487	74	406	7	12,689	184	2,360	208
1,943	129	-	129	-	1,814	-	(3)	4
7,501	632	183	220	229	6,869	199	323	165
-	(17)	-	(17)	-	17	(12)	29	-
7,501	615	183	203	229	6,886	187	352	165
3,732	(257)	(109)	74	(222)	3,989	(3)	2,011	39
1,590	(25)	(34)	27	(18)	1,615	13	799	20
2,142	(232)	(75)	47	(204)	2,374	(16)	1,212	19
10	-	-	-	-	10	-	10	-
2,152	(232)	(75)	47	(204)	2,384	(16)	1,222	19
(109)	-	-	-	-	(109)	(109)	-	-
2,043	(232)	(75)	47	(204)	2,275	(125)	1,222	19
13	4	4	-	-	9	-	9	-
2,056	(228)	(71)	47	(204)	2,284	(125)	1,231	19

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020					
פעילות ישראל					
מסקי בית ⁽⁴⁾	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	
127,219	557	51,393	28,950	65,679	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
128,554	563	52,455	29,576	67,559	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
132,753	626	54,614	30,866	71,118	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
739	-	1,052	369	1,295	יתרת חובות פגומים
671	-	29	2	-	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
149,745	33,908	69,878	25,672	47,420	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
149,742	33,907	69,741	25,551	47,290	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
156,024	33,941	79,370	27,540	56,036	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
94,284	1,171	64,487	42,730	87,479	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
94,927	1,263	65,500	44,249	91,707	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
63,468	45,017	30,648	16,147	77,601	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית, נטו:					
2,720	6	1,891	720	1,071	מרווח מפעילות מתן אשראי
292	70	123	39	49	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
-	-	-	-	-	אחר
3,012	76	2,014	759	1,120	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

- (1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
 (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
 (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות. היתרה הממוצעת של נכסים בניהול לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2020 במגזר לקוחות מוסדיים עודכנה ועומדת על 399,730 מיליון ש"ח.
 (4) כולל הלוואות לדיוור בסך של 17.6 מיליארד ש"ח ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020								
סך-הכל	פעילות חו"ל				פעילות ישראל			
	סך-הכל פעילות חו"ל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים
497,023	29,250	15,337	13,888	25	467,773	140	191,933	1,902
385	-	-	-	-	385	-	385	-
295,519	15,307	966	14,316	25	280,212	-	-	1,505
307,973	14,061	-	14,061	-	293,912	-	-	3,935
3,960	505	-	505	-	3,455	-	-	-
728	26	-	-	26	702	-	-	-
458,962	20,146	13,115	7,022	9	438,816	9	59,048	53,136
397,499	18,193	11,179	7,005	9	379,306	-	-	53,075
435,217	18,197	10,913	7,283	1	417,020	-	-	64,109
341,057	19,036	254	18,566	216	322,021	4,611	21,334	5,925
347,762	18,718	198	18,313	207	329,044	4,139	20,964	6,295
637,243	114	-	-	114	637,129	3,778	42,813	357,657
9,455	613	140	473	-	8,842	-	2,417	17
(1,042)	(291)	(197)	(94)	-	(751)	-	(1,357)	33
384	91	91	-	-	293	-	283	10
8,797	413	34	379	-	8,384	-	1,343	60

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020									
סך-הכל	מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	
4,062	9	4	-	5	4,053	1,925	20	2,108	הכנסות ריבית מחיצוניים
(363)	(137)	(137)	-	-	(226)	(226)	-	-	הוצאות ריבית לחיצוניים
									הכנסות ריבית, נטו:
3,699	(128)	(133)	-	5	3,827	1,699	20	2,108	מחיצוניים
(611)	204	207	-	(3)	(815)	304	(2)	(1,117)	בינמגזרי
3,088	76	74	-	2	3,012	2,003	18	991	סך הכנסות ריבית, נטו
									הכנסות שאינן מריבית:
5	-	-	-	-	5	5	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,356	146	143	3	-	1,210	960	193	57	עמלות והכנסות אחרות
1,361	146	143	3	-	1,215	965	193	57	סך הכנסות שאינן מריבית
4,449	222	217	3	2	4,227	2,968	211	1,048	סך הכנסות
									הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
765	2	1	-	1	763	447	-	316	הוצאות תפעוליות ואחרות:
3,628	171	170	1	-	3,457	2,965	189	303	לחיצוניים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	בינמגזרי
3,628	171	170	1	-	3,457	2,965	189	303	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
									רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
56	49	46	2	1	7	(444)	22	429	הפרשה למסים (הטבת מס) על
21	18	17	1	-	3	(170)	8	165	הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
									רווח (הפסד) נקי המיוחס
35	31	29	1	1	4	(274)	14	264	לבעלי מניות הבנק

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020									
סך-הכל	מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור ⁽⁴⁾	
127,776	557	180	89	288	127,219	29,816	3,784	93,619	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
129,117	563	185	89	289	128,554	30,552	3,784	94,218	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
133,379	626	230	126	270	132,753	28,983	4,597	99,173	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
739	-	-	-	-	739	738	-	1	יתרת חובות פגומים
671	-	-	-	-	671	45	-	626	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
183,653	33,908	33,908	-	-	149,745	149,745	-	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
183,649	33,907	33,907	-	-	149,742	149,742	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
189,965	33,941	33,941	-	-	156,024	156,024	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
95,455	1,171	826	185	160	94,284	34,491	4,966	54,827	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
96,190	1,263	950	171	142	94,927	32,891	4,585	57,451	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
108,485	45,017	45,017	-	-	63,468	63,468	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית נטו:									
2,726	6	4	-	2	2,720	1,711	18	991	מרווח מפעילות מתן אשראי
362	70	70	-	-	292	292	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
3,088	76	74	-	2	3,012	2,003	18	991	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

- (1) יתרת ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
- (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
- (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.
- (4) כולל הלוואות לדיור בסך של 17.6 מיליארד ש"ח ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020										
סך-הכל	מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
	סך-הכל	אחר	בינוי ונדל"ן	סך-הכל	אחר	בינוי ונדל"ן	סך-הכל	אחר	בינוי ונדל"ן	
4,545	1,541	1,094	447	886	431	455	2,118	1,440	678	הכנסות ריבית מחיצוניים
(279)	(112)	(106)	(6)	(73)	(69)	(4)	(94)	(86)	(8)	הוצאות ריבית לחיצוניים
4,266	1,429	988	441	813	362	451	2,024	1,354	670	הכנסות ריבית, נטו: מחיצוניים
(373)	(309)	(250)	(59)	(54)	18	(72)	(10)	58	(68)	בימגזרי
3,893	1,120	738	382	759	380	379	2,014	1,412	602	סך הכנסות ריבית, נטו הכנסות שאינן מריבית:
90	66	51	15	10	9	1	14	11	3	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,505	416	275	141	271	126	145	818	633	185	עמלות והכנסות אחרות
1,595	482	326	156	281	135	146	832	644	188	סך הכנסות שאינן מריבית
62	2	2	-	3	3	-	57	57	-	מזה: הכנסות מכרטיסי אשראי
5,488	1,602	1,064	538	1,040	515	525	2,846	2,056	790	סך הכנסות
1,048	338	308	30	108	107	1	602	491	111	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
2,554	503	359	144	365	206	159	1,686	1,351	335	הוצאות תפעוליות ואחרות: לחיצוניים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	בימגזרי
2,554	503	359	144	365	206	159	1,686	1,351	335	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
1,886	761	397	364	567	202	365	558	214	344	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
762	315	166	149	234	83	151	213	81	132	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
1,124	446	231	215	333	119	214	345	133	212	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
146,022	65,679	47,095	18,584	28,950	14,654	14,296	51,393	33,459	17,934	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
149,590	67,559	48,662	18,897	29,576	14,988	14,588	52,455	34,219	18,236	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
156,598	71,118	49,663	21,455	30,866	15,496	15,370	54,614	36,384	18,230	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לוסוף תקופת הדיווח
2,716	1,295	1,231	64	369	121	248	1,052	740	312	יתרת חובות פגומים
31	-	-	-	2	1	1	29	22	7	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
142,970	47,420	39,631	7,789	25,672	21,513	4,159	69,878	58,902	10,976	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
142,582	47,290	39,569	7,721	25,551	21,496	4,055	69,741	58,873	10,868	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
162,946	56,036	46,840	9,196	27,540	23,471	4,069	79,370	67,445	11,925	יתרת פיקדונות הציבור ללוסוף תקופת הדיווח
194,696	87,479	59,892	27,587	42,730	19,103	23,627	64,487	37,471	27,016	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
201,456	91,707	59,197	32,510	44,249	19,953	24,296	65,500	37,987	27,513	יתרת נכסי סיכון ללוסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
124,396	77,601	77,601	-	16,147	16,147	-	30,648	30,648	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
3,682	1,071	696	375	720	346	374	1,891	1,306	585	פיצול הכנסות ריבית נטו: מרווח מפעילות מתן אשראי
211	49	42	7	39	34	5	123	106	17	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
3,893	1,120	738	382	759	380	379	2,014	1,412	602	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
 (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
 (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020					
מגזר ניהול פיננסי					
סך-הכל	אחר	פעילות השקעה	פעילות ניהול נכסים והתחייבויות ריאלית	פעילות למסחר	
912	-	-	891	21	הכנסות ריבית מחיצוניים
(394)	-	-	(394)	-	הוצאות ריבית לחיצוניים
הכנסות ריבית, נטו:					
518	-	-	497	21	מחיצוניים
825	(3)	-	828	-	בינמגזרי
1,343	(3)	-	1,325	21	סך הכנסות ריבית, נטו
הכנסות מימון שאינן מריבית					
896	21	70	2,252	(1,447)	מחיצוניים
-	-	-	(1,837)	1,837	בינמגזרי
121	48	-	73	-	עמלות והכנסות אחרות
1,017	69	70	488	390	סך הכנסות שאינן מריבית
2,360	66	70	1,813	411	סך הכנסות
(3)	-	-	(3)	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות ואחרות:					
323	47	47	36	193	לחיצוניים
29	-	-	29	-	בינמגזרי
352	47	47	65	193	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
2,011	19	23	1,751	218	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
799	6	8	710	75	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
1,212	13	15	1,041	143	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
10	-	10	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות
1,222	13	25	1,041	143	רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
9	-	-	9	-	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,231	13	25	1,050	143	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
191,933	990	2,098	169,320	19,525	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
385	-	385	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
59,048	333	-	46,928	11,787	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
21,334	-	2,128	13,397	5,809	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽²⁾
20,964	-	2,671	12,908	5,385	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
42,813	42,813	-	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
מרכיבי הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית					
-	-	-	140	111	הפרשי שער, נטו ⁽⁴⁾
-	-	-	(93)	-	הפרשי מדד, נטו ⁽⁴⁾
-	-	-	618	126	חשיפות ריבית, נטו ⁽⁴⁾
-	-	-	-	15	חשיפות למניות, נטו ⁽⁴⁾
-	-	-	907	-	מרווחי ריבית שמשויכים לניהול פיננסי
-	-	-	1,572	252	סך-הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית, לפי בסיס צבירה
-	-	-	156	-	רווחים או הפסדים ממכירה או מירידת-ערך שאינה זמנית של אגרות-חוב
-	-	-	85	-	שינוי בפער בין שווי הוגן לבין בסיס צבירה של מכשירים נגזרים שנרשם ברווח והפסד
-	-	-	-	159	הכנסות אחרות שאינן מריבית
-	-	-	1,813	411	סך-הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
 (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
 (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.
 (4) לרבות בגין ניירות-ערך ומכשירים נגזרים.

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019*					
פעילות ישראל					
משקי בית	בנקאות פרטית וזעירים	עסקים קטנים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	
הכנסות ריבית מחיצוניים	4,596	22	2,332	910	1,667
הוצאות ריבית לחיצוניים	(317)	(227)	(180)	(135)	(355)
הכנסות ריבית, נטו:					
מחיצוניים	4,279	(205)	2,152	775	1,312
בינמגזרי	(922)	376	103	(4)	(235)
סך הכנסות ריבית, נטו	3,357	171	2,255	771	1,077
הכנסות שאינן מריבית:					
הכנסות מימון שאינן מריבית	4	1	13	12	52
עמלות והכנסות אחרות	1,316	138	824	275	387
סך הכנסות שאינן מריבית	1,320	139	837	287	439
סך הכנסות	4,677	310	3,092	1,058	1,516
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	224	-	300	(48)	630
הוצאות תפעוליות ואחרות:					
לחיצוניים	3,562	176	1,689	382	481
בינמגזרי	-	-	-	-	-
סך הוצאות תפעוליות ואחרות	3,562	176	1,689	382	481
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים	891	134	1,103	724	405
הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת	332	49	411	276	153
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים	559	85	692	448	252
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות	-	-	-	-	-
רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת	559	85	692	448	252
רווח נקי מפעילות מופסקת	-	-	-	-	-
רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	559	85	692	448	252
הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	-	-	-	-	-
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	559	85	692	448	252

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר לעיל.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019*								
סך-הכל	פעילות חו"ל				פעילות ישראל			
	סך-הכל פעילות חו"ל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים
11,920	1,182	293	887	2	10,738	-	1,178	33
(2,601)	(409)	(282)	(127)	-	(2,192)	-	(691)	(287)
9,319	773	11	760	2	8,546	-	487	(254)
-	(259)	(182)	(77)	-	259	-	613	328
9,319	514	(171)	683	2	8,805	-	1,100	74
559	(11)	(11)	-	-	570	3	459	26
3,330	57	2	42	13	3,273	133	108	92
3,889	46	(9)	42	13	3,843	136	567	118
13,208	560	(180)	725	15	12,648	136	1,667	192
1,276	173	-	175	(2)	1,103	-	(1)	(2)
8,776	1,134	409	300	425	7,642	859	319	174
-	(15)	-	(15)	-	15	(10)	25	-
8,776	1,119	409	285	425	7,657	849	344	174
3,156	(732)	(589)	265	(408)	3,888	(713)	1,324	20
1,681	(23)	(145)	84	38	1,704	(7)	476	14
1,475	(709)	(444)	181	(446)	2,184	(706)	848	6
11	-	-	-	-	11	-	11	-
1,486	(709)	(444)	181	(446)	2,195	(706)	859	6
296	-	-	-	-	296	296	-	-
1,782	(709)	(444)	181	(446)	2,491	(410)	859	6
17	10	10	-	-	7	-	7	-
1,799	(699)	(434)	181	(446)	2,498	(410)	866	6

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019*					
פעילות ישראל					
מסקי בית ⁽⁴⁾	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	
123,671	734	51,746	27,822	60,583	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
125,075	742	53,576	28,348	61,787	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
127,833	618	54,834	29,615	67,919	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
757	-	1,043	329	1,693	יתרת חובות פגומים
786	-	121	-	-	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
135,266	32,109	60,750	21,967	40,528	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
135,256	32,108	60,587	21,826	40,049	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
134,366	31,249	61,478	24,549	44,976	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
93,025	1,358	63,993	40,259	82,425	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽²⁾⁽¹⁾
94,086	1,210	63,971	41,765	85,710	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
69,585	47,358	33,857	15,440	85,526	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽³⁾⁽¹⁾
פיצול הכנסות ריבית נטו:					
2,872	14	1,965	684	984	מרווח מפעילות מתן אשראי
485	157	290	87	93	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
-	-	-	-	-	אחר
3,357	171	2,255	771	1,077	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

* סוג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר לעיל.
 (1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
 (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
 (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.
 (4) כולל הלוואות לדיוור בסך של 13.3 מיליארד ש"ח ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019*								
סך-הכל	פעילות חו"ל				פעילות ישראל			
	סך-הכל פעילות חו"ל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים
455,669	32,162	16,054	16,057	51	423,507	3,917	152,854	2,180
122	-	-	-	-	122	-	122	-
290,862	15,690	153	15,486	51	275,172	3,777	-	1,867
297,647	15,629	-	15,615	14	282,018	-	-	1,199
4,442	620	-	615	5	3,822	-	-	-
913	6	-	-	6	907	-	-	-
416,805	20,581	12,249	8,236	96	396,224	4,313	57,042	44,249
350,753	16,670	8,428	8,146	96	334,083	144	-	44,113
361,645	16,210	8,339	7,866	5	345,435	-	-	48,817
336,517	20,551	461	19,736	354	315,966	9,299	20,464	5,143
336,387	19,374	285	18,856	233	317,013	4,718	20,968	4,585
824,484	227	-	182	45	824,257	3,599	50,225	518,667
10,511	873	167	704	2	9,638	-	3,102	17
(1,766)	(617)	(596)	(21)	-	(1,149)	-	(2,310)	49
574	258	258	-	-	316	-	308	8
9,319	514	(171)	683	2	8,805	-	1,100	74

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019*									
סך-הכל	מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	
4,618	22	15	-	7	4,596	2,295	24	2,277	הכנסות ריבית מחיצוניים
(544)	(227)	(227)	-	-	(317)	(317)	-	-	הוצאות ריבית לחיצוניים
									הכנסות ריבית, נטו:
4,074	(205)	(212)	-	7	4,279	1,978	24	2,277	מחיצוניים
(546)	376	380	-	(4)	(922)	521	(2)	(1,441)	בימגזרי
3,528	171	168	-	3	3,357	2,499	22	836	סך הכנסות ריבית, נטו
									הכנסות שאינן מריבית:
5	1	1	-	-	4	4	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,454	138	133	5	-	1,316	1,016	240	60	עמלות והכנסות אחרות
1,459	139	134	5	-	1,320	1,020	240	60	סך הכנסות שאינן מריבית
4,987	310	302	5	3	4,677	3,519	262	896	סך הכנסות
224	-	-	-	-	224	193	-	31	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
									הוצאות תפעוליות ואחרות:
3,738	176	173	2	1	3,562	3,068	196	298	לחיצוניים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	בימגזרי
3,738	176	173	2	1	3,562	3,068	196	298	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
1,025	134	129	3	2	891	258	66	567	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
381	49	47	1	1	332	96	23	213	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
644	85	82	2	1	559	162	43	354	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר לעיל.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019*									
סך-הכל	מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור ⁽⁴⁾	
124,405	734	344	111	279	123,671	34,523	4,425	84,723	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
125,817	742	351	111	280	125,075	35,495	4,425	85,155	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
128,451	618	202	154	262	127,833	33,153	5,240	89,440	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
757	-	-	-	-	757	755	-	2	יתרת חובות פגומים
786	-	-	-	-	786	93	-	693	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
167,375	32,109	32,109	-	-	135,266	135,266	-	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
167,364	32,108	32,108	-	-	135,256	135,256	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
165,615	31,249	31,249	-	-	134,366	134,366	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
94,383	1,358	1,069	127	162	93,025	38,423	4,927	49,675	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
95,296	1,210	853	210	147	94,086	36,400	5,669	52,017	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
116,943	47,358	47,358	-	-	69,585	69,585	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית נטו:									
2,886	14	11	-	3	2,872	2,014	22	836	מרווח מפעילות מתן אשראי
642	157	157	-	-	485	485	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
3,528	171	168	-	3	3,357	2,499	22	836	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר לעיל.

- (1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
- (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
- (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.
- (4) כולל הלוואות לדיור בסך של 13.3 מיליארד ש"ח ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019*										
סך-הכל	מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
	סך-הכל	בינוי ונדל"ן אחר	403	סך-הכל	בינוי ונדל"ן אחר	485	סך-הכל	בינוי ונדל"ן אחר	721	
4,909	1,667	1,264	403	910	485	425	2,332	1,611	721	הכנסות ריבית מחיצוניים
(670)	(355)	(345)	(10)	(135)	(126)	(9)	(180)	(167)	(13)	הוצאות ריבית לחיצוניים
										הכנסות ריבית, נטו:
4,239	1,312	919	393	775	359	416	2,152	1,444	708	מחיצוניים
(136)	(235)	(154)	(81)	(4)	63	(67)	103	185	(82)	בינמגזרי
4,103	1,077	765	312	771	422	349	2,255	1,629	626	סך הכנסות ריבית, נטו
										הכנסות שאינן מריבית:
77	52	45	7	12	12	-	13	11	2	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,486	387	269	118	275	134	141	824	650	174	עמלות והכנסות אחרות
1,563	439	314	125	287	146	141	837	661	176	סך הכנסות שאינן מריבית
75	2	2	-	4	4	-	69	69	-	מזה: הכנסות מכרטיסי אשראי
5,666	1,516	1,079	437	1,058	568	490	3,092	2,290	802	סך הכנסות
882	630	780	(150)	(48)	(9)	(39)	300	265	35	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
										הוצאות תפעוליות ואחרות:
2,552	481	360	121	382	228	154	1,689	1,351	338	לחיצוניים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	בינמגזרי
2,552	481	360	121	382	228	154	1,689	1,351	338	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
2,232	405	(61)	466	724	349	375	1,103	674	429	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
										הפרשה למסים (הטבת מס) על
840	153	(23)	176	276	132	144	411	249	162	הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
1,392	252	(38)	290	448	217	231	692	425	267	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעל מניות הבנק
140,151	60,583	46,014	14,569	27,822	15,034	12,788	51,746	33,888	17,858	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
143,711	61,787	46,988	14,799	28,348	15,375	12,973	53,576	35,026	18,550	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
										יתרת האשראי לציבור, ברוטו,
152,368	67,919	51,093	16,826	29,615	15,345	14,270	54,834	36,820	18,014	לוסוף תקופת הדיווח
3,065	1,693	1,264	429	329	233	96	1,043	739	304	יתרת חובות פגומים
121	-	-	-	-	-	-	121	106	15	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
123,245	40,528	34,788	5,740	21,967	17,935	4,032	60,750	50,996	9,754	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
122,462	40,049	34,374	5,675	21,826	17,917	3,909	60,587	50,958	9,629	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
131,003	44,976	36,805	8,171	24,549	20,620	3,929	61,478	51,693	9,785	יתרת פיקדונות הציבור ללוסוף תקופת הדיווח
186,677	82,425	60,301	22,124	40,259	18,791	21,468	63,993	38,064	25,929	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
191,446	85,710	60,506	25,204	41,765	18,982	22,783	63,971	37,431	26,540	יתרת נכסי סיכון ללוסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
134,823	85,526	85,526	-	15,440	15,440	-	33,857	33,857	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
										פיצול הכנסות ריבית, נטו:
3,633	984	684	300	684	345	339	1,965	1,370	595	מרווח מפעילות מתן אשראי
470	93	81	12	87	77	10	290	259	31	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
4,103	1,077	765	312	771	422	349	2,255	1,629	626	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר לעיל.

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019*				
מגזר ניהול פיננסי				
סך-הכל	אחר	פעילות השקעה ריאלית	פעילות ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות למסחר
1,178	-	-	1,143	35
(691)	-	-	(691)	-
487	-	-	452	35
613	(5)	(11)	629	-
1,100	(5)	(11)	1,081	35
459	9	352	1,495	(1,397)
-	-	-	(1,590)	1,590
108	45	-	63	-
567	54	352	(32)	193
1,667	49	341	1,049	228
(1)	-	-	(1)	-
319	72	35	20	192
25	-	-	25	-
344	72	35	45	192
1,324	(23)	306	1,005	36
476	(8)	105	367	12
848	(15)	201	638	24
11	-	11	-	-
859	(15)	212	638	24
7	-	-	7	-
866	(15)	212	645	24
152,854	399	1,626	135,554	15,275
122	-	122	-	-
57,042	102	-	47,210	9,730
20,464	-	1,956	13,149	5,359
20,968	-	2,017	13,502	5,449
50,225	50,225	-	-	-
-	-	-	(153)	50
-	-	-	22	-
-	-	-	398	53
-	-	-	-	13
-	-	-	787	-
-	-	-	1,054	116
-	-	-	256	-
-	-	-	(261)	-
-	-	-	-	112
-	-	-	1,049	228

מרכיבי הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית

-	-	-	(153)	50	הפרשי שער, נטו ⁽⁴⁾
-	-	-	22	-	הפרשי מדד, נטו ⁽⁴⁾
-	-	-	398	53	חשיפות ריבית, נטו ⁽⁴⁾
-	-	-	-	13	חשיפות למניות, נטו ⁽⁴⁾
-	-	-	787	-	מרווחי ריבית שמשייכים לניהול פיננסי
-	-	-	1,054	116	סך-הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית, לפי בסיס צבירה
-	-	-	256	-	רווחים או הפסדים ממכירה או מירידת-ערך שאינה זמנית של אגרות-חוב
-	-	-	(261)	-	שינוי בפער בין שווי הוגן לבין בסיס צבירה של מכשירים נגזרים שנרשם ברווח והפסד
-	-	-	-	112	הכנסות אחרות שאינן מריבית
-	-	-	1,049	228	סך-הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר לעיל.

- (1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
- (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
- (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.
- (4) לרבות בגין ניירות-ערך ומכשירים נגזרים.

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018*					
פעילות ישראל					
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	
4,763	39	2,317	840	1,676	הכנסות ריבית מחיצוניים
(318)	(183)	(149)	(105)	(222)	הוצאות ריבית לחיצוניים
					הכנסות ריבית, נטו:
4,445	(144)	2,168	735	1,454	מחיצוניים
(1,222)	299	44	(58)	(412)	בינמגזרי
3,223	155	2,212	677	1,042	סך הכנסות ריבית, נטו
					הכנסות שאינן מריבית:
7	1	9	11	40	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,336	157	791	281	349	עמלות והכנסות אחרות
1,343	158	800	292	389	סך הכנסות שאינן מריבית
4,566	313	3,012	969	1,431	סך הכנסות
					הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
498	-	377	(48)	(305)	הוצאות תפעוליות ואחרות:
3,450	174	1,644	373	469	לחיצוניים
-	-	-	-	-	בינמגזרי
3,450	174	1,644	373	469	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
618	139	991	644	1,267	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
223	51	364	235	465	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
395	88	627	409	802	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
-	-	-	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות
395	88	627	409	802	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
-	-	-	-	-	רווח נקי מפעילות מופסקת
395	88	627	409	802	רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	-	-	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
395	88	627	409	802	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר לעיל.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018*								
סך-הכל	פעילות חו"ל				פעילות ישראל			
	סך-הכל פעילות חו"ל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים
11,672	1,065	277	780	8	10,607	-	916	56
(2,766)	(363)	(40)	(302)	(21)	(2,403)	-	(1,030)	(396)
8,906	702	237	478	(13)	8,204	-	(114)	(340)
-	(183)	(141)	(78)	36	183	-	1,095	437
8,906	519	96	400	23	8,387	-	981	97
1,445	90	90	-	-	1,355	-	1,251	36
3,423	119	2	72	45	3,304	136	119	135
4,868	209	92	72	45	4,659	136	1,370	171
13,774	728	188	472	68	13,046	136	2,351	268
613	103	-	104	(1)	510	-	2	(14)
8,960	1,764	291	320	1,153	7,196	614	275	197
-	(12)	3	(15)	-	12	(27)	39	-
8,960	1,752	294	305	1,153	7,208	587	314	197
4,201	(1,127)	(106)	63	(1,084)	5,328	(451)	2,035	85
2,009	42	(11)	34	19	1,967	(63)	661	31
2,192	(1,169)	(95)	29	(1,103)	3,361	(388)	1,374	54
4	-	-	-	-	4	-	4	-
2,196	(1,169)	(95)	29	(1,103)	3,365	(388)	1,378	54
364	-	-	-	-	364	364	-	-
2,560	(1,169)	(95)	29	(1,103)	3,729	(24)	1,378	54
35	19	8	11	-	16	-	16	-
2,595	(1,150)	(87)	40	(1,103)	3,745	(24)	1,394	54

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018*				
פעילות ישראל				
משקי בית ⁽⁴⁾	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים
118,790	910	50,699	24,101	57,719
-	-	-	-	-
119,410	1,364	51,581	24,525	58,148
123,575	900	54,182	26,023	62,488
689	-	1,019	223	437
633	-	107	56	9
127,069	31,842	57,237	20,204	36,719
127,065	31,840	57,127	20,085	36,186
135,120	33,812	59,452	22,278	39,076
88,224	1,385	61,178	37,578	78,504
90,886	1,280	62,128	37,802	81,940
71,989	47,462	33,151	13,553	83,171
פיצול הכנסות ריבית, נטו:				
2,882	22	1,994	611	975
341	133	218	66	67
-	-	-	-	-
3,223	155	2,212	677	1,042

- * סווג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר לעיל.
- (1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
 - (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
 - (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.
 - (4) כולל הלוואות לדיוור בסך של 10.8 מיליארד ש"ח ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים.
 - (5) הנתונים כוללים יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018*								
סך-הכל	פעילות חו"ל				פעילות ישראל			
	סך-הכל פעילות חו"ל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך-הכל פעילות ישראל	אחר ⁽⁵⁾	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים
451,862	33,547	16,179	17,112	256	418,315	14,003	149,476	2,617
120	-	-	-	-	120	-	120	-
288,564	17,427	-	17,173	254	271,137	13,883	-	2,226
300,870	17,529	-	17,420	109	283,341	14,605	-	1,568
2,786	353	-	336	17	2,433	65	-	-
808	3	-	-	3	805	-	-	-
414,946	23,765	11,817	9,087	2,861	391,181	15,691	52,322	50,097
343,751	21,579	9,684	9,034	2,861	322,172	65	-	49,804
352,342	19,120	10,972	7,967	181	333,222	82	-	43,402
333,358	20,575	471	19,003	1,101	312,783	18,362	20,258	7,294
340,597	22,162	557	21,145	460	318,435	16,078	21,980	6,341
964,608	19,021	-	14,323	4,698	945,587	3,170	63,990	629,101
10,524	797	364	427	6	9,727	-	3,209	34
(1,636)	(503)	(493)	(27)	17	(1,133)	-	(2,011)	53
18	225	225	-	-	(207)	-	(217)	10
8,906	519	96	400	23	8,387	-	981	97

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018*									
סך-הכל	מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור ⁽⁴⁾	
4,802	39	19	-	20	4,763	2,419	25	2,319	הכנסות ריבית מחיצוניים
(501)	(183)	(183)	-	-	(318)	(318)	-	-	הוצאות ריבית לחיצוניים
									הכנסות ריבית, נטו:
4,301	(144)	(164)	-	20	4,445	2,101	25	2,319	מחיצוניים
(923)	299	314	-	(15)	(1,222)	408	(2)	(1,628)	בינמגזרי
3,378	155	150	-	5	3,223	2,509	23	691	סך הכנסות ריבית, נטו
									הכנסות שאינן מריבית:
8	1	1	-	-	7	7	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,493	157	150	7	-	1,336	1,063	212	61	עמלות והכנסות אחרות
1,501	158	151	7	-	1,343	1,070	212	61	סך הכנסות שאינן מריבית
4,879	313	301	7	5	4,566	3,579	235	752	סך הכנסות
									הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
498	-	-	-	-	498	465	-	33	הוצאות תפעוליות ואחרות:
3,624	174	170	2	2	3,450	2,990	191	269	לחיצוניים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	בינמגזרי
3,624	174	170	2	2	3,450	2,990	191	269	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
									רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
757	139	131	5	3	618	124	44	450	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
274	51	48	2	1	223	44	15	164	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
483	88	83	3	2	395	80	29	286	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
119,700	910	479	64	367	118,790	37,473	4,418	76,899	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
120,774	1,364	487	64	813	119,410	38,134	4,418	76,858	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
124,475	900	445	154	301	123,575	37,189	5,357	81,029	יתרת חובות פגומים
689	-	-	-	-	689	689	-	-	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
633	-	-	-	-	633	107	-	526	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
158,911	31,842	31,842	-	-	127,069	127,069	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
158,905	31,840	31,840	-	-	127,065	127,065	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
168,932	33,812	33,812	-	-	135,120	135,120	-	-	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
89,609	1,385	982	-	403	88,224	39,608	3,679	44,937	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
92,166	1,280	1,103	-	177	90,886	39,762	3,679	47,445	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
119,451	47,462	47,462	-	-	71,989	71,989	-	-	פיצול הכנסות ריבית נטו:
2,904	22	17	-	5	2,882	2,168	23	691	מרווח מפעילות מתן אשראי
474	133	133	-	-	341	341	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
3,378	155	150	-	5	3,223	2,509	23	691	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר לעיל.

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.

(4) כולל הלוואות לדיור בסך של 10.8 מיליארד ש"ח ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018*										
סך-הכל	מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
	סך-הכל	בינוי ונדל"ן אחר	מגזר עסקים גדולים	סך-הכל	בינוי ונדל"ן אחר	מגזר עסקים בינוניים	סך-הכל	בינוי ונדל"ן אחר	מגזר עסקים קטנים וזעירים	
4,833	1,676	1,250	426	840	466	374	2,317	1,610	707	הכנסות ריבית מחיצוניים
(476)	(222)	(213)	(9)	(105)	(97)	(8)	(149)	(138)	(11)	הוצאות ריבית לחיצוניים
										הכנסות ריבית, נטו:
4,357	1,454	1,037	417	735	369	366	2,168	1,472	696	מחיצוניים
(426)	(412)	(309)	(103)	(58)	1	(59)	44	122	(78)	בינמגזרי
3,931	1,042	728	314	677	370	307	2,212	1,594	618	סך הכנסות ריבית, נטו
										הכנסות שאינן מריבית:
60	40	31	9	11	10	1	9	8	1	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,421	349	239	110	281	139	142	791	647	144	עמלות והכנסות אחרות
1,481	389	270	119	292	149	143	800	655	145	סך הכנסות שאינן מריבית
62	2	2	-	4	4	-	56	56	-	מזה: הכנסות מכרטיסי אשראי
5,412	1,431	998	433	969	519	450	3,012	2,249	763	סך הכנסות
										הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
24	(305)	(30)	(275)	(48)	(7)	(41)	377	304	73	הוצאות תפעוליות ואחרות:
2,486	469	351	118	373	223	150	1,644	1,315	329	לחיצוניים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	בינמגזרי
2,486	469	351	118	373	223	150	1,644	1,315	329	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
2,902	1,267	677	590	644	303	341	991	630	361	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
1,064	465	248	217	235	109	126	364	231	133	הפרשה למסים (הטבת מס) על
1,838	802	429	373	409	194	215	627	399	228	הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
										רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר לעיל.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018*										
סך-הכל	מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
	סך-הכל	אחר	בינוי ונדל"ן	סך-הכל	אחר	בינוי ונדל"ן	סך-הכל	אחר	בינוי ונדל"ן	
132,519	57,719	44,878	12,841	24,101	13,237	10,864	50,699	33,270	17,429	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
134,254	58,148	45,139	13,009	24,525	13,515	11,010	51,581	34,012	17,569	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
142,693	62,488	48,189	14,299	26,023	14,214	11,809	54,182	36,301	17,881	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
1,679	437	255	182	223	95	128	1,019	699	320	יתרת חובות פגומים
172	9	-	9	56	56	-	107	79	28	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
114,160	36,719	30,682	6,037	20,204	16,220	3,984	57,237	48,259	8,978	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
113,398	36,186	30,216	5,970	20,085	16,193	3,892	57,127	48,234	8,893	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
120,806	39,076	33,964	5,112	22,278	18,360	3,918	59,452	50,248	9,204	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
177,260	78,504	56,792	21,712	37,578	18,027	19,551	61,178	37,992	23,186	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
181,870	81,940	59,871	22,069	37,802	17,798	20,004	62,128	38,460	23,668	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
129,875	83,171	83,171	-	13,553	13,553	-	33,151	33,151	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית נטו:										
3,580	975	669	306	611	311	300	1,994	1,396	598	מרווח מפעילות מתן אשראי
351	67	59	8	66	59	7	218	198	20	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
3,931	1,042	728	314	677	370	307	2,212	1,594	618	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר לעיל.

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018*					
מגזר ניהול פיננסי					
סך-הכל	אחר	פעילות השקעה ריאלית	פעילות ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות למסחר	
916	1	-	874	41	הכנסות ריבית מחיצוניים
(1,030)	-	-	(1,030)	-	הוצאות ריבית לחיצוניים
הכנסות ריבית, נטו:					
(114)	1	-	(156)	41	מחיצוניים
1,095	(6)	(9)	1,110	-	בינמגזרי
981	(5)	(9)	954	41	סך הכנסות ריבית, נטו
הכנסות שאינן מריבית:					
1,251	56	405	(804)	1,594	מחיצוניים
-	-	-	1,428	(1,428)	בינמגזרי
119	55	-	64	-	עמלות והכנסות אחרות
1,370	111	405	688	166	סך הכנסות שאינן מריבית
2,351	106	396	1,642	207	סך הכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי					
2	-	-	2	-	הוצאות תפעוליות ואחרות:
275	102	34	(49)	188	לחיצוניים
39	-	-	39	-	בינמגזרי
314	102	34	(10)	188	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
2,035	4	362	1,650	19	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
661	1	124	530	6	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
1,374	3	238	1,120	13	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
4	-	4	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות
1,378	3	242	1,120	13	רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
16	-	-	16	-	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,394	3	242	1,136	13	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר לעיל.

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018*					
מגזר ניהול פיננסי					
סך-הכל	אחר	פעילות השקעה ריאלית	פעילות ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות למסחר	
149,476	89	1,804	133,272	14,311	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
120	-	120	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
52,322	87	-	43,238	8,997	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
20,258	-	2,181	11,186	6,891	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
21,980	-	1,714	14,567	5,699	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
63,990	63,990	-	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
מרכיבי הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית					
-	-	-	106	64	הפרשי שער, נטו ⁽⁴⁾
-	-	-	127	-	הפרשי מדד, נטו ⁽⁴⁾
-	-	-	566	35	חשיפות ריבית, נטו ⁽⁴⁾
-	-	-	-	9	חשיפות למניות, נטו ⁽⁴⁾
-	-	-	626	-	מרווחי ריבית שמשויכים לניהול פיננסי
-	-	-	1,425	108	סך-הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית, לפי בסיס צבירה
-	-	-	153	-	רווחים או הפסדים ממכירה או מירידת-ערך שאינה זמנית של אגרות-חוב
-	-	-	64	-	שינוי בפער בין שווי הוגן לבין בסיס צבירה של מכשירים נגזרים שנרשם ברווח והפסד
-	-	-	-	99	הכנסות אחרות שאינן מריבית
-	-	-	1,642	207	סך-הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה הסבר לעיל.
 (1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
 (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
 (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.
 (4) לרבות בגין ניירות-ערך ומכשירים נגזרים.

ביאור 28 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

קבוצת הבנק פועלת בישראל ומחוצה לה ומספקת מגוון שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיה. החלוקה למגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה מבוססת על סוגי המוצרים והשירותים או על סוגי הלקוחות. חלוקה זו משמשת את מקבל החלטות התפעולי הראשי בבנק (הנהלת הבנק והדירקטוריון) לצורך קבלת החלטות ולניתוח התוצאות העסקיות של הקבוצה.

שיוך לקוחות למגזרים לפי גישת ההנהלה

שיוך הלקוח למגזרי הפעילות מבוסס על שיוך הלקוח בפועל ליחידה הארגונית המטפלת, שמבוצע בהתאם לקריטריונים המנויים להלן. עם זאת, יובהר כי שיוך הלקוח לעיתים לוקח בחשבון קריטריונים נוספים. לדוגמה, לקוח פרטי או חברה בעלת פרופיל או פוטנציאל לפעילות עתידית אשר תצדיק שיוכם למגזר לקוחות פרטיים או למגזר העסקי, לפי העניין. לצורך שיוך לקוח עסקי ליחידה ארגונית מטפלת, תילקח בחשבון גם השתייכותו לקבוצת חברות.

להלן המגזרים ברי הדיווח שזיהה הבנק בהתאם לגישת ההנהלה:

פעילות קמעונאית

מגזר לקוחות פרטיים - הלקוחות הנכללים במגזר זה הינם לקוחות פרטיים, להם הבנק מספק מגוון של שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים, לרבות שירותי ייעוץ בהשקעות.

מגזר עסקים קטנים - מספק מגוון שירותים בנקאיים ללקוחות עסקיים, בעלי אובליגו כולל (בין מהבנק ובין ממלווים אחרים) נמוך מ-10 מיליון ש"ח או בעלי אובליגו כולל (בין מהבנק ובין ממלווים אחרים) גבוה מ-10 מיליון ש"ח, אך בעלי אובליגו בבנק נמוך מ-6 מיליון ש"ח ומחזור מכירות נמוך מ-30 מיליון ש"ח.

מגזר הלוואות לדיור - המגזר אחראי על מתן שירותי אשראי לדיור ללקוחות הפעילות הקמעונאית.

פעילות עסקית

מגזר מסחרי - במסגרת מגזר זה נכללים לקוחות עסקיים בעלי אובליגו כולל (בין מהבנק ובין ממלווים אחרים) גבוה מ-10 מיליון ש"ח ועד לסך של 100 מיליון ש"ח או מחזור מכירות מעל 30 מיליון ש"ח ועד מיליארד ש"ח. לקוחות בענף בנייה ונדל"ן שנכללים במגזר זה הינם לקוחות בעלי אובליגו כולל גבוה מ-10 מיליון ש"ח ועד לסך של 350 מיליון ש"ח או יתרת אשראי כוללת בסך 150 מיליון ש"ח ומטה.

מגזר עסקי - מספק שירותים פיננסיים לתאגידים גדולים בישראל ובחו"ל, בעלי אובליגו כולל בסך 250 מיליון ש"ח ומעלה או מחזור מכירות העולה על מיליארד ש"ח. לקוחות בענף בנייה ונדל"ן הנכללים במגזר זה הינם לקוחות בעלי אובליגו כולל בסך 550 מיליון ש"ח ומעלה או יתרת אשראי כוללת בסך 250 מיליון ש"ח ומעלה.

קבוצות בעלות אובליגו כולל הנע בין 100 מיליון ש"ח ל-250 מיליון ש"ח, וקבוצות בענף הבנייה והנדל"ן בעלות אובליגו כולל הנע בין 350 מיליון ש"ח לבין 550 מיליון ש"ח ואז יתרות אשראי כוללות בין 150 מיליון ש"ח לבין 250 מיליון ש"ח, משויכות בחלקם למגזר העסקי ובחלקם למגזר המסחרי, וזאת על סמך פרמטרים שונים הנבחרים ספציפית לכל קבוצה.

מגזר פעילות בינלאומית - כולל פעילויות חברות הבנות בחו"ל וסניפי הבנק בחו"ל לרבות הפועלים שווייץ, סניף ניו יורק ובנק פזיטיף.

מגזר ניהול פיננסי - אחראי על ניהול המקורות והשימושים בבנק, על פעילות הנוסטרו של הבנק, על פעילות חדרי העסקות (מטבע-חוץ וניירות-ערך), על הטיפול הכולל בחברות הניהול של קופות הגמל (למעט חברות הניהול של קופות הגמל שמנוהלות בחברות ביטוח) ובקרנות הנאמנות, על הקשר והסדרת הפעילות עם גופים פיננסיים (בארץ ובחו"ל) וכן על מתן שירותי תפעול למנהלי נכסים פיננסיים ושירותי תפעול בניירות-ערך לכלל לקוחות הבנק. תוצאות הפעילות של קבוצת פועלים שוקי הון נכללות במגזר זה.

ניהול סיכוני השוק והנזילות, הנמצאים תחת אחריות המגזר, נעשה באמצעות ניהול פרואקטיבי של תיק הנוסטרו וכן באמצעות שימוש במכשירים פיננסיים כגון הנפקות ניירות-ערך שונים, פיקדונות, גזרי ריבית ומטבע-חוץ ועוד.

התאמות - לרבות התאמות בין סך-כל הפריטים המיוחסים למגזרים לבין סך-כל הפריטים בדוחות הכספיים המאוחדים ופעילויות אחרות של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה עד כדי מגזר בר דיווח, ובכלל זה תוצאות הפעילות של פועלים סהר בע"מ ופעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ. בנוסף, נכללות במגזר זה הפרשות והוצאות משפטיות ואחרות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים. כמו-כן, המגזר כלל את פעילות קבוצת ישראל, אשר סווגה כפעילות מופסקת, כמפורט בביאור 1.2.

ביאור 28 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

כללים לחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים

להלן הכללים העיקריים שיושמו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים:

הכנסות ריבית, נטו - כוללות בין היתר: (1) את המרווח שבין הריבית המתקבלת מלקוחות המגזר לבין הריבית הסיטונאית בה מחויב המגזר בגין המקור אשר שימש למתן הלוואה ללקוח; (2) את המרווח שבין הריבית הסיטונאית בה מזוכה המגזר בגין המקורות אותם הוא מעמיד לשימוש הבנק לבין הריבית המשולמת ללקוחות המגזר בגין מקורות אלה.

הוצאות בגין הפסדי אשראי - הוצאות בגין הפסדי אשראי נזקפות למגזר אליו משתייך הלווה, שכנגד חבותו נרשמה הוצאה.

הכנסות מימון שאינן מריבית - מיוחסות למגזר אליו משתייך הלקוח. ההכנסות שנרשמו במגזר ניהול פיננסי כוללות הכנסות ממימוש והתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב, רווחים מהשקעה במניות, תוצאות פעילות בנגזרים, רווח, נטו, מהפרשי שער והוצאות מימון הנובעות מחיסוי השקעות בחו"ל. ההכנסות שנרשמו ביתר המגזרים כוללות רווחים מחדר עסקות.

עמלות והכנסות אחרות - מיוחסות למגזר אליו משתייך הלקוח.

הוצאות תפעוליות ואחרות - הוצאות מיוחסות על-פי כללים קבועים מראש ומחירי תקן, לכל אחד ממגזרי הפעילות אם כהוצאה המזוהה ישירות עם פעילות המגזר ואם על-פי מפתחות העמסה. כללי הייחוס מבוססים על היקפי הפעילות הרלוונטיים לסוגי העלויות של כל מגזר.

חיוב על שירותים בינמגזריים - מגזר אליו משויך לקוח אשר מקבל שירותים ממגזר אחר, מחויב בהוצאה בינמגזרית על-פי מחירי תקן עבור שירותים שסיפקו מגזרים אחרים ללקוחותיו. בהתאם לכך, מוקטנות העלויות של המגזר המספק את השירות, ובמקביל, המגזר אליו משתייך הלקוח מחויב בעלויות אלו. החיוב נקבע על-ידי הבנק בהתבסס, בין היתר, על מחירי השוק בגין שירות, הערכת עלויות פנימית והשתתפות בהכנסות הנובעות במישור או בעקיפין מהשירות כאמור.

מסים על ההכנסה - ההפרשה למס על תוצאות הפעילות של כל מגזר חושבה על-פי שיעור המס האפקטיבי השנתי, ובהתחשב בהשפעות המס המתייחסות למגזרים מסוימים, כדלהלן: (1) השפעות הפרשי תרגום בגין חברות מאוחדות בחו"ל - מיוחסות למגזר "ניהול פיננסי"; (2) הוצאות שאינן מוכרות לצורכי מס מיוחסות למגזר הרלוונטי. מקום בו לא ניתן לייחס את ההוצאות באופן ספציפי - הוצאות מוקצות למגזרים באופן יחסי; (3) השפעת שינויים בשיעור המס - מיוחסת למגזר "אחרים והתאמות"; (4) הוצאות המס של חברות הבנות לרבות השלמת המס שמבוצעת בבנק - מיוחסות למגזר אליו משויכת החברה;

א. מידע על מגזרי פעילות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020									
סך-הכל	התאמות ⁽²⁾	ניהול פיננסי ⁽¹⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				עסקי	מסחרי	הלוואות לדיור	עסקים קטנים	לקוחות פרטיים	
8,797	6	307	409	1,764	1,226	2,113	1,329	1,643	הכנסות ריבית, נטו:
-	-	1,006	(38)	(356)	(130)	(1,120)	34	604	מחיצוניים
1,088	4	889	37	131	14	-	5	8	בינמגזרי
9,885	10	2,202	408	1,539	1,110	993	1,368	2,255	הכנסות מימון שאינן מריבית
3,291	169	120	52	519	392	57	550	1,432	סך-הכל רווח מימוני, נטו
13,176	179	2,322	460	2,058	1,502	1,050	1,918	3,687	עמלות והכנסות אחרות
1,943	-	3	129	295	297	317	397	505	סך ההכנסות
7,501	246	705	619	595	463	453	889	3,531	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
-	(60)	(269)	3	25	32	(150)	343	76	הוצאות תפעוליות ואחרות:
3,732	(7)	1,883	(291)	1,143	710	430	289	(425)	מחיצוניים
1,590	21	752	(37)	451	281	160	107	(145)	בינמגזרי
2,142	(28)	1,131	(254)	692	429	270	182	(280)	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
10	-	10	-	-	-	-	-	-	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
2,152	(28)	1,141	(254)	692	429	270	182	(280)	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
(109)	(109)	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
2,043	(137)	1,141	(254)	692	429	270	182	(280)	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
13	-	9	4	-	-	-	-	-	הפסד מפעילות מופסקת
2,056	(137)	1,150	(250)	692	429	270	182	(280)	רווח (הפסד) נקי:
301,828	-	1,573	12,521	78,103	42,290	98,737	31,371	37,233	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
435,217	-	47,243	17,701	59,981	35,499	-	56,303	218,490	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
									המיוחס לבעלי מניות הבנק
									אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
									פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

(1) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
 (2) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים.

א. מידע על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019*									
סך-הכל	התאמות ⁽²⁾	ניהול פיננסי ⁽¹⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				עסקי	מסחרי	הלוואות לדיור	עסקים קטנים	לקוחות פרטיים	
הכנסות ריבית, נטו:									
9,319	11	85	686	1,847	1,166	2,284	1,503	1,737	מחיצוניים
-	-	997	(223)	(451)	(75)	(1,446)	107	1,091	בינמגזרי
559	4	475	(12)	75	10	-	2	5	הכנסות מימון שאינן מריבית
9,878	15	1,557	451	1,471	1,101	838	1,612	2,833	סך-הכל רווח מימוני, נטו
3,330	115	137	72	496	370	60	580	1,500	עמלות והכנסות אחרות
13,208	130	1,694	523	1,967	1,471	898	2,192	4,333	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי									
1,276	-	(1)	68	588	89	13	299	220	הוצאות תפעוליות ואחרות:
8,776	891	715	1,119	617	512	452	1,019	3,451	מחיצוניים
-	(48)	(249)	5	(6)	-	(159)	220	237	בינמגזרי
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים									
3,156	(713)	1,229	(669)	768	870	592	654	425	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
1,681	(7)	428	(2)	298	331	223	249	161	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
1,475	(706)	801	(667)	470	539	369	405	264	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
11	-	11	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
1,486	(706)	812	(667)	470	539	369	405	264	רווח נקי מפעילות מופסקת
296	296	-	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי:
1,782	(410)	812	(667)	470	539	369	405	264	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
17	-	7	10	-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,799	(410)	819	(657)	470	539	369	405	264	המיוחס לבעלי מניות הבנק
292,940	-	705	12,978	77,310	40,138	89,331	31,022	41,456	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
361,645	-	32,595	16,147	53,035	25,143	-	45,959	188,766	פיקודנות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* סווג מחדש.

- (1) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
- (2) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018*									
התאמות (2) סך-הכל	ניהול פיננסי (1)	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			לקוחות פרטיים	
			עסקי	מסחרי	הלוואות לדיור	עסקים קטנים			
הכנסות ריבית, נטו:									
8,906	17	(443)	625	1,856	1,069	2,318	1,568	1,896	מחיצונים
-	2	1,410	(154)	(486)	(63)	(1,622)	53	860	בינמגזרי
1,445	12	1,211	89	113	6	-	3	11	הכנסות מימון שאינן מריבית
10,351	31	2,178	560	1,483	1,012	696	1,624	2,767	סך-הכל רווח מימוני, נטו
3,423	125	164	136	482	351	61	584	1,520	עמלות והכנסות אחרות
13,774	156	2,342	696	1,965	1,363	757	2,208	4,287	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי									
613	-	(2)	101	(333)	(37)	37	392	455	
הוצאות תפעוליות ואחרות:									
8,960	643	745	1,744	648	478	403	943	3,356	מחיצונים
-	(56)	(238)	13	(33)	28	(132)	171	247	בינמגזרי
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים									
4,201	(431)	1,837	(1,162)	1,683	894	449	702	229	
הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח									
2,009	(59)	571	31	624	333	164	260	85	
(הפסד) מפעילות נמשכת									
2,192	(372)	1,266	(1,193)	1,059	561	285	442	144	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים									
4	-	4	-	-	-	-	-	-	
רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת									
2,196	(372)	1,270	(1,193)	1,059	561	285	442	144	
רווח נקי מפעילות מופסקת									
364	364	-	-	-	-	-	-	-	
רווח (הפסד) נקי:									
2,560	(8)	1,270	(1,193)	1,059	561	285	442	144	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה									
35	-	15	20	-	-	-	-	-	
המיוחס לבעלי מניות הבנק									
2,595	(8)	1,285	(1,173)	1,059	561	285	442	144	
אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח									
296,873	14,366	1,051	14,136	72,141	37,489	81,030	32,561	44,099	
פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח									
352,342	82	34,283	19,017	44,150	25,259	-	42,415	187,136	

* סווג מחדש.

- (1) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
 (2) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים. כמו-כן, הנתונים כוללים יתרונות המיוחסות לפעילות מופסקת.

ביאור 28 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

ב. נתוני פרופורמה בדבר השפעת הוצאות הנוגעות לעסקי קבוצת הבנק בישראל עם לקוחות אמריקאים על מגזרי הפעילות
 ההוצאות שנזקפו בפועלים שוויץ ובסניף ניו-יורק, הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים, יוחסו במסגרת הגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה למגזר פעילות בינלאומית.

ההוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים, כוללות הפרשה בגין לקוחות בעלי אינדיקציות אמריקאיות מסוימות בסניפי הבנק בישראל וכן הפרשה בגין חשיפה לסכומים כלפי רשויות אחרות בארצות-הברית (שאינן ה-DOJ) בגין הלקוחות בישראל ובחו"ל. הוצאות אלה נזקפו במסגרת הגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה למגזר התאמות.

אילו היו מיוחסות ההוצאות שנזקפו בישראל, בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 ובשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019, למגזר פעילות קמעונאית ולמגזר פעילות בינלאומית באופן שווה (ולא למגזר התאמות), היה מסתכם הרווח הנקי של הפעילות הקמעונאית בכ-159 מיליון ש"ח וכ-772 מיליון ש"ח, בהתאמה; במגזר הפעילות הבינלאומית היה מסתכם ההפסד לתקופה בכ-264 מיליון ש"ח וכ-922 מיליון ש"ח, בהתאמה, ובמגזר התאמות היה נרשם ההפסד בסך של כ-110 מיליון ש"ח ורווח נקי של כ-121 מיליון ש"ח, בהתאמה.

ג. מידע על מגזרים גיאוגרפיים⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020	
סך נכסים		רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק			הכנסות ⁽²⁾			
429,330	512,897	3,373	2,173	2,428	13,032	12,696	12,726	ישראל
27,897	24,808	65	33	(52)	480	478	363	צפון אמריקה
5,523	1,814	(1,209)	(699)	(208)	259	37	90	אירופה
89	83	2	(4)	(3)	3	(3)	(3)	אחר
33,509	26,705	(1,142)	(670)	(263)	742	512	450	סך-הכל מחוץ לישראל
462,839	539,602	2,231	1,503	2,165	13,774	13,208	13,176	סך-הכל מאוחד

(1) החלוקה לאיזורים גיאוגרפיים בוצעה לפי מיקום הנכסים.
 (2) הכנסות - הכנסות ריבית, נטו, והכנסות שאינן מריבית.

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים

הפרשה להפסדי אשראי

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי*

2020						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור		
5,251	8	5,243	790	446	4,007	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
1,943	(3)	1,946	448	317	1,181	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(1,213)	-	(1,213)	(551)	(14)	(648)	מחיקות חשבונאיות
950	-	950	339	9	602	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(263)	-	(263)	(212)	(5)	(46)	מחיקות חשבונאיות נטו
6,931	5	6,926	1,026	758	5,142	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ⁽²⁾
244	(1)	245	42	-	203	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
781	-	781	81	-	700	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
2019						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור		
4,334	9	4,325	904	424 ⁽³⁾	2,997 ⁽³⁾	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
1,276	(1)	1,277	191	31	1,055	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(1,399)	-	(1,399)	(665)	(13)	(721)	מחיקות חשבונאיות
1,047	-	1,047	365	4	678	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(352)	-	(352)	(300)	(9)	(43)	מחיקות חשבונאיות נטו
(7)	-	(7)	(5)	-	(2)	אחר
5,251	8	5,243	790	446	4,007	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ⁽²⁾
(31)	-	(31)	4	-	(35)	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
537	1	536	39	-	497	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
2018						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי ⁽³⁾	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור ⁽³⁾		
4,266	7	4,259	940	396	2,923	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
613	2	611	457	33	121	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(1,630)	-	(1,630)	(821)	(8)	(801)	מחיקות חשבונאיות
1,082	-	1,082	325	3	754	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(548)	-	(548)	(496)	(5)	(47)	מחיקות חשבונאיות נטו
3	-	3	3	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
4,334	9	4,325	904	424	2,997	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ⁽²⁾
(40)	-	(40)	(13)	-	(27)	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
568	1	567	35	-	532	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).
 (3) סווג מחדש, הלוואות לדיור שניתנו ליחידים אשר ענף המשק שלהם אינו ענף "אנשים פרטיים" סווג מחדש מאשראי "מסחרי" לאשראי "לדיור".

במיליוני ש"ח

ביאור 29 סיון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*, ועל החובות* בגינם היא חושבה

31 בדצמבר 2020						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחריים**	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור		
						יתרת חוב רשומה של חובות*:
162,471	13,618	148,853	952	1	147,900	שנבדקו על בסיס פרטני
159,120	-	159,120	32,935	99,442	26,743	שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
321,591	13,618	307,973	33,887	99,443	174,643	סך-הכל חובות*
99,363	-	99,363	-	99,311	52	(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור
						הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*:
4,065	5	4,060	118	-	3,942	שנבדקו על בסיס פרטני
2,085	-	2,085	827	758	500	שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽²⁾
6,150	5	6,145	945	758	4,442	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי
758	-	758	-	758	-	(2) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור***

31 בדצמבר 2019						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחריים**	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור		
						יתרת חוב רשומה של חובות*:
165,145	20,042	145,103	862	2	144,239	שנבדקו על בסיס פרטני
152,544	-	152,544	37,833	89,700	25,011	שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
317,689	20,042	297,647	38,695	89,702	169,250	סך-הכל חובות*
89,608	-	89,608	-	89,533	75	(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור
						הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*:
3,094	7	3,087	136	-	2,951	שנבדקו על בסיס פרטני
1,620	-	1,620	615	446	559	שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽²⁾
4,714	7	4,707	751	446	3,510	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי
446	-	446	-	446	-	(2) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור***

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלואות לדיוור בסך של כ-52 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (ליום 31.12.19: 75 מיליוני ש"ח).

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-609 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.19: 314 מיליוני ש"ח).

ביאור 29 סיון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות*

1. איכות אשראי ופיגורים

31 בדצמבר 2020					
חובות לא פגומים** - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
15	5	29,937	245	161	29,531
13	3	23,052	164	806	22,082
32	1	20,359	6	162	20,191
46	22	83,428	2,302	2,923	78,203
106	31	156,776	2,717	4,052	150,007
775	626	98,956	1	626	98,329
71	45	33,838	737	68	33,033
952	702	289,570	3,455	4,746	281,369
-	-	188	-	-	188
-	-	954	-	-	954
952	702	290,712	3,455	4,746	282,511
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
16	-	6,136	215	644	5,277
60	-	11,731	289	1,129	10,313
76	-	17,867	504	1,773	15,590
15	26	536	1	27	508
91	26	18,403	505	1,800	16,098
10	-	11,233	-	-	11,233
-	-	1,243	-	-	1,243
101	26	30,879	505	1,800	28,574
1,043	728	307,973	3,960	6,546	297,467
10	-	11,421	-	-	11,421
-	-	2,197	-	-	2,197
1,053	728	321,591	3,960	6,546	311,085

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** לעניין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.

(1) סיון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיוור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה [ביאור 29 ב.ב.ג.ג.](#) להלן.

(3) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.

(4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-123 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.19: 167 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

(5) כולל יתרת הלוואות לדיוור שהוסדרה במסגרת הסדר עם הלווה בסך של כ-59 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.19: 62 מיליוני ש"ח).

במיליוני ש"ח

ביאור 29 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)
1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

31 בדצמבר 2019					
חובות לא פגומים** - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
40	11	27,798	271	243	27,284
17	3	20,228	279	900	19,049
3	1	20,005	30	97	19,878
97	104	82,212	2,484	2,147	77,581
157	119	150,243	3,064	3,387	143,792
682	693	89,228	2	694	88,532
141	93	38,626	756	144	37,726
980	905	278,097	3,822	4,225	270,050
-	-	132	-	-	132
-	-	794	-	-	794
980	905	279,023	3,822	4,225	270,976
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
17	1	6,652	279	169	6,204
62	1	12,355	335	280	11,740
79	2	19,007	614	449	17,944
10	6	543	6	6	531
89	8	19,550	620	455	18,475
-	-	17,933	-	-	17,933
-	-	1,183	-	-	1,183
89	8	38,666	620	455	37,591
1,069	913	297,647	4,442	4,680	288,525
-	-	18,065	-	-	18,065
-	-	1,977	-	-	1,977
1,069	913	317,689	4,442	4,680	308,567

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** לענין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.

(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה [ביאור 29.ב.ג.2](#). להלן.

(3) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.

(4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-123 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.19: 167 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

(5) כולל יתרת הלוואות לדיוור שהוסדרה במסגרת הסדר עם הלווה בסך של כ-59 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.19: 62 מיליוני ש"ח).

ביאור 29 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

איכות האשראי - מצב פיגור החובות

מצב הפיגור מנוטר באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות אשראי. קביעת מצב הפיגור מבוצעת לפי ימי הפיגור בפועל כאשר חוב מועבר לטיפול כחוב לא מבצע (לא צובר הכנסות ריבית) לאחר 90 ימי פיגור או כל חוב שאורגן מחדש כחוב בעייתי והוחזר לציבור ריבית, כאשר הוא מפגר במשך 30 ימי פיגור ביחס לתנאי החוב החדשים. לגבי חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מצב הפיגור משפיע על סיווג החוב (סיווג החוב חמור יותר ככל שמעמיק הפיגור) ולרוב לאחר 150 ימי פיגור הבנק מבצע מחיקה חשבונאית של חוב. לגבי הלוואות לדיור למעט הלוואות ללא תשלום רבעוני או חודשי, הבנק קובע הפרשה לפי שיטת עומק הפיגור.

יתורים וארגון מחדש של חוב בעייתי

במדיניות היתורים הבנק מביא בחשבון מגוון שיקולים על מנת למקסם את ההחזר לבנק: ניהול מערכת היחסים עם הלקוח ומקסום הזדמנויות, מניעת default, עיקולים, היבטים ציבוריים וכדומה.

ויתורים ניתנים במקרים בהם הלקוח הציג רצון טוב לפרוע את הלוואות וצפוי כי יעמוד בהתחייבויותיו.

במקרים בהם, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק מעניק לחייב ויתור אשר בתנאים אחרים הוא לא היה מעניק, החוב יוגדר כארגון מחדש של חוב בעייתי.

ארגון מחדש של חוב בעייתי יכול שיהיה שינוי בתנאי החוב שגורם להפחתה או לדחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב בעתיד הקרוב, הפחתה בשיעור הריבית או בהפחתה של תשלומים על חשבון הקרן, איחוד חובות וכו'.

הבנק יכול להסכים לקבל במזומן נכסים או זכות בהון עצמי של החייב כפירעון של החוב למרות שהשווי המתקבל נמוך מסכום החוב מאחר והבנק מגיע למסקנה שהאמור ימקסם את החזר ההשקעה שלו.

לפרטים בדבר הנחיות הפיקוח על הבנקים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ראה [ביאור 1 ד'](#) לעיל.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 29 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)**
2. מידע נוסף על חובות פגומים
 א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

31 בדצמבר 2020					
יתרת קרן חוזית של פגומים	סך-הכל יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
1,495	245	86	34	159	בינוי ונדל"ן - בינוי
1,033	164	61	11	103	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
274	6	1	1	5	שירותים פיננסיים
5,437	2,302	218	1,124	2,084	מסחרי - אחר
8,239	2,717	366	1,170	2,351	סך-הכל מסחרי
1	1	1	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
1,625	737	2	111	735	אנשים פרטיים - אחר
9,865	3,455	369	1,281	3,086	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
267	215	43	120	172	בינוי ונדל"ן
557	289	204	52	85	מסחרי אחר
824	504	247	172	257	סך-הכל מסחרי
3	1	-	-	1	אנשים פרטיים
827	505	247	172	258	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
10,692	3,960	616	1,453	3,344	סך-הכל ציבור*
* מזה:					
-	3,360	331	1,371	3,029	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי המזומנים
-	2,710	507	1,004	2,203	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) יתרת חוב רשומה.

(2) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

במיליוני ש"ח

ביאור 29 סיון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)**

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

31 בדצמבר 2019					
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך-הכל יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
1,491	271	112	43	159	בינוי ונדל"ן - בינוי
1,283	279	183	8	96	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
371	30	26	2	4	שירותים פיננסיים
5,631	2,484	173	1,053	2,311	מסחרי - אחר
8,776	3,064	494	1,106	2,570	סך-הכל מסחרי
2	2	2	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
1,570	756	3	131	753	אנשים פרטיים - אחר
10,348	3,822	499	1,237	3,323	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
337	279	70	93	209	בינוי ונדל"ן
610	335	203	73	132	מסחרי אחר
947	614	273	166	341	סך-הכל מסחרי
8	6	-	5	6	אנשים פרטיים
955	620	273	171	347	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
11,303	4,442	772	1,408	3,670	סך-הכל ציבור*
* מזה:					
-	3,940	501	1,332	3,439	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי המזומנים
-	1,374	285	181	1,089	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) יתרת חוב רשומה.

(2) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 29 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
2018			2019			2020		
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית ממוצעת של חובות פגומים שרשמו*** ⁽¹⁾	יתרה** ממוצעת של ריבית	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית ממוצעת של חובות פגומים שרשמו*** ⁽¹⁾	יתרה** ממוצעת של ריבית	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית ממוצעת של חובות פגומים שרשמו*** ⁽¹⁾	יתרה** ממוצעת של ריבית
פעילות לווים בישראל								
ציבור - מסחרי								
3	4	293	2	4	280	1	3	251
בינוי ונדל"ן - בינוי								
2	5	271	1	4	257	-	-	238
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן								
-	-	31	-	-	28	-	-	27
שירותים פיננסיים								
9	17	1,086	12	23	1,478	16	30	2,384
מסחרי - אחר								
14	26	1,681	15	31	2,043	17	33	2,900
סך-הכל מסחרי								
-	-	-	-	-	-	-	-	1
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור								
14	48	707	14	49	703	14	47	759
אנשים פרטיים - אחר								
28	74	2,388	29	80	2,746	31	80	3,660
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל								
פעילות לווים בחו"ל								
ציבור - מסחרי								
-	-	62	-	-	135	-	1	226
בינוי ונדל"ן								
-	-	255	-	3	269	-	6	274
מסחרי - אחר								
-	-	317	-	3	404	-	7	500
סך-הכל מסחרי								
-	-	33	-	-	7	-	-	2
אנשים פרטיים								
-	-	350	-	3	411	-	7	502
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל								
28	74	2,738	29	83	3,157	31	87	4,162
סך-הכל ציבור								

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

*** הכנסות ריבית שרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(1) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 330 מיליוני ש"ח לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 (2019: 435 מיליוני ש"ח, 2018: 284 מיליוני ש"ח).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 29 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

- ב. חובות* (המשך)**
2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)
 ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש

31 בדצמבר 2019				31 בדצמבר 2020				
יתרת חוב רשומה								
סך-הכל ⁽²⁾	צובר ⁽¹⁾ לא בפיגור	צובר ⁽¹⁾ בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים	שאינו צובר הכנסות ריבית	סך-הכל ⁽²⁾	צובר ⁽¹⁾ לא בפיגור	צובר ⁽¹⁾ בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים	שאינו צובר הכנסות ריבית	
פעילות לווים בישראל								
ציבור - מסחרי								
63	20	-	43	75	42	-	33	בינוי ונדל"ן - בינוי
70	25	-	45	15	5	-	10	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
4	2	-	2	5	2	-	3	שירותים פיננסיים
472	144	-	328	1,623	158	-	1,465	מסחרי - אחר
609	191	-	418	1,718	207	-	1,511	סך-הכל מסחרי
707	384	-	323	698	425	-	273	אנשים פרטיים - אחר
1,316	575	-	741	2,416	632	-	1,784	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל								
ציבור - מסחרי								
10	-	-	10	194	22	-	172	בינוי ונדל"ן
48	-	-	48	100	98	-	2	מסחרי אחר
58	-	-	58	294	120	-	174	סך-הכל מסחרי
1,374	575	-	799	2,710	752	-	1,958	סך-הכל ציבור

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).
 (1) צובר הכנסות ריבית.
 (2) נכלל בחובות פגומים.
 התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2020 בסך של כ-74 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.19: 23 מיליוני ש"ח).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 29 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו									
בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018			בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019			בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020			
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	
פעילות לווים בישראל									
ציבור - מסחרי									
56	64	257	43	43	291	55	58	213	בינוי ונדל"ן - בינוי
11	13	35	15	16	31	20	21	38	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
6	6	14	3	4	14	2	3	18	שירותים פיננסיים
226	228	1,305	249	252	1,571	1,560	1,626	1,344	מסחרי - אחר
299	311	1,611	310	315	1,907	1,637	1,708	1,613	סך-הכל מסחרי
352	362	7,139	413	434	8,406	323	341	6,478	אנשים פרטיים - אחר
651	673	8,750	723	749	10,313	1,960	2,049	8,091	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל									
ציבור - מסחרי									
15	15	2	-	-	2	191	191	3	בינוי ונדל"ן
55	55	2	-	-	-	124	124	4	מסחרי - אחר
70	70	4	-	-	2	315	315	7	סך-הכל מסחרי
-	-	9	-	-	9	-	-	12	אנשים פרטיים
70	70	13	-	-	11	315	315	19	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
721	743	8,763	723	749	10,324	2,275	2,364	8,110	סך-הכל ציבור

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאור 29 סיון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)**

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו*

בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018		בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019		בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020		
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	
10	140	5	153	11	180	ציבור - מסחרי
						בינוי ונדל"ן - בינוי
1	18	5	14	-	15	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
1	5	-	5	-	7	שירותים פיננסיים
31	552	28	645	1,003	782	מסחרי - אחר
43	715	38	817	1,014	984	סך-הכל מסחרי
60	3,136	44	3,234	56	3,656	אנשים פרטיים - אחר
103	3,851	82	4,051	1,070	4,640	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל

פעילות לווים בחו"ל

בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018		בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019		בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020		
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	
54	1	-	-	-	-	ציבור - מסחרי
						מסחרי - אחר
-	6	-	6	-	7	אנשים פרטיים
54	7	-	6	-	7	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
157	3,858	82	4,057	1,070	4,647	סך-הכל ציבור

* חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

במיליוני ש"ח

ביאור 29 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)**

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור - אנשים פרטיים

יתרות לסוף שנה לפי שיעור המימון (LTV)*, סוג החזר וסוג הריבית

31 בדצמבר 2020					
סיכון אשראי חוץ-מאזני	יתרת הלוואות לדיור - אנשים פרטיים				
	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון	סך-הכל		
3,872	39,950	1,511	62,645	עד 60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון
3,634	23,935	423	35,959	מעל 60%	
218	484	36	839		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
7,724	64,369	1,970	99,443		סך-הכל

31 בדצמבר 2019					
סיכון אשראי חוץ-מאזני	יתרת הלוואות לדיור - אנשים פרטיים				
	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון	סך-הכל		
3,687	36,832	1,764	57,519	עד 60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון
3,022	21,331	484	31,396	מעל 60%	
558	468	45	787		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
7,267	58,631	2,293	89,702		סך-הכל

* יחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על-ידי הבנק בעת העמדת המסגרת.

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

איכות אשראי - יחס ה-LTV

יחס ה-LTV מהווה אינדיקציה נוספת של הבנק לאיכות אשראי. יחס ה-LTV - מהווה יחס בין סכום ההלוואה לבין השווי המוערך של הנכס הממומן כפי שאושר על-ידי הבנק בעת העמדת המסגרת. יחס ה-LTV מחושב בעת אישור האשראי למעט החריגים המפורטים להלן:

1. העמדת אשראי נוסף בביטחון אותו נכס.
 2. קבלת הלוואה מתאגיד אחר, תוך ביצוע שיעבוד משותף פרי-פסו בגין הנכס.
 3. גרירת משכנתא.
 4. חלק ממסגרת האשראי שלא נוצל.
 5. פירעון מוקדם מהותי (10 אחוז ומעלה).
- הביאור מציג יתרות חוב בגין הלוואות לדיור תוך פילוח לפי טווח יחסי LTV ודרגות שיעבוד.

במיליוני ש"ח

ביאור 29 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. מכירה, רכישה וסינדיקציה של אשראי לציבור במהלך השנה

1. מכירה ורכישה של אשראי לציבור

סיכון אשראי לציבור שנמכר										
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019					לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020					
אשראי לציבור שנמכר השנה	סיכון אשראי חוץ-מאזני* בעייתי	מזה: אשראי סך-הכל (הפסד) בגין אשראי שנמכר	אשראי סך-הכל	יתרה לטווח שנה של האשראי שנמכר, אשר הבנק נותן עבורו שירות	אשראי לציבור שנמכר השנה	סיכון אשראי חוץ-מאזני* בעייתי	מזה: אשראי סך-הכל (הפסד) בגין אשראי שנמכר	אשראי סך-הכל	יתרה לטווח שנה של האשראי שנמכר, אשר הבנק נותן עבורו שירות	אשראי לציבור שנמכר השנה
34	-	24	21	2,205	34	-	24	21	2,619	34
אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור -	-	-	-	414	-	-	-	-	-	-
סך-הכל סיכון אשראי לציבור	-	24	21	2,619	34	-	24	21	2,619	34

סיכון אשראי לציבור שנרכש										
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019					לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020					
אשראי לציבור שנרכש השנה ⁽¹⁾	סיכון אשראי חוץ-מאזני* בעייתי	מזה: אשראי סך-הכל שנרכש השנה	אשראי לציבור שנרכש השנה ⁽¹⁾	יתרה לטווח שנה של האשראי שנרכש	אשראי לציבור שנרכש השנה	סיכון אשראי חוץ-מאזני* בעייתי	מזה: אשראי סך-הכל שנרכש השנה	אשראי לציבור שנרכש השנה	יתרה לטווח שנה של האשראי שנרכש	אשראי לציבור שנרכש השנה
8,409	248	1	2,393	7,501	8,409	248	1	2,393	7,501	8,409
סך-הכל מסחרי	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך-הכל סיכון אשראי לציבור	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
(1) כולל ברוב עסקות ניכיון לטווח קצר.

2. סינדיקציות והשתתפות בסינדיקציות של הלוואות

יתרה ליום 31 בדצמבר 2020						
עסקות סינדיקציה שיזמו אחרים	עסקות סינדיקציה שהבנק יזם*			עסקות סינדיקציה שהבנק יזם*		
	חלקו של הבנק	חלקם של אחרים	חלקו של הבנק	חלקם של אחרים	חלקו של הבנק	חלקם של אחרים
אשראי לציבור חוץ-מאזני**	אשראי לציבור חוץ-מאזני**	אשראי לציבור חוץ-מאזני**	אשראי לציבור חוץ-מאזני**	אשראי לציבור חוץ-מאזני**	אשראי לציבור חוץ-מאזני**	אשראי לציבור חוץ-מאזני**
9,479	4,685	19,384	6,281	5,009	3,210	9,479
7	-	4	-	-	-	7
סך-הכל מסחרי	4,685	19,388	6,281	5,009	3,210	9,486

יתרה ליום 31 בדצמבר 2019						
עסקות סינדיקציה שיזמו אחרים	עסקות סינדיקציה שהבנק יזם*			עסקות סינדיקציה שהבנק יזם*		
	חלקו של הבנק	חלקם של אחרים	חלקו של הבנק	חלקם של אחרים	חלקו של הבנק	חלקם של אחרים
אשראי לציבור חוץ-מאזני**	אשראי לציבור חוץ-מאזני**	אשראי לציבור חוץ-מאזני**	אשראי לציבור חוץ-מאזני**	אשראי לציבור חוץ-מאזני**	אשראי לציבור חוץ-מאזני**	אשראי לציבור חוץ-מאזני**
8,994	3,307	19,185	4,922	5,152	3,690	8,994
19	-	8	-	-	-	19
סך-הכל מסחרי	3,307	19,193	4,922	5,152	3,690	9,013

* לרבות אם הבנק נותן שירות מהותי בעסקת הסינדיקציה.
** סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

במיליוני ש"ח

ביאור 29 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ד. יתרות אשראי לציבור⁽¹⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽¹⁾⁽²⁾ לפי גודל האשראי של לווה

31 בדצמבר 2020			
סיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽²⁾⁽³⁾	אשראי* ⁽²⁾	מספר לווים ⁽¹⁾	
			אשראי ללווה באלפי ש"ח
981	487	422,725	עד 10
1,726	1,142	253,135	מ-10 עד 20
3,233	2,754	210,875	מ-20 עד 40
5,011	7,075	210,639	מ-40 עד 80
5,629	13,034	170,175	מ-80 עד 150
5,443	17,552	110,384	מ-150 עד 300
5,091	26,965	73,489	מ-300 עד 600
7,418	56,420	74,648	מ-600 עד 1,200
4,748	26,320	21,079	מ-1,200 עד 2,000
3,169	13,724	6,324	מ-2,000 עד 4,000
2,931	8,643	2,082	מ-4,000 עד 8,000
6,672	12,900	1,529	מ-8,000 עד 20,000
8,832	13,644	800	מ-20,000 עד 40,000
35,855	56,064	1,067	מ-40,000 עד 200,000
20,975	22,636	156	מ-200,000 עד 400,000
17,660	20,136	71	מ-400,000 עד 800,000
7,246	5,811	13	מ-800,000 עד 1,200,000
7,540	5,051	9	מ-1,200,000 עד 1,600,000
3,056	2,464	3	מ-1,600,000 עד 2,000,000
1,568	3,064	2	מ-2,000,000 עד 3,200,000
5,079	3,523	2	מעל-3,200,000
159,863	319,409	1,559,207	סך-הכל

* אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב של הציבור, נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך של 4,751,307,973 ו-6,685 מיליוני ש"ח בהתאמה.

- (1) מספר הלווים מחושב לפי אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני גם יחד, בהתבסס על היתרה הרשומה.
- (2) אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

הערה:

הנתונים של אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני (להלן: "האשראי") במדרגות האשראי עד 8,000 אלפי ש"ח, כולל מספר הלווים, חושבו על-ידי סיכום הנתונים בכל מדרגת אשראי של כל חברה מאוחדת (איחוד על בסיס שכבות), ואילו הנתונים של האשראי מעל 8,000 אלפי ש"ח, כולל מספר הלווים, חושבו על-ידי סיכום האשראי של כל לווה בכלל קבוצת הבנק, וסיווגו במדרגת האשראי בהתאם (איחוד ספציפי).

ביאור 29 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

במיליוני ש"ח

ד. יתרות אשראי לציבור⁽¹⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽²⁾ לפי גודל האשראי של לווה (המשך)

31 בדצמבר 2019			
סיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽²⁾ ⁽³⁾	אשראי* ⁽²⁾	מספר לווים ⁽¹⁾	
			אשראי ללווה באלפי ש"ח
887	498	418,747	עד 10
1,629	1,169	239,671	מ-10 עד 20
3,023	3,006	211,743	מ-20 עד 40
4,678	7,725	215,595	מ-40 עד 80
5,248	14,215	177,349	מ-80 עד 150
5,347	19,150	117,626	מ-150 עד 300
5,217	27,190	74,578	מ-300 עד 600
7,201	51,845	69,456	מ-600 עד 1,200
4,248	22,607	18,195	מ-1,200 עד 2,000
2,934	12,154	5,632	מ-2,000 עד 4,000
2,683	7,958	1,923	מ-4,000 עד 8,000
6,009	13,106	1,501	מ-8,000 עד 20,000
8,294	14,453	807	מ-20,000 עד 40,000
36,343	52,519	1,283	מ-40,000 עד 200,000
16,197	19,583	132	מ-200,000 עד 400,000
15,976	20,690	67	מ-400,000 עד 800,000
5,794	6,324	12	מ-800,000 עד 1,200,000
4,597	2,204	5	מ-1,200,000 עד 1,600,000
28	1,868	1	מ-1,600,000 עד 2,000,000
4,513	2,795	3	מ-2,000,000 עד 3,200,000
2,716	4,744	1	מעל-3,200,000
143,562	305,803	1,554,327	סך-הכל

* אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב של הציבור, נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך של 3,022,297,647 ו-5,134 מיליוני ש"ח בהתאמה.

- (1) מספר הלווים מחושב לפי אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני גם יחד, בהתבסס על היתרה הרשומה.
- (2) אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

הערה:

הנתונים של אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני (להלן: "האשראי") במדרגות האשראי עד 8,000 אלפי ש"ח, כולל מספר הלווים, חושבו על-ידי סיכום הנתונים בכל מדרגת אשראי של כל חברה מאוחדת (איחוד על בסיס שכבות), ואילו הנתונים של האשראי מעל 8,000 אלפי ש"ח, כולל מספר הלווים, חושבו על-ידי סיכום האשראי של כל לווה בכלל קבוצת הבנק, וסיווגו במדרגת האשראי בהתאם (איחוד ספציפי).

במיליוני ש"ח

ביאור 29 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ה. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים

31 בדצמבר			
2019	2020	2019	2020
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי		יתרות החוזים*	
עסקות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:			
4	5	816	828
		(א) אשראי תעודות	
38	42	5,732	5,762
		(ב) ערבויות להבטחת אשראי	
45	58	20,019	22,680
		(ג) ערבויות לרוכשי דירות**	
136	181	25,383	23,771
		(ד) ערבויות והתחייבויות אחרות***	
42	67	15,640	15,744
		(ה) מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות הבנק	
103	154	44,695	47,997
		(ו) מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה, שלא נוצלו	
106	195	33,279	43,008
		(ז) התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן****	
63	79	25,044	28,768
		(ח) התחייבויות להוצאת ערבויות	

* יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.
 ** החל מיום 31 בדצמבר 2020, כולל גם ערבויות מסוימות שניתנו במסגרת ליווי פיננסי לפרויקטים מסוג פינוי בינוי, תמ"א 38 (סוג 2) או עסקות קומבינציה, אשר בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים ניתן ליישם מקדמי המרה מופחתים בגינן.
 *** כולל התחייבויות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלקת המעו"ף בסך 91 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.19: 94 מיליוני ש"ח).
 **** כולל התחייבויות למתן אשראי שניתנו ללקוחות במסגרת "אישור עקרוני ושמיירת שיעור הריבית" להוראות ניהול בנקאי תקין 451, נהלים למתן הלוואות לדיור.

ביאור 29 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. ערבויות

הבנק מספק מגוון רחב של ערבויות ושיפויים עבור לקוחותיו על מנת לאפשר להם להשלים מגוון רחב של עסקות. הסכום המקסימלי של התשלומים העתידיים הפוטנציאליים נקבע בהתאם לסכום הנקוב של הערבויות, מבלי לקחת בחשבון החזרים אפשריים או בטוחות מוחזקות או משועבדות. במידת הצורך הבנק נוהג לקבל ביטחונות או התחייבויות מסוגים שונים כגון פיקדונות, ניירות-ערך, נדל"ן, יחסים פיננסיים וכדומה. מרבית הערבויות בבנק מדורגות בדירוג ביצוע האשראי.

ליום 31 בדצמבר 2020						
יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם						
סך-הכל	ללא תאריך פקיעה	פקיעה מעל 5 שנים	פקיעה מעל 3 ועד 5 שנים	פקיעה בין 3 שנים עד שנה ועד 3 שנים	פקיעה בעוד שנה או פחות	
5,762	26	611	152	705	4,268	ערבויות להבטחת אשראי
22,680	19,969	2	-	-	2,709	ערבויות לרוכשי דירות
23,771	-	4,348	1,002	6,662	11,759	ערבויות והתחייבויות אחרות
28,768	-	874	3,196	16,140	8,558	התחייבויות להוצאת ערבויות
80,981	19,995	5,835	4,350	23,507	27,294	סך-הכל

ליום 31 בדצמבר 2019						
יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם						
סך-הכל	ללא תאריך פקיעה	פקיעה מעל 5 שנים	פקיעה מעל 3 ועד 5 שנים	פקיעה בין 3 שנים עד שנה ועד 3 שנים	פקיעה בעוד שנה או פחות	
5,732	46	815	101	1,298	3,472	ערבויות להבטחת אשראי
20,019	16,983	-	-	-	3,036	ערבויות לרוכשי דירות
25,383	-	4,618	4,127	6,108	10,530	ערבויות והתחייבויות אחרות
25,044	-	117	4,016	12,001	8,910	התחייבויות להוצאת ערבויות
76,178	17,029	5,550	8,244	19,407	25,948	סך-הכל

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 30 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר 2020							
סך-הכל	פריטים לא-כספיים*	מטבע-חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי			
		אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
נכסים							
138,711	-	222	231	11,341	-	126,917	מזמונים ופיקדונות בבנקים
71,885	2,385	412	2,535	24,036	482	42,035	ניירות-ערך
368	-	-	-	-	-	368	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
301,828	1,354	2,017	3,927	23,401	49,669	221,460	אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
2,193	-	-	1,171	748	-	274	אשראי לממשלות
556	503	-	-	-	-	53	השקעות בחברות כלולות
3,319	3,319	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
14,890	1,081	577	999	2,180	423	9,630	נכסים בגין מכשירים נגזרים
5,852	1,183	11	36	93	6	4,523	נכסים אחרים
539,602	9,825	3,239	8,899	61,799	50,580	405,260	סך-כל הנכסים
התחייבויות							
435,217	1,406	3,453	10,948	93,939	10,290	315,181	פיקדונות הציבור
6,591	-	13	282	1,928	-	4,368	פיקדונות מבנקים
761	-	-	-	484	2	275	פיקדונות הממשלה
6	-	6	-	-	-	-	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
23,490	-	-	-	13	22,881	596	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
16,804	1,044	694	1,230	3,000	710	10,126	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
16,834	325	176	86	537	4,594	11,116	התחייבויות אחרות
499,703	2,775	4,342	12,546	99,901	38,477	341,662	סך-כל ההתחייבויות
39,899	7,050	(1,103)	(3,647)	(38,102)	12,103	63,598	עודף נכסים (התחייבויות)
							השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:
-	-	366	3,262	40,825	(3,125)	(41,328)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	341	138	(2,867)	-	2,388	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס הבסיס)
-	-	261	209	(581)	-	111	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס הבסיס)
39,899	7,050	(135)	(38)	(725)	8,978	24,769	סך-הכל כללי
-	-	197	329	(2,327)	-	1,801	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
-	-	1,351	1,271	(3,784)	-	1,162	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

* לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(1) כולל צמודי מטבע-חוץ.

(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי הצמדה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 30 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

		ליום 31 בדצמבר 2019						
סך-הכל	פריטים לא-כספיים*	מטבע-חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		לא-צמוד	צמוד למדד
		אחר	אירו	דולר	דולר	צמוד למדד		
נכסים								
88,122	-	2,372	204	15,802	-	69,744	מזומנים ופיקדונות בבנקים	
59,486	1,773	134	909	20,687	700	35,283	ניירות-ערך	
471	-	-	-	-	-	471	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	
292,940	644	1,964	4,514	20,519	48,735	216,564	אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾	
1,971	-	-	925	980	-	66	אשראי לממשלות	
192	144	-	-	-	-	48	השקעות בחברות כלולות	
3,233	3,233	-	-	-	-	-	בנינים וציוד	
11,143	646	297	245	1,851	755	7,349	נכסים בגין מכשירים נגזרים	
5,281	536	41	96	77	7	4,524	נכסים אחרים	
849	849	-	-	-	-	-	השקעה המהווה פעילות מופסקת	
463,688	7,825	4,808	6,893	59,916	50,197	334,049	סך-כל הנכסים	
התחייבויות								
361,645	697	3,408	10,755	78,124	11,693	256,968	פיקדונות הציבור	
3,520	-	13	336	1,097	-	2,074	פיקדונות מבנקים	
685	-	-	-	297	2	386	פיקדונות הממשלה	
3	-	3	-	-	-	-	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	
26,853	-	12	10	152	25,724	955	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים	
12,050	603	304	249	2,274	975	7,645	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	
20,711	302	354	200	3,588	**3,986	**12,281	התחייבויות אחרות	
425,467	1,602	4,094	11,550	85,532	**42,380	**280,309	סך-כל ההתחייבויות	
38,221	6,223	714	(4,657)	(25,616)	**7,817	**53,740	עודף נכסים (התחייבויות)	
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:								
-	-	(1,106)	2,577	26,470	(523)	(27,418)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	
-	-	30	1,444	(1,543)	-	69	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)	
-	-	20	774	(214)	-	(580)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)	
38,221	6,223	(342)	138	(903)	**7,294	**25,811	סך-הכל כללי	
-	-	(142)	2,736	(809)	-	(1,785)	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהווה)	
-	-	338	2,445	565	-	(3,348)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהווה)	

* לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

** סיווג מחדש של יתרות התחייבויות בגין זכויות עובדים מהמגזר הלא-צמוד למגזר צמוד מדד.

(1) כולל צמודי מטבע-חוץ.

(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 31 נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון

31 בדצמבר 2020				
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים*				
עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 2 עד 3 שנים
במיליוני ש"ח				
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מטבע-חוץ)				
נכסים	170,270	21,340	54,503	33,953
התחייבויות	297,146	17,629	20,140	10,623
הפרש	(126,876)	3,711	34,363	23,330
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(21,862)	(2,417)	(19,051)	177
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	119	204	1,189	6
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(148,619)	1,498	16,501	23,513
מטבע-חוץ**				
נכסים	20,512	4,138	8,528	5,876
התחייבויות	81,994	8,066	18,017	1,799
הפרש	(61,482)	(3,928)	(9,489)	4,077
מזה: הפרש - בדולר	(51,167)	(4,104)	(9,716)	3,408
מזה: הפרש - בגין פעילות חוץ	1,436	(684)	(623)	(79)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	21,862	2,411	19,072	(179)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	(119)	(204)	(1,189)	(6)
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(39,739)	(1,721)	8,394	3,892
סך-הכל ליום 31 בדצמבר 2020				
נכסים***	190,782	25,478	63,031	39,829
התחייבויות****	379,140	25,695	38,157	12,422
הפרש	(188,358)	(217)	24,874	27,407
מזה: אשראי לציבור	49,612	21,954	51,820	30,060
מזה: פיקדונות הציבור	361,756	20,604	28,699	6,202

- * בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי מטבעות, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפירעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.
- ** לא כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ.
- (1) נכסים ללא תקופת פירעון כוללים נכסים בסך של 3,304 מיליוני ש"ח, שזמן פירעונם עבר.
- (2) כפי שנכללה בביאור 30 "נכסים והתחייבויות לפי בסיס הצמדה", לרבות סכומים חוץ-מאזניים בגין נגזרים.
- (3) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.
- (4) כולל אשראי בתנאי חח"ד בסך 13,548 מיליוני ש"ח שמתוכו סכומי חריגה ממסגרת חח"ד בסך 1,867 מיליוני ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

31 בדצמבר 2020								
שיעור תשואה חוזי ⁽³⁾	יתרה מאזנית ⁽²⁾		תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים*					
	סך-הכל	ללא תקופת פירעון ⁽¹⁾	סך-הכל תזרימי מזומנים	מעל 20 שנים	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 4 עד 5 שנים	מעל 3 עד 4 שנים
%-ב	במיליוני ש"ח							
2.3%	455,964	2,699	492,201	15,014	44,076	60,500	26,231	24,256
1.5%	380,305	23	383,373	18	1,314	15,757	3,040	4,064
-	75,659	2,676	108,828	14,996	42,762	44,743	23,191	20,192
-	(44,272)	-	(44,469)	-	(63)	(69)	(207)	(48)
-	2,356	-	2,605	-	-	-	-	544
-	33,743	2,676	66,964	14,996	42,699	44,674	22,984	20,688
1.8%	73,760	605	76,555	7	965	19,122	4,090	5,410
0.9%	116,623	1	116,971	5	247	900	712	1,158
-	(42,863)	604	(40,416)	2	718	18,222	3,378	4,252
-	(38,307)	387	(36,541)	(3)	396	16,748	2,888	2,248
-	5,889	-	6,766	-	156	2,407	1,026	931
-	44,272	-	44,469	-	58	76	230	16
-	(2,356)	-	(2,605)	-	-	-	-	(544)
-	(947)	604	1,448	2	776	18,298	3,608	3,724
2.2%	⁽⁴⁾ 529,724	3,304	568,756	15,021	45,041	79,622	30,321	29,666
1.3%	496,928	24	500,344	23	1,561	16,657	3,752	5,222
1.8%	32,796	3,280	68,412	14,998	43,480	62,965	26,569	24,444
2.7%	300,474	3,068	337,060	14,972	44,471	45,419	17,936	22,945
1.4%	433,811	-	436,119	1	1,491	3,297	1,900	2,909

ביאור 31 נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון (המשך)

31 בדצמבר 2019				
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים*				
עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 2 עד 3 שנים
במיליוני ש"ח				
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מטבע-חוץ)				
נכסים	119,854**	22,676	59,635	30,635
התחייבויות	235,166	17,647	21,737	11,924
הפרש	(115,312)	5,029	37,898	18,711
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(5,316)	(2,608)	(9,829)	(603)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	(2,206)	115	848	623
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(122,834)	2,536	28,917	18,731
מטבע-חוץ***				
נכסים	24,267	4,080	8,467	6,285
התחייבויות	64,050	8,686	21,981	1,150
הפרש	(39,783)	(4,606)	(13,514)	5,135
מזה: הפרש - בדולר	(32,150)	(4,512)	(11,711)	4,566
מזה: הפרש - בגין פעילות חוץ	7,876	(792)	(3,857)	2,281
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	5,310	2,601	9,877	588
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	2,206	(115)	(848)	(623)
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(32,267)	(2,120)	(4,485)	5,100
סך-הכל ליום 31 בדצמבר 2019				
נכסים****	144,121	26,756	68,102	36,920
התחייבויות****	299,216	26,333	43,718	13,074
הפרש	(155,095)	423	24,384	23,846
מזה: אשראי לציבור	**54,848	21,043	53,135	28,037
מזה: פיקדונות הציבור	284,927	21,895	32,655	5,554

* בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי מטבעות, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפירעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.

** הוצג מחדש.

*** לא כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ.

(1) נכסים ללא תקופת פירעון כוללים נכסים בסך של 4,652 מיליוני ש"ח, שזמן פירעונם עבר.

(2) כפי שנכללה בביאור 30 "נכסים והתחייבויות לפי בסיס הצמדה", לרבות סכומים חוץ-מאזניים בגין נגזרים.

(3) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.

(4) כולל אשראי בתנאי חח"ד בסך 15,053 מיליוני ש"ח שמתוכו סכומי חריגה ממסגרת חח"ד בסך 3,708 מיליוני ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

31 בדצמבר 2019								
שיעור תשואה חוזי ⁽³⁾	יתרה מאזנית ⁽²⁾		תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים*					
	סך-הכל	ללא תקופת פירעון ⁽¹⁾	סך-הכל תזרימי מזומנים	מעל 20 שנים	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 4 עד 5 שנים	מעל 3 עד 4 שנים
ב-%	במיליוני ש"ח							
2.7%	384,434	3,865	**420,791	13,138	39,767	55,630	17,885	25,441
1.7%	322,889	27	325,540	1	3,041	12,705	4,622	7,111
-	61,545	3,838	95,251	13,137	36,726	42,925	13,263	18,330
-	(18,702)	-	(18,710)	-	(47)	1,218	(309)	(246)
-	(278)	-	3	-	-	-	574	-
-	42,565	3,838	76,544	13,137	36,679	44,143	13,528	18,084
2.9%	71,381	585	76,019	97	1,018	14,240	4,275	5,036
1.9%	100,976	14	101,472	10	310	758	986	938
-	(29,595)	571	(25,453)	87	708	13,482	3,289	4,098
-	(23,963)	435	(20,265)	93	340	12,162	2,766	3,675
-	12,453	(12)	13,937	92	103	2,748	949	2,215
-	18,702	-	18,710	-	44	(1,144)	235	226
-	278	-	(3)	-	-	-	(574)	-
-	(10,615)	571	(6,746)	87	752	12,338	2,950	4,324
2.7%	⁽⁴⁾ 455,815	4,450	496,810	13,235	40,785	69,870	22,160	30,477
1.7%	423,865	41	427,012	11	3,351	13,463	5,608	8,049
2.2%	31,950	4,409	69,798	13,224	37,434	56,407	16,552	22,428
3.0%	292,296	4,365	**330,284	13,138	40,149	44,697	17,021	22,373
1.8%	360,948	-	363,235	1	1,843	3,273	3,052	3,921

ביאור 32 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הביאור כולל מידע בדבר הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה ריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים המזומנים העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכיון היא סובייקטיבית. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן המוצגת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת הזכויות שאינן מקנות שליטה ואת השפעת המס. יותר מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן ייתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו, יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי. כמו-כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב ומלוות שאינם נסחרים ואשראי לממשלה - שיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקות דומות במועד הדיווח;

ניירות-ערך סחירים - לפי שווי שוק בשוק העיקרי.

אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים מנוכים בשיעור ניכיון מתאים. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות הומוגניות. בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית). תקבולים אלה הונוו בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי באותה קטגוריה.

בדרך כלל שיעור ריבית זה נקבע לפי שיעור ריבית לפיו נעשות בבנק עסקות דומות במועד הדיווח.

השווי ההוגן של חובות פגומים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי ניכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקותיו במועד הדיווח.

תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות. גידול של 1% בשיעורי ריבית הניכיון של חובות פגומים מקטין את שוויים ההוגן בסכום של 9 מיליוני ש"ח.

מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי יוחסו לתקופות שבהן מוין אותו חוב, מקום בו ניתן לעשות זאת (לדוגמה, כאשר חושבה הפרשה על בסיס פרטני לפי ערך נוכחי של תזרים מזומנים). בהעדר נתונים אלה מחיקות חשבונאיות ויתרת ההפרשות מיוחסים באופן יחסי ליתרת האשראי לפי תקופות לפירעון בסוף התקופה.

בחישוב השווי ההוגן נכללו הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיור בהתאם להערכת הבנק בהתבסס על בחינת הנתונים ההיסטוריים של פירעונות מוקדמים ביחס לפרמטרים המסבירים פירעונות אלו. השפעת הנחות אלו על השווי ההוגן הינה הגדלת השווי ההוגן ב-66 מיליוני ש"ח.

פיקדונות, אגרות-חוב וכתבי התחייבות - בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעור ריבית בו התאגיד מגייס פיקדונות דומים, או בהנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות דומים (אם מחיר מצוטט בשוק פעיל אינו זמין), על-ידי הבנק, ביום הדיווח. לגבי אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים אשר נסחרים כנכס בשוק פעיל, השווי ההוגן מבוסס על מחירי שוק מצוטטים או על ציטוטי סוחרים עבור התחייבות זהה הנסחרת כנכס בשוק פעיל.

השאלות בין לקוחות - מוצגים כאשראי ופיקדונות ונמדדים לפי ערכם בבורסה של ניירות הערך המושאלים.

מכשירים פיננסיים נגזרים - מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי.

מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי.

מידת השווי ההוגן של מכשירים נגזרים מתחשבת בין היתר בסיכון האשראי הגלום בעסקות אלו.

אומדן השווי ההוגן של נכסים בגין מכשירים נגזרים, משקף גם את סיכון האשראי של הצד הנגד, ואומדן השווי ההוגן של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משקף גם את סיכון האשראי של הבנק.

מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי - השווי ההוגן מוצג בהתאם ליתרה המאזנית של העמלות בעסקות הנ"ל המהוות קירוב לשווי הוגן.

נכסים והתחייבויות אשר מדידת השווי ההוגן בגינם מתבססת על נתוני רמה 3 - פריטים ששוויים ההוגן נקבע על סמך מחיר אינדיקטיבי מגורם בלתי תלוי, מחיר אינדיקטיבי של צד נגדי לעסקה, מודלים להערכה אשר חלק מהנתונים המשמעותיים בהם אינם נצפים וכן פריטים ששוויים ההוגן נקבע על סמך מחשבוני פנימיים או לשכות שירות אשר חלק מהנתונים בהם אינם נצפים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 32 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

ליום 31 בדצמבר 2020				
סך-הכל	שווי הוגן ⁽¹⁾			יתרה במאזן
	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
נכסים פיננסיים				
138,747	135,665	-	3,082	138,711
מזומנים ופיקדונות בבנקים				
71,893	1,967	18,177	51,749	71,885
ניירות-ערך*				
368	368	-	-	368
ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר				
303,935	300,850	-	3,085	301,828
אשראי לציבור, נטו***				
2,205	2,205	-	-	2,193
אשראי לממשלות				
14,890	3,224	10,617	1,049	14,890
נכסים בגין מכשירים נגזרים				
648	642	-	6	652
נכסים פיננסיים אחרים				
532,686	444,921	28,794	58,971	**530,527
סך-כל הנכסים הפיננסיים				
התחייבויות פיננסיות				
436,833	433,368	-	3,465	435,217
פיקדונות הציבור***				
6,570	6,570	-	-	6,591
פיקדונות מבנקים				
773	773	-	-	761
פיקדונות הממשלה				
6	6	-	-	6
ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר				
24,139	803	1,552	21,784	23,490
אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים				
16,804	5,891	9,862	1,051	16,804
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
9,894	9,888	-	6	9,894
התחייבויות פיננסיות אחרות				
495,019	457,299	11,414	26,306	**492,763
סך-כל ההתחייבויות הפיננסיות				
מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים				
104	104	-	-	-
עסקות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי				

- * כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 1,368 מיליוני ש"ח. לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות-ערך ראה [ביאור 12](#).
- ** מזה: נכסים והתחייבויות בסך של 91,248 מיליוני ש"ח ובסך של 30,201 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [סעיפים ב-1](#).
- *** מזה נכלל ביתרת פיקדונות הציבור סך של 38 מיליוני ש"ח בגין מכשירים נגזרים משובצים.
- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 32 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סך-הכל	ליום 31 בדצמבר 2019			יתרה במאזן	
	שווי הוגן ⁽¹⁾				
	רמה 3	רמה 2	רמה 1		
נכסים פיננסיים					
88,142	85,255	-	2,887	88,122	מזומנים ופיקדונות בבנקים
59,490	1,501	13,615	44,374	59,486	ניירות-ערך*
471	471	-	-	471	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
294,981	291,570	-	3,411	292,940	אשראי לציבור, נטו***
1,982	1,982	-	-	1,971	אשראי לממשלות
11,143	1,412	9,097	634	11,143	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,083	1,059	-	24	977	נכסים פיננסיים אחרים
457,292	383,250	22,712	51,330	**455,110	סך-כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
364,103	360,013	-	4,090	361,645	פיקדונות הציבור***
3,503	3,503	-	-	3,520	פיקדונות מבנקים
698	698	-	-	685	פיקדונות הממשלה
3	3	-	-	3	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
27,582	48	1,557	25,977	26,853	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
12,050	387	11,025	638	12,050	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
13,178	13,154	-	24	13,173	התחייבויות פיננסיות אחרות
421,117	377,806	12,582	30,729	**417,929	סך-כל ההתחייבויות הפיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים					
112	112	-	-	-	עסקות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי

- * כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 1,021 מיליוני ש"ח. לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות-ערך ראה [ביאור 12](#).
- ** מזה: נכסים והתחייבויות בסך של 75,702 מיליוני ש"ח ובסך של 16,207 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [סעיפים ב-ו](#).
- *** מזה נכללו ביתרת פיקדונות הציבור סך של 43 מיליוני ש"ח בגין מכשירים נגזרים משובצים.
- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאור 32 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

ליום 31 בדצמבר 2020				
סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
נכסים				
אגרות-חוב זמינות למכירה				
43,335	-	7,457	35,878	אגרות-חוב של ממשלת ישראל
10,562	-	999	9,563	אגרות-חוב של ממשלות זרות
5,058	165	4,893	-	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים
3,904	-	3,889	15	אגרות-חוב של אחרים זרים
62,859	165	17,238	45,456	סך-הכל אגרות-חוב זמינות למכירה
1,017	-	939	78	השקעות במניות סחירות שאינן למסחר
ניירות-ערך למסחר				
6,213	-	-	6,213	אגרות-חוב של ממשלת ישראל
2	-	-	2	אגרות-חוב של ממשלות זרות
6,215	-	-	6,215	סך-הכל ניירות-ערך למסחר
נכסים בגין מכשירים נגזרים				
474	199	275	-	חוזי שקל-מדד
5,551	396	5,155	-	חוזי ריבית אחרים
6,894	2,527	4,355	12	חוזי מטבע-חוץ
1,925	78	810	1,037	חוזי מניות
46	24	22	-	חוזי סחורות ואחרים
14,890	3,224	10,617	1,049	סך-הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים
3,179	-	-	3,179	אשראי בגין השאלות בין לקוחות
6	-	-	6	נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף
88,166	3,389	28,794	55,983	סך-כל הנכסים
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
392	30	362	-	חוזי שקל-מדד
6,788	278	6,510	-	חוזי ריבית אחרים
7,704	4,729	2,963	12	חוזי מטבע-חוץ
1,875	830	6	1,039	חוזי מניות
45	24	21	-	חוזי סחורות ואחרים
38	18	20	-	התחייבויות בגין נגזרים משובצים
16,842	5,909	9,882	1,051	סך-הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
3,179	-	-	3,179	פיקדונות בגין השאלות בין לקוחות
6	-	-	6	התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף
286	-	-	286	התחייבויות בגין השאלת ניירות-ערך
20,313	5,909	9,882	4,522	סך-כל ההתחייבויות

ביאור 32 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2019				
סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
נכסים				
אגרות-חוב זמינות למכירה				
33,417	-	4,336	29,081	אגרות-חוב של ממשלת ישראל
8,108	-	239	7,869	אגרות-חוב של ממשלות זרות
6,830	177	6,505	148	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים
2,454	-	2,413	41	אגרות-חוב של אחרים זרים
50,809	177	13,493	37,139	סך-הכל אגרות-חוב זמינות למכירה
750	-	122	628	השקעות במניות סחירות שאינן למסחר
ניירות-ערך למסחר				
6,602	-	-	6,602	אגרות-חוב של ממשלת ישראל
3	-	-	3	אגרות-חוב של ממשלות זרות
2	-	-	2	מניות סחירות
6,607	-	-	6,607	סך-הכל ניירות-ערך למסחר
נכסים בגין מכשירים נגזרים				
372	116	256	-	חוזי שקל-מדד
6,004	662	5,342	-	חוזי ריבית אחרים
3,762	601	3,102	59	חוזי מטבע-חוץ
990	23	392	575	חוזי מניות
15	10	5	-	חוזי סחורות ואחרים
11,143	1,412	9,097	634	סך-הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים
3,482	-	-	3,482	אשראי בגין השאלות בין לקוחות
24	-	-	24	נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף
72,815	1,589	22,712	48,514	סך-כל הנכסים
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
224	3	221	-	חוזי שקל-מדד
6,882	17	6,865	-	חוזי ריבית אחרים
3,981	137	3,799	45	חוזי מטבע-חוץ
949	229	127	593	חוזי מניות
14	1	13	-	חוזי סחורות ואחרים
43	17	26	-	התחייבויות בגין נגזרים משובצים
12,093	404	11,051	638	סך-הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
3,482	-	-	3,482	פיקדונות בגין השאלות בין לקוחות
24	-	-	24	התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף
608	-	-	608	התחייבויות בגין השאלת ניירות-ערך
16,207	404	11,051	4,752	סך-כל ההתחייבויות

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 32 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

ליום 31 בדצמבר 2020				
סך-הכל ההפסד בגין השינויים בשווי בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020	סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
		נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
				אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
(36) ⁽¹⁾	600	600	-	-
(29) ⁽²⁾	28	28	-	-
(65)	628	628	-	-
				השקעות במניות
				סך-הכל

נכסים שנמדדים לפי שווי הוגן שלא על בסיס חוזר ונשנה

ליום 31 בדצמבר 2019				
סך-הכל הרווח בגין השינויים בשווי בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019	סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
		נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
				אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
50 ⁽¹⁾	502	502	-	-
(21) ⁽²⁾	69	69	-	-
29	571	571	-	-
				השקעות במניות
				סך-הכל

- (1) הפסדים שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי.
 (2) הפסדים שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאור 32 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2019	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2020	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2020	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2019	העברות אל רמה 3	העברות מתוך רמה 3	הנפקות סילוקים	רכישות	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2019	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2020	נכסים
177	165	(16)	4	-	-	-	-	4	(16)	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים
113	169	95	62	-	-	(39)	-	-	113	יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו
645	118	(316)	(209)	-	-	(219)	8	-	645	חוזי שקל-מדד
464	(2,202)	(2,533)	11	-	-	(466)	333	-	464	חוזי ריבית אחרים
(206)	(752)	(770)	67	-	-	224	-	-	(206)	חוזי מטבע-חוץ
9	-	(1)	-	-	-	(9)	1	-	9	חוזי מניות
(17)	(18)	(8)	(8)	-	-	7	-	-	(17)	חוזי סחורות ואחרים
1,185	(2,520)	(3,549)	(73)	-	-	(502)	342	4	1,185	נגזרים משובצים
										סך-הכל

שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2018	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2019	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2019	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2018	העברות אל רמה 3	העברות מתוך רמה 3	הנפקות סילוקים	רכישות	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2018	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2019	נכסים
191	177	(12)	(2)	-	-	-	-	(2)	(12)	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים
54	113	83	46	-	-	(24)	-	-	54	יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו
596	645	223	149	-	-	(199)	25	-	596	חוזי שקל-מדד
404	464	5	3	-	-	(164)	219	-	404	חוזי ריבית אחרים
62	(206)	(204)	7	-	-	(64)	-	-	62	חוזי מטבע-חוץ
40	9	(17)	(5)	-	-	(28)	14	-	40	חוזי מניות
(14)	(17)	(9)	(9)	-	-	7	(1)	-	(14)	חוזי סחורות ואחרים
1,333	1,185	69	189	-	-	(472)	257	(2)	1,333	נגזרים משובצים
										סך-הכל

- (1) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות ריבית.
 (2) רווחים (הפסדים) שנכללו בהון בסעיף התאמות בגין ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.
 (3) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ה. במהלך התקופה לא היו מעברים של פריטים הנמדדים לפי שווי הוגן ממדידה ברמה 3 למדידה ברמה 2, למעט העברות הנובעות מסיכון צד נגדי לעסקה. בהתאם למדיניות התאגיד הבנקאי, ההעברות בין הרמות מוכרות כמתרחשות בסוף תקופת הדיווח.

ביאור 32 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

1. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3

ליום 31 בדצמבר 2020			
שווי הוגן	טכניקות הערכה	נתונים לא נצפים	טווח (ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן יחסי)
במיליוני ש"ח			
1. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה			
נכסים			
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים	165	ציטוט מצד נגדי לעסקה	ציטוט מצד נגדי לעסקה
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו			
חוזי שקל-מדד	169	סיכון צד נגדי לעסקה	0.23%-4.84% (1.68%)
חוזי ריבית אחרים	118	סיכון צד נגדי לעסקה	0.23%-15.52% (2.04%)
חוזי מטבע-חוץ	(2,208)	סיכון צד נגדי לעסקה	0.23%-15.78% (0.51%)
חוזי מניות	(770)	סיכון צד נגדי לעסקה	0.23%-2.76% (0.29%)
חוזי מניות	18	ציטוט מצד נגדי	
חוזי מטבע-חוץ	6	ציטוט מצד נגדי	
חוזי מניות ⁽¹⁾	0.36	מודל תמחור אופציות	סטיות תקן (107.95%-107.95%)
		תשואת דיבידנד	0.00%-0.00% (0.00%)
		ריבית שקלית לא-צמודה	0.10%-0.10% (0.10%)
חוזי סחורות ואחרים	-	מטבע	0.23%-14.62% (0.88%)
נגזרים משובצים ⁽²⁾	(18)	מודל תמחור אופציות	ציטוט מצד נגדי
2. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה			
השקעה במניות לא סחירות	28	הערכת שווי	
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	600	נכסים סחירים - שווי שוק בניכוי מקדם ביטחון מתאים	
		נכסים לא סחירים - היוון תזרימי מזומנים בניכוי מקדם ביטחון מתאים	

ניתוח רגישות לגבי מדידות שווי הוגן המסווגות ברמה 3:

(1) עלייה (ירידה) בשיעור סטיית התקן תביא למדידת שווי הוגן גבוהה (נמוכה) משמעותית. מנגד, עלייה (ירידה) בשיעור תשואת הדיבידנד או בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.

(2) עלייה (ירידה) בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.

במיליוני ש"ח

ביאור 32 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

1. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3 (המשך)

31 בדצמבר 2019			
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח (ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן יחסי)
במיליוני ש"ח			
1. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה			
נכסים			
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים	177	ציטוט מצד נגדי לעסקה	ציטוט מצד נגדי לעסקה
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו			
חוזי שקל-מדד	113	מודל תמחור נגזרי מטבע וריבית	סיכון צד נגדי לעסקה (0.41%-4.47% (1.75%)
חוזי ריבית אחרים	645	מודל תמחור נגזרי ריבית	סיכון צד נגדי לעסקה (0.35%-14.74% (1.68%)
חוזי מטבע-חוץ	464	מודל תמחור אופציות	סיכון צד נגדי לעסקה (0.33%-14.44% (1.17%)
חוזי מניות	(223)	מודל תמחור נגזרי מניות	סיכון צד נגדי לעסקה (0.33%-0.43% (0.34%)
חוזי מניות	17	מודל תמחור אופציות	ציטוט מצד נגדי
חוזי מניות ⁽¹⁾	-	מודל תמחור אופציות	סטיית תקן (76.96%-76.96% (76.96%)
		תשואת דיבידנד	0.00%-0.00% (0.00%)
		ריבית שקלית לא-צמודה	0.32%-0.32% (0.32%)
חוזי סחורות ואחרים	9	מודל תמחור נגזרי מטבע	סיכון צד נגדי לעסקה (1.01%-2.25% (2.00%)
נגזרים משובצים ⁽²⁾	17	מודל תמחור אופציות	ציטוט מצד נגדי
2. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה			
השקעה במניות לא סחירות	69	הערכת שווי	
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	502	נכסים סחירים - שווי שוק בניכוי מקדם ביטחון מתאים	
		נכסים לא סחירים - היוון תזרימי מזומנים בניכוי מקדם ביטחון מתאים	

ניתוח רגישות לגבי מדידות שווי הוגן המסווגות ברמה 3:

- (1) עלייה (ירידה) בשיעור סטיית התקן תביא למדידת שווי הוגן גבוהה (נמוכה) משמעותית. מנגד, עלייה (ירידה) בשיעור תשואת הדיבידנד או בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.
- (2) עלייה (ירידה) בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 33 בעלי-עניין וצדדים קשורים

חברות אם, בעל שליטה וחברות בנות

עסקות עם בעלי עניין וצדדים קשורים נעשו ככלל במהלך העסקים הרגיל, משיקולים עסקיים ובתנאים דומים לתנאי עסקות עם גופים שאינם קשורים לבנק. במספר מקרים הבנק תמך כמקובל בחברות בת באמצעות השקעה בהון, בהלוואות, בכתבי נוחות, כתבי שיפוי וכד'. ההכנסות או ההוצאות הקשורות בעסקות אלה כלולות בסעיפים המתאימים בדוח רווח והפסד.

לפרטים בדבר קו אשראי שנתן הבנק לבנק פוזיטיף בתמחור נמוך מתנאי השוק בשל נסיבותיו המיוחדות של בנק פוזיטיף, ראה [ביאור 24](#) ג' לעיל.

א. יתרות במאזן

31 בדצמבר 2020							
בעלי-עניין							
אחרים		נושאי משרה*		מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה		מחזיקי מניות	
היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה
נכסים							
-	-	-	-	-	-	113	113
1,928	1,049	9	8	830	674	181	181
(5)	(5)	-	-	(6)	(6)	-	-
1,923	1,044	9	8	824	668	181	181
711	529	-	-	41	33	162	59
התחייבויות							
10,997	6,709	77	43	-	-	1,971	1,284
13	11	-	-	-	-	22	15
1,078	882	38	38	-	-	232	231
-	-	28	28	-	-	18,030	18,030
סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים***							
3,216	2,266	7	6	767	566	183	154

* בהתאם לסעיף 80 ד (3) בהוראות הדיווח לציבור.

** על בסיס היתרה בסוף כל חודש.

*** כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 33 בעלי-עניין וצדדים קשורים (המשך)

א. יתרות במאזן (המשך)

31 בדצמבר 2020					
צדדים קשורים המוחזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו					
אחרים		חברות כלולות		חברות-בת שלא אוחדו	
יתרה הגבוהה במשך השנה*	יתרה לסוף שנה	יתרה הגבוהה במשך השנה*	יתרה לסוף שנה	יתרה הגבוהה במשך השנה*	יתרה לסוף שנה
נכסים					
185	105	137	106	-	-
(2)	(2)	(2)	(2)	-	-
183	103	135	104	-	-
-	-	556	556	-	-
-	-	3	3	-	-
התחייבויות					
284	64	128	116	8	1
4	2	3	2	-	-
423	411	264	184	-	-
סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים**					

* על בסיס היתרה בסוף כל חודש.

** כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(1) פירוט של סעיף זה כלול גם בביאור 15.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 33 בעלי-עניין וצדדים קשורים (המשך)

א. יתרות במאזן (המשך)

31 בדצמבר 2019							
בעלי-עניין							
אחרים		נושאי משרה*		מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה		מחזיקי מניות	
היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לטוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לטוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לטוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לטוף שנה
נכסים							
-	-	-	-	-	-	113	113
ניירות-ערך							
-	-	-	-	202	-	-	-
ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר							
1,255	436	10	9	924	822	135	77
אשראי לציבור							
(2)	(2)	-	-	(6)	(6)	-	-
הפרשה להפסדי אשראי							
1,253	434	10	9	918	816	135	77
אשראי לציבור, נטו							
417	151	-	-	50	32	63	26
נכסים אחרים							
התחייבויות							
13,495	10,633	145	46	-	-	2,164	1,270
פיקדונות הציבור							
15	13	-	-	-	-	28	22
אגרות-חוב וכתבי התחייבויות נדחים							
525	333	59	59	-	-	136	107
התחייבויות אחרות							
-	-	29	27	-	-	12,833	12,403
מניות (כלול בהון)							
סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים***							
2,427	1,988	10	7	1,286	766	202	176

* בהתאם לסעיף 80 ד (3) בהוראות הדיווח לציבור.

** על בסיס היתרה בסוף כל חודש.

*** כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 33 בעלי-עניין וצדדים קשורים (המשך)

א. יתרות במאזן (המשך)

31 בדצמבר 2019					
צדדים קשורים המוחזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו					
אחרים		חברות כלולות		חברות-בת שלא אוחדו	
היתרה הגבוהה במשך השנה*	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה*	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה*	יתרה לסוף שנה
נכסים					
	250	-	-	-	-
ניירות-ערך					
	578	515	4,227	4,221	-
אשראי לציבור					
	(3)	(3)	(39)	(39)	-
הפרשה להפסדי אשראי					
	575	512	4,188	4,182	-
אשראי לציבור, נטו					
	-	-	192	192	-
השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾					
	5	-	2	-	-
נכסים אחרים					
התחייבויות					
	466	241	254	97	11
פיקדונות הציבור					
	4	2	23	8	-
התחייבויות אחרות					
	837	609	4,919	2,846	-
סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים**					

* על בסיס היתרה בסוף כל חודש.
 ** כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
 (1) פירוט של סעיף זה כלול גם בביאור 15.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 33 בעלי-עניין וצדדים קשורים (המשך)

ב. הכנסות והוצאות בדוח רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020								
סך-הכל	צדדים קשורים המוחזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו			בעלי-עניין				
	אחרים***	חברות כלולות	חברות-בת שלא אוחדו	אחרים	נושאי משרה**	אחרים	מחזיקי מניות	
8	5	2	-	4	-	-	(3)	הכנסות ריבית נטו*
(1)	(1)	-	-	-	-	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(141)	3	2	-	(143)	-	-	(3)	הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית
53	3	2	-	48	-	-	-	מזה: דמי ניהול ושירותים
(69)	-	-	-	-	(43) ⁽¹⁾	-	(26)	הוצאות תפעוליות ואחרות ⁽²⁾
(35)	-	-	-	-	(35)	-	-	מזה: בעל עניין המועסק בתאגיד או מטעמו: 21
25	-	16	9	8	(8)	-	-	הטבות לדירקטורים שאינם מועסקים בתאגיד או מטעמו - מספר מקבלי הטבה 8
(203)	7	4	-	(139)	(43)	-	(32)	סך-הכל

* פירוט בסעיף ג' להלן.

** בהתאם לסעיף 80 ד (3) בהוראות הדיווח לציבור, לרבות מי שפרש במהלך השנה.

*** צדדים העומדים בהגדרת צד קשור שלא נכללו בעמודות אחרות וצד שפעילותו של הבנק והחברות המאוחדות שלו תלויות בהיקף משמעותי בעסקיו.

(1) הטבות עובד לזמן קצר 30 מיליון ש"ח, הטבות לאחר סיום העסקה 0 מיליון ש"ח, הטבות בגין פיטורין 0 מיליון ש"ח, הטבות אחרות לזמן ארוך 1 מיליון ש"ח, תשלום מבוסס מניות 4 מיליון ש"ח.

(2) כולל תרומות לעמותות בעלות קשר לצד קשור של הבנק בסך של 600 אלפי ש"ח.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019								
סך-הכל	צדדים קשורים המוחזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו			בעלי-עניין				
	אחרים***	חברות כלולות	חברות-בת שלא אוחדו	אחרים	נושאי משרה**	אחרים	מחזיקי מניות בעלי שליטה	
94	3	26	-	74	-	-	(9)	הכנסות ריבית נטו*
(45)	(2)	(44)	-	1	-	-	-	הכנסות (הוצאות) בגין הפסדי אשראי
(310)	44	158	-	(271)	2	-	(243)	הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית
164	5	149	-	11	-	-	(1)	מזה: דמי ניהול ושירותים
(87)	(11)	(23)	(2)	(5)	(46) ⁽¹⁾	-	-	הוצאות תפעוליות ואחרות
(40)	-	-	-	-	(40)	-	-	מזה: בעל עניין המועסק בתאגיד או מטעמו: 20
(6)	-	-	-	-	(6)	-	-	הטבות לדירקטורים שאינם מועסקים בתאגיד או מטעמו - מספר מקבלי הטבה 7
(348)	34	117	(2)	(201)	(44)	-	(252)	סך-הכל

* פירוט בסעיף ג' להלן.

** בהתאם לסעיף 80 ד (3) בהוראות הדיווח לציבור, לרבות מי שפרש במהלך השנה.

*** צדדים העומדים בהגדרת צד קשור שלא נכללו בעמודות אחרות וצד שפעילותו של הבנק והחברות המאוחדות שלו תלויות בהיקף משמעותי בעסקיו.

(1) הטבות עובד לזמן קצר 27 מיליון ש"ח, הטבות לאחר סיום העסקה 0 מיליון ש"ח, הטבות בגין פיטורין 0 מיליון ש"ח, הטבות אחרות לזמן ארוך 2 מיליון ש"ח, תשלום מבוסס מניות 5 מיליון ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 33 בעלי-עניין וצדדים קשורים (המשך)

ב. הכנסות והוצאות בדוח רווח והפסד (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018							
סך-הכל	צדדים קשורים המוחזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו			בעלי-עניין			
	חברות כלולות אחרים***	חברות-בת שלא אוחדו	אחרים	נושאי משרה** אחרים	אחרים	מחזיקי מניות בעלי שליטה	
8	3	5	-	-	-	-	הכנסות ריבית נטו*
-	-	-	-	-	-	-	הכנסות (הוצאות) בגין הפסדי אשראי
38	20	5	-	12	-	1	הכנסות שאינן מריבית
14	9	1	-	4	-	-	מזה: דמי ניהול ושירותים
(148)	(74)	(24)	-	(3)	(48) ⁽¹⁾	1	הוצאות תפעוליות ואחרות
(42)	-	-	-	-	(42)	-	מזה: בעל עניין המועסק בתאגיד או מטעמו: 19
							הטבות לדיירקטורים שאינם מועסקים בתאגיד או מטעמו -
(6)	-	-	-	-	(6)	-	מספר מקבלי הטבה 9
(102)	(51)	(14)	-	9	(48)	2	סך-הכל

* פירוט בסעיף ג' להלן.

** בהתאם לסעיף 80 ד (3) בהוראות הדיווח לציבור, לרבות מי שפרש במהלך השנה.

*** צדדים העומדים בהגדרת צד קשור שלא נכללו בעמודות אחרות וצד שפעילותו של הבנק והחברות המאוחדות שלו תלויות בהיקף משמעותי בעסקיו.

(1) הטבות עובד לזמן קצר 35 מיליון ש"ח, הטבות לאחר סיום העסקה 0 מיליון ש"ח, הטבות בגין פיטורין 0 מיליון ש"ח, הטבות אחרות לזמן ארוך 1 מיליון ש"ח, תשלום מבוסס מניות 5 מיליון ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 33 בעלי-עניין וצדדים קשורים (המשך)

ג. הכנסות ריבית, נטו בעסקות עם בעלי-עניין וצדדים קשורים

2018	2019	2020	
			הכנסות (הוצאות)
			בגין נכסים
8	40	26	מאשראי לציבור
-	-	-	מפיקדונות בבנקים
-	-	-	מניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
-	-	-	מאגרות-חוב
-	3	3	מנכסים אחרים
			בגין התחייבויות
-	53	(20)	על פיקדונות הציבור
-	-	-	על פיקדונות מבנקים
-	-	-	על ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי רכש חוזר
-	(2)	(1)	על אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
-	-	-	על התחייבויות אחרות
			אחר
-	-	-	עמלות מעסקי מימון
-	-	-	הכנסות מימון אחרות
8	94	8	סך-הכל

א. תמצית דוח רווח והפסד

2018	2019	2020	
11,571	11,826	10,175	הכנסות ריבית
(2,748)	(2,611)	(1,477)	הוצאות ריבית
8,823	9,215	8,698	הכנסות ריבית, נטו
570	1,270	1,951	הוצאות בגין הפסדי אשראי
8,253	7,945	6,747	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי

הכנסות שאינן מריבית

1,036	562	1,213	הכנסות מימון שאינן מריבית
3,124	3,094	3,019	עמלות
51	44	70	הכנסות אחרות
4,211	3,700	4,302	סך-כל ההכנסות שאינן מריבית

הוצאות תפעוליות ואחרות

*3,953	*3,891	3,695	משכורות והוצאות נלוות
1,342	1,309	1,355	אחזקה ופחת בניינים וציוד
*2,182	*2,763	2,089	הוצאות אחרות
7,477	7,963	7,139	סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
4,987	3,682	3,910	רווח מפעילות נמשכת לפני מסים
1,937	1,615	1,516	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
3,050	2,067	2,394	רווח מפעילות נמשכת לאחר מסים
364	296	(109)	חלקו של הבנק ברווחים של חברות מוחזקות לאחר מסים המיוחס לפעילות מופסקת
(819)	(564)	(229)	חלקו של הבנק בחברות מוחזקות אחרות
2,595	1,799	2,056	רווח נקי
			המיוחס לבעלי מניות הבנק

* סווג מחדש.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

במיליוני ש"ח

ביאור 34 תמצית דוחות של הבנק (המשך)

ב. תמצית מאזן

31 בדצמבר		
2019	2020	
		נכסים
87,618	138,605	מזומנים ופיקדונות בבנקים
50,541	62,958	ניירות-ערך
471	368	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
295,713	307,484	אשראי לציבור
(4,640)	(6,088)	הפרשה להפסדי אשראי
291,073	301,396	אשראי לציבור, נטו
1,971	2,193	אשראי לממשלות
849	-	השקעה בפעילות מופסקת
13,108	13,303	השקעות בחברות מוחזקות אחרות
3,041	3,143	בניינים וציוד
10,986	14,885	נכסים בגין מכשירים נגזרים
4,899	5,594	נכסים אחרים
464,557	542,445	סך-כל הנכסים
		התחייבויות והון
378,950	450,136	פיקדונות הציבור
3,405	6,687	פיקדונות מבנקים
685	761	פיקדונות הממשלה
12,818	11,651	כתבי התחייבות נדחים
11,882	16,800	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
18,636	16,537	התחייבויות אחרות
426,376	502,572	סך-כל ההתחייבויות
38,181	39,873	הון
464,557	542,445	סך-כל ההתחייבויות והון

ג. תמצית דוח על תזרימי מזומנים

2018	2019	2020	
תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) שוטפת			
2,595	1,799	2,056	רווח נקי לשנה
התאמות הדרושות כדי להציג את תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת:			
453	268	338	חלקו של הבנק ברווחים של חברות מוחזקות
532	504	528	פחת על בניינים וציוד
20	21	53	הפחתות
570	605	1,928	הוצאות בגין הפסדי אשראי
-	(210)	1	רווח ממכירת חברת בת
(213)	(361)	(129)	רווח ממימוש של ניירות-ערך זמינים למכירה ומוחזקים לפדיון
(26)	(253)	(10)	רווח שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות-ערך למסחר
-	-	24	הפסד שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של מניות שאינן למסחר
(28)	(4)	(57)	רווח ממימוש בניינים וציוד
(37)	72	(256)	שינוי בהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות
(30)	3	(209)	שינוי בהתחייבויות, נטו, בגין זכויות עובדים
(21)	(79)	(129)	מסים נדחים, נטו
(56)	(8)	(21)	רווח ממכירות תיקי אשראי
(453)	1,306	1,470	התאמות בגין הפרשי שער
(2,221)	1,462	1,139	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
שינוי נטו בנכסים שוטפים			
1,511	(621)	(3,899)	נכסים בגין מכשירים נגזרים
(1,135)	(387)	348	ניירות-ערך למסחר
(322)	687	(678)	נכסים אחרים
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות			
(2,491)	2,376	4,818	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
6,978	1,011	(1,813)	התחייבויות אחרות
5,626	8,191	5,502	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) שוטפת

במיליוני ש"ח

ביאור 34 תמצית דוחות של הבנק (המשך)

ג. תמצית דוח על תזרימי מזומנים (המשך)

2018	2019	2020	
תזרימי מזומנים לפעילות השקעה			
(511)	248	2,603	פיקדונות בבנקים
(17,200)	(639)	(3,016)	אשראי לציבור
(136)	457	(222)	אשראי לממשלות
(24)	237	103	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
-	(15)	(157)	רכישת אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
35	126	43	תמורה מפדיון אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
(29,639)	(52,737)	(46,929)	רכישת ניירות-ערך זמינים למכירה
32,407	41,074	24,030	תמורה ממכירת ניירות-ערך זמינים למכירה
9,821	9,188	9,981	תמורה מפדיון ניירות-ערך זמינים למכירה
(8,165)	(7,803)	(9,022)	רכישת תיקי אשראי
382	113	55	תמורה ממכירת תיקי אשראי
97	1,150	81	דיבידנדים שהתקבלו מחברות מוחזקות
(183)	(1,090)	(385)	השקעות בחברות מוחזקות
2	2,164	2	תמורה ממימוש השקעות בחברות מוחזקות
(552)	(641)	(679)	רכישת בניינים וציוד
46	6	72	תמורה ממימוש בניינים וציוד
(13,620)	(8,162)	(23,440)	מזומנים, נטו, לפעילות השקעה
תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) מימון			
378	(1,004)	3,282	פיקדונות מבנקים
7,780	8,723	71,186	פיקדונות מהציבור
(112)	477	76	פיקדונות מהממשלה
1,799	1,031	1,740	הנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
(1,349)	(4,107)	(3,285)	פדיון אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
(496)	(1,000)	-	דיבידנד ששולם לבעלי-מניות הבנק
(24)	-	-	רכישה עצמית של מניות
7,976	4,120	72,999	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) מימון
(18)	4,149	55,061	גידול (קיטון) במזומנים
80,806	81,241	84,084	יתרת מזומנים לתחילת השנה
453	(1,306)	(1,470)	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
81,241	84,084	137,675	יתרת מזומנים לסוף השנה
ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו			
11,238	12,911	10,576	ריבית שהתקבלה
(2,741)	(2,513)	(1,917)	ריבית ששולמה
17	1,111	81	דיבידנדים שהתקבלו
(2,374)	(2,233)	(2,123)	מסים על הכנסה ששולמו
196	373	446	מסים על הכנסה שהתקבלו

ביאור 35 יוזמות רגולטוריות

משבר הקורונה והמערכת הבנקאית

משבר הקורונה החל בישראל בפברואר 2020, ובעקבותיו ולאור ההתאמות הנדרשות בפעילות המערכת הבנקאית, פרסם בנק ישראל במהלך שנת 2020 שורה של הקלות רגולטוריות להתמודדות עם משבר הקורונה, תוקף מרבית ההקלות שניתנו הוארך עד למרץ 2021 וכפי הנראה צפויה הארכה נוספת עד לסוף ספטמבר 2021, בהתאם לטיטוט חוזר, כפי שפורסמה על ידי הפיקוח על הבנקים ביום 7 במרץ 2021, כאשר מרבית ההקלות מפורטות בנוהל בנקאי תקין 250:

נוהל בנקאי תקין 301 - עבודת הדירקטוריון - דירקטוריון הבנק רשאי לקיים ישיבות דירקטוריון שלא על-ידי כינוס ישיבה פרוטאליית, ללא מגבלות שקיימות בהוראה 301 ביחס לדיונים והחלטות שניתן לקבל בישיבות בתקשורת.

נוהל בנקאי תקין 308A - טיפול בתלונות ציבור - מענה לתלונות הציבור יכול להינתן בכתב או בעל פה לפי נסיבות העניין, תוך הבהרה כי מדובר בנסיבות חריגות בלבד כדוגמת סגר מלא או הפחתה משמעותית בכוח האדם. הטיפול, תשובת הבנק והודעתו ללקוח יתועדו. כמו-כן נוספה למפקח סמכות בנסיבות חריגות להאריך את זמן התגובה והטיפול במענה על התלונות שיתקבלו.

נוהל בנקאי תקין 311 בנושא "ניהול סיכון אשראי" - רשויות המס הודיעו על ארכה בהגשת הדוחות הכספיים, וארכה זו תקפה גם במקרים בהם יש חובה לקבל דוח כספי לטובת העמדת אשראי ללווים. אישור אשראי לעסקים הקטנים בהיעדר דוח כספי שנתי, יעשה בכפוף לקבלת נתונים כספיים מעודכנים, המאפשרים לבנק לנתח באופן מהימן את מצבו הפיננסי של הלווה, כגון דוח מע"מ. כמו-כן, התנאים שעל בסיסם הבנק יסכים להעמיד אשראי יהיו בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים של הבנק.

נוהל בנקאי תקין 315 - "מגבלת חבות ענפית" - סך האשראי (בניכוי חבויות לתשתיות לאומיות) לענף הבינוי והנדל"ן יעלה משיעור של 20% ל-22% מסך-כל חבויות הציבור (מגבלה זו לרבות חבויות לתשתיות לאומיות תעלה משיעור של 24% ל-26%). ההקלה שהייתה אמורה לפוג בספטמבר 2022 תוארך עד תום 24 חודשים מיום 31 בדצמבר 2025.

נוהל בנקאי תקין 325 - "ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עובר ושב" - לאור הצפי שיותר לקוחות ייקלעו לקשיי תזרים עקב המשבר, התיקונים בהוראה נועדו לאפשר לבנק לכבד חיובים של לקוחות שחורגים ממסגרת האשראי שהועמדה להם ולהעמיד מסגרת אשראי נוספת חד צדדית בהיקף של 5,000 שקל ללקוח פרטי ומאה אלף שקל ללקוח מסחרי, זאת למשך 3 ימים מהיווצרות החריגה.

נוהל בנקאי תקין מספר 326 בנושא ליווי פיננסי - בוטלה ההגדרה כי תוך 14 יום ממועד התשלום, על בנק להוציא לרוכש ערבות בגין סכום ששולם באמצעות שובר התשלום.

נוהל בנקאי תקין 329 - "מגבלות למתן הלוואות לדיור" - הבנק יהיה רשאי להעניק הלוואה לכל מטרה במשכון דירה בשיעור מימון עד 70% לעומת השיעור הקיים כיום, 50%. מתן ההלוואה בהתאם להקלה יהיה כפוף להצהרת הלווה כי ההלוואה אינה למטרת רכישת דירה להשקעה. כמו-כן, הבנק יכול להסתמך על הכנסות הלווה טרום תקופת הקורונה בתנאים מסוימים.

נוהל בנקאי תקין 355 - ניהול המשכיות עסקית - הבנקים רשאים לפעול באופן מצומצם תוך פגיעה מינימלית בשירותי הבנקאות לציבור. כמו-כן, אישר הפיקוח על הבנקים הפעלתם של סניפים ניידיים בהתאם להיתר כללי לבנקים לפתיחת סניפים ולהעתקתם בעת חירום השימוש בהיתר לפתיחת הסניפים הניידים יוגבל עד לסיומו של המצב הנוכחי או עד להכרזה על שעת חירום ומתן הנחיות אחרות.

נוהל בנקאי תקין 360 - חופשה רציפה - העדכונים נועדו לאפשר למערכת הבנקאית לנהל בשנת 2020 את יישום הדרישה לחופשה רציפה בהיתן שבתקופת החירום חלק מן העובדים עבדו ב"שיטת הקפסולות".

נוהל בנקאי תקין 367 - בנקאות בתקשורת ונוהל בנקאי תקין 420 בנושא - משלוח הודעות בתקשורת - כדי לסייע בהנגשת ערוצי תקשורת הקיימים ללקוח, בדגש על האפשרויות לפעילות מרחוק סוכם כי הבנקים רשאים לשלוח ללקוחותיהם באופן יזום, הודעות בערוצי בנקאות בתקשורת, המציעות להם להצטרף לשירותים אלו ומנחות אותם כיצד לבצע זאת, גם ללא חתימה על הסכם בנקאות בתקשורת. כמו-כן, עודכן כי יוגדלו היקפי הפעילות שביחס אליהם יחולו ההקלות לעניין זיהוי ואימות מ-50,000 ש"ח ל-100,000 ש"ח.

נוהל בנקאי תקין 439 - חיובים על-פי הרשאה - בנק ישראל מאפשר לבנקים לקבל מהלקוחות הוראות לביטול חיוב על-פי הרשאה או הרשאה לחיוב חשבון באמצעות הטלפון ולא רק באמצעות הודעה בכתב, ובלבד שהשיחה תתועד.

נב"ת 451 - נהלים למתן הלוואות לדיור - הוארכו המועדים אשר במסגרתם על הבנק להנפיק ללקוחות מכתבי כוונת, אישור סילוק והודעות על כך שביטח את הלווה בביטוח מטעמו.

הצעת חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי (תיקון מס' 4) (עיכוב הליכים לשם גיבוש ואישור הסדר חוב) (הוראת שעה - נגיף הקורונה החדש), התשפ"א-2021 עברה קריאה ראשונה ביום 11 בינואר 2021, וכעת נמצאת בהליך חקיקה. מטרת החוק המוצע הינה ליצור מתווה להתמודדות עם עלייה בהיקף החייבים שיבקשו לפנות להליכים של הסדר חוב או להליכי חדלות פירעון בעקבות תקופת מגפת הקורונה ולהתאים אותם למאפיינים המיוחדים של חייבים אלה. זאת, על-ידי עיכוב האפשרות של נושים לפתוח בהליכי חדלות פירעון ועל ידי עידוד החייבים לפנות להליכים של הסדר חוב. עיכוב הליכים יתאפשר לפרק זמן של שנה, החייב ישמור את השליטה בנכסיו בתקופת עיכוב ההליכים; עיכוב ההליכים לצורך גיבוש ואישור הסדר חוב יינתן לתקופה של עד 3 חודשים, בהתאם לשיקול דעתו של בית המשפט, עם ההחלטה על עיכוב ההליכים, התאגיד לא יהיה רשאי לשלם את חובות העבר שלו, וכן יוקפאו ההליכים המשפטיים והליכי הגבייה לגביו; ימונה לתאגיד מנהל הסדר בעל סמכויות קבלת מידע; עיכוב ההליכים יופסק עם אישור הסדר החוב; יחיד יהא רשאי להגיש בקשה לעיכוב הליכים לצורך גיבוש הסדר חוב עם נושיו. עיכוב ההליכים יינתן בתוך 7 ימים מהגשת הבקשה, ולתקופה של 45 ימים. עם מתן ההחלטה על עיכוב הליכים, ימונה מנהל הסדר בעל סמכויות מיוחדות. בתוך 30 ימים מיום המינוי יקיים מנהל ההסדר פגישה עם היחיד הנושים כדי להציג להם את ההסדר המוצע ולהמשיך בגיבושו. בחובות הנמוכים מ-150,000 ש"ח ניתן יהיה להגיע להסדר חוב ללא הסכמה פוזיטיבית של הנושים, אלא שהתעלמות הנושים ואי הגשת תגובה תיחשב כהסכמה להסדר.

ביאור 35 יוזמות רגולטוריות (המשך)

בנוסף, מוצע לאפשר לתאגידים שנפגעו מן המשבר ושמבקשים לקדם הסדרי חוב:

- לאשרם לפי חוק ניירות-ערך ולא לחייבם לאשרם לפי חוק חדלות פירעון. זאת, במסגרת הוראת שעה שתעמוד בתוקפה למשך שנה.
- לאפשר לחברות העומדות בתנאים מסוימים, שמעוניינות לדחות באופן זמני ובצורה מוסכמת עם המחזיקים את מועדי התשלום, לעשות זאת בדרך של החלטה באסיפת מחזיקי אגרות-החוב ומבלי לחייב פניה לבית המשפט.

רפורמות רגולטוריות להגברת התחרותיות במערכת הבנקאית

בשנים האחרונות גובשו מספר יוזמות רגולטוריות שיעקר עניינן, הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית בישראל, ולצידן קיימות מספר יוזמות רגולטוריות נוספות הנמצאות בשלבים מקדמיים.

החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל

- בחודש ינואר 2017 פורסם חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה) התשע"ז-2017 על בסיס דוח ועדה ציבורית שמונתה על-ידי שר האוצר ונגידת בנק ישראל (ועדת שטרומ).
• החוק קובע כי חברות כרטיסי האשראי יופרדו משני הבנקים הגדולים (הבנק ובנק לאומי). ביום 9 במרץ 2020 השלים הבנק את ההיפרדות מקבוצת ישראל, כנדרש בחוק להגברת התחרותיות.
• כחלק מהגנות הינוקא לחברות כרטיסי האשראי הבנק יידרש לצמצם את מסגרות האשראי שלו ב-50% ביחס למסגרות האשראי שהקצה בשנת 2015, זאת עד חודש פברואר 2021. לאחר מכן לא יוכל הבנק לצמוח בהיקף המסגרות במשך 3 שנים נוספות. ביום 11 בנובמבר 2020 אושר צו להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה) (שינוי השיעור והסכומים לעניין צמצום מסגרות אשראי לפי סעיף 9(ג) לחוק) (הוראת שעה), התשפ"א-2020 אשר קבע כי לאור משבר הקורונה והמצוקה הכלכלית של לקוחות רבים החל מסוף ינואר 2021 ועד סוף ינואר 2022 יעמוד הקיצוץ על 45% ממסגרת האשראי שהייתה ללקוח ב-2015, ועד למינימום של 7,500 שקל בחודש, במקום מינימום של 5,000 ש"ח כפי שנקבע במקור. הבנק פעל לצמצום מסגרות האשראי כנדרש, ומקיים דרישה זו החל מהמועד האמור.

החוק לניוד חשבונות בין בנקים באופן מקוון

בחודש פברואר 2018 אושר בכנסת החוק להקמת מערכת ניוד חשבונות בנק אוטומטית על בסיס מערכת ה-CASS שהוקמה באנגליה (Current Account Switch Service) במסגרת התוכנית הכלכלית (חוק ההסדרים) לשנת 2018. על-פי החוק - הבנקים יחויבו לאפשר מעבר לקוחות באופן מקוון, בטוח, בתוך שבעה ימי עסקים וללא עלות ללקוח.
בחודש יוני 2019 פרסמה נגידת בנק ישראל כללים ראשוניים מכוח החוק העוסקים בסוגי חשבונות אשר הבנקים יחויבו לאפשר את ניודם במסגרת המערכת. על-פי נתוני בנק ישראל, כ-80% מחשבונות עו"ש למשקי בית יהיו ניתנים לניוד במערכת.
בחודש יוני 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת כללים לסוגי המוצרים אשר יניודו במסגרת. ביום 16 בדצמבר 2019, פרסם בנק ישראל את כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (העברת פעילות פיננסית של לקוח בין בנקים) וכן את נוהל בנקאי תקין 448 - העברת הפעילות הפיננסית של לקוח בין בנקים באופן מקוון, אשר מסדיר את רצף הפעולות הנדרשות מהבנק הקולט והבנק המעביר בניוד, והמפרט את החובות החלים על כל אחד מהבנקים (המעביר והקולט). ביום 30 ביוני 2020 אושרה דחיית תחילת החוק ב-6 חודשים עד ליום 22 בספטמבר 2021.
כהליך חקיקה משיק ומשלים, אושרה ביום 8 בפברואר 2021 בקריאה שנייה ושלישית, הצעת חוק סליקה אלקטרונית של שיקים ושיקים ללא כיסוי (תיקוני חקיקה), התשפ"א-2021.

הרפורמה בשירותי התשלום

בחודש ינואר 2019 פורסם חוק שירותי תשלום אשר נכנס לתוקף ביום 14 באוקטובר 2020. החוק מחליף את חוק כרטיסי חיוב ולמעשה מחיל הגנות צרכניות שהיו שמורות עד עתה לעולם הכרטיסים גם על אמצעי תשלום נוספים בבנקים כגון העברות מחשבון והרשאות לחיוב חשבון. בנוסף, יוחלו הגנות גם על אמצעי תשלום חדשניים כגון אפליקציות תשלומים, ארנק אלקטרוני ועוד. היערכות הבנק נדרשת בעיקר בנושא התאמת החוזים, הגילוי הנאות וההודעות הנדרשות לגבי כלל אמצעי התשלום שהבנק מעמיד ללקוחותיו, בנושא החובה והאחריות המוטלות על הבנק לעניין שימוש לרעה ובנושא ההרשאות לחיוב חשבון, אשר החוק מקדיש לו פרק ייחודי.

בנקאות פתוחה - OPEN API

במסגרת החוק להגברת התחרות במערכת הבנקאית, יזם בנק ישראל, נוהל בנושא בנקאות פתוחה. הנוהל קובע כללים לגבי צפייה של צד ג' במידע פיננסי של הלקוח. בנוהל נקבע כי תינתן גישה למידע של לקוחות שסיכמו לכך בשיטת OPEN API (בנקאות פתוחה). כך שהבנקים יאפשרו חיבור מאובטח של צדדים שלישיים למאגרי המידע שלהם, ולאחר קבלת הרשאת לקוח יוכלו הצדדים השלישיים לתת שירותי השוואת עלויות ואיסוף מידע פיננסי. בפועל הבנק חויב לאפשר להעביר מידע על חשבונות לקוחות לצדדים שלישיים שיתנו ללקוחות שירותי יעוץ, השוואת עלויות וסכימת מידע פיננסי. ההעברה תהיה בכפוף לאישור לקוח ותבוצע בשיטת OPEN API.

ביאור 35 יוזמות רגולטוריות (המשך)

ב-7 באפריל 2020 פרסם בנק ישראל לוחות זמנים מעודכנים: החל מ-31 במרץ 2021 הבנקים אמורים להיות מוכנים עם מודל הסכמה, יתרות ותנועות עו"ש; 10 באוקטובר 2021 - פירוט תנועות בכרטיסי חיוב, בנקאיים או חוץ בנקאיים וגישה למתן הוראת העברת תשלום מחשבון הבנק של הלקוח; 31 במרץ 2022 - גישה למידע נוסף של הלקוח: האשראי וההלוואות, הפיקדונות והחסכונות ומידע על תיק ניירות-ערך של הלקוח.

הוראות ויוזמות מהותיות נוספות בשנת 2020

- **פטור מהסדר כובל מס"ב** - רשות התחרות האריכה ביום 18 ביוני 2020 את הפטור מהסדר כובל של מס"ב המאפשר את שיתוף הפעולה בין הבנקים החברים בה. במסגרת הפטור החדש, נקבעו תנאים המחייבים את מס"ב לקבל כמשתתף כל נותן שירותי תשלום שרשאי לכך על-פי דין ומיוצג על-ידי בנק, נאסר על חמשת הבנקים הגדולים לסרב סירוב בלתי סביר לתת לגוף חוץ-בנקאי את שירותי הייצוג הנדרשים על מנת לאפשר את חיבורו למס"ב כמשתתף. כדי לוודא את שיתוף הפעולה של הבנקים אסרה רשות התחרות על בנק לעשות שימוש במערכת התשלומים המיידיים לצורך אפליקציית התשלומים שלו אלא אם כן הבנק מייצג גוף חוץ בנקאי והמיוצג מעביר עסקות באמצעות מערכת תשלומים מיידיים או עד יוני 2022. במקביל פרסם אגף מערכות תשלומים בבנק ישראל הוראה המחייבת בנק שלא לסרב "סירוב בלתי סביר" לבקשת נותן שירותי תשלום לייצג אותו בסליקה. בנק שקיבל פניה לייצג נדרש להעביר תשובתו תוך 30 יום וזמן ההיערכות לייצג יהיה בין שלושה לשמונה חודשים תלוי בסוג הייצוג.
- **נוהל בנקאי תקין 432** - ביום 23 ביוני 2020 הוציא בנק ישראל עדכון להוראה וקבע כי הגשת הבקשה על-ידי הלקוח להעברת תיק ניירות-ערך תתאפשר באמצעים מקוונים, ובכלל זה הגשת אסמכתאות הנדרשות לצורך בחינת הבקשה. ההוראה נכנסה לתוקף ביום 23 בדצמבר 2020.
- **עדכון נוהל בנקאי תקין 203 בנושא הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי, נוהל בנקאי תקין 315 ונוהל בנקאי תקין 313** - פורסם בספטמבר 2020, ומטרתו להשוות את הכללים החלים על ערבויות בנקאיות להבטחת השקעות של רוכשי דירות שלא ניתנו על-פי חוק המכר, לכללים שנקבעו לערבויות שניתנו לפי חוק המכר. זאת על-ידי הגדרת מקדמי המרה מופחתים לערבויות מסוימות, שניתנו במסגרת ליווי פיננסי לפרויקטים מסוג פיניו בינו, תמ"א 38 (סוג 2) או עסקות קומבינציה. הבנק יישם את החוזר בדוח 31 בדצמבר 2020.
- **עדכון לנוהל בנקאי תקין 450 העוסק בהליכי גביית חובות פורסם באוקטובר 2020** - מטרת העדכון להקל על קבלת הסכמה של לקוח להסדר חוב אשר נערך בינו ובין הבנק. לטובת זה, הוחלפה הדרישה לחתימה על ההסדר בדרישה לקבלת הסכמה מתועדת, כפי שמקובל וחוקק בחקיקה מקבילה בעת האחרונה. בנוסף, נוספה דרישה לפרסום פרטי ההתקשרות עם הפונקציה הספציפית לטיפול בגביית חובות באתר הבנק, על מנת להקל על יצירת קשר עמה.
- **עדכון לנוהל בנקאי תקין 411 - ניהול סיכון איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור פורסם באוקטובר 2020** - מאז העדכון האחרון במרץ 2011 בהסדר לפתיחת חשבון למבקשי מקלט בישראל ולנהנים מהגנה זמנית, עלו מעט לעת סוגיות הנוגעות ליישום. סוגיות אלה נבעו, בין השאר, משינויים בהליכי הזיהוי והאישורים המונפקים על-ידי רשות האוכלוסין וההגירה, שינויים שחייבו את התאמת ההסדר כך שיתאפשר למבקשי מקלט ולנהנים מהגנה זמנית לפתוח חשבונות ולנהלם בצורה תקינה על-ידי הצגת האישורים המונפקים להם. לאור זאת, מצא לנכון הפיקוח על הבנקים להוציא את העדכון האמור לעיל, הקובע כי להוראה 411 יתווסף נספח ב' 1 בו יעוגן ההסדר שקבע המפקח על הבנקים לעניין דרכי הזיהוי, אימות פרטים אישורים ומסמכים חלופיים לעניין פתיחה וניהול של חשבונות למבקשי מקלט ולנהנים מהגנה זמנית.
- **תשלומים מיידיים** - בנק ישראל הודיע לבנקים כי עד סוף אוקטובר 2020, יחויבו הבנקים לסיים את החיבור למערכת תשלומים מיידיים המוקמת במס"ב. ממועד זה הבנקים נדרשים לאפשר ללקוחותיהם לקבל תשלומים באמצעות שירות התשלום המיידית. הבנק עמד בלוחות הזמנים כנדרש.
- **נוהל בנקאי תקין 311A בנושא ניהול אשראי צרכני** - ביום 4 בפברואר 2021 פורסם נוהל בנקאי תקין 311A בנושא ניהול אשראי צרכני, שמטרתו לקבוע סטנדרטים מינימליים ונורמות התנהגות המצופות בפעילות המערכת הבנקאית מול משקי הבית, בין היתר:
 - הגבלת היקף האשראי הקמעונאי ליכולתו הפיננסית של הלקוח והימנעות מהעמדת אשראי העלול להוות נטל מופרז על משק הבית.
 - הקפדה על תהליכי שיווק נאותים מול לקוחות.
 - הקפדה על מתן גילוי ענייני ושלם ללקוח.
 - להבטיח שמנגנוני התגמול בבנק אינם מעודדים התנהלות שאינה הוגנת.
- **נוהל בנקאי תקין חדש מספר 443 - פיקדונות ללא תנועה וחשבונות שבעליהם נפטרו מיום 15 בנובמבר 2020** - פורסם נוהל בנקאי תקין חדש המפרט את החובות החלים על הבנק בנושא פיקדון ללא תנועה, לנסות ליצור קשר עם בעל פיקדון ללא תנועה סמוך למועד פירעונו של הפיקדון. חובות האיתור המפורטים בנוהל קובעים, בין היתר, מדרג של פעולות איתור נדרשות, בהתאם לנסיבות העניין, בהן נדרש הבנק לנקוט לצורך יצירת קשר עם בעל פיקדון ללא תנועה, הן באמצעות שימוש במידע המצוי ברישומי הבנק, והן באמצעות פניה למרשם האוכלוסין, לפי העניין.
- **פרסום טיוטות נוהל בנקאי תקין בנושא - יישום כללי CECL בהלוואות לדיוור מיום 20 בדצמבר 2020** - בהמשך למכתב הפיקוח על הבנקים מיום 28 במרץ 2018 בנוגע לאימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים (CECL), פורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים, טיוטות הנוגעות ליישום כללי הדיווח הכספי הצפויים לחול לגבי הלוואות לדיוור. הטיוטות שפורסמו כוללות: עדכון הוראות דיווח לציבור רלוונטיות; הוראות ניהול בנקאי תקין; וקובץ שאלות ותשובות מעודכן בנושא. הבנק נערך ליישום התקן, אשר צפוי להיכנס לתוקפו החל מפרסום הדוח הכספי לרבעון ראשון לשנת 2022.
- ביום 29 בדצמבר 2020 פרסם בנק ישראל **נוהל בנקאי תקין חדש 366 העוסק ב"דיווח על אירועי כשל טכנולוגי ואירועי סייבר"** - נוהל זה נועד לפשט וליעיל את תהליך הדיווח של הבנק לפיקוח על הבנקים על אירועי כשל טכנולוגי ואירועי סייבר, וזאת על-ידי ריכוז כל דרישות הדיווח בנושא לנוהל אחד סדור, ופישוט התהליך לכל סוגי האירועים. נוהל זה מחליף את הוראת הדיווח לפיקוח מס' 848 בנושא: "דיווח על אירוע סייבר".

ביאור 35 יזמות רגולטוריות (המשך)

- **עדכון נוהל בנקאי תקין 329 - "מגבלות למתן הלוואות לדיור" מיום 27 בדצמבר 2020** - לפיו הוסרה מגבלת הפריים שחלה עד כה. סעיף 7 להוראה קבע שתי מגבלות, הראשונה קבעה שחלקה של הלוואה בריבית פריים לא יעלה על שליש מסך הלוואה, והשנייה קבעה שחלקה הכולל של הלוואה בריבית משתנה לא יעלה על שני שלישים מסך הלוואה. במסגרת העדכון הוסרה המגבלה הראשונה (מגבלת ריבית הפריים), ונותרה המגבלה על הריבית המשתנה הקובעת כי לפחות שליש מסך המשכנתא יינתן בריבית קבועה, ועד שני השלישים הנותרים יינתנו בריבית משתנה. התיקון נכנס לתוקף ביום 17 בינואר 2021 לגבי נוטלי משכנתאות חדשות וביום 28 בפברואר 2021 לגבי מחזורי משכנתאות.
- **תיקון 9 לנוהל בנקאי תקין 367 בנושא "בנקאות בתקשורת" מיום 29 בדצמבר 2020** - קובע כי תתאפשר פתיחת חשבון בנק מרחוק ללא צורך בהגעה פיזית לסניף גם עבור תאגיד, אשר התאפשרה עד כה רק בפתיחת חשבון ליחידים. בהתאם לתיקון, מורשה חתימה מטעם תאגיד המבקש לפתוח חשבון בנק יזוהה ויאומת מרחוק באמצעות אחת משתי הדרכים שנקבעו בהוראה.

הצעות חוק שפורסמו ברשומות ויכנסו לתוקף בזמן הקרוב

- **חוק שיקים ללא כיסוי (תיקון מס' 14), התש"ף-2020**, עבר ביום 18 באוגוסט 2020 בקריאה שנייה ושלישית ופורסם ברשומות. חוק הצפוי להיכנס לתוקף באוגוסט 2021, וקובע שהבנק יודיע ללקוח כי השיק שמסר נידון לסיור, ותינתן בידו שהות של יום עסקים אחד על מנת שיוכל להפקיד כסף בחשבונו לשם פירעון השיק. יישום החוק מצריך הערכות משמעותיות ופיתוחים רבים.
 - **חוק שכר שווה לעובדת ולעובד (תיקון - חובת פרסום דוח שנתי)**, התש"ף-2020 עבר ביום 25 באוגוסט 2020 בקריאה שנייה ושלישית ופורסם ברשומות. התיקון קובע כי מעסיק עם למעלה מ-518 עובדים, יאסוף נתונים ויערוך אחת לשנה דין וחשבון פנימי בו יפורט השכר הממוצע של עובדות ועובדים תוך פירוט פערי השכר הממוצע הקיימים בין גברים לנשים בכל חתך עובדים במקום העבודה. אחת לשנה ימסור המעסיק לכל עובד ועובדת במקום העבודה מידע בדבר חתך העובדים אליו משהייך העובד, סוגי התפקידים שנקללו באותו החתך וכן פער השכר בתוך אותו החתך. תחילתו של חוק זה 60 ימים מיום פרסומו; דין וחשבון ראשון לפי הוראות חוק זה יוכן עד ליום 1 ביוני 2022 בהתייחס לשנה שקדמה לו.
- יזמות רגולטוריות אלו משפיעות לעיתים לרעה על הכנסות הבנק ועל הוצאותיו, ועלולות לעיתים להשפיע לרעה על עסקי קבוצת הבנק בעתיד. הבנק בוחן את המשמעויות הכוללות של האמור לעיל על הכנסות הבנק ומשמעויות עסקיות ותפעוליות ארוכות טווח נוספות. השפעות אלו אינן ניתנות לכימות בשלב זה ותלויות, בין היתר בהתנהגות הלקוחות, שינויים רגולטוריים נוספים ופעילות המתחרים.

ביאור 36 השפעות משבר הקורונה

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2020 התפשט נגיף הקורונה בקצב מהיר ברחבי העולם, ובתגובה לכך ננקטו על-ידי ממשלות לרבות בישראל צעדי התגוננות כגון הגבלת מעבר בין מדינות, אמצעי בידוד וצמצום התקהלויות ותנועה, סגרים, הגבלות על הפעלת עסקים פרטיים ושירותים ממשלתיים ועירוניים ועוד. התפשטות הנגיף ואמצעי ההתגוננות נגדו גורמים לפגיעה כלכלית מהותית בפעילות הכלכלית הסדירה, והם גם הביאו לתנודתיות גבוהה במחירי הנכסים הפיננסיים בארץ ובעולם. הן הפעילות הריאלית והן המגמות בשווקים הפיננסיים מושפעים בעת הזו מהמדיניות הפיסקאלית והמוניטרית. משבר התפשטות הנגיף מביא להרעה מהותית בפעילות המשק בישראל אליו חשופה פעילות הבנק וקיימות וצפויות לו השלכות על עסקי הבנק, לרבות בגין עלייה בסיכון האשראי וקשיי נזילות של לווים, הן במגזר העסקי והן במגזר הפרטי, ובגין ההאטה בפעילות הכלכלית. כמו-כן להורדת ריביות לזמן קצר על-ידי הבנקים המרכזיים, אלה שהתרחשו והורדות נוספות שעשויות להתבצע, השפעה על קיטון בהכנסות המימון והריבית העתידית של הבנק. זאת בנוסף לירידות בשערי נכסים סחירים ושינוי במרווחי אגרות-חוב אשר יוצרים השפעה לרעה על שווי הנכסים הסחירים של הבנק והשפעות נוספות. על רקע משבר התפשטות נגיף הקורונה ועל מנת להבטיח את יכולתם של הבנקים להמשיך להציע אשראי, הפחית הפיקוח על הבנקים את דרישות ההון מהבנקים במסגרת הוראת שעה לתקופה של שישה חודשים, שהוארכה בחודש ספטמבר 2020 בשישה חודשים נוספים, היינו עד ליום 31 במרץ 2021. לפרטים נוספים בדבר הוראות המפקחת על הבנקים, יעדי הלימות הון ודיבידנדים, ראה [ביאור 24](#) לעיל.

מתחילת שנת 2020 ועד ליום 31 בדצמבר 2020 רשם הבנק גידול בהוצאות להפסדי אשראי שהסתכמו לסך של כ-1,943 מיליון ש"ח. מרביתן עקב משבר התפשטות נגיף הקורונה, ועיקרן הגדלת היקף ההפרשה הקבוצתית בסך של כ-1,600 מיליון ש"ח, לרבות בגין הלוואות לדיור. הגידול האמור הינו בהמשך לגידול בהוצאות להפסדי אשראי בגין משבר התפשטות הנגיף בסך של כ-676 מיליון ש"ח שנרשמו במסגרת הדוחות הכספיים לשנת 2019 (שפורסמו במחצית השנייה של חודש מרץ 2020 לאחר התפשטות נגיף הקורונה) וכללו השפעות של התפשטות הנגיף אשר היו ידועות באותו מועד. בהקשר זה נציין כי בעקבות משבר הקורונה נדחו מתוך סך החובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים, נכון ליום 31 בדצמבר 2020 תשלומי הלוואות (קרן ו/או ריבית) בהיקף של כ-1,415 מיליון ש"ח.

בעוד שברבעון הראשון ירדות בשערי נכסים סחירים, שינויים בעקומי הריבית בארץ ובעולם ובמרווחי אגרות-חוב יצרו השפעה לרעה על שווי הנכסים הסחירים של הבנק, חלה מאז התאוששות בשווקים ובשווי נכסים אלו. במהלך השנה חלה עלייה של כ-595 מיליון ש"ח בשווי תיק המניות ותיק אגרות-חוב. ברבעון הראשון נרשמה ירידה בשווי תיק המניות ותיק אגרות-חוב בסך של כ-705 מיליון ש"ח אשר קוזה על-ידי עלייה של כ-1,300 מיליון ש"ח בהמשך השנה, כך שסך העלייה בשווי תיק המניות ותיק אגרות-חוב במהלך שנת 2020 הסתכמה בכ-595 מיליון ש"ח.

לא ניתן להעריך את היקף התפשטות הנגיף בעתיד, או את תגובת הממשלות והבנקים המרכזיים הן מבחינת ההגבלות שיוטלו על המשקים והן מבחינת צעדים לתמיכה ועידוד הפעילות הכלכלית ואת תגובת הכלכלות והשווקים. לא ניתן גם לאמוד ולכמת את משך המשבר ועומקו ואת השפעתו העתידית על הכלכלה העולמית, המשק הישראלי, לקוחות הבנק והבנק עצמו.

אובליגו

חבות כוללת. סך ההתחייבויות של הלקוח לבנק.

אופציה

חוזת בין שני צדדים (כותב האופציה ורוכש האופציה). כותב האופציה מעניק לרוכש האופציה זכות לרכוש או למכור נכס כלשהו תמורת מחיר קבוע מראש, בדרך כלל במועד קבוע מראש.

איגוח

גיוס הון חוץ-בנקאי על-ידי גוף פיננסי באמצעות אגרות-חוב מיוחדות המשקפות את התזרימים הצפויים בגין הלוואות שקובצו יחדיו.

אגרת-חוב

נייר ערך המהווה תעודת התחייבות לתשלום חוב, ובו הבטחה של המנפיק לשלם למחזיק האגרת את הקרן שהונפקה בתוספת תשלומי ריבית/קופון, במועדים קבועים או בהתקיים תנאי מסוים. זהו מכשיר פיננסי שבאמצעותו הממשלה ופירמות יכולות ללוות כסף מהציבור.

אשראי חוץ-מאזני

התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים).

באזל 2/באזל 3

תקנות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על-ידי ועדת באזל, העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם.

הון פיקוחי

ההון הפיקוחי מורכב משני רבדים: הון רובד 1 והון רובד 2, כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 1

הון רובד 1 - הון על בסיס מתמשך (going-concern capital) כולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף. כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 2

הון בחדלות פירעון כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הסכמי רכש/מכר חוזר

הסכמים לרכישה או מכירה של ניירות-ערך בתמורה למזומן או ניירות-ערך, כאשר בעת העסקה מסכימים המוכר והקונה לבצע עסקה חוזרת, הפוכה מזו שבוצעה לראשונה, במועד ובמחיר מוסכמים מראש.

חבות

כמשמעותה בהוראה 313 להוראות ניהול בנקאי תקין.

חוב

זכות חוזית לקבל כסף לפי דרישה או במועדים קבועים או הניתנים לקביעה, אשר מוכרת ככס במאזן של התאגיד הבנקאי (לדוגמה פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה, וכו'). חובות אינם כוללים פיקדונות בבנק ישראל ואינם כוללים נכסים בגין מכשירים נגזרים.

חוב מותנה בביטחון

חוב שפירעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מתוך הביטחון, ואין מקורות זמינים ומהימנים אחרים לפירעונו.

כתבי התחייבות נדחים

כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבות אחרים ומאותו סוג.

מדד המחירים לצרכן

מדד המתפרסם על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ומודד את השינויים החודשיים במחירי מוצרים ושירותים, המהווים את "סל הצריכה" של משפחה ממוצעת.

מח"מ

משך חיים ממוצע

הממוצע המשוקלל של זמן פירעון הקרן ותשלומי הריבית של האגרת.

מכשיר נגזר

מכשיר פיננסי או חוזה עתידי שערכו נגזר מערכו של נכס בסיס כלשהו ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

מכשיר פיננסי

מכשיר פיננסי הוא כל חוזה היוצר נכס פיננסי בישות אחת והתחייבות פיננסית או מכשיר הוני בישות אחרת.

מניות פנטום

מכשיר התחייבותי המעניק תגמול במזומן המבוסס על שווי מניית החברה וזאת ללא הזכאות לקבל מניה בפועל.

מניות רדומות

מניות המוחזקות במישרין על-ידי החברה עצמה. ממניות אלה נשללו הזכויות בהון ובהצבעה בחברה.

מרווח Bid-Ask

המרווח בין מחיר הרכישה ומחיר המכירה המוצעים. זהו למעשה ההבדל בין המחיר הגבוה ביותר שקונה מוכן לשלם עבור נכס והמחיר הנמוך ביותר בו מוכר מוכן למכור אותו.

נגזר OTC

Over the counter

מכשיר נגזר מסוג שמוסדות פיננסיים מתקשרים לגביו במהלך העסקים הרגיל ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

סינדיקציה

עסקה שבה מספר מלווים חולקים מתן הלוואה ללווה יחיד, אך כל מלווה מעמיד הלוואה בסכום מסוים ללווה ויש לו את הזכות להיפרע ממנו. לעיתים קרובות, קבוצות של מלווים מממנות יחד אותן הלוואות כאשר הסכום שהועמד גדול יותר מהנכונות של מלווה יחיד כלשהו להלוות.

פיקדונות לזמן קצוב

פיקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים, לכל הפחות מיום ההפקדה.

פיקדונות לפי דרישה

פיקדון שאינו פיקדון לזמן קצוב.

שוק פעיל

שוק בו עסקות בנכס או בהתחייבות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים על מנת לספק מידע על התמחור על בסיס שוטף.

B2B

Business To Business

פעילות עסקית של מכירת מוצר או מתן שירותים של ארגון אחד לארגון שני.

CVA

Credit Valuation Adjustment

חישוב סיכון האשראי בנגזרים משקף את תוחלת ההפסד הצפוי לבנק במקרה בו הצד הנגדי לעסקה יגיע למצב של כשל אשראי.

FATCA

Foreign Accounts Tax Compliance Act

חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארצות-הברית חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארצות-הברית.

FDIC

Federal Deposit Insurance Corporation

התאגיד האמריקאי הפדרלי לביטוח פיקדונות.

FINMA

Swiss Financial Market Supervisory Authority

הרשות המפקחת על המוסדות הפיננסיים בשוויץ.

GRI

Global Reporting Initiative

תקן בינ"ל לדיווח בתחום הקיימות והאחריות התאגידית.

ICAAP

Internal Capital Adequacy Assessment Process

תהליך פנימי להערכת הלימות ההון ולקביעת האסטרטגיה להבטחת הלימות ההון של תאגידים בנקאיים. תהליך זה נועד להבטיח כי יוחזק על-ידי התאגידים הבנקאיים הון הולם שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכן שיפותחו וינקטו על ידם תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.

LDC

Less Developed Country

ארצות המסווגות על-ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.

LTV

Loan To Value Ratio

היחס בין סכום הלוואה (לרבות מסגרת מאושרת שטרם נוצלה), לבין שווי הנכס המשועבד (לפי חלקו של התאגיד הבנקאי בשעבוד).

MTM

Mark to Market

שערוך של מכשיר נגזר בהתבסס על ציטוטים של מחירי שוק בשווקים רלוונטיים, ובהעדרם בהתבסס על שיטות הערכה חלופיות.

NPL

Non Performing Loan

אשראי פגום שאינו צובר ריבית.

VaR

Value at Risk

מודל סטטיסטי מקובל לכימות סיכוני שוק. המודל מעריך, על בסיס נתונים היסטוריים את ההפסד המירבי הצפוי בגין פוזיציה מסוימת או תיק מסוים, עבור אופק זמן ורמת מובהקות מוגדרים.

א

איגוח 380, 128

אנשים קשורים 288

אשראי לציבור 64, 61, 60, 59, 58, 57, 56, 46, 45, 44, 30, 26, 16, 10, 209, 206, 202, 201, 198, 148, 146, 145, 144, 119, 114, 108, 104, 99, 233, 232, 231, 230, 229, 228, 227, 225, 224, 223, 218, 216, 214, 210, 248, 246, 245, 244, 243, 242, 241, 240, 239, 238, 237, 236, 235, 234, 307, 305, 303, 301, 299, 269, 267, 262, 261, 260, 259, 252, 251, 250, 380, 331, 326, 323, 321, 320, 318, 312, 309

ג

גידור 138, 128, 127, 125, 118, 117, 112, 88, 75, 74, 53, 48, 43, 25, 24, 312, 192, 139

ד

דיבידנד 258, 257, 170, 148, 136, 128, 108, 106, 105, 71, 36, 35, 16, 10, 369, 340, 269

ה

הון אנושי 291, 277

הון והלימות הון 149, 47

הון מניות 350, 348, 137, 106, 105

היוון עלויות תוכנה 120

הלבנת הון 313, 308, 282, 272, 186, 84, 83, 82, 20

הלוואות לדיור 55, 54, 53, 46, 45, 42, 41, 40, 38, 36, 31, 30, 25, 10, 174, 171, 146, 145, 144, 131, 130, 125, 116, 114, 88, 67, 66, 65, 61, 60, 227, 225, 224, 223, 221, 216, 214, 209, 208, 206, 201, 200, 198, 182, 273, 272, 270, 243, 242, 239, 238, 234, 233, 232, 231, 230, 229, 228, 304, 303, 302, 292, 277

הליכים משפטיים 185, 184, 183, 182, 181, 180, 84, 20

הסכם שכר 305, 300, 294, 293, 292, 167, 158, 43, 42, 27

הפרשה לירידת-ערך 151, 128, 25

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי 233, 232, 115

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי 323, 147, 140, 116, 26

ו

ועדת שטרומ 299, 271

ז

זכויות עובדים 164, 163, 162, 161, 160, 159, 158, 157, 122, 107, 99, 76, 268, 245, 167, 166, 165

ח

חובות פגומים 145, 144, 125, 114, 111, 88, 64, 57, 56, 55, 54, 16, 15, 234, 233, 232, 230, 229, 218, 216, 214, 210, 209, 206, 202, 201, 198, 326, 250, 237, 236, 235

י

יעד הון 303, 36

ירידת-ערך 121, 119, 117, 114, 92, 91, 27

מ

מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה 189, 124, 99, 53, 48, 46, 34, 10, 295, 289, 277, 226, 225, 224, 223, 222, 221

מגזרי פעילות פיקוחיים 198, 196, 195, 124, 99, 46, 45, 41, 40, 10, 9, 217, 216, 214, 212, 211, 210, 209, 208, 206, 204, 203, 202, 201, 200, 312, 225, 224, 223, 221, 220, 219, 218

מדינות זרות 32

מדיניות חשבונאית 119, 118, 117, 116, 115, 114, 113, 112, 111, 110, 99, 126, 125, 124, 123, 122, 121, 120

מדיניות ניהול סיכונים 49, 48

מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים 173

מימון ממונף 72, 71, 10

מינוף 177, 176, 175, 174, 173, 172, 171, 170, 99, 39, 37, 21, 14, 10

מסגרות אשראי 299, 298, 271, 270, 242, 115, 89, 31

נ

נגזרים 10, 24, 31, 34, 35, 43, 51, 60, 61, 64, 65, 74, 76, 89, 99, 104, 107, 105, 114, 117, 118, 119, 126, 127, 128, 129, 179, 189, 191, 192, 193, 194, 203, 211, 219, 220, 239, 240, 241, 244, 245, 246, 248, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 267, 268, 275, 282, 311, 312, 318, 320, 321, 322, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 380

נזילות

9, 14, 16, 21, 36, 48, 50, 51, 63, 77, 78, 79, 87, 177, 188, 194, 273, 365, 305, 86, 85, 84, 49, 48

ניירות-ערך 10, 13, 16, 24, 26, 30, 32, 33, 39, 48, 53, 60, 61, 62, 64, 78, 82, 83, 84, 85, 91, 92, 99, 103, 104, 107, 108, 110, 114, 117, 118, 120, 127, 138, 139, 141, 142, 143, 144, 145, 147, 148, 159, 176, 178, 181, 182, 188, 192, 195, 203, 211, 219, 220, 222, 227, 228, 229, 230, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 244, 245, 250, 251, 252, 253, 254, 256, 259, 261, 262, 265, 267, 268, 269, 271, 272, 279, 280, 282, 284, 287, 288, 298, 304, 311, 313, 318, 320, 321, 326, 328, 343, 347, 355, 370, 380

נכסים אחרים

60, 61, 99, 104, 107, 112, 116, 117, 122, 144, 145, 152, 154, 155, 159, 160, 199, 209, 210, 211, 214, 227, 228, 229, 230, 232, 233, 234, 236, 237, 238, 241, 244, 245, 249, 259, 260, 261, 262, 267, 268, 281, 272, 279, 280, 282, 284, 287, 288, 298, 304, 311, 313, 318, 320, 321, 326, 328, 343, 347, 355, 370, 380

נכסי סיכון

216, 218, 220

ס

סייבר 16, 21, 48, 81, 87, 273, 290

סיכון אשראי 9, 10, 16, 20, 26, 31, 32, 38, 44, 48, 51, 55, 58, 60, 61, 62, 63, 64, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 77, 87, 88, 89, 99, 114, 115, 116, 118, 145, 146, 148, 157, 171, 193, 194, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 250, 251, 252, 259, 260, 261, 262, 270, 272, 294, 300, 306, 312, 323

סיכונים אחרים 87

סיכון מוניטין 9, 16, 48, 84, 86, 87

סיכון מימון 77

סיכון נזילות 9, 14, 16, 48, 77, 87, 194

סיכון סביבתי 9, 85

סיכון רגולטורי 16, 48, 84

סיכון ריבית 16, 36, 48, 73, 74, 75, 87

סיכון שוק 9, 16, 48, 73, 87, 89, 118, 194

סיכון תפעולי 9, 16, 20, 38, 48, 79, 80, 87, 171, 194

ע

עמלות 10, 15, 16, 23, 26, 27, 40, 41, 45, 46, 47, 99, 102, 114, 126, 130, 131, 132, 134, 149, 182, 183, 186, 196, 200, 202, 203, 204, 208, 210, 211, 212, 216, 217, 219, 222, 223, 224, 225, 265, 266, 277, 299, 301, 303, 305, 307, 309, 312, 317, 319, 324, 326, 327, 301, 72, 10, 19, 22, 31, 33, 52, 53, 60, 61, 64, 72, 301

ענפי משק

פ

פחת והפחתות 29, 121, 132

פיקדונות הציבור 16, 30, 33, 34, 40, 41, 42, 43, 44, 46, 99, 104, 127, 154, 155, 156, 188, 198, 201, 202, 206, 209, 210, 214, 216, 218, 223, 224, 225, 244, 245, 246, 248, 251, 252, 259, 260, 261, 262, 265, 267, 288, 299, 300, 301, 302, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 312, 318, 328, 329, 331, 320, 321, 328, 329, 331

צ

צדדים קשורים 110, 260, 262, 263, 264

ר

רגולציה 9, 20, 21, 84, 85, 87, 294, 303

רווח למניה 99, 102, 124, 137, 141, 317, 319

ש

שווי הוגן 11, 24, 28, 34, 43, 51, 74, 75, 89, 91, 92, 99, 103, 110, 112, 117, 118, 119, 125, 128, 138, 139, 141, 142, 143, 148, 163, 188, 192, 193, 194, 203, 211, 220, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 312, 322

ת

תגמול 85, 105, 106, 107, 157, 159, 160, 161, 167, 280, 281, 283, 284, 285

286, 293, 354, 355, 356, 358, 370, 374, 378, 380

תיק בנקאי 74, 75

תיק למסחר 32

תשואה להון 160, 161, 284, 293

תשלום מבוסס מניות 99, 105, 106, 107, 107, 123, 132, 150, 167, 168, 169

263, 264, 268, 281, 283, 284